

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಸಂಸ್ಕृತಿಕ ಕನ್ನಡ

(ಕನ್ನಡ ಮಾತ್ರಭಾಷೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ)

ಡಾ. ಹಿ. ಚಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ

ವಿಶ್ವಾಂತ ಸುಲಪತಿಗಳು,

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.

ಡಾ. ಎಲ್. ತಿಮ್ಮೇಶ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು,
ಮಾನವಿಕ ಮತ್ತು ಶಾಮಾಜಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಭಾಗ,
ಸರ್ಕಾರಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜು, ಹಾಸನ.

ಪ್ರಕಟಣೆ

ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ.

2020

Saamskrutika Kannada - ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ

A Kannada Text Book for Kannada Mothertongue (Who knows to read and write kannada) Students of Visvesvaraya Technological University, Belagavi, Karnataka.

Chief Editor : Vice Chancellor

Visvesvaraya Technological University,
Belagavi - 590018

Edited by : Dr. H.C. Boralingiah

Former Vice Chancellor,
Kannada University, Hampi.

Dr. L . Thimmesha

Assistant Professor, Dept of Humanities,
Government Engineering College Hassan Karnataka

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ : 2020

ಮುಟಗಳು : 150

ಚೆಲೆ : ರೂ.

ಹಕ್ಕುಗಳು - @ : ಪ್ರಾಣಿಕರು,

ವಿಶೇಷರಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ,

“ಜಾಣ ಸಂಗಮ”,

ಬೆಳಗಾವಿ - 590018.

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಪ್ರಸಾರಾಂಗ,

ವಿಶೇಷರಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ,

“ಜಾಣ ಸಂಗಮ”,

ಬೆಳಗಾವಿ - 590018.

ಫೋನ್ : 0831 – 2498155

ಇಮೇಲ್ : vtuprasaranga@gmail.com

ಮುದ್ರಣ :

ಕನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ ಪರ್ಯಾಪ್ತಕ ರಚನಾ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ (ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ)

1. ಡಾ. ಕರಿಂದಪ್ಪ, ಕುಲಪತಿಗಳು, ವಿಶೇಷರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ.	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
2. ಡಾ. ಚಿದಾನಂದ ಗೌಡ, ವಿಶ್ರಾಂತ ಕುಲಪತಿಗಳು, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.	ಸದಸ್ಯರು
3. ಡಾ. ಹಿ.ಚಿ.ಬೋರಲೀಂಗಯ್ಯ, ವಿಶ್ರಾಂತ ಕುಲಪತಿಗಳು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣಿದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ.	ಸದಸ್ಯರು
4. ಡಾ. ಪಿ. ಪಾಂಡುರಂಗ ಭಾಬು, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಹಾಗೂ ಕುಲಸಚಿವರು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.	ಸದಸ್ಯರು
5. ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮುಖ್ಯಾತ್ಮಕ, ಕುಲಪತಿಗಳ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತ ಸದಸ್ಯರು.	ಸದಸ್ಯರು
6. ಡೀಪ್ರೋ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತ ಸದಸ್ಯರು.	ಸದಸ್ಯರು
7. ಖಾಸಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತ ಸದಸ್ಯರು.	ಸದಸ್ಯರು
8. ಡಾ. ಕೆ. ಮುರ್ಳಿಧರ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.	ಸದಸ್ಯರು
9. ಡಾ. ಅನಂದ ಎಸ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ, ಕುಲಸಚಿವರು, ವಿಶೇಷರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ.	ಸದಸ್ಯರು – ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು

ವಿಶೇಷರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕನ್ನಡ ಪರ್ಯಾಪ್ತಕ ರಚನಾ

ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ (ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ)

1. ಡಾ. ಹೆಚ್.ಎಸ್. ದಯಾನಂದ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಬಿ.ಎ.ಎಸ್, ಹ್ಯಾಮ್‌ನಿಟ್ಸ್ ಬೋರ್ಡ್ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ವಿದ್ಯಾವಧನಕ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜು ಮೈಸೂರು.
2. ಮೌ. ಹೆಚ್‌ಲೆ ಕೆ. ನಾಗೇಶ್, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.
3. ಡಾ. ಎಲ್. ತಿಮ್ಮೇಶ್, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜು ಹಾಸನ ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯರು, ಬಿ.ಎ.ಎಸ್, ಹ್ಯಾಮ್‌ನಿಟ್ಸ್ ಬೋರ್ಡ್.
4. ಮೌ. ವಿ. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಲಹಕಾರರು, ವಿತಾವಿ, ಬೆಳಗಾವಿ.
5. ಡಾ. ಮಹಾಂತೇಶ ನಾ. ಬಿಜೇ, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ವಿತಾವಿ, ಬೆಳಗಾವಿ.

ಮುನ್ಮಡಿ

ನಾಡಿನ ಎಲ್ಲಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೂಲ ಗುರಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ ಮಾಡುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಸಂಶೋಧನೆ, ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ವ್ಯಾಸಂಗಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೆ ಕಲಿಯಲು ಬಂದ ಹೊರನಾಡಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪರಿಚಯ, ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಭಾಷಾ ಸಾಮಧ್ಯದ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಒಂದು ವಿಷಯವಾಗಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಬೋಧಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಆಶಯದಂತೆ ವಿಶಾವಿ ಕಭೇರಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಫ್ಟ್‌ವರ್ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಆಚರಣೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ನಾಡಿನ ಕಲಾವಿದರನ್ನು, ಚಿಂತಕರನ್ನು ಮತ್ತು ನುಡಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ಪ್ರಾಜ್ಞರನ್ನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಒಂದು ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬೋಧಿಸುವ ಚಿಂತನೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಇದರ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾನ್ಯ ಕನಾಕಟಕ ಘನ ಸರ್ಕಾರವು ಡಾ. ಹಿ.ಜಿ.ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿನ ಸಮಿತಿಯು ನೀಡಿದ ವರದಿ ಅನ್ವಯ ಹಾಗೂ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ದಿನಾಂಕ: 29-07-2017 ರ ಸಭೆಯ ನಿರ್ಣಯದಂತೆ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ/ಖಾಸಗಿ/ಡೀಪ್‌ಎಂಎ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೋರ್ಸೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡೇಶರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಶ್ನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು “ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಗೆ (ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ) ಸರ್ಕಾರ ನನ್ನನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ವೃತ್ತಿಪರ ಕೋರ್ಸೆಗಳಲ್ಲಿ (ತಾಂತ್ರಿಕ) ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡೇಶರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಈ ಮುಂಚಿನ ಮಾದರಿಯಂತೆಯೇ ಈ ವರ್ಷದಿಂದ “ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ” ಮತ್ತು “ಬಳಕೆ ಕನ್ನಡ” ಎಂಬ ಎರಡು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ಯಾಂಸರು ಹಾಗೂ ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಶ್ರಾಂತ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಡಾ. ಚಿದಾನಂದಗೌಡ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಶ್ರಾಂತ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಡಾ.ಹಿ.ಜಿ.ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರುಗಳಾದ ಡಾ.ಪಿ.ಪಾಡುರಂಗಬಾబು, ಡಾ. ಎಲ್. ತಿಮ್ಮೇಶ ಮತ್ತು ಪ್ಲೋ. ವಿ. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ ಇವರುಗಳ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಸದರಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

“ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ” ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡದ ಜೊತೆಗೆ ಕ್ರಿಯಾಶ್ರೇಷ್ಟ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬೋಧಿಸಲು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ನಾಡು ನುಡಿಯ ಪರಿಚಯ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಲೇಖನಗಳು ಹಾಗೆಯೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ವಿಶಾವಿಯು ಕನಾಕಟಕದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರ ರಾಜ್ಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥನೆಗೆ ಆಗಮಿಸುವ ಹೊರ ರಾಜ್ಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಹಲವಾರು ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ದಿನನಿತ್ಯದ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕನ್ನಡದ ಜ್ಞಾನದ ಅಗತ್ಯತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ “ಬಳಕೆ ಕನ್ನಡ” ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡ

ಭಾಷೆಯ ಪರಿಚಯದ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರಮಾಲೆ, ಉಚ್ಚಾರಣೆ, ಸಂಭಾಷಣೆಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು, ವ್ಯಾಕರಣದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೈಪಿಡಿಯಾಗಿ ನೇರವಾಗುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಎರಡು ಪಠ್ಯಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ವಿಶಾವಿಯು ಕನಾರ್ಕ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಉಪಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶಾವಿಯ ಮಾನವಿಕ ವಿದ್ಯಾ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ. ಹೆಚ್. ಎಸ್. ದಯಾನಂದ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ವಿದ್ಯಾವಧಕ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜು ಮೈಸೂರು, ವಿಶಾವಿಯ ಮಾನವಿಕ ವಿದ್ಯಾ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಡಾ. ಎಲ್. ತಿಮ್ಮೇಶ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಸರ್ಕಾರಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜು ಹಾಸನ, ಮೈಲ್. ಹೆಬ್ಬಾಲೆ ಕೆ ನಾಗೇಶ, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ, ಡಾ. ಮಹಾಂತೇಶ ನಾ ಬಿಜೆ, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬೆಳಗಾವಿ ಹಾಗೂ ಮೈಲ್. ಎ. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಲಹೆಗಾರರು, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬೆಳಗಾವಿ ಇವರುಗಳು ತುಂಬ ತಾಳ್ಳೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಹಸ್ತ ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸುಗಮವಾಗಿ ಕಲಿಯಲು, ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು, ವ್ಯವಹರಿಸಲು, ಕನ್ನಡದೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರಾಗಲು, ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಸಾಧಿಸಲು ನೇರವಾಗುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪಠ್ಯಮಸ್ತಕಗಳು ರಚನೆಗೊಂಡಿವೆ.

ಈ ಮೇಲೆನ ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಿದ್ದಪಡಿಸುವುದರ ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪಾತ್ರವು ಮಹತ್ವರವಾದುದು. ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಪ್ರೌ. ಎಸ್. ಜಿ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವ ಟಿ. ಎಸ್. ನಾಗಾಭರಣ ರವರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಡಾ. ಕೆ ಮುರಳಿಧರ ಇವರುಗಳು ಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಿದ್ದಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವರ್ತಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯ ಪರವಾಗಿ ಹೃತ್ಯೋವರ್ಕೆವಾದ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಎರಡು ಪಠ್ಯಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ನೇರವಾದ ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ವಿಶಾವಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು, ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಮುದ್ರಕರಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇವರುಗಳನ್ನು ಅಪ್ರೇ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದಲ್ಲಿ ಈ ಮಸ್ತಕ ರಚನೆಗಾರರ ಶ್ರಮ ಸಾಧಕವನಿಸುವುದು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ಹಾರ್ಡಿಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲಿತವೆ.

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್, 2020

ಡಾ. ಕರಿಂದಪ್ಪ

ಕುಲಪತಿಗಳು

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
“ಜಾನ್ನಸಂಗಮ” ಬೆಳಗಾವಿ-590018

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಶಯ ನುಡಿ

ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಧಿಕೃತ ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆ, ಜನಭಾಷೆಯೂ ಹೌದು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಎಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆಡಳಿತದ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳು ಜರೂರಿನಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಲಿನ್ನು ಗುರಿ ಮುಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ನಾಡಿನ ಅಧಿಕೃತ ರಾಜ್ಯಭಾಷೆಯನ್ನು ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೂ ಕಲಿತಾಗ ಅದು ಸಾಧ್ಯಕಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣದ ಖಾಸಗೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕನ್ನಡದ ಬಗೆಗಿನ ಉದಾಸೀನತೆ ಆದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪದವಿ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕು ಸೆಮೀಸ್ಟರ್ಸ್‌ರುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪರ್ಯಾಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿತ್ತಾದರೂ ಮಾತ್ರ ಭಾಷೆಯ ನೆಪಡಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಭಾಷೆಯೋಂದನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಡ್ಡಾಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು! ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಅವಕಾಶವೇ ಇರಲ್ಲಿ. ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಈ ಹಿಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರುಗಳ ಸಕಾಲಿಕ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಎರಡು ಪರ್ಯಾಗಳನ್ನು ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಕನ್ನಡ ಬಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ‘ಕನ್ನಡ ಮನಸು’ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡೇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ‘ಕನ್ನಡ ಕಲಿ’ ಎಂಬ ಪರ್ಯಾಗಳನ್ನು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ಆರೋಗ್ಯ, ಕೃಷಿ ಮುಂತಾದ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಶಿಂಬಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಪರ್ಯಾಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಕಲಿಕೆಗಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಯಿತೇ ಹೊರತು ಪರೀಕ್ಷೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಒಂದಿಷ್ಟು ಆಸ್ತಿ ತೋರಿದರಾದರೂ ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮೇಣ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಯೋಗ ಬಡವಾಯಿತು.

ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಚಚಿಫೆಸಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕಲಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಮುಂದಡಿ ಇಟ್ಟುತ್ತು. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಶಾಂತ ಕುಲಪತಿ ಪ್ರೋ. ಹಿ. ಚಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಕುಲಸಚಿವರು ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರನ್ನೂ ಗೊಂಡ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ವರದಿ ನೀಡಲು ಆದೇಶಿಸಲಾಯಿತು. ಸದರಿ ವರದಿಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್ತು ರಚಿಸಿದ ಪರ್ಯಾಗ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಗಳು ವೃತ್ತಿಶಿಕ್ಷಣದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ‘ಬಳಕೆ ಕನ್ನಡ’ (ಕನ್ನಡೇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ), ‘ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ’ (ಕನ್ನಡ ಬಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ) ಎಂಬ ಪರ್ಯಾಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ.

ಈ ಪರ್ಶಿಗಳ ಉದ್ದೇಶ ಒಂದೇ ಆದರೂ ಆಯಾ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಂದೊಂದು ವಿಶ್ವಲಿದ್ಯಾಲಯಕೂ ಭಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ಪರ್ಶಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೆನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಾರ್ಧಿಕಾರ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಇದೀಗ ಬೆಲೆ ಬಂದಂತಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ. ಎಲ್. ಹನುಮಂತಯ್ಯ ಹಾಗೂ ಪ್ಲಿ. ಎಸ್. ಜಿ. ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ ಅವರ ಸತತ ಕಣಾವಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿದೆ. ಅವರನ್ನು ಸೈರಿಸುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವೋಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವಲಿದ್ಯಾಲಯವು ಎಲ್ಲಾ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳಿಗೆ ಈಮೇಲ್ ತೀರ್ಳಿಸಿದ ಪರ್ಶಿಪ್ರಸ್ತಕರ್ಣನ್ನು ಸಿದ್ದಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ಕೆನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿರುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವಲಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿ ಡಾ. ಕರಿಂಧಪ್ಪ ಅವರು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆನ್ನಡ ಪರ ಕಾಳಜಿಯು ಇಮ್ಮಡಿಗೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣೀಭೂತರಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಇವರ ಕೆನ್ನಡ ಪರ ಕಾಳಜಿಗೆ ಕೆನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಾರ್ಧಿಕಾರದ ವರ್ತಿಯಿಂದ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್, 2020

ಟಿ.ಎಸ್.ನಾಗಾಭರಣ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು,
ಕೆನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಾರ್ಧಿಕಾರ.
ಕನಾರ್ಟರ್ ಸರ್ಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ಟಿಪ್ಪಣಿ

ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ಮೆಡಿಕಲ್, ಕಾನೂನು, ಕೈಫಿ, ಶೋಟಗಾರಿಕೆ, ಪಶು ಸಂಗೊಪನೆ ಮುಂತಾದ ಜ್ಞಾನಶಾಖೆಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯ ಕನ್ನಡ ಬೋಥನೆಗೆ ಕ್ರಮವಹಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ನಿರಂತರ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಮನ್ವಸಿದ ಕನಾರ್ಟಕ ರಾಜ್ಯ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್ತು, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ವರದಿ ಮಾಡಲು ಸಮಿತಿಯೊಂದನ್ನು ದಿನಾಂಕ 10-06-2015ರಂದು ರಚಿಸಿತು. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಶ್ರಾಂತ ಕುಲಪತಿ ಹೇ. ಹಿ.ಜಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯನವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ಈ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮೈಯಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಕುಲಸಚಿವರು ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಸದರಿ ಸಮಿತಿಯು ಸೂಕ್ತ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ನಡೆಸಿ, ಕೂಲಂಕಷ ಅಧ್ಯಯನದ ನಂತರ ವರದಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿತು.

ಸದರಿ ವರದಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿದ ಸರ್ಕಾರವು ಮೇಲ್ಮೈಯಿಸಿದ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪದವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬೋಥಿಸುವುದನ್ನು ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಿ ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿತ್ತಲ್ಲದೆ, ಆಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಅದರ ಅನುಸಾರ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಬೋಥನೆ ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ನಿಗದಿತ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗುವುದೂ ಅಷ್ಟೇ ಕಡ್ಡಾಯ. ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು, ಶಾಸಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಹಾಗೂ ಡೇಮ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಕೂಡ ಈ ಆದೇಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ರಾಜ್ಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ರೂಪಿಸಿದ ಪಠ್ಯದ ಅನುಸಾರ ಕನ್ನಡದ ಕಡ್ಡಾಯ ಬೋಥನೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕ್ರಮ ವಹಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಸೂಚನೆ.

ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ‘ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ’ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡೇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ‘ಬಳಕೆ ಕನ್ನಡ’ ಎಂಬ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಬೋಥನೆಗೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಿರುವ ವಿಶೇಶರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು ಸಲ್ಲಿತ್ತವೆ.

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್, 2020

ಡಾ. ಕೆ. ಮುರಳೀಧರ

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ,
ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಕನಾರ್ಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತ್ರ

ವಿಜಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಹಾಗೂ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಸ ರೂಪವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ವಿಶೇಷರ್ಯಾ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ತನ್ನ ಆರಂಭದ ಕಾಲದಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತದವರೆಗೆ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಮತ್ತು ನಾಡಿನ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಕನಾರಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶೈಮಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕನಾರಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕಲಿಕೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಒಂದು ಕ್ರೇಡಿಟ್ ಕೋರ್ಸನಾಗಿ ಕಲಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಾನ್ಯ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಡಾ. ಕರಿಸಿದ್ದಪನವರು ಕನ್ನಡ ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಅಂದರೆ ತಮ್ಮ ಶಾಲಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಒಂದು ವಿಷಯವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ 'ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ' ಎಂಬ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಠ್ಯಮಸ್ತಕವನ್ನು ವಿಶೇಷರ್ಯಾ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪರವಾಗಿ ರಚಿಸಲು ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

'ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ' ಎಂಬ ಈ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕನಾರಟಕದ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕಾವ್ಯ, ಕಥೆ, ಪ್ರಾಣಸ ಕಥನಗಳನ್ನು ಪದವಿ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪದವಿ ನಂತರದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ರಾಜ್ಯ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡುವಂತಿರಿಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೂರಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಎದುರಾಗುವ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಕಂಡುಬರುವ ಭಾಷಾ ದೋಷಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಪಠ್ಯ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಆಡುಮಾತಿನ ಮತ್ತು ಬರಹದ ನಡುವೆ ಇರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ದೋಷಗಳನ್ನು ಸಹ ವಿಶೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕಂಪೂಟರ್, ಕನ್ನಡ ಆಡಳಿತ ಪದಕೋಶವನ್ನು ಸಹ ಅಳವಡಿಲಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಬಳಕೆಯ ಕುರಿತಂತೆ ಪಠ್ಯ ರೂಪಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಸಲಹೆ, ಸೂಚನೆ ಹಾಗೂ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಕನಾರಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ರಚಿಸಿದ ಪಠ್ಯ ಮಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳು ಆದ ಡಾ. ಕರಿಸಿದ್ದಪನ ಅವರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರಾದ ಡಾ. ಜಿದಾನಂದ ಗೌಡ, ವಿಶ್ರಾಂತ ಕುಲಪತಿಗಳು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಡಾ. ಪಿ. ಪಾಂಡುರಂಗ ಬಾಬು, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಹಾಗೂ ಕುಲಸಚಿವರು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ, ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹುಬ್ಬಳಿಯ ಕುಲಪತಿಗಳ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತ ಸದಸ್ಯರು, ಡೀಮ್‌ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತ ಸದಸ್ಯರು, ಖಾಸಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತ ಸದಸ್ಯರು, ಡಾ. ಕೆ. ಮುರಳಿದೇರ. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರು, ಡಾ. ಆನಂದ ಎಸ್ ದೇಶಪಾಂಡ, ಕುಲಸಚಿವರು ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ವಿಶೇಷರ್ಯಾ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬೆಳಗಾವಿ ಇವರುಗಳು

ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ.

‘ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ’ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸಿದ್ದಪಡಿಸುವುದರ ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪಾತ್ರವು ಮಹತ್ವರವಾದುದು. ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಪ್ರೇಮ. ಎಸ್ ಜಿ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ ಹಾಗೂ ಪುಸ್ತಕ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವ ಟಿ ಎಸ್ ನಾಗಾಭರಣ ರವರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಡಾ. ಕೆ ಮುರಳಿಧರ ಇವರುಗಳು ಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಹೃದಯಮಾರ್ವಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆ.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪತ್ರಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ.ಹೆಚ್.ಎಸ್.ದಯಾನಂದ, ವಿದ್ಯಾವಧನಕ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜು, ಮೈಸೂರು, ಸದಸ್ಯರಾದ ಪ್ರೇಮ. ಹೆಚ್.ಎಚ್.ಎಸ್. ನಾಗೇಶ, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ, ಹಾಗೂ ಡಾ. ಮಹಾಂತೇಶ ನಾ ಬಿಜೆ, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ ಇವರೆಲ್ಲರು ನೀಡಿದ ಅಗತ್ಯ ಸಲಹೆ, ಸೂಚನೆಗಳಿಗೆ ನಾವು ಆಭಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಟ್ಟು ಈ ಪತ್ರಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಉತ್ಸೇಜನ ನೀಡಿದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಡಾ. ಕರಿಸಿದ್ಧಪ್ರವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಹೃದಯಮಾರ್ವಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪತ್ರಪುಸ್ತಕ ಸಿದ್ದಪಡಿಸುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಉಪನಾಸಕರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ನಂದ ಟಿ ಎನ್ ಸಹಾಯಕ ಪಾಠ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಮಹಾರಾಜ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಮೈಸೂರು, ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರ ಎಚ್. ಎಚ್, ಹೊಯ್ಸಳ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು ಹಾಸನ, ಶ್ರೀ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ ಎಚ್ ಕೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು ಹೊಸದುಗ್ರಾಮ, ಶ್ರೀ ರವಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು ಚಿಂದನಹಳ್ಳಿ ಗಡಿ, ಶ್ರೀ ಸುಂದರೇಶ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು ಹಿರಿಸಾವೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಮನು ಕೆ ಬಿ ಬಾಹುಬಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಶ್ರವಣಬೆಳಗ್ಲೋಳ ಇವರುಗಳು ಪತ್ರ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೆ ಸಹಕರಿಸಿದ್ದು ಇವರೆಲ್ಲರುಗಳಿಗೆ ಪತ್ರಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯ ಪರವಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಈ ಪತ್ರಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಸಚಿವರಾದ ಡಾ. ಆನಂದ ಎಸ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಡಾ. ಮಹಾಂತೇಶ ನಾ. ಬಿಜೆ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಎಲ್ಲಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಹೃತ್ವಾವರ್ವಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್, 2020

ಡಾ. ಹಿ. ಚಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ
ಡಾ. ಎಲ್. ತಿಮ್ಮೇಶ

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ

(ಕನ್ನಡ ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ)

(ಕನ್ನಡಿಗರಿಗಾಗಿ - for Kannadigas - Common to all branches)

[As per Outcome Based Education (OBE) and Choice Based Credit System (CBCS) scheme]

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಪದವಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡದ ಜೊತೆಗೆ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ನಾಡು ನುಡಿಯ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.
- ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.
- ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತ ಕನ್ನಡದ ಪದಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.

ಪರಿವಿಡಿ

ಭಾಗ - ಒಂದು ಲೇಖನಗಳು

ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ನುಡಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲೇಖನಗಳು

- ಕನಾರ್ಟಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ : ಹಂಪ ನಾಗರಾಜಯ್ಯ
- ಕನಾರ್ಟಿಕದ ಏಕೀಕರಣ : ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಜರಿತ್ತೆ - ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಭೂತ್ಯ
- ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ - ಡಾ. ಎಲ್. ತಿಮ್ಮೇಶ ಮತ್ತು ಮೌ. ವಿ. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ *

ಭಾಗ - ಎರಡು

ಕಾವ್ಯ ಭಾಗ (ಆಧುನಿಕ ಪೂರ್ವ)

- ವಚನಗಳು : ಬಸವಣ್ಣ, ಅಕ್ಷಮಹಾದೇವಿ, ಅಲ್ಲಮಪುಭು, ಆಯ್ದಿಕ್ಷಿ ಮಾರಯ್ಯ,
- ಜೀಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ, ಆಯ್ದಿಕ್ಷಿ ಲಕ್ಷ್ಮು.
- ಕೀರ್ತನೆಗಳು : ಅದರಿಂದೇನು ಫಲ ಇದರಿಂದೇನು ಫಲ - ಮರಂದರದಾಸ ಶಲ್ಲಣಿಸದಿರು ಕಂಡ್ಯ ತಾಳು ಮನವೆ - ಕನಕದಾಸ
- ತತ್ವಪದಗಳು : ಸಾವಿರ ಕೋಡಗಳ ಸುಟ್ಟು - ಶಿಶುನಾಳ ಷರೀಪ ಶಿವಯೋಗಿ - ಬಾಲಲೀಲಾ ಮಹಾಂತ ಶಿವಯೋಗಿ

೨. ಜನಪದ ಗೀತೆ : ಬೀಸುವ ಪದ, ಬಡವರಿಗೆ ಸಾವ ಕೊಡಬೇಡ

ಭಾಗ – ಮೂರು

ಕಾವ್ಯ ಭಾಗ (ಆಧುನಿಕ)

೮. ಮಂಹತಿಮೈನ ಕಗ್ಗ : ಡಿ.ವಿ.ಬಿ.

೯. ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣಾ : ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ

೧೦. ಹೋಸಬಾಳಿನ ಗೀತೆ : ಕುವೆಂಪು

೧೧. ಹೆಂಡತಿಯ ಕಾಗದ : ಕೆ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ

೧೨. ಮಬ್ಬಿನಿಂದ ಮಬ್ಬಿಗೆ : ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ

೧೩. ಆ ಮರ ಈ ಮರ : ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ

೧೪. ಚೋಮನ ಮಕ್ಕಳ ಹಾಡು : ಸಿದ್ಧಲೀಂಗಯ್ಯ

ಭಾಗ – ನಾಲ್ಕು

ತಾಂತ್ರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪರಿಚಯ, ಕಥೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ

೧೫. ಡಾ. ಸರ್ ಎಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ – ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಐತಿಹ್ಯ : ಎ ಎನ್ ಮೂರೀರಾವ್

೧೬. ಯುಗಾದಿ : ವಸುಧೇಂದ್ರ

೧೭. ಮೆಗಾನೆ ಎಂಬ ಗಿರಿಜನ ಪರ್ವತ : ಹಿ.ಚಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ

ಭಾಗ – ಏದು

ವಿಜಾಣ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜಾಣ

೧೮. ಕರಹುಶಲ ಕಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯ ವಿಜಾಣ : ಕರೀಗೌಡ ಬೀಚನಹಳ್ಳಿ

೧೯. ‘ಕ’ ಮತ್ತು ‘ಬ’ ಬರಹ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಟೈಪಿಂಗ್*

೨೦. ಕನ್ನಡ – ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಶಬ್ದಕೋಶ*

೨೧. ತಾಂತ್ರಿಕ ಪದಕೋಶ : ತಾಂತ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು*

* (ಅಧ್ಯಾಯ 3, 19, 20 ಮತ್ತು 21 ಇವುಗಳು ವಿಶಾವಿ ಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟಿತ “ ಆಡಳಿತ ಕನ್ನಡ ”

ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಆಯ್ದು ಲೇಖನಗಳು - ಡಾ. ಎಲ್. ತಿಮ್ಮೇಶ ಮತ್ತು ಮ್ರೋ. ವಿ. ಕೇಶವಮೂತಿ.

ಭಾಗ : ೧೦ದು

ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ನುಡಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ

ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲೇಖನಗಳು

ಭಾಗ : ೧೦ದು

ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ನುಡಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲೇಖನಗಳು

1. ಕನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

- ಹಂಪ ನಾಗರಾಜಯ್

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯ

“ಪರಿಸರ, ಪರಂಪರೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಜೀವನದ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಮನುಷ್ಯನ ಅಂತರಂಗ ಪಡೆಯುವ ಪರಿಪೂರ್ವಕ”ಯೊಂಬಾದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸ್ಥಾಲವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ. ಇದು ವ್ಯಕ್ತಿವಾಚಕವಾಗಿದ್ದಂತೆ ದೇಶವಾಚಕವೂ ಆಗಿದೆ. ಒಂದು - ನಾಡಿನ ಜನರ ಒಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅದರ ವಿವಿಧ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭರತ ಖಂಡಕ್ಕೆಲ್ಲ ಇರುವುದು ಒಂದು ಮಹೋನ್ನತವಾದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಈ ವಿಶಾಲವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಿತಿ, ಭಾಷೆ, ಧರ್ಮ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭೇದಗಳು ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿವೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಕನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭಾರತೀಯವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ರೂಪದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊಡವರು, ಕರಾವಳಿಯವರು, ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನವರು, ಉತ್ತರ ಕನಾಟಕದವರು - ಇವರಲ್ಲಿರ ವೇಷಭೂಷಣಗಳು, ಮತಾಚಾರಗಳು, ಹಬ್ಬಗಳು, ಆಟಪಾಠಗಳು, ಉಟ ತಿಂಡಿಗಳು, ಆಡುಮಾತಿನ ರೀತಿಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಆಂತರಂಗಿಕವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಉಳಿದ ನಡೆ ನುಡಿಗಳೆಲ್ಲ ಅದರ ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ನಾಡಿನ ರಾಜಕೀಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನೂ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ಶಿಲ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಕಲೆಗಳನ್ನೂ ಜನತೆಯ ವಿವಿಧ ವಿನೋದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಜೀವನದ ಸಮಸ್ತ ರಂಗಗಳನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ವಿಶೇಷಿಸಿ ಸಮೀಕರಿಸಿ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಒಟ್ಟು ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಸಮನ್ವಯದಿಂದ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆಂಡಯ್ಯ ಕವಿ, ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವ್ಯವೆಂಬ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡನಾಡನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವುದು ಹೀಗಿದೆ :

ಪಲವುಂ ನಾಲಗೆಯುಳ್ಳವಂ ಬಗೆಪೋಡೆಂದುಂ
ಬಣ್ಣಿಸಲ್ಪಾರನಾ
ನೆಲನಂ ಮತ್ತಿನ ಮಾನಿಸರ್ ಮೊಗಳಲೇನಂ
ಬಲ್ಲರೆಂಬೊಂದು ಬ
ಲ್ಲಲಿಯಂ ನೆಟ್ಟನೆತಾಳ್ಳು ಕನ್ನಡಮೆನಿಪ್ಪಾನಾಡು
ಚೆಲಾಯ್ತು ಮೆ
ಲ್ಲೆಲರಿಂ ಮಾತ ಕೊಳಂಗಳಿಂ ಕರೆಗಳಿಂ ಕಾಲೂಗ್ರಳಿಂ
ಕೆಯ್ಯಳಿಂ ||

(ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಲವು ನಾಲಗೆಯ ಆದಿಶೇಷನೂ ಬಣ್ಣಿಸಲಾರ, ಅಂದ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರದವರು ಏನೆಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲರು? ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ತಂಗಾಳಿಯಿಂದಲೂ ಅರಳಿದ ಹೂಗಳಿಂದಲೂ ಸರೋವರಗಳಿಂದಲೂ ಕೆರೆಗಳಿಂದಲೂ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದಲೂ ಹೊಲಗಳಿಂದಲೂ ಜೆಲುವಾಗಿತ್ತು.)

ಇಂಥ ಜೆಲುವ ಕನ್ನಡನಾಡು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೂ ಮಹೋನ್ನತವಾದುದು.

ಸನಾತನ ತತ್ವ

ಸನಾತನವಾದ ಮಹಾವೈಕ್ಯದಂತೆ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವುದು ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ. ರಾಜ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕಗಳು ಬಂದುಹೋದವು. ನಾಡಿನೊಳಗೆ ಸಾವಿರಾರು ಕಾಳಗಗಳಲ್ಲದೆ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಹಲವಾರು ದಾಳಿಗಳೂ ಒದಗಿದುವು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಗಳಾದವು. ಏನಾದರೂ ಜನತೆಯ ಮನೋಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ ಬದಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಣ್ಣೆಲೆಗಳನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ಜೆಗುರು ತಳೆಯುವ ಮರದಂತೆ ತನ್ನ ಅಂತಸ್ಥದಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸದ್ಗಂಧವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ಸಮನ್ವಯ ಗುಣ

ಆದರೆ ಎಲ್ಲದರಿಂದ ಅಲಿಪ್ತವಾಗಿ ಉಳಿಯುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ವಭಾವ ಇಡಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಹೊಸದು ಬಂದಾಗ ಅದರ ಒಳೆಯ ಅಂಶವನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಜೀವಾರ್ಥ ಈ ಜನಕ್ಕೆ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಮತಗಳು, ಧರ್ಮಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿಯವೇ ಆಗಿ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ನೆಮ್ಮೆದಿಯಿಂದ ಬಾಳುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸಮನ್ವಯ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಇಮ್ಮೋಂದು ಗುಣ.

ಧರ್ಮ ಸಹಿತ್ತು ಕನ್ನಡಿಗರ ಪರಂಪರೆ. ಇದನ್ನು ಬೇಲೂರಿನ ಶಾಸನ ಕೂಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ :

ಯಂ ಶೈವಾಸ್ತಮ್ಯಪಾಸತೇ ಶಿವ ಇತಿ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ

ವೇದಾನ್ವಿನೋ

ಬೌದ್ಧ ಬುದ್ಧ ಇತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪಟವ : ಕರ್ಮೇತಿ

ನೈಯೋಯಿಕಾ :

ಅರ್ಹಶೈತಿಹ ಜ್ಯೇನ ಶಾಸನ ಮತಿ: ಕರ್ಮೇತಿ

ಮಿಮೂಂಸಕಾ :

ಸೋ ಯಂ ಮೋ ವಿದಧಾತು ವಾಂಭಿತಪಲಂ ಶ್ರೀ ಕೇಶವೇ

ಶಸ್ತ್ರಾ ||

(ಶೈವರು ಶಿವನೆಂದೂ, ವೇದಾಂತಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನೆಂದೂ, ಬೌದ್ಧರು ಬುದ್ಧನೆಂದೂ, ಪ್ರಮಾಣಪಟುಗಳಾದ ನೈಯೋಯಿಕರು ಕರ್ತನೆಂದೂ ಜ್ಯೇನರು ಅರ್ಹಂತನೆಂದೂ ಮೀಮಾಂಸಕರು ಕರ್ಮವೆಂದೂ ಯಾರನ್ನು ಉದ್ಯಾಪಿಸುವರೋ ಅವನೇ ಆದ - ಈ ಶ್ರೀಕೇಶವನೆಂಬ ಈತನು ಸದಾ ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿ).

ಸರ್ವ ಧರ್ಮ ಸಮಾನತೆಯ ದೃಷ್ಟಿ

ಅನೇಕ ಧರ್ಮಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಾಡು ತೋರುತ್ತಬಂದ ಒಂದು ಉದಾತ್ತ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ನಾವು ಎತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಒಂದು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ದರ್ಶನ ಭೇದದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಶಂಕರ, ಮಾಧ್ವ ಹಾಗೂ ರಾಮಾನುಜೇಯದಂತಹ ಪಂಥಗಳೇ ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ರೂಢವಾದ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ಬಂದ ಜ್ಯೇನ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗಳ ಆಗಲಿ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ ಇಸ್ಲಾಂ, ಕ್ರೈಸ್ತ ಮೊದಲಾದ ಇತರ ಮತಗಳೇ ಆಗಲಿ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದ - ಮೇಲೆ ಬೆಂಬಲಿಗರನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಜಗತ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಲೀಲ್ಲವೆಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ವಿಷಯ. ಅವರವರ ಧರ್ಮ ಅವರವರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಇತರರು ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಪರಸ್ಪರ ಮೋಷಣೆ ಸಹಾಯಗಳನ್ನೂ

ಒದಗಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದುಂಟು. ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಸರ್ವ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಮಾನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೋಷಿಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಈ ಜೀದಾಯ್ ಬಂದದ್ದು ಧರ್ಮದ ಸಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಅಂತರಂಗದ ದರ್ಶನದಿಂದಲೇ.

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನಿರಸ ಹೆಡೆಯೂಡಿದೊಡನೇ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಒಡೆದ ಮನಸ್ಸಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಿದ್ದುದುಂಟು. 24-8-1368ರಲ್ಲಾದ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಒಂದು ಘಟನೆ ಸ್ಕರಣೀಯವಾಗಿದೆ. ವೈಷ್ಣವರು ಪ್ರಭ-ಲಗೂಂಡು ಜೈನರಿಗೆ ಕಿರುಕುಳ ಕೊಡತೊಡಗಿದಾಗ ಜೈನ ಮುಖಿಂಡರು ದೊರೆ ಬುಕ್ಕರಾಯನಲ್ಲಿ ದೂರುಕೊಂಡೊಯ್ದರು. “ವೈಷ್ಣವ ದರ್ಶನಕ್ಕೂ ಜೈನ ದರ್ಶನಕ್ಕೂ ಭೇದವಿಲ್ಲಿಂದು ರಾಯನು ವೈಷ್ಣವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಜೈನರ ಕೈವಿಡಿದುಕೊಟ್ಟು ಈ ಜೈನದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಮಾರ್ವ ಮಯಾದೆಗಳು ಪಂಚಮಹಾ ವಾದ್ಯಗಳೂ ಕಲಶವೂ ಸಲ್ಲವುದು. ಜೈನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಭಕ್ತರ ಹಾನಿ ವೃದ್ಧಿಯಾದರೂ ವೈಷ್ಣವ ಹಾನಿ ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವುದು. ಈ ಮಯಾದೆಯಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯದೋಳಗುಳ್ಳಂತಹ ಬಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ವೈಷ್ಣವರು ಶಾಸನವನ್ನಿಟ್ಟು ಪಾಲಿಸುವರು. ಜಂದ್ರಾಕ್ಸಾಫಿಯಾಗಿ ವೈಷ್ಣವ ಸಮಯವು ಜೈನದರ್ಶನವ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದಾಗಿತ್ತು. ವೈಷ್ಣವರೂ ಜೈನರೂ ಒಂದು ಭೇದವಾಗಿ ಕಾಣಲಾಗದು”, ಈ ಶಾಸನ ಇಂದಿಗೂ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳಿಸಿದ ಭಂಡಾರ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿದೆ. (ಸಂಖ್ಯೆ 475344)

ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆ

ಧರ್ಮವೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಜನತೆಯ ಜೀವನವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವ ಸತ್ಯ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ, ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಶಿಲ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಕಲೆಗಳಿಗೂ ಧರ್ಮವೇ ಮೂಲ ಪ್ರೇರಣೆ ಹಾಗೂ ವಸ್ತು. ಧರ್ಮ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿತು; ಕಲೆಗಳು ಧರ್ಮವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದವು. ಧರ್ಮದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೂಡ ಜನ ಒಮ್ಮ ವಿಶಾಲವಾದ, ಸಾರವತ್ತಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ವಿಶ್ವಕೇಲ್ಲಾ ಕಾರಣವಾದ, ಇದನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಪರಾತ್ಮರ ಶಕ್ತಿಯೊಂದಿದೆ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ಸದ್ಗುರುನೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಸದ್ಗತಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಅದೇ ದೇವರು. ದಾನ, ಪರೋಪಕಾರ ಶುಚಿಯಾದ ಶೀಲ, ಸೌಹಾದರ್, ಸತ್ಯವಂತಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಸದಾಚಾರಗಳು ಧರ್ಮ ಶ್ರೇಣಿಯ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಅಲಿಖಿತ ಧರ್ಮಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಜನ ಮೃಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಇದರ ಘಲವಾಗಿ ಉರೂರಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾದ ಬಾವಿ, ಕರೆ, ಕಟ್ಟಿ, ಧರ್ಮಭತ್ತ, ಅರವಟಿಗೆ, ದೇವಸ್ಥಾನ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ರಾಜಮಹಾರಾಜರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸೆಟ್ಟಿಗಳು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಕಸಬುದಾರರು, ಸಾಮಾನ್ಯರು, ವೇಶ್ಯೆಯರು ಕೂಡ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ತಾವೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದುದಲ್ಲದೆ, ಬೇರೆಯವರು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಇಂತಹ ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿಡಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು, ದಾನವೆಂದು, ಸೇರಿಸಿತ್ತಾ ಬಂದುದುಂಟು. ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಕಾಲು ಪಾಲು ಈ ದಾನಗಳ ವಿವರಣೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ. - ಕೇವಲ ಭೂಮಿಕಾಣಿಕೆಗಳಿಗೆ ಈ ದಾನ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಆಹಾರದಾನ, ವಸ್ತುದಾನ, ಭ್ರಂಜ್ಯ (ಷಿಷಧಿ) ದಾನ, ಶಾಸ್ತ್ರದಾನ - ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ದಾನಗಳು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಪ್ರಜಾರದಲ್ಲಿವೆ. ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವ ಜೀದಾಯ್ ಇದಕ್ಕೆ - ಮೂಲ ಪ್ರೇರಣೆ. ದಾನದಿಂದ ಪುಣ್ಯಲಾಭವೆಂಬ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬುಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇವರಡಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿರಕ್ತರನ್ನು ಸಾಕುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಜನ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿರುವರೆಂಬುದನ್ನು - ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಲೋಕದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಟೀಕಿಸಿ ಧರ್ಮದ ತಿರುಳನ್ನು ಮನೆ ಮನೆಗೆ - ತಂದು ಮುಟ್ಟಿಸುವ ನಿಸ್ಪೂಹವಾದ ತಮ್ಮ ಜೀವನದಿಂದ ಜನತೆಗೆ ಒಂದು ಆದರ್ಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಜೋಗಿ, ಜಂಗಮ, - ದಾಸಯ್ಯ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಸಲಹುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದು ಈ ದಾನ ಪರಂಪರೆ. ‘ಹಸಿವಾದರೆ ಉರೋಳಗೆ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನಗಳುಂಟು. ಶೈಷ್ಯಯಾದರೆ ಕರೆಬಾವಿ ಹಳ್ಳಗಳುಂಟು. ಶಯನಕ್ಕೆ ಹಾಳು ದೇಗುಲಗಳುಂಟು’ ಎಂಬ ಅಕ್ಷನ ವಚನ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಒಂದು - ಉದಾಹರಣೆ. ಹೀಗೆ ಅವರಿಗೆ ಅನ್ನ ವಸತಿಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಜನ ತಪ್ಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಮಹಾತ್ಮರುಗಳು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕ್ಕೆ, ಲೋಕೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಮುಡಿಪಿಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಎರ ಜೀವನ

ಇಡೀ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಕನಾಟಕ ರಾಜಕೀಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುವ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಯುದ್ಧಗಳು. ರಾಜ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಸ ಮನೋವೃತ್ತಿ - ಈ ಎರಡೂ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಮೇಲೆಂದ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಗಳು ರಾಜರಾಜರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಯುದ್ಧ ಕೌಶಲ ಹಾಗೂ ಶೈಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಕನಾಟಕ ವೀರರು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಮನ್ವಣಿಯನ್ನು ಪಡೆದುದುಂಟು. ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ - ಧ್ವನಿ ಧಾರವರ್ಣ, ಮೂರನೆಯ ಗೋವಿಂದ, ಚಾಲುಕ್ಯವಂತದ ಆರನೆಯ ವಿಕ್ರಮ ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರದ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ಇಂತಹ ಹಲವು ಹೆಸರು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿವೆ. ಗಂಗಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಮೀಯಿಸಿ ನೇಪಾಳದ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿ ಮೇಯಿಸಿದೆವೆಂದು ನಮ್ಮ ಭೂಪತಿಗಳು ಹೇಳಿಕೊಂಡುದು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ನೇಪಾಳ, ಬಂಗಾಳ, ಜೋಥ್ರಾಪುರ, ಒರಿಸ್ಸಾ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ರಾಜವಂಶಗಳು ತಮ್ಮ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹರಡಿದುದ್ದಕ್ಕೆ ಜಾರಿತಿಕೆ ಆಧಾರಗಳಿವೆ.

ಜೈದಾಯ್

ಈ ಪರಾಕ್ರಮ ಅಸುರೀವೃತ್ತಿಯದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ದಿಗ್ನಿಜಯಿಗಳು ಧರ್ಮವಿಜಯಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಧರ್ಮಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಕ್ಷಮೆ ಅವರ ಗುಣಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಗೆದ್ದ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯಾ ರಾಜರಿಗೆ ಮನಃ ಒಷ್ಣಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರತ್ವವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅವರ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸುವುದು ಇವರ ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಸರಹದ್ದುಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಇತರರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಿರುಕೊಳ್ಳುವ ಬುದ್ಧಿ ಇವರಿಗೆ ಎಂದೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಜೈದಾಯ್ ಅತಿಯಾಗಿ, ಕನಾಟಕ ತನ್ನದಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೂಡ ನೇರಹೊರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟದೆಯೆಂಬ ಆರೋಪ ಕೂಡ ಇದೆ. ವಾದಗ್ರಸ್ತವಾದ ಈ ವಿಷಯ ಇಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಸ್ತುತ.

ರಾಜರಿಗೆ ಅಥವಾ ಕೆಲವರು ಸೇನಾ ನಾಯಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಪರಾಕ್ರಮ ಮೀಸಲಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಶೈಯಂಗನ್ನು ಜೀವನದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಮೌಲ್ಯವಾಗಿ ಎಣಿಸುವ ಜನತೆ ಅವರ ಬೆಂಬಲಕ್ಕಿತ್ತು. ಏರಿಜೀವನ ಅಖಿಲ ಕನಾಟಕದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡದ್ದು. ರಾಜರ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ದಂಡಾಳುಗಳಾಗಿ ಹೋಗಿ ಹಗೆಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುವವರು ಮಾತ್ರ ಏರರಲ್ಲ. ಕಾಳಗವೆನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ಜನತೆಗೆ ಉಸಿರಾಟದಪ್ಪು ಸಹಜವಾಗಿತ್ತು. ಉರುರಾಲಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಏರಗಲ್ಲುಗಳು ಆ ಏರ ಜೀವನದ ಸ್ವಾರ್ಥಕಗಳಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ನಿಂತಿವೆ. ತುರುಗೋಳು (ಗೋಗ್ರಹಣ) ಉರಳಿವು, ಪೆಣ್ಣಿಯ್ಯಲ್ಲಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದಾಡಿ ಸತ್ತು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುವುದು ಯುವಕರಿಗೊಂದು ಅಭಿಮಾನದ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ದರೋಚೆಕೋರರು ಒಂದು ಉರ ದನಗಳನ್ನೇಲ್ಲ ಅಪಹರಿಸುವುದು ತುರುಗೋಳು; ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಅವಮಾನಗೊಳಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಅಪಹರಿಸುವುದು ಪೆಣ್ಣಿಯ್ಯಲ್ಲಿ; ಉರನ್ನು ಲಾಟಿ ಮಾಡುವುದು ಉರಳಿವು. ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಉರಿನ ಹಿರಿಯರು ಶೂರನಾದವನಿಗೆ ಏಳ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಉರಿನ ಮಾನರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆತ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಆತ ಸತ್ತರೆ ಅವನ ಸಾಫಾದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಒಂದು ನಿಲ್ಲಿತ್ತಿದ್ದ. ಹೀಗೆ ಎಕ್ಕಣಿಗಲಿಯಾಗಿ ಶತ್ರು ಸಮೂಹವನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಎದೆಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅವರನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸುವ ಸಾಮಧ್ಯ ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತಿತ್ತು? ತತ್ತ್ವನಿಷ್ಠೆಗಾಗಿ, ಉರ ಅಭಿಮಾನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ತನ್ನ - ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಪಣವಾಗಿಟ್ಟವನಿಗೆ ಸಾವಿನ ಅಥವಾ ಸೋಲಿನ ಭಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಗೆದ್ದ ಒಂದರೆ ಶೀತಿಕ, ಸತ್ತರೆ ಸ್ವರ್ಗ; (- ಸೋತು ಬದುಕುವ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲ) ಎಂದಿದ್ದರೂ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವ ದೇಹ ಇದು. ಸತ್ಯಾಯಂಕ್ಷಾಗಿ ಸಂದರೆ ಶ್ರೀಯ. ಆದುದರಿಂದ ಮರಣಕ್ಷಾಗಲಿ ರಣಕ್ಷಾಗಲಿ ಭಯಪಡುವುದೇಕೆ? ಏರಗಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮನಃ ಮನಃ ಉಕ್ತವಾದ ಈ ಬಗೆಯ ಆದಶರ ವಾಕ್ಯಗಳು ಆ ಏರರ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಉಗ್ರಾಧಿಸುತ್ತವೆ. ದೇಶಕ್ಷಾಗಿ, ರಾಜನಿಗಾಗಿ, ಉರಿನ ಗೌರವಕ್ಷಾಗಿ ತೋರುವ ಈ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಯುದ್ಧವಲ್ಲದ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವೈಕ್ಯವಾದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ.

ಒಲಿದಾನ

ಅರಸನಿಗೆ ಗಂಡುಮಾನವಾದರೆ “ ಸಿಡಿತಲೆ ” ಹೊಟ್ಟು ಒಬ್ಬ ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಂಟು. ತನ್ನ ಒಡೆಯನೊಡನೆ ತಾನೂ ಸಾಯಂವೆನೆಂದು ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿ (ವೇಳಿವಾಳಿ) ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರೂ ಉಂಟು. ಇಂತಹವರಿಗೆ ವೇಳವಡಿಚರೆಂದು ಹೆಸರು. ಒಡೆಯನ ಹೆಣದ ಕೆಳಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಮಗಿಸಿಕೊಂಡು “ಕೋಳ್ಳಂಟೆ” ಯಾದವರ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ. ಗರುಡರೆಂದು ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವರು ಒಡೆಯನ ಮರಣವಾದೊಡನೆ ಬೆಂಕಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಆತ್ಮಭಲಿಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಸ್ವಾಮಿ ಭಕ್ತಿಯ ಎದುರಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣ ತುಜ್ಘವಾದದ್ದು. ಸಹಗಮನ ಮಾಡುವ ಸ್ತೀಯರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ‘ಮಾಸ್ತಿ’ (ಮಹಾಸತಿ)ಯರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರೂಪಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಪರಂಪರೆ ನಮ್ಮ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ.

ಎರ ಜೀವನಪೆಂದರೆ ಆಯುಧವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೋರಾಡುವುದೆಂದಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ. ಒಂದು ತತ್ತ್ವಕ್ಷಾಗಿ, ಒಬ್ಬ ನಾಯಕನಿಗಾಗಿ, ಒಂದು ದೇಶಕ್ಷಾಗಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಹೆಣಗುವುದೂ ಎರ ಜೀವನವೆ. ಇಂತಹ ಜನ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ಇರುವಾಗ ನಾಯಕರು ಮಹತ್ವಾಯ್ದರ್ಶನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲರು. ನಾಡಿನ ಬಿಡುಗಡೆಯ (ಅಹಿಂಸಾತ್ಕಾರ) ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಕನಾಟಕದ ಪಾಲು ಸಂಸ್ಕರಣೀಯವಾಗಿದೆ. ಅಶೀಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದ ಮುಂದಾಳುಗಳನ್ನು ಕನಾಟಕ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

ಒಂಬತ್ತನೇಯ ಶತಮಾನದ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಕುರಿತ ಪದ್ಯಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಗಮನಾರ್ಹವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ದಢ್ಣಿದ ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಉತ್ತರದ ಗೋದಾವರಿ ನದಿಯವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿರುವ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗಿನ ಕನ್ನಡ ಜನಪದರು

ಪದನರಿದು ನುಡಿಯಲುಂ ನುಡಿ
ದುದನರಿದಾರಯಲುಮಾರ್ಪರಾ ನಾಡವಗ್ಗೋ
ಚೆದುರ್ರೂ ನಿಜದಿಂ ಕುರಿತೋ
ದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣಾತಮತಿಗ್ಗೋ ||
ಕುರಿತವರಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಂ
ಪೆರರುಂ ತಂತಮ್ಮ ನುಡಿಯೋಳೆಲ್ಲರ್ ಜಾಣರ್
ಕಿರುವಕ್ಕಳುಮಾ ಮೂಗರು
ಮರಿಪಲ್ಪರಿವರ್ ವಿವೇಕಮಂ ಮಾತುಗಳಂ ||
ಸುಭಟಕರ್ ಕವಿಗ್ಗೋ ಸು
ಪ್ರಭುಗ್ಗೋ ಚೆಲ್ಲಕ್ಕಳಭಿಜನಕರ್ ಗುಣಿಗ್ಗೋ
ಅಭಿಮಾನಿಗಳತ್ತುಗ್ರರ್
ಗಳ್ಭಿರಚಿತ್ತರ್ ವಿವೇಕಿಗ್ಗೋ ನಾಡವಗ್ಗೋ ||

(ಹದವರಿತು ಮಾತಾಡುತ್ತಾರೆ. ನುಡಿದುದನ್ನು ಅರಿತು ವಿಚಾರ ಕೂಡ ಮಾಡಬಲ್ಲರು. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜನ ಚರ್ತುರರು. ಕಾವ್ಯಗಳ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯರೂ ಉದಾಹರಿಸುವರು. ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಣರು. ಚಿಕ್ಕ ಮುಕ್ಕಳೂ ಮೂಗರೂ ಕೂಡ ವಿವೇಕದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಲ್ಲರು. ಇಷ್ಟ ವಿವೇಕಿಗಳಾದ ಆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜನತೆ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲ. ಸುಭಟರು, ಕವಿಗಳು, ಸುಪ್ರಭುಗಳು, ಚೆಲುವರು, ಕೀರ್ತಿವಂತರು, ಗುಣಶಾಲಿಗಳು, ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳು, ಅತ್ಯಾಗ್ರರು, ಅಷ್ಟೇ ಗಂಭೀರ ಸ್ವಭಾವದವರು).

ಜೀವನದ ಮೌಲ್ಯಗಳು

ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮನಃ ಮನಃ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳು ನಾಲ್ಕು : ಸತ್ಯ, ಶಾರ್ಥ, ವೀರ - ಮತ್ತು ದಾನ. ಕರ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಪಂಪ ಹೇಳುವ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು : “ನನೆಯದಿರಣ್ಣ ಭಾರತದೊಳಿಂ ಪೆರರಾಮಮನೋಂದೆ ಚಿತ್ತದಿಂ ನೆನೆಪೋಡೆ ಕರ್ಣನಂ ನೆನೆಯ ಕರ್ಣನೊಳಾದೂರೆ ಕರ್ಣನೇರು ಕರ್ಣನಕಡು ನನ್ನ ಕರ್ಣ - ನಳವಂಕದ ಕರ್ಣನ ಚಾಗಮೆಂದು ಕರ್ಣನ ಪಡೆ ಮಾತಿನೋಳ್ಳ ಮದಿದು ಕರ್ಣರಷಾಯನಮಲ್ತಿ ಭಾರತಂ” ಭಾರತ ವೀರರಲ್ಲಿ ಅವನು ಮೆಚ್ಚಿ ಹೇಳುವ ಗುಣಗಳು ಚಲ, ನನ್ನ, ಗಂಡು, ಸಾಹಸ, ಧರ್ಮ? ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅತ್ಯನ್ವಯಿ. ಇವುಗಳ ಹಿಂದೆ ಇರುವುದು ಮಹೋನ್ವತ ಜೀವನದ ಆದರ್ಶ. ಜೆನಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕು. ಜೀವನದ ಸುಖವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಆದರೆ ಪರಲೋಕದ ಸಾಧನೆಯನ್ನೂ ಮರೆಯಬಾರದು. ಇದು ನಮ್ಮ ಜನತೆಯ ಬಾಳಿನ ಹದ. ಸಂಸಾರದ ಅಸಾರತೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ, ವಿರಕ್ತರು ನಮ್ಮ ಜನತೆಯನ್ನು ಏಹಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ವಿಮುಖರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬ ವಾದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆಧಾರ ದೋರೆಯವುದಿಲ್ಲ. ಕರ್ಮತತ್ವಕ್ಕೆ ಅಂಟಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಜನ ಇನ್ನೂ ಪೌರುಷವನ್ನು ಕಡೆಗಳಿಸಿದರೆಂಬ ವಾದವೂ ಅಷ್ಟೇ ದುರ್ಬಲವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಜನ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವರಾಗಿದ್ದರೆ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿರಲ್ಲ. ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕುಸುರಿಗೆಲಸ, ನಯನಮನೋಹರವಾದ ಮೂರ್ತಿ ಶೀಲ, ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಕೋರೆದಿಟ್ಟಿ ಸಂಸಾರದ ಚಿತ್ರಗಳು, ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಕಸೂತಿ, ಪಾತ್ರ ಪಡಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರ, ಆಭರಣಗಳ ವೈವಿಧ್ಯ, ಜಾನಪದ ಮಟ್ಟಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕಲಾ ಪರಿಣತೆಯವರೆಗಿನ ಸಂಗೀತ ನೃತ್ಯಗಳು, ಆಟಪಾಟಗಳು, ಕಲೆ, ಒಂಟು, ಗಾದೆ - ಇವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ರಸಿಕತೆಗೆ ಸೌಂದರ್ಯೋರ್ಪಾಸನೆಗೆ ನಿರಂತರ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ.

ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿ

“ಜಾಗದ ಭೋಗದಕ್ಕರದ ಗೇಯದ ಗೊಟ್ಟಿಯಲಂಪಿನಿಂಪುಗಳ್ಳಿ ಆಗರವಾದ ಮಾನಸರ್” ಎಂದು ಜೀವನ ರಸಿಕತೆಯ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ನಮ್ಮ ಆದಿಕವಿ ಪಂಪ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ತ್ಯಾಗ ಭೋಗಗಳ ಸಮತೋಲನ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ತಾನು ಸುಖ ಪಡಬೇಕು; ಹಾಗಾಗಬೇಕಾದರೆ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನವರೆಲ್ಲ ಸುಖವಾಗಿರಬೇಕು, ಅದಕ್ಕೆ ತ್ಯಾಗ ಬೇಕೆಂಬುದು. ಗಾಯನ ಗೋಷ್ಠಿಗಳು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ಕೂಡ ಹಿಂಗೆ ಎಲ್ಲಿರುಗೂ ನೆಮ್ಮಡಿ ದೂರೆತಾಗಲೇ.

ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಸಾರ

ಅಕ್ಷರದ ಸುಖ ಎಷ್ಟು ಜನಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಆಕ್ಷೇಪವೇಳಬಹುದು. ತಾನೇ ಓದಿ ತಿಳಿಯುವನೆಂಬುದು ಈಗಿನವರ ಮಾತು. ಹಿಂದಿನಿಂದ ನಡೆದುಬಂದ ಪರಂಪರೆಯೆಂದರೆ ಒಬ್ಬನು ಓದಿ, ಹಲವರು ಕೇಳುವುದು. ನಮ್ಮ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ‘ಬರೆದೆನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ‘ಓದಿ’ ಎಂದೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಬಲ್ಲವರು ‘ಹೇಳಿಸಿದರು, ನಾನು ‘ಹೇಳಿದೆನು’ ಎಂದೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕವಿ ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಕಾವ್ಯ ‘ಸಕಲ ಜನ ಸುಶ್ರವ್ಯ’ವಾಗಲೆಂದು ಹಾರ್ಡೆಸುತ್ತಾನೆ. ಓದಿ ಹೇಳಿದವನಿಗೆ ಕೇಳಿದವನಿಗೆ ಫಲಶ್ರುತಿಯನ್ನು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ‘ಅಕ್ಷರ’ದ ಅಲಂಪು, ಕಾವ್ಯವಾಗಲೀ ಪುರಾಣವಾಗಲೀ ತತ್ತ್ವಭೋಧಯಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆ ಒದಗುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ ಇದು. ಹೀಗಾಗಿ ಓದದವರು ಕೂಡ ಈ ಎಲ್ಲಿದರ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು - ಗ್ರಹಿಸಿ ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಜ್ಯೇಮ್ಸಿನಿ ಭಾರತ, ರಾಜತೇವಿರ ವಿಭಾಸ, ಗದುಗಿನ ಭಾರತ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಶುಧಿವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಅಥವ ವಿವರಣೆ ಮಾಡಬಲ್ಲ ನಿರಕ್ಷರ ಪಂಡಿತರು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಕೆಲವೆಡೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾರೆ. ನಿಜಲಿಂಗ ಶತಕ, ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕ, ರತ್ನಕರವರ್ಣಿಯ ಶತಕಗಳು, ಸರ್ವಜ್ಞ ಪಡಗಳು, ದಾಸರ, ಶರಣರ ಉತ್ತಿಗಳು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಉದಾಹರಿಸಬಲ್ಲವರು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗೆ ಇನ್ನೂ - ಉಂಟು. ಮಹೋನ್ವತ ಸತ್ಯಗಳಿಂದ ಹರಿದುಬಂದ ತಿಳಿವು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಕೆಳಗಿನ ಸ್ತರಗಳವರೆಗೆ ಸೋಸಿ

ಬರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಸಾರವಾದದ್ದು ಹೀಗೆ. ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಉಳಿದುಬಂದದ್ದು ಹೀಗೆ. ಇಂದಿಗೂ ಗಮಕಿಗಳು, ಕೀರ್ತನಕಾರರು ಕನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾರವನ್ನು ಜನತೆಯ ಬಳಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಹರಿಕಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಆಗಾಗ ನಡೆಯುವ ಜಾತ್ರೆ, ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಮೂಚೆ, ಭಜನೆ, ಪುರಾಣ ಪ್ರವಚನ, ಹಾಡು, ಕುಣಿತ, ಕೋಲಾಟ, ಮೇಲಾಟ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಮನೋರಂಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಧರ್ಮಜಾಗೃತಿ ಹಲವು ಜನರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕ, ಲಲಿತಕಲೆ ಹಾಗೂ ಜೀವನೋಪಯುಕ್ತ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಮೌಲ್ಯಾಹಾಗಳೂ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಸಾರದ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾಧ್ಯಮ ಇದು. ಉರ್ಬಾಟ್ಟಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಜನತೆ ವಹಿಸುವ ಆಸ್ತಿ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಉರಿನ ‘ದ್ಯುವರದವರು’ ವಹಿಸುವ ಪಾತ್ರ ಇವೆರಡೂ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆ ಹೊಸತು. ಅದು ಬೇರು ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಅವಕಾಶ ಬೇಕು.

ಸಾಕಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಮನುಷ್ಯಶ್ರದ್ಧಾ ಮಹೋನ್ನತಿಯೇನು, ಸುಸಂಸ್ಕೃತರ ಲಕ್ಷ್ಮಣಗಳೇನು, ಜೀವನದ ಪರಮಾದರ್ಶ ಯಾವುದು ಎಂಬ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಸೂತ್ರಗಳು, ವಚನಗಳು, ಪದಗಳು, ಗಾದೆಗಳು ಉಂಟು. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಜಿತ್ರಣ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಥಾ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಉದಾತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜನ ಮನದ ಎದುರಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಾಕಾರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಆದರ್ಶಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯ ಭರತೀಯನ ಜಿತ್ರ ತುಂಬ ಸಮಗ್ರವೂ, ಮನೋಹರವೂ, ಆಗಿದೆ. ಭರತೀಯ ವ್ಯಾಖ್ಯವೇಂದು ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಸಾರದ ವಿಶಾಲ ಜಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಲಕ್ಷಣವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಕಬಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ :

ಲೋಕಿಕ ಜಯವತರುಂಟು ಪಲಂಬರಾ ಲೋಕಿಕ ಪರಮಾರ್ಥವೆರಡಾ ।

ಭೂಕಾಂತರಲ್ಲಿ ಪಡೆವುದು ದುರ್ಬಾಳ ಸುವಿವೇಕ ಬೇಕದಕೆ ಚಕ್ರೇಶ ॥

ಭೋಗ ವಿಚಾರವು ಬೇಕು ನೃಪತಿಗಾತ್ರ ಯೋಗ ವಿಚಾರವೂ ಬೇಕು ।

ರಾಗ ರಸಿಕನಾಗಬೇಕು ಭಾವಿಸೆ ಏತರಾಗ ರಸಿಕನಾಗಬೇಕು ॥

ಶೃಂಗಾರ ಕೋವಿದನಾಗಬೇಕಾತ್ರ ಸುಸಂಗ ಸಂಮುಖಿನಾಗಬೇಕು ।

ಸಂಗರ ಸಂಮುಖಿನಾಗಬೇಕಾತ್ರ ಯೋಗಾಂಗ ಕೋವಿದನಾಗಬೇಕು ॥

ಇಹಲೋಕ ಸುಖವ ಭೋಗಿಸಬೇಕು ನೃಪತಿ ಯುತ್ಸಹನಾಗ ಬೇಕು ಧರ್ಮದೊಳು

ಬಹುಕಾಂಕ್ಷೆಯೊಳು ಸಿಕ್ಕಿದಂತಿರಬೇಕು ನಿಸ್ಪಾಯನಾಗಬೇಕೆದೆಯೊಳಗೆ ॥

ಕೊಡಬೇಕು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವರಿಯಬೇಕು ನುಡಿಬೇಕು ಮೌನವೂ ಬೇಕು ।

ಬಡವರಂತಿರಬೇಕು ಪ್ರಭುವಂತಿರಬೇಕು ನಡೆಯಿದು ಜಾತಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ॥

ಪ್ರಜೆ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ಹಿತನಂತೆ ವೈರಿ ಭೂಭೂಜರಿಗೆ ಭೂಜಗೇಂದ್ರನಂತೆ ।

ನಿಜಗುರುವಿಗೆ ಭೃತ್ಯನಂತೆ ಧಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ನಿಜ ಬಂಧುವಾಗಿರಬೇಕು ॥

ಪರವೆಂಗಳಿಗೆ ಹೇಡಿ ಕದನಕ್ಕೆ ಕಡುಗಲಿ ಪರಮತಕ್ಕೊಡಂಬಡೆ ಮೂರ್ಖಿ ।

ಅರುಹನಾಗಮದೊಳ ತಿಂಗನಾತ್ರ ಕಲೆಯೊಳು ಸರಸನಾಗಿರಬೇಕು ನೃಪತಿ ॥

ಹವಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿಂದ್ರಿಯ ವರ್ಗವನವಿಚಳನಾಗಿರಬೇಕು ॥

ಭುವನಕಿಂದಿನರಾಯ ಸ್ವರ್ಗಕೆ ನಾಳಿನ ದಿವಿಜೇಂದ್ರ ನೆನಿಸಿರಬೇಕು ॥

ಇಲ್ಲಿ ‘ಜಾತಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯ’ ‘ನೃಪತಿ’ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಆದರ್ಶ ಅರಸನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾದರೂ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ಯಯಿಸುವಂತಹುದು. ಕನ್ನಡದ ಜನ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡುದು ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿ.

ಲೇಖಕರ ಕಿರು ಪರಿಚಯ

ಮೇರು, ಹಂಪ ನಾಗರಾಜಯ್ಯನವರು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಹೊಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ ಗೌರಿ-ಬಿದನೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹಂಪಸಂದ್ರದಲ್ಲಿ 1936ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಪಡೆದ ಹಂಪನಾ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸರೆನಿಸಿದ ಕುವೆಂಪು, ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ., ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀ ಹಾಗೂ ಡಿ.ಎಲ್.ಎನ್. ಅವರ ಗರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದವರು. ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಣತಿ ಪಡೆದ - ಹಂಪನಾ ಇದುವರೆಗೆ ಸುಮಾರು 60ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವರು ಮಾಡಿರುವ ಸಂಶೋಧನೆ ಅನುಪಮವಾದದ್ದು. ಇವರ ಸೇವೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಅನೇಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಲ್ಲದೆ, ಕನ್ನಡದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯೂ ಲಭಿಸಿದೆ.

ಲೇಖನದ ಆಶಯ

ಕನಾರ್ಟಕದ ಜರಿತ್ತೆ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರಾದ ಹಂಪನಾ ಅವರು ಕನಾರ್ಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂಬ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ರೀತಿಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ “ಕನಾರ್ಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ” ಈ ಲೇಖನವು ಕನಾರ್ಟಕ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹೇಗೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ವಿವರಿಸಲು ಯಶ್ವಿಸುತ್ತದೆ. ಕನಾರ್ಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದನ್ನು ಹಲವಾರು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಕನಾರ್ಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಧರ್ಮ, ಸಮದೃಷ್ಟಿ, ವೀರಗಲ್ಲು, ಸಿಡಿತೆಗಳಲ್ಲು ಮತ್ತು ಮಾಸ್ತಿ (ಮಹಾಸತಿ) ಈ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾಕಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಕಾರ ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯಾತಾಸವನ್ನು ಲೇಖಕರು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನಾರ್ಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ವಿಭಿನ್ನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕು. ಆ ಮುಖಾಂತರ ಕನಾರ್ಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೂದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

- “ಕನಾರ್ಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ” ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.
- ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ವಾಖಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ಜನಪ್ರಿಯ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಯಾವುವು?
- ಅಂಡಯ್ಯ ಕವಿ ಕಬಿಂಗರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಸಲಿವರವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ.

4. ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೇಲೂರಿನ ಶಾಸನವು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮಾನತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದೆ?
5. ಸರ್ವ ಧರ್ಮ ಸಮುದೃಷ್ಟಿ ಎಂದರೇನು ?
6. ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ಆಳಿದ ರಾಜರುಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜವಂಶಗಳು ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಂದಿದಂತಹ ನಿಲುವುಗಳೇನು ವಿವರಿಸಿ.
7. ವೀರಗಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಿಡಿತೆಗಲ್ಲಗಳಿಗಿರುವ ಷಾತಾಸ್ವೇನು?
8. ಮಹಾಸತಿ ಎಂದರೆ ಯಾರು?
9. ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ ಸುರಿತಾಗಿ ಮಹಾಕವಿ ಪಂಪ ನೀಡಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?
10. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಕಾರ ಎಂದರೇನು?
11. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದರೇನು?
12. ಸನಾತನ ತತ್ವ ಎಂದರೇನು?

ಪೂರಕ ಒದ್ದು

1. "ವಿಷಯ ವಿಶ್ವಕೋಶ : ಕನಾರಟಕ" - ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
2. "ಕನಾರಟಕದ ಜನತೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ" - ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ
3. " ಕನಾರಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ" - ಎಂ ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ
4. "ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡಿ ಮಾಹಿತಿಕೋಶ" - ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ
5. "ಕನಾರಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರಂಪರೆ ಹಬ್ಬಗಳು" - ಎಸ್ ಆರ್ ಹಿರೇಮುರ್
6. "ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಂಪರೆ" - ಬೆಟ್ಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ
7. "ನಮ್ಮ ನಾಡು ಕನಾರಟಕ" - ಎಚ್ ಎಸ್ ಗೋಪಾಲ ರಾವ್
8. "ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹೆಮ್ಮೆ ಸಾಲದು" - ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ
9. "ಕನಾರಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಲ್ಲಿಕ್ಸ್" - ಎಚ್ ತಿಪ್ಪೇರುದ್ದಸ್ವಾಲ್ಪಿ
10. "ಸಂಸ್ಕೃತಿ : ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲತೆ" – ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ

2. ಕನಾರ್ಟಕದ ಏಕೀಕರಣ : ಒಂದು ಅಮೂಲ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ

- ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ

ಭಾರತದ ಯಾವ ಭಾಷಾಪ್ರಾಂತಕ್ಕೂ ಒದಗದಿದ್ದ ದೊಭಾಗ್ಯ ಕನಾರ್ಟಕಕ್ಕೇ ಒದಗಿಬಂತು. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕನಾರ್ಟಕದ ಒಂದು ಭಾಗದ ಆಡಳಿತವೇ ಮತ್ತೊಂದು ಆಡಳಿತದ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿ ಸೋತೋ ಗೆದ್ದೋ ಎರಡುಕಡೆಗೂ ಹಿಂಸೆ, ಆತಂಕ, ದಾರಿದ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡ ದುರಂತದ ಕಥೆ. ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ದೀರ್ಘಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ನಾಡೆಂಬಾದು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಂದಾಗಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಸಿಗುವ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ದಾವಿಲೆಗಳ ಬಲದ ಮೇಲೆ ಕದಂಬರು ಕನಾರ್ಟಕದ ಉತ್ತರ ಭಾಗದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸುಮಾರು ಎರಡು ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಆಳಿದರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನಾರ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಗಂಗರು ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಅಂದರೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಕನಾರ್ಟಕ ಎರಡು ಹೋಳಾಗಿದ್ದದ್ದು ಸ್ವಷ್ಟ. ಮುಂದೆ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಕಲ್ಯಾಣಿಯ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ಕಲುಚುಯರು, ಹೊಯ್ಯಳರು ಮುಂತಾಗಿ ರಾಜರು ಅನಿದಿವ್ಯವಾದ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಗಳುಳ್ಳ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದರು. ವಿಜಯನಗರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಕನಾರ್ಟಕದ ದೊಡ್ಡ ಭಾಗವು ಒಂದು ರಾಜ ಮನೆತನದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದದ್ದು. ಬಳಿಕ ಮೈಸೂರು ಅರಸರು ನೆಲೆ - ನಿಂತ ಮೇಲೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಅಧಿನರಾಗಿ ಮೈಸೂರಿನಂಥ ಒಂದು ಸಂಸಾಧನ ಒಳ್ಳಿಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಆದರೆ ಮಿಕ್ಕ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ದೊಡ್ಡ ಭಾಗ ಇತರರ ಆಡಳಿತಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ತುಂಬ ಅವಮಾನವನ್ನೂ - ಹಿಂಸೆಯನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಮೈಸೂರು ಸಂಸಾಧನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಏಕೀಕರಣದ ಆಲೋಚನೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜಾಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜರು ಜೆನಾಗಿ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಇದ್ದುದರಿಂದ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಈ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಉತ್ತರ ಕನಾರ್ಟಕದ ಜನತೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ದೊರಕದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿಯನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇರುವ ಒತ್ತಾಯವೂ ಜೊತೆಗೆ ಅವಮಾನವೂ ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಜಾಪಂತರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅಂತರಂಗದ ಒತ್ತಾಯ ಕೆಲಸ - ಮಾಡಿಸಿತು.

ಆ ಭಾಗವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಭಾಷಾಪರವಾದ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಾದರೆ ಆಡಳಿತವು ಸುಸೂತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿತ್ತು. ಸು. 1800ರಲ್ಲಿಯೇ ಬಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಆಗಿದ್ದ ಸರ್ ಧಾಮ್ಸ್ ಮನ್ಸೋ ಎಂಬ ದಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಕನ್ನಡದ ಏಕೀಕರಣದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದನು. ಮನ್ಸೋ ತೆಲುಗು ಪ್ರದೇಶದ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿ ಮಹಾಜನಪ್ರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು. ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕೇಳಿದ್ದರೆ ಕನಾರ್ಟಕ ಈ ವೇಳೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಮೃದ್ಧ ಭಾಗವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತ ಇತ್ತು. ಆ ಭಾಗ್ಯ ನಮಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಭಾರತದ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿಯೂ ಬಂಗಾಳ ಒರಿಸ್ಸು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಒತ್ತಾಯಗಳು ಎಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಕನ್ನಡ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದ ವಿದ್ಯಾವಧನಕ ಸಂಖ್ಯೆ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದ ಏಕೀಕರಣದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಬೆಂಬಲ ದೊರಕಿತು. ರಾ.ಹ. ದೇಶಪಾಂಡೆಯವರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ 1890ರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವಧನಕ ಸಂಖ್ಯೆ ಸಾಫಿತವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ತಂಡವೇ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಯಿತು. ಕ್ರಮೇಣ ಮೈಸೂರು

ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಾದ ಬಿಂಬಂಶ್ರೀ ಮತ್ತು ಮಾಸಿ ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಬೆಂಬಲಿಸಿದರು. ಒಂದು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಸಮೈಳನವು 1907ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. 1908ರಲ್ಲಿ ಅಂಥದೇ ಸಮೈಳನವು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಸಾಫಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಸಾಫಿತವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಏಳು ವರ್ಷಗಳು ಕಾಯಬೇಕಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಈ ಎರಡು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ವಿದ್ಯಾವರ್ಥಕ ಸಂಘ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಕನಾರ್ಚಿಕದ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಲು ಬಲ ಪಡೆದವು. ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯವೂ ಕೂಡ ಭಾಷಣ, ಲೇಖನ, ಸಮೈಳನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಕ್ತರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರ್ಯವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯದವರು ಯಾರೂ ಇರಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು ರಚಿಸಿದ ‘ಕನಾರ್ಚಿಕ ಗತಪ್ರೇಭವ’ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಎಚ್ಚರವುಂಟಾಯಿತು. ಏಕೀಕರಣದ ಕಾರ್ಯದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೂ ಕಾಣುವ ಹೆಸರೆಂದರೆ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರ ಹೆಸರು.

ಏಕೀಕರಣದ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ 1920ರಲ್ಲಿ ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ದೊರೆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೋಸದಾಗಿ ಸಾಫಿತವಾದ ಕನಾರ್ಚಿಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸದಸ್ಯರು ಕೂಡ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ನಿಂತರು.

ಕೆಲವು ಕಾಲ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕನಾರ್ಚಿಕದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ಎಂಬ ವಿಷಯ ಓಲಾಟದಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮೈಸೂರು ಸೇರಿಯೇ ಕನಾರ್ಚಿಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಬಂತು. ಹೀಗಾಗಲು ಶ್ರೀರಂಗ, ಕೆ.ಆರ್. ಕಾರಂತ, ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯ, ಚಂಗಲರಾಯ ರೆಡ್ಡಿ ಮುಂತಾದವರು ಮುಖ್ಯರಾಗಿ ಕಾರಣರು.

1955ರಲ್ಲಿ ರಾಯಚೌರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಮೈಳನದಲ್ಲಿ ಸಮೈಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀರಂಗರು ಅವರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಹಿಂಗೆ ಹೇಳಿದರು :-

“ಕನಾರ್ಚಿಕ ಒಂದಾಗಬೇಕೆಂದು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಬಯಸಿ ಹಣ್ಣಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಅದು ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ತಮ್ಮ ಕೃತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಶೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಈ ಸಮೈಳನಕ್ಕೆ ಇಂದು ಏಕೀಕೃತ ಕನಾರ್ಚಿಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೈಳನಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗುವ ಭಾಗ್ಯ ನನಗೆ ಒದಗಿಸಿತು.” ಈ ಸಮೈಳನವು ನಡೆದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ನನಗೆ ಹಿಮ್ಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಕನಾರ್ಚಿಕದ ಏಕೀಕರಣ ಸಾಧ್ಯವಾದುದಕ್ಕೆ ಈಗಿನ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರಬೇಕಾದುದು ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಎಂದರೆ ಲೆಕ್ಕವೇ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಜನಾಂಗದ ಹೊಡೆದಾಟದಂತೆ ನೆರವೇರಿತು. 1890ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ 1956ರಲ್ಲಿ ಸಾಧಿತವಾಯಿತು ಎಂದರೆ ಅದು 70 ವರ್ಷಗಳ ಅಂದೋಲನ.

ಕನಾರ್ಚಿಕದ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳೂ ಆಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕೊನೆಯತನಕ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿದವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗ, ಅನಕ್ಕ, ಶಿವಮೂರ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರಿ ಇವರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೆಸರಿಸಬೇಕು. ಇವರಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯರಾಗಿದ್ದವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈ ಮೂವರು ತುಂಬ ಪರಿಣಾಮದಾಯಕವಾಗಿ ಬೆಳಸಿದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಶ್ರೀರಂಗರು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಗೆ ರಾಜೇನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು.

ಅನೇಕ ಆಯೋಗಗಳು ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ ಮನವಿಂಗಡಣಾ ಆಯೋಗವು ನೀಡಿದ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ 16.1.1956ರಲ್ಲಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಣಯ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಮೈಸೂರು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಲ್ಲೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಣಯವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣವು ಕನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಬೀದರ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರಿಸಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ನನ್ನ ಮನವಿಯನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.

ಬೀದರ್ ನಗರಕ್ಕೆ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯ ಸಮಿತಿಯ ಹೋದಾಗ ನಮಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವು ಕಾದಿತ್ತು. ಬೀದರ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಅಂಗಡಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕನ್ನಡದ ಬೋಡ್‌ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಶಾಲೆಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಒಂದು ವರ್ಣಮಾಲೆ ಇದೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಮಾರಾಟಮಯ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. – ಹೊರಗೆ ಮರಾಟ. ಇಷ್ಟ್ವಾಂದು ಹಿಂದೆ ಬಿಧಿರುವ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಕನ್ನಡಮಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಸಮಿತಿಯ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರೂ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಅದು ಕರಿಮಣ್ಣಾದ ನೆಲ; ನಡೆಯುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಹೊಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದರೆ ಕಾಲಿಗೆ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಮಣ್ಣ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ನಾನು ಹೀಗೆ ಭಾಲ್ಯೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ಭಾಷ-ಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ನೆನಪಿದೆ.

ಹೃದರಾಬಾದು ಸಚಿವ ಮಂಡಳದಲ್ಲಿದ್ದ ಡಾ. ಮೇಲುಕೋಣೆಯವರ ಸಹಾಯವು ನಮಗೆ ದೊರಕಿತು. ಕೆಲವರು ಕನ್ನಡ ಮೂಲದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಹಾಯವೂ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಕ್ರಮೇಣ ಬೀದರಿನ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಗಳು, ಭಾಗೋಳದ ಭೂಪಟಗಳು ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕಗಳು, ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತೆ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅನ್ನದಾನಯ್ಯ ಮರಾಟಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಸಹಾಯವು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಕೊನೆಗೆ 1957-58ರಲ್ಲಿ ಬೀದರ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಳನವನ್ನು ಏಪ್ರಿಲಿಸಿ, ಡಿ.ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಮೀಳನವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲಾಯ್ತು. ಬಸವಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಆ ಱಾರು ಕನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕೆಂಬ ಆಂದೋಲನ ನಡೆಯುವಂತೆ ಏಪಾರಾಟು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ – ರೀತಿ ಕನ್ನಡ ಏಕೀಕರಣವಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡಿದ ಸಂತೋಷ ಈಗಲೂ ನನ್ನ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಈಗ ಏವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಬಳಿಕ ಸುವರ್ಣ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿರುವುದು ನನಗೆ ತುಂಬ ಸಂತಸದ ವಿಷಯ. – ನಾನು ಆಶಾವಾದಿ. ಈಗ ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಕನ್ನಡದ ನಾಡಿನ ಹಿರಿಮೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಸಾಫಿತವಾಗಿ ಜನ ಸುಖವಾಗಿ ಬಳಿಸುವ ಕಾಲ ಬರುತ್ತದೆಂದು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಲೇಖನ ಕೃಪೆ : ಕನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಅನುಭವಗಳು

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ಮೌ. ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಭ್ರಯನವರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು 1913ರಲ್ಲಿ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಗಂಜಾಂ ಇವರ ಹುಟ್ಟಿರು. ವೆಂಕಟಸುಭ್ರಯನವರಿಗೆ ಈಗ 106 ವರ್ಷ. ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಿತಿ ಪಡೆದಿರುವ ಇವರು ‘ಇಗೋ ಕನ್ನಡ’, ‘ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಘಂಟು’, ‘ಎರವಲು ಪದಕೋಶ’, ‘ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟು’, ‘ನಿಘಂಟು ರಚನಾ ಶಾಸ್ತ್ರ’ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಲೇಖಕ ವಿಮರ್ಶಕರಾಗಿಯೂ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿರುವ ವೆಂಕಟಸುಭ್ರಯನವರು ಕನಾರ್ಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವರು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯನಂತರ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ರಚನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಐಶ್ವರ್ಯಗೆ ಇದ್ದ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿ ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಕನಾರ್ಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಎಂಬ ಈ ಪುಟ್ಟ ಲೇಖನ 1956ರಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಏಕೀಕರಣಪೂರ್ವ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಲೇಖನದ ಆಶಯ

ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಭ್ರಯನವರು ಸ್ವತಃ ಕನಾರ್ಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು ಶ್ರೀಯುತರು ಏಕೀಕರಣದ ಪೂರ್ವ ಕನ್ನಡನಾಡನ್ನು ಮತ್ತು ಏಕೀಕರಣ ನಂತರದ ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ಎರಡು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿರುವವರು ಹೀಗಾಗೆ ಇವರ ಈ ಲೇಖನವು ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿಯು ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿಯನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟಸುಭ್ರಯನವರು ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದ ವಿದ್ಯಾವರ್ಥಕ ಸಂಘ, ಕಲಿ ಲೇಖಕ ಶ್ರೀರಂಗ, ಕಂಗಲ್ ಹನುಮಂತರಾಯರು ಮತ್ತು ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು ಇವರುಗಳ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಲೇಖನವು ಕನಾರ್ಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿಯ ಸಮಗ್ರ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

1. “ಕನಾರ್ಟಕ ಗತವೇಭವ” ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಯಾರು?
2. ಕನಾರ್ಟಕ ಏಕೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದ ವಿದ್ಯಾವರ್ಥಕ ಸಂಘದ ಸಾಫ್ಟೆನೆಯಿಂದ ಆದಂತಹ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
3. ಸರ್. ಧಾಮಸ್ ಮನೋರ್ ಯಾರು? ಇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
4. ಲೇಖಕ ಶ್ರೀರಂಗ ಇವರು ಕನಾರ್ಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
5. ಕನಾರ್ಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಪೂರ್ವ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಜಿ ವೆಂಕಟಸುಭ್ರಯನವರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಚರ್ಚಿಸಿ.
6. 1955 ರಲ್ಲಿ ರಾಯಚೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಮೈಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರಾಗಿದ್ದರು?

ಪ್ರಾರಂಭ ಓದು

- ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕವಿ, ಮತ್ತು ಹಾಸ್ಯ ಲೇಖಕರಾದ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರ ಕೃತಿ "ಕನಾರಟಕ ಗತಿವ್ಯಾಖ್ಯಾನ".
- ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿರುವ "ಲಿದ್ಯಾವರ್ಥಕ ಸಂಘ" ದ ಸಾಫ್ಟ್‌ಪನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ.
- "ಕನಾರಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ದುಡಿದ ಮಹನೀಯರುಗಳು" ಸುವರ್ಣ ಕನಾರಟಕ ಮಾಲೆ, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.
- "ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡಿಗ ಕನಾರಟಕ" ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಕಟಣೆ

3. ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ

– ಡಾ. ಎಲ್. ತಿಮೇಶ ಮತ್ತು ಹೆಚ್. ವಿ. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ದ್ವಾರಿತ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವುಳ್ಳ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಭಾರತದ ಪುರಾತನವಾದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಇದರ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 60 ದಶಲಕ್ಷ ಜನರು ಆಡುವುದಿಯಾಗಿ ಬಳುಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಕನಾಕಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಮಾತನಾಡುವ ಭಾಷೆಯೊಂಬ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಸಾಫಿನ ಕನ್ನಡಕ್ಕಿದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಿಲಿಷಿಯಿಂದ ರೂಪಗೊಂಡ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಬರಹಗಳಿಗೆ ಸಾವಿರದ ಐದುನೂರು ವರುಷಗಳ ಜರಿತ್ತೇಯಿದೆ. ಶ್ರೀ ಶ. ಆರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಳಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಾಜಾಶ್ರಯ ಪಡೆಯಿತು. ಅದಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಸಾವಿರಾರು ವರುಷಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಇದೆ. ವಿನೋಭಾ ಭಾವೆಯವರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಲಿಪಿಯನ್ನು ‘ಲಿಪಿಗಳ ರಾಣಿ’ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ

ಭಾರತ ದೇಶವು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ಹಲವು ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ದೇಶದ ಸೆಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಗೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರಂಪರೆ ಇದೆ. ಅದು ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಜನಸಮುದಾಯದ ಬದುಕಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾಗಿದೆ. 1950ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ ಇಂತಹ ಬಹು ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳ ಭಾರತವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನದ 34ನೇ ಅನುಚ್ಛೇದದ ಅನುಸಾರ ಆಯಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೇ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯೊಂದು ತೀವ್ರಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತ ಬಹುಭಾಷೆಗಳ ದೇಶವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಸಂಪರ್ಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಹಿಂದಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಆಯಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಭಾಷೆಯು ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿವೆ. ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಶ್ರೀಭಾಷಾ ಸೂತ್ರ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಾದ ಮತ್ತು ತೀರ್ಣಿನ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವು ಭಾಷಾನೀತಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. 1974ರಲ್ಲಿ ಜ್ಯುಡಿಷಿಯಲ್ ಮ್ಯಾಚಿಸ್ಟೇಚ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವಾದ ಮತ್ತು ತೀರ್ಣಿನ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ತೀವ್ರಾನಿಸಲಾಯಿತು. ನಂತರದಲ್ಲಿ 1979ರಿಂದ ಉಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡವೇ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದು ಆದೇಶಿಸಲಾಯಿತು. ಮುಂದುವರೆದು 1980ರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ತೀರ್ಣಿನ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡವೇ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅಂತಿಮ ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಸುಮಾರು ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಭಾಷೆಯಾಗಿದ್ದು ತನ್ನ ವಿಶಾಲವಾದ ಪದಸಂಪತ್ತಿನಿಂದಾಗಿ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಅಂದರೆ ಮಹಾರಾಜರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಆಧುನಿಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನವೀನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ತರಲಾಯಿತು. ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತರುವುದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ಮೊಬೈಲ್, ಇಂಟರ್ನೆಟ್, ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಪ್ರೋ, ಕಟಿಂಗ್ ಪ್ಲೇಯರ್, ಸ್ಟ್ರೋನ್ ಪದಗಳು ಕನ್ನಡದ ಪದಗಳಿಂತೆಯೇ ಪತ್ರಿಯೊಬ್ಬರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಮುಂದುವರಿದು, ನೆಚ್ಚಿನ ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಪದಗಳು ಪರಭಾಷೆಯದೆ ಆಗಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಟೆನ್ನಿಸ್, ಕ್ರಿಕೆಟ್, ವಾಲಿಬಾಲ್, ಹ್ಯಾಂಡ್ ಬಾಲ್, ಫುಟ್‌ಬಾಲ್, ಫೀಲ್ಡ್, ಪಿಚ್, ಕೋಟ್‌, ಏಕೆಟ್, ಬ್ಯಾಟ್, ಚೌಲಿಂಗ್, ಫೀಲ್ಡಿಂಗ್, ಕ್ಯಾಚ್, ಟೆಲ್ರೇಫೋನ್, ಕಪ್, ಲೀಗ್, ಕ್ರಾಂಟ್‌ರ್ ಫ್ರೆನಲ್, ಸೆಮಿಫ್ರೆನಲ್, ಟೂನ್‌ಮೆಂಟ್, ಬೌಂಡರಿ, ಸಿಕ್ಸರ್, ಸೆಂಚುರಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತಿತ ಕನ್ನಡ ಸಂಭಾಷಣೆ ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಪದಕೋಶಕ್ಕೆ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ (ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿರುವ: ತಾಂತ್ರಿಕವಾದ ಅರ್ಥವ್ಯಳ್ಳ) ಪದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಕೋಶವನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು

ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ವಾಕ್ಯಗಳು ಸರಳ ಮತ್ತು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಕರಣ ತಿಳಿದಿರಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವ್ಯಾಕರಣವು ಭಾಷೆಯ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಕಾಗುಣಿತವು ಪದದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಜೋಡಣೆಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅರ್ಥವಾ ಬರೆಯುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ನಾಲ್ಕು ಕೌಶಲ (ಕೌಶಲ್ಯ)ಗಳು

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಭಾಷೆಗೆ ಅದರ ಬಳಕೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಕೌಶಲ (ಕೌಶಲ್ಯ) ಸ್ಯಾಮೃಣಿತೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

1. ಆಲಿಸುವ ಅರ್ಥವಾ ಗ್ರಹಿಸುವ ಕೌಶಲ.
2. ಮಾತನಾಡುವ ಅರ್ಥವಾ ಅಭಿವೃತ್ತಿಪಡಿಸುವ ಕೌಶಲ.
3. ಓದುವ ಕೌಶಲ.
4. ಬರೆಯುವ ಕೌಶಲ.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಎರಡು ಕೌಶಲಗಳು ಸಂಭಾಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವು. ಕೊನೆಯ ಎರಡು ಕೌಶಲಗಳು ಬರಹದ ರೂಪಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಗಳು ಮೊದಲಿನ ಎರಡು ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತವೆ. ಲಿಪಿಗಳು ಇಲ್ಲದ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯ ಎರಡು ಕೌಶಲಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಆಡಳಿತ ಕನ್ನಡವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗಲು ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ

- ಸರಳವಾಗಿರಬೇಕು.
- ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು.
- ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಿರತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು.
- ವಾಕ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ವಂದ್ವಾರ್ಥ, ಅನೇಕಾರ್ಥಗಳು, ವಿಡಂಬನೆ (ಅನುಕರಿಸುವುದು, ಆಡಂಬರ, ಅಣಕ, ಪರಿಹಾಸ್ಯ, ಅಲ್ಲಗಳೆಯವಿಕೆ ಅಥವಾ ತಿರಸ್ಯಾರ) ಮತ್ತು ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರಬಾರದು.
- ಸಮಗ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು.
- ಬಳಸುವ ವಾಕ್ಯಗಳು ಜಿಕ್ಕದಾಗಿರಬೇಕು.
- ಸಂಯುಕ್ತ ವಾಕ್ಯಗಳ ರಚನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟಿರಬಾರದು.
- ಭಾಷೆ ಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತಿರಬೇಕು.

ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು

ಜನಸಮುದಾಯದ ಭಾಷೆಯು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಸೌಹಾದರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಡಳಿತ ಜನರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದಾಗ, ಅಂತಹ ಆಡಳಿತವು ಜನರಿಗೆ

- ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಸರ್ಕಾರದ ವಿಚಾರಗಳು ನೇರವಾಗಿ ತಲುಪುತ್ತವೆ.
- ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವಂದನಶೀಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಪರಸ್ಪರ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಜನರ ಮಧ್ಯ ಒಳಿಂದಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳು ಹಾಗೂ ಜನರ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಬಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ವಿಶ್ವೀಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು 2ನೇ ಸೆಮಿಸ್ಪರ್ಶ ಬಿ.ಆರ್.ಟಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಮತ್ತು 3/4ನೇ ಸೆಮಿಸ್ಪರ್ಶ ಬಿ.ಇ / ಬಿ.ಟೆಕ್ / ಬಿ.ಪಾನಾಗೆ 2018 ರ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ 2018-19 ಮತ್ತು 2019-20 ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರುಗಳಾದ ಹಾಸನದ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಮಾನವಿಕ ವಿಭಾಗದ ಸಹಾಯಕ ಪಾಠ್ಯಪತ್ರರು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಡಾ. ಎಲ್. ತಿಮ್ಮೇಶ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಲಹಕಾರರು ಆದ ಮ್ಹಾ. ವಿ. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ ರವರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಗೊತ್ತಪಡಿಸಿದಂತಹ “ಆಡಳಿತ ಕನ್ನಡ” ಎಂಬ ಪರ್ಯಾಪ್ತತ್ವಕದಿಂದ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಲೇಖನದ ಆಶಯ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನ “ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ” ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ದೇಶವು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ದೇಶವಾಗಿದ್ದು ಹಲವಾರು ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಗೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವ ಇದೆ. ಅದುದರಿಂದಾಗಿ ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ಜನ ಸಮುದಾಯದ ಬದುಕಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ನಾಡಿನ ಭಾಷೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ನಾಡಿನ ಭಾಷೆ ಆ ನಾಡಿನ ಜನರ ಬದುಕಿನ ಉಸಿರಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಾಡಭಾಷೆ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾದರೆ ಜನರ ವ್ಯವಹಾರ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ನಾಡಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಮನ್ವಯತೆ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ಷೀಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಡ ಭಾಷೆ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನವು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

1. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ರೀತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
2. ಮಾತೃಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಸವಿವರವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ.
3. ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ ಎಂದರೇನು?
4. ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳೇನು?
5. ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನು?
6. ನಾಡ ಭಾಷೆಯೇ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಬೇಕು, ಏಕೆ? ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಓದು

- 1) ಕರ್ಬೇರಿ ಕೈಪಿಡಿ - ಡಾ. ಹಾ.ಮಾ. ನಾಯಕ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, 1974.
- 2) ಆಡಳಿತ ಪದಕೋಶ, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- 3) ಕಾನೂನು ಪದಕೋಶ (ಪರಿಷ್ಕಾರ) ಕನ್ನಡ - ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- 4) ಮಾತಾಡುವ ಕನ್ನಡ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್, ಬೆಂಗಳೂರು.(2016)
- 5) ಡಿ. ಎನ್. ಶಂಕರ ಭಟ್, ಕನ್ನಡ ಬರಹವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸೋಣ?, 2005, ಭಾಷಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು.
- 6) ಡಿ.ಎನ್. ಶಂಕರ ಭಟ್, ಕನ್ನಡ ವಾಕ್ಯಗಳ ಒಳರಚನೆ, 2006, ಭಾಷಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು
- 7) ಆಡಳಿತ ಕನ್ನಡ, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ವಿಧಾನಸೌಧ, ಬೆಂಗಳೂರು-560001.ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.
- 8) ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಕೈಪಿಡಿ, ಸಂಗಮೇಶ್ವರ ಸವದತ್ತಿ ಮತ, ರೂಪರಶ್ಮಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗುಲಬಗಾರ್, 1995.

ಭಾಗ : ಎರಡು

ಕಾವ್ಯ ಭಾಗ (ಆಧುನಿಕ ಪೂರ್ವ)

ಭಾಗ : ಎರಡು

ಕಾವ್ಯ ಭಾಗ (ಆಧುನಿಕ ಪೂರ್ವ)

4. ವಚನಗಳು

ಜೀಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ

ಹರಿದ ಗೋಣಿಯಲೊಬ್ಬ ಕಳೆವೆಯ ತುಂಬಿದ.
ಇರುಳೆಲ್ಲ ನಡೆದನಾ ಸುಂಕಕ್ಕಂಜಿ:
ಕಳೆವೆಯಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ ಬರಿ ಗೋಣಿ ಉಳಿಯಿತ್ತು!
ಅಳಿಮನದವನ ಭಕ್ತಿ ಇಂತಾಯಿತ್ತು! ರಾಮನಾಥ.

ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು

ಕಳ್ಳಿಗಂಜಿ ಕಾಡ ಹೊಕ್ಕಡ ಹುಲಿ ತಿಂಬುದ ಮಾಬುದೇ ?
ಹುಲಿಗಂಜಿ ಹುತ್ತುವ ಹೊಕ್ಕಡ ಸರ್ವ ತಿಂಬುದ ಮಾಬುದೇ ?
ಕಾಲಕ್ಕಂಜಿ ಭಕ್ತನಾದಡ ಕರ್ಮ ತಿಂಬುದ ಮಾಬುದೇ ?
ಇಂತೀ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಾಯ ತುತ್ತಾದ
ವೇಷದಂಬಕರ ನಾನೇನೆಂಬ ಗುಹೆಶ್ವರಾ !!

ಒಸವಣ್ಣ

ಕರಿ ಘನ ಅಂಕುಶ ಕಿರಿದನ್ನಿಬಹುದೆ ಬಾರದಯಾ,
ಗಿರಿ ಘನ ವಜ್ರ ಕಿರಿದನ್ನಿಬಹುದೆ? ಬಾರದಯ್ಯ,
ತಮಂದ ಘನ ಜ್ಯೋತಿ ಕಿರಿದನ್ನಿಬಹುದೆ ಬಾರದಯಾ,
ಮರಹು ಘನ ನಿಮ್ಮ ನನೆವ ಮನ ಕಿರಿದನ್ನಿಬಹುದೆ? ಬಾರದಯ್ಯ
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ |||

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ

ಗೂಗೆ ಕಣ್ಣ ಕಾಣಲರಿಯದೆ ರಲಿಯ ಬಯ್ಯಾದು,
ಕಾಗೆ ಕಣ್ಣ ಕಾಣಲರಿಯದೆ ಶಶಿಯ ಬಯ್ಯಾದು,
ಹುರುಡ ಕಣ್ಣ ಕಾಣಲರಿಯದೆ ಕನ್ನಡಿಯ ಬಯ್ಯಾನು,
ಇವರ ಮಾತೆಲ್ಲವೂ ಸಹಜವೇ,
ನರಕ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹೊದಕುಳಿಗೊಳ್ಳುತ್ತ (ದು:ಖ, ನೋಪು)

ಶ್ರೀವನಿಲ್ಲ, ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ, ಹುಸಿಯೆಂದಡೆ,
ನರಕದಲ್ಲಿಕ್ಕದೆ ಬಿಡುವನೇ ಚನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾಜುನ !!!

ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಮಾರಯ್

ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದಡೆ
ಗುರು ದಶನವಾದಡೂ ಮರೆಯಬೇಕು,
ಲಿಂಗ ಪೂಜಿಯಾದಡೂ ಮರೆಯಬೇಕು,
ಜಂಗಮ ಮುಂದೆ ನಿಂದಿದ್ದುಡೂ ಹಂಗ ಹರಿಯಬೇಕು
ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸವಾದ ಕಾರಣ
ಅಮರೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತಾದಡು ಕಾಯಕದೊಳಗು.

ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ

ಅಂಗಕ್ಕೆ ಬಡತನವಲ್ಲದ ಮನಕ್ಕೆ ಬಡತನವುಂಟೇ?
ಬೆಟ್ಟ ಬಲ್ಲಿತ್ತೆಂದಡೆ, ಉಳಿಯ ವೋನೆಯಲ್ಲಿ ಬಡತನವಿದ್ದುಡೆ ಬಡೆಯದೆ?
ಫನ ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಬಡತನವಿಲ್ಲ, ಸತ್ಯರಿಗೆ ದುಷ್ಪಮುಖಿಲ್ಲ,
ಎನಗೆ ಮಾರಯ್ ಪಿಯ ಅಮರೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ
ಆರ ಹಂಗಿಲ್ಲ ಮಾರಯ್ !!!

ವಚನಕಾರರ ಪರಿಚಯ:

ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ಶರಣ ಚಳವಳಿ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಮಾನವತೆಯನ್ನು ಸಾರಿದ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆ. ಆ ಚಳವಳಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ರೂಪಗೊಂಡ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇವತ್ತಿಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸ್ತುತ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಗೊಡ್ಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಒಂದ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಂಟು ಮಾಡಿದ ಅರಿವು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾದದ್ದು. ಶರಣ ಚಳವಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಂತ ಮಹಾ ಮಾನವತಾವಾದಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ನೇತ್ಯಾತ್ಮಕದಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ನೂರಾರು ಕಾಯಕ ಜೀವಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅನುಭವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ-ವಾಗಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿದರು. ಅಪೂರ್ವ ಸಂದರ್ಭ ಅದಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ ಕ್ರಾಂತಿಗೂ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದ ಆ ಚಳವಳಿಯ ಉತ್ಸನ್ನವು ಈ ವಚನಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸಿತು. ಅಂಥಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅರಿವಿನ ಬೆಳಗನ್ನು ತೋರಿತು. ವಚನ ಚಳ-ವಳಿಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷೀಕರಿಸಿದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪ್ರಮುಖ ವಚನಕಾರರು ಇದ್ದಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಈ ಆರು ಜನರೆ ಒಂದೊಂದು ವಚನಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ವಚನಗಳ ಆಶಯ:

1. **ಹರಿದ ಗೋಣಿಯಲ್ಲಾಟ ಕಳೆವೆಯ ತುಂಬಿದ :** ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ದೃಢತೆ ಇಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಳೆವೆಳ ಮತ್ತು ತೊಳೆಲಾಟ ಇಲ್ಲಿ ಹುಕ್ಕೆವಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ರೀತ ತಾನು ಬೆಳೆದ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಗಿಸುವಾಗ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ತೆರಬೇಕಾದ ಸುಂಕವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಸುಂಕ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗಿ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯನ್ನೇ ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮೂರ್ಖತನವಾದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಶರಣ ಶುದ್ಧಿಲ್ಲದವನ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿ ಎರಡು ಸಹ ವ್ಯಾಧಿವಾದ ಅಂಶಗಳು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಿದರ್ಶನದ ಸಮೇತ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಹರಿದ ಗೋಣಿ ಅಂದರೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದೆ ಅಜಾಣನದ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸುಂಕಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲ ನಡೆಯುವುದು ಅಂದರೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸದೆ ಇರುವುದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಬರಿಯ ಗೋಣಿ ಉಳಿಯಿತ್ತು ಅಂದರೆ ಕೇವಲ ದೇಹ ಉಳಿದಿತ್ತು ಎಂದು ಅಧ್ಯ್ಯಾಸಬಹುದು. ಅಳಿಮನದವನ ಭಕ್ತಿ ಅಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕಡೆ ದಿಟ್ಟು ಗುರಿ ಇಲ್ಲದ ಚಂಚಲ ಮನಸ್ಸಿನವನು, ಅವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೂ ಕೂಡ ಹಾಗೆ ದೃಢತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಜೀಡರ(ದೇವರ) ದಾಸಿಮಯಿನವರು ಹೋಜುತ್ತಾರೆ.

2. **ಕಳ್ಳಗಂಜಿ ಕಾಡ ಹೊಕ್ಕಡೆ ಹುಲಿ ತಿಂಬುದ ಮಾಬುದೇ ?:** ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮೆಪ್ಪಬು ಅವರು ಮನುಷ್ಯ ಹೇಗೆ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾಗದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಳಲುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಕಾಡಿನ ಒಳಗೆ ಅಡಗಿದರೆ ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗುತ್ತಾನೆ.. ಆ ಹುಲಿಗೆ ಹೆದರಿ ಹುತ್ತಡಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಹಾವಿನ ಕ್ಯಂಪಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.. ತನಗೆ ಒಂದು ಕಷ್ಟವನ್ನು ಎದುರಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಪಲಾಯನವಾದದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ನಲುಗುತ್ತಾನೆ..

ಕೆನಗೆ ಸಾವಿಗೆ ಅಂಜಿ ದೇವರ ನೆನೆಯುತ್ತಾ ಭಕ್ತನಾದರೆ ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳೇ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನಾದವನನ್ನು ವೇಷದಂಬಕ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾ, ಅಂಥವರ ಬಗ್ಗೆ ಕನಿಕರ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

3. **ಕರಿ ಘನ ಅಂಕುಶ ಕಿರಿದೆನ್ನಬಹುದೆ :** ಇಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಬಲ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿರುವ ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಇರುವ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ಹೋಜುತ್ತಾರೆ. ವೆಂದಲನೆಯದು ದಿನ ನಿತ್ಯದ ಘಟನೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಹೌರಾಣಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಭೌತಿಕ ತತ್ವ ಉಳ್ಳ ನಿದರ್ಶನ. ಆನೆ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದು ಮತ್ತು ಬಲಶಾಲಿ ಕೂಡ, ಆದರೆ ಅಂತ ಆನೆಯನ್ನು ಅದರ ಮಾವುತೆ ಒಂದು ಅಂಕುಶ ದಿಂದ(ಸಣ್ಣ ಸಲಾಕೆ)ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಒಂದು ಪರವತೆ ಕೂಡ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ, ಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ ಇಂದ್ರ ತನ್ನ ವಜ್ಞಾಯಿಧದಿಂದ ಪರವತೆವನ್ನು ನಾಶ

ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನು ಕೆತ್ತಲು ಬಹಳ ಫೋರವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಬೆಳಕಿನ ಕಿಡಿ ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಬಲ್ಲದು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಸ್ತುವಿನ ಗಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಅದರ ದುರ್ಭಾತೆಯನ್ನು ಅಳೆಯಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮನುಷ್ಯನ ಸಹಜ ಗುಣವಾದ ಮರೆಯುವಿಕೆ ಫೆನವಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಶಿವನ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನನ್ನು ನೆನೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕವುದೇ ಫೆನ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

4. ಗೌಗ ಕಣ್ಣ ಕಾಣಲರಿಯದೆ ರವಿಯ ಬಯ್ಯದು : ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಮಹಾದೇವಿಯ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಅಸಹಾಯಕತೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಹೇಗೆ ದೂಡಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಗೂಬೆಗೆ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣ ಕಾಣದ್ವಾರಿಂದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಬಯ್ಯತ್ತದೆ, ಅದೇ ರೀತಿ ಕಾಗೆಯು ರಾತ್ರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಬಯ್ಯತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕುರುಡ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣದ್ವಾರೆ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನೇ ಬಯ್ಯತ್ತಾನೆ. ಇದು ಪ್ರತಿಯೋಬ್ಧ ಅಸಹಾಯಕನ ಸಹಜ ಮಾತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ನರಕವು ಹೊರಳಾಡುವಂತೆ ದೂಡಿಸುವುದು ಕೂಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಶಿವನಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ ತನಿಗಿರುವ ಶಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ ಇಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಪರಿ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಇಂಥ ಕಷ್ಟಗಳು ತನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇರುವುದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸದಾ ಇನ್ನೊಬ್ಧರನ್ನು ದೂರುತ್ತಿರುವುದು. ತನಿಗಿರುವ ಅಗಾಧ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅನ್ಯರನ್ನು ದೂಡಿಸಿದರೆ ಅಂಥವರನ್ನು ಚನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾಜುನ ನರಕಕ್ಕೆ ತೆಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ತಮಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸದ್ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಳ್ಳೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದರೆ ಶಿವನನ್ನು ತಲುಪಬಹುದು ಅಂದರೆ ಮುಕ್ತಿಯ ಕಡೆ ನಡೆಯಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

5. ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದಡಿ: ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಡುವ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಆಯಷ್ಟಿ ಮಾರಯ್ಯ ಗುರು, ಲೀಂಗ, ಜಂಗಮ ಎಂಬ ಶ್ರಿವಿಧಕ್ಷಿಂತ ಕಾಯಕವೇ ಶ್ರೀಷ್ಟಿ. ಎಂದು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವವನಿಗೆ ಬೇರೆ ಇನ್ನೇನು ಕಾಣಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಗುರು ಬಂದರೂ ಕೂಡ, ತನ್ನ ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ತೊಡಕಾಗಬಾರದು. ಶರಣರಿಗೆ ಗುರುವಿನ ದರ್ಶನ ಮಂಗಳಕರವಾದದ್ದು, ಆದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಗುರುವಿಗಿಂತ ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ವಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಮಾರಯ್ಯ.

ಅದೇ ರೀತಿ, ಲೀಂಗ ಪೂಜೆ ಸಮಯ ಆದರೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಕಾಯಕ ಮೊದಲು ಮುಗಿಸುವುದು ಲೇಸು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದಾಗ್ಗ ಜಂಗಮರಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆ ಅರ್ಹಿಸುವುದು ಕೂಡ ತರವಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಅವನ ಕಾಯಕ ಮುಖ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಮಾರಯ್ಯ ಕಾಯಕ ಯೋಗಿಯ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಿ ಆಯುವ ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಕೈಲಾಸವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾಯಕದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೋಬ್ಧ ದೇವರನ್ನು ಮತ್ತು ದೇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ದೇವರನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಈ ವಚನ ಶರಣರು ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರುತ್ತಾರೆ.

6. **ಅಂಗಕ್ಕೆ ಬಡತನವಲ್ಲದೆ ಮನಕ್ಕೆ ಬಡತನವುಂಟೇ?** : ಅತಿಯಾಸೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗಲೂ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಬೆಟ್ಟ ಬೃಹತ್ತಾಗಿರಬಹುದು. ಉಳಿಯ ಮೊನೆಗೆ ಬಡತನವಿದ್ದೇತೆ? ಸತ್ಯಾತ್ಮನನ್ನು ದುಷ್ಪಮರ್ಗಳು ಕಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಬಡತನವಿಲ್ಲ. ಮಾರಯ್ಯ ಪ್ರಿಯ ಅಮಲೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವನ್ನು ನಂಬಿರುವಾಗ ಅನ್ಯರ ಹಂಗು ನಮಗಿಲ್ಲ.
- ## ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:
1. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದರೇನು?
 2. ಕನಾರಟಕದ (ಕನ್ನಡನಾಡಿನ) ಪ್ರಮುಖ ವಚನಕಾರರು ಯಾರು?
 3. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿನ “ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ” ಎಂಬ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿ.
 4. ಬಸವಣ್ಣನವರು ತಮ್ಮ ವಚನದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.
 5. ಶ್ರೀವನ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಮಾರ್ಗ ಯಾವುದು?
 6. ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಅಸಹಾಯಕತೆಗೆ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿಂದಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ಅಕ್ಷಮಹಾದೇವಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ?
 7. ಅಕ್ಷಮಹಾದೇವಿ ಹೇಳಿವಂತೆ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸದ್ಘಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಮಾರ್ಗಗಳು ಯಾವುವು?
 8. ಮನುಷ್ಯ ಬಂದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಎದುರಿಸದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಂದು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ?
 9. ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುಗಳ ಪ್ರಕಾರ “ಪಲಾಯನವಾದ” ಎಂದರೇನು?
 10. “ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಕರ್ಮಗಳು ಮನುಷ್ಯನನ್ನೇ ಕೊಲ್ಲುತ್ತವೆ” ಈ ಮಾತನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
 11. ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಮಾರಯ್ಯನವರ ವಚನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ?
 12. ಗುರು, ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಜಂಗಮ ಈ ಮೂರಕ್ಕಿಂತ ಯಾವುದು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು?
 13. ಶ್ರೀವಶಿರಣ ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಮಾರಯ್ಯ ನವರ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ದೇವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಏನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು?

14. ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯನವರ ಪ್ರಸ್ತುತ ವಚನದ ಆಶಯವೇನು?
15. ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯನವರು ಮನುಷ್ಯನ ಭಕ್ತಿ ಶುದ್ಧ ವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ?
16. ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಎರಡರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ ಆಯ್ದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಮೈಯಾವ ರೀತಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ?
17. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಆಶಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

5. ಕೀರ್ತನೆಗಳು

ಅದರಿಂದೇನು ಫಲ ಇದರಿಂದೇನು ಫಲ

– ಪುರಂದರದಾಸ

ಅದರಿಂದೇನು ಫಲ ಇದರಿಂದೇನು ಫಲ ನಮ್ಮ
ಪುರಂದರವಿಶಲನ ನಾಮವ ನನೆಯದೆ ॥೧॥

ಹೃದಯದ ಮಲವನು ತೊಳೆಯಲಾರದೆ ವ್ಯಘಟ
ಉದಯಾಸ್ತಮಾನ ನೀರೊಳು ಮುಳುಗುವರು
ಅದಕಿಂತ ಸರ್ವದಾ ನೀರೊಳಗಿರುತ್ತಿಪ್ಪ
ಮುದಿಕಪ್ಪೆ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪೇನಯ್ಯ ०

ಹಲವು ಕಾಲ ಕಲ್ಲು ನೀರೊಳಗಿದ್ದರೇನು
ಬಲು ನನೆದಮ್ಮತಶಿಲೆಯಾಗುವುದೆ
ಕರದಲಿ ಜಪಮಾಲೆ ಮಣಿಗಳನೇಣಿಸುತ
ಪರನಿಂದ ಬಾಯಲಿ ಮಾಡುವರಯ್ಯ १

ಸಾನವ ಮಾಡುವರು ಆಸನ ಹಾಕುವರು
ಮೌನದಿ ಚಪ್ಪಾಣಿಟ್ಟು ಹಕ್ಕಿ ಬೆದರುವಂತೆ
ಕಣ್ಣನ್ನು ಮುಚ್ಚುವರು ಮೂಗನ್ನು ಹಿಡಿವರು
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನವ ನಿಲ್ಲಿಸಲರಿಯರು ವ್ಯಘಟ २

ನೇಮವನು ತಾಳುವರು ದಾನವ ಮಾಡುವರು
ಕಾಮಕ್ಕೋಧ ಮದ ಮತ್ತರ ಬಿಡದೆ ಇಂಥ
ನಾಯಿ ಕುನ್ನಿಗಳ ಕಂಡೊಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ
ಕಾತಿಯಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಫಲವೇನಯ್ಯ ३

ಮೂರು ಜೋಡಿ ವನಮಾಲೆಯು ಕೊರಳೊಳು

ಜೋಗಿನೀಯ ಕವಡೆಯ ಸರದಂತೆ
ಮೂರಾರು ಮೂರಾ ತಿರುವಿ ಹಾಕುವರು
ಮಾರಪಿತನ ಮನಮುಟ್ಟಿ ಭಜಿಸದೆ ವ್ಯಧರ್ ಗ್ರಹ

೨೫

ಹಸಿವಾಯಿತೇಳು ದೇವರ ಶೊಳೆಯೆಂಬರು
ಹಸನಾಗಿ ಮನಮುಟ್ಟಿ ಪೂಜಿಸರು
ಹೊಸ ಹಾವಿನ ಬುಟ್ಟಿಯಂತೆ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ವಸುಧೆಯೊಳ್ಳಾರುಡಿಯಾಟವಾಡುವರು

೯

ಪರಧನ ಪರಸತಿ ಪರನಿಂದೆಗಳಿಗಳುಕುತ್ತ
ಶೋರೆಯೊಳು ಮಿಂದರೆ ದುರಿತ ಮೋಗುವುದೆ
ಸರ್ವವ ಶೋರೆದು ಹರಿಯ ಧ್ವನಮಾಡಲು
ವರವ ಕೊಡುವ ನಮ್ಮ ಮರಂದರವಿತಲ

೧೨

ತಲ್ಲಣಿಸದಿರು ಕಂಡ್ಯ ತಾಳು ಮನವೆ – ಕನಕದಾಸ

ತಲ್ಲಣಿಸದಿರು ಕಂಡ್ಯ ತಾಳು ಮನವೇ ||ಪ||
ಎಲ್ಲರನು ಸಲಹುವನು ಇದಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ೪
ಬೆಟ್ಟದಾ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವ್ಯಕ್ತಕ್ಕೆ
ಕಟ್ಟಿಯನು ಕಟ್ಟಿ ನೀರೆರೆದವರು ಯಾರೋ
ಮಟ್ಟಿಸಿದ ಸ್ವಾಮಿ ತಾ ಹೊಣೆಗಾರನಾಗಿರಲು
ಗಟ್ಟಾಗಿ ಸಲಹುವನು ಇದಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ

೮

ಅಡವಿಯೊಳಗಾಡುವ ಮೃಗ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ
ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಆಹಾರವಿತ್ತವರು ಯಾರೋ
ಪಡೆದ ಜನನಿಯ ತೆರದಿ ಸ್ವಾಮಿ ಹೊಣೆಗೀಡಾಗಿ
ಬಿಡೆದ ರಕ್ಷಿಪನು ಇದಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ

೯

ನವಿಲಿಗೆ ಚಿತ್ರ ಬರೆದವರು ಯಾರು
 ಪವಳದ ಲತೆಗೆ ಕೆಂಪಿಟ್ಟಪರು ಯಾರು
 ಸವಿಮಾತಿನರಗಿಳಿಗೆ ಹಸುರು ಬರೆದವರು ಯಾರು
 ಅವನೆ ಸಲಹುವನು ಇದಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ

೨

ಕಲ್ಲಿನಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕೂಗುವ ಕಪ್ಪೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ
 ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗಾಹಾರ ತಂದೀವರಾರು
 ಬಲ್ಲಿದನು ಕಾಗಿನೆಲೆಯಾದಿಕೇಶವರಾಯ
 ಎಲ್ಲರನು ಸಲಹುವನು ಇದಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

೩

ಕೇರಣನೆಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರಣೆ

ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟ ದೃವಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಅನೇಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಥಗಳು ಮೈದಾಳಿದ್ದನ್ನು – ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಅದು ಕನಾರಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯತೆಯ ಸ್ವರ್ಚಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಉಪದೇಶಾಮೃತವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಯಿತು. ಹರಿಯೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಎಂಬ ಗಾಢನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಕೇರಣನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಹಾಡಿದ ದಾಸರು – ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ ಡಾಂಭಿಕತೆ, ಆಸೆ, ಆಮಿಷಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ನಿಂತದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಾವಿರಾರು ಬಗೆಯ ಕೇರಣನೆಗಳು ತಾಳ – ತಂಬೂರಿಗಳ ಜತೆಗೂಡಿ ಒಂದು ಸಂಗೀತ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನೇ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿವೆ. ಸುಶ್ರಾವ್ಯ ಗಾಯನ ಗುಣದ ಮೂಲಕ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ತಲುಪಿವೆ. ನಮ್ಮ ದಾಸರು ಮತ್ತು ಕೇರಣನಕಾರರು ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸಿದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸ್ವತಃ ತಾವೇ ಪಯಣಿಗನಾಗಿ ತಾಳ ತಂಬೂರಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಜನತೆಗೆ ಸುಜ್ಞಾನ ಮಾರ್ಗದ ದಾರಿ ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥ ಪ್ರಮುಖ ಕೇರಣನಕಾರರಲ್ಲಿ ಪುರಂದರಧಾಸ ಮತ್ತು ಕನಕದಾಸ ಪ್ರಮುಖರು. ಅವರ ಒಂದೊಂದು ಕೇರಣನೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಪುರಂದರಧಾಸರ ಕೇರಣನೆಯ ಆಶಯ:

ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರಧಾಸರು ನಮ್ಮ ಧ್ಯಾನ ಭಕ್ತಿ ಮಡಿ-ಮೃಲಿಗೆ ಮಡಿವಂತಿಕೆ ಪೂಜೆ-ಪುನಸ್ಕಾರಗಳು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ತೋರುವ ಡಾಂಭಿಕ ಭಕ್ತಿಯ ವಿವಿಧ ಬಗೆಗಳನ್ನು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಲಾಶವನ್ನು ತೋಳೆಯಲಾರದವನು ದೇವರ ಪೂಜೆಗೆಂದು ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕಿಂತ ವೇದಲು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ಕಾರಣ ನಾವು ಸದಾ ನೀರಿನೊಳಗೆ ಇರುವ ಕಪ್ಪೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುಪುದಿಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಮೃಲಿಗೆಯೆಂದು ದೂರ ಇಡುತ್ತೇವೆ. ಹಲವು ಕಾಲ ಕಲ್ಲು

ನೀರೋಳಿದ್ದರೆ ನನೆದು ಅಮೃತಶಿಲೆ ಆಗುವುದೇ? ಅದೇ ರೀತಿ ಮನದಲ್ಲಿ ಜಪಮಾಲೆಯನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತು ಪರರ ನಿಂದನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತವಾಗುವುದೇ?, ಆದುದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ದೇವರ ಮೇಲಿನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಾಂತಜಿತ್ತರಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳು ಬೂಟಾಟಿಕೆ ಡಾಂಬಿಕ ಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರದರ್ಶನ, ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಮಡಿ-ಮೈಲಿಗಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ನಿರ್ದಾರಣಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಪುರಂದರಧಾಸರು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕನಕ ಧಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಯ ಆಶಯ:

ಧಾಸಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಕನಕಧಾಸರು ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಳದಲ್ಲಿ ಮನಮಾಡಿರುವ ಗೊಂದಲಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಿಡ-ಮರಗಳಿಗೆ ಯಾರು ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ ನೀರನ್ನು ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅವುಗಳು ಬದುಕುವ ಮಾರ್ಗ ದ್ವಾರಾ ಸೃಷ್ಟಿ. ಅಡವಿಯೋಳಿಗೆ ಅಡಗಿರುವ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಯಶೋಗಾಢಿಗಳಾಗಿವೆ. ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನು ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಸಲಹಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆ ಇರಲಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

- ಕೀರ್ತನೆಯ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
- ಪ್ರಮುಖ ಕೀರ್ತನೆಕಾರರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಆಶಯ ಮತ್ತು ತಾತ್ಪರ್ಯ ಏನು?
- ಕೀರ್ತನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದರೇನು?
- ಪುರಂದರಧಾಸರು ಬರೆದಿರುವ ಅದರಿಂದೇನು ಘಲ ಇದರಿಂದ ಏನು ಘಲ ಈ ಕೀರ್ತನೆಯ ಮೂಲ ಆಶಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.
- ಪುರಂದರಧಾಸರು ಮನ:ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ನೆಮ್ಮೆದಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿರುವ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳು ಯಾವುವು?
- ದೇವರು ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಜೋಪಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕನಕಧಾಸರು ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ?

6. ತತ್ವಪದಗಳು

ಸಾವಿರ ಕೊಡಗಳ ಸುಟ್ಟು

— ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀವ

ಕುಂಬಾರಕಿ ಈಕಿ ಕುಂಬಾರಕಿ ಈ
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಲ್ಲ ಪುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವಾಕಿ
ಚಿನ್ನ ಎಂಬುವ ಮಣಿನು ತರಸಿ
ತನು ಎಂಬುವ ನೀರನು ಹಣಿಸಿ
ಮನ ಎಂಬುವ ಹುದಲನು ಕಲಸಿ
ಗುಣ ಎಂಬುವ ಸೂಸನು ಹಾಕಿ

ಭಕ್ತಿ ಎಂಬುವ ತಿಗರಿಯ ಮಾಡಿ
ಧ್ಯಾನ ಎಂಬುವ ಬಡಗಿಯ ಉಾರಿ
ಮುನ್ಮೂರರವತ್ತು ಸುತ್ತನು ತಿರುಗಿ
ಗಡಗಿ ತಯಾರು ಮಾಡುವಾಕಿ

ಆಚಾರ ಎಂಬುವ ಆವಿಗೆ ಮುಚ್ಚಿ
ಅರಿವು ಎಂಬುವ ಬೆಂಕಿಯ ಹಚ್ಚಿ
ಸಾವಿರ ಕೊಡಗಳ ಸುಟ್ಟು ಇಂದು
ಸಂತಿಗೆ ಒಯ್ಯಿ ಮಾರುವಾಕಿ

ಮೂರು ಕಾಸಿಗೊಂದು ಕುಡಕಿಯ ಮಾರಿ
ಆರು ಕಾಸಿಗೊಂದು ಗಡಿಗೆಯ ಮಾರಿ
ವಸುಧೇಯೋಳು ಶಿಶುನಾಳಧೀಶನ ಮುಂದೆ
ಧ್ಯಾನದ ಮಗಿಯೊಂದು ಇಡುವಾಕಿ

ಶಿಶುನಾಳ

- ಬಾಲಲೀಲಾ ಮಹಾಂತ ಶಿವಯೋಗಿ

ಅವರವರ ಭಕ್ತಿಗೆ ಅವರವರ ಭಾವಕ್ಕೆ

ಅವರವರ ತೆರನಾಗಿ ಇರುತ್ತಿಹನು ಶಿವಯೋಗಿ

ಇರುವೊಂದು ಕನ್ನಡಿಯ ನೂರಾರು ಜನ ಪಿಡಿಯೆ

ಸರಳವಾಗಿ ಅವರವರ ರೂಪ ಕಾಣುವಂತೆ

ಹರಿಯ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಹರಿ, ಹರನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಹರ

ನರರೇನು ಭಾವಿಸುವರದರಂತೆ ತೋರುವನು

ಮತಭೇದದವರು ಧರ್ಮತೀಯಿಂದ ಯತ್ತಿವರೆಗೆ

ಸ್ತುತಿನಿಂದೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ತಿರುಗುವವು

ಯತ್ತಿವರನು ತಾ ತನ್ನ ಪಥದಲ್ಲಿ ಇರುವನು

ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಜನರ ಪಾಪಮ್ಯಾ ಘಲ ಪರೀಕ್ಷೆ

ಕುಲಭಲವ ಹಿಡಿದಿರುವ ಕಲಕು ಮನದವರಲ್ಲಿ

ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಶೀವ ಚಂದ್ರನು ಕಾಣುವ ಪರಿಯೆಂತು

ಕುಲಭಲವನತಿಗಳೇದ ತಿಳಿಯ ಮನದವರಲ್ಲಿ

ಸಲೆ ಮಹಂತಲಿಂಗ ಚಿಶ್ಲಾಯ್ ಕಾಣುವನು

ತತ್ವಪದಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರಣೆ:

ವಚನ ಮತ್ತು ಕೀರ್ತನೆಗಳ ನಂತರ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಿದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಕಾರವೆಂದರೆ ತತ್ವಪದಗಳು. ಆದರೆ ಇದು ಶರಣರು ಅಥವಾ ದಾಸರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನ ಸ್ತರದ ಅನುಭಾವಿಗಳು ರೂಪಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ. ಶರಣರು ಶಿವನ - ಭಕ್ತರು, ದಾಸರು ಹರಿಯ ಭಕ್ತರು. ಆದರೆ ಈ ತತ್ವಪದಕಾರರು ಅಂಥ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೃವರಂಥಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾದವರಲ್ಲ. - ಹಾಗೆಂದು ಅವರಿಗೆ ದೃವದ ಅಥವಾ ಗುರುವಿನ ಅಂಶಿತ ಇಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ಅವರವರ ಭಾವಕ್ಕೆ ಅವರವರ ತೆರನಾಗಿ - ದೃವವನ್ನು ಕಂಡವರು ಇವರು. ಸಮಾಜದ ಶ್ರೇಣೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಲೇ ಮನುಷ್ಯನ ಪರಿಶುದ್ಧವಲ್ಲದ ಜೀವನವನ್ನು ವಿಡಂಬಿಸಿ ಕೃತಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ದಾಸರಂತೆ ಇವರು ಶೂಡ ತಂಬಾರಿ ತಾಳಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಾಡುತ್ತಾ

ಉರೂರುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಧಾರೆ ಎರೆದರು. ಜಾತಿ-ಜಾತಿಗಳ, ಧರ್ಮ-ಧರ್ಮಗಳ ನಡುವೆ ಭಾವೇಕ್ಕದ ಸೇತುವೆಯಂತೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಸಮಾಜದ ಸುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹಾರ್ಡಿಸಿದರು.

ತತ್ವಪದಗಳ ಮೂಲ ಆಶಯ:

ಒಬುಕಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಜೀವನ ತತ್ವವನ್ನು, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸುಶ್ರಾವ್ಯ ಹಾಡುಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಧಾರೆ ಎರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಸಂತ ಶಿಶುನಾಳ ಷರೀಫ ಮತ್ತು ಬಾಲಲೀಲಾ ಮಹಾಂತ ಶಿವಯೋಗಿ ಅವರ ತತ್ವಪದಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ತತ್ವಪದಗಳು ಎಂದರೇನು?
2. ತತ್ವಪದಗಳು ಮತ್ತು ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.
3. ತತ್ವಪದಗಳು ಮತ್ತು ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯಿರಿ.
4. ಧರ್ಮ ಧರ್ಮಗಳ ನಡುವೆ ಭಾವೇಕ್ಕದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತತ್ವಪದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.
5. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತತ್ವಪದಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ?
6. ಸಂತ ಶಿಶುನಾಳ ಷರೀಫರ ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
7. ಬಾಲಲೀಲಾ ಮಹಾಂತ ಶಿವಯೋಗಿ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯಿರಿ.
8. ಸಾವಿರ ಕೊಡಗಳ ಸುಟ್ಟು ಈ ತತ್ವಪದದ ಮೂಲ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ?
9. ಶಿವಯೋಗಿ ಈ ತತ್ವಪದದಲ್ಲಿ ‘ಭಕ್ತಿ’ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಯಾವ ಅಂಶಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
10. ತತ್ವಪದಗಳ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳನ್ನು / ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.

7. ಜನಪದ ಗೀತೆ

ಬೀಸುವ ಪದ

ಹುಟ್ಟಿ ಬೀಸುವ ಹಾಡು ಯಾವಾಕಿ ಕಲಿಸ್ತಾಣಿ

ಕೃಷ್ಣನ ತಂಗಿ ಸುಭದ್ರಿ | ಕಲಿಸ್ತಾಣಿ |

ಕೃಷ್ಣನ ಮ್ಯಾಲ ಪದಗೋಳ |

ಸುಮೃದ್ಧಿ ಬೀಸಿದರ ಬೀಳಿದು ಈ ಕಲ್ಲು |

ನಾಗಸೊರದಂತೆ ದನಿಯೆತ್ತಿ | ಹಾಡಿದರ |

ಗಮೃದ್ಧಿ ಬೀಳುವದು ಈ ಕಲ್ಲು |

ಪದ ಬಂದರ್ದೇಳು ಬಾರದಿದ್ದರ ಶರಣಾಗು |

ಪದವುಂಟು ನನ್ನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ | ತಾಮ್ರದ |

ತಾಯ್ತುಂಟು ನನ್ನ ಶೋಳಲ್ಲಿ |

ಅಕ್ಷಿ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲೆ ಸಕ್ಕರೆ ಒಡೆಗಲ್ಲೆ

ಶೆಟ್ಟಿ ತಮ್ಮಿಯ್ಯ ಅರಮನೆ | ರಾಗಿಕಲ್ಲೆ |

ಹಟ್ಟಿ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ದನಿದೋರೆ |

ರಾಗಿ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲೆ ರಾಜಾನ ಒಡೆಗಲ್ಲೆ |

ರಾಯ ಅಣ್ಣಿಯ್ಯ ಅರಮನೆ | ರಾಗಿ ಕಲ್ಲೆ |

ರಾಜಬೀದಿಗೆ ದನಿದೋರೆ |

ಕಲ್ಲಾವ್ವ ಮಾತಾಯಿ ಮೆಲ್ಲಾವ್ವ ರಾಜನವ |

ಜಲ್ಲಾಜಲ್ಲಾನೆ ಉದುರವ್ವ | ನಾ ನಿನಗೆ |

ಬೆಲ್ಲುದಾರತೀಯ ಬೆಳಗೇನು |

ನಿದಿ ಗಣ್ಣಿಲಿ ಕಂಡ ಸುದ್ದೆ ಗುರುವಿನ ಪಾದ |

ಎದ್ದು ನೋಡಿದರೆ ನಿರಬಯಲ | ಗುರುರಾಯ |

ರುದ್ದರನ ಮಯಿಮೆ ತಿಳಿಯಾವ ॥

ಶರಣರ ನೆನೆದರ ಸರಿಗೇಯ ಇಟ್ಟಂಗ ।

ಹವಳ ಮಲ್ಲಿಗಿ ಮುಡಿದಂಗ । ಕಲ್ಯಾಣ ।

ಶರಣರ ನೆನೆಯೋ ನನ ಮನವೆ ॥

ಕರುಣ ಬಂದರ ಕಾಯೋ ಮರಣ ಬಂದರ ಒಯ್ಯೋ ।

ಕರುಣೀ ಕಲ್ಯಾಣ ಬಸವಣ್ಣ । ಕಾಸಿಲಿಂಗ ।

ಕಡೆತನ ಕಾಯೋ ಅಭಿಮಾನ ॥

ಕೊಟ್ಟ ಕುದಿಯಲು ಬೇಡ ಇಟ್ಟ ಹಂಗಿಸಬೇಡ

ಎಷ್ಟುಂಡರೆಂದು ಅನಬೇಡ-ತ್ಯಾಗ ಮೂರು

ಮುಟ್ಟಾವು ಶಿವನ ಸದರಿಗಿ

ಬಡವರಿಗೆ ಸಾವ ಕೊಡಬೇಡ

ಮೂಡಲ ಮುತ್ತಯ್ಯ ನೋಡಯ್ಯ ಬಡತಾನ

ಮೂಡ್ಲಲ್ಲಿ ರಾಗಿ ಮೇಳಿಯುದ್ದ-ಬೇಳಿದರೆ

ಮಾಡುವೆ ನಿನಗೆ ಹರಿಸೇವೆ.

ಬಂಗಾರ ಬಳಿಯಿದ್ದೆ ಬೈಬೇಡ ಬಡವರಿಗೆ

ಬಂಗಾರ ನಿನಗೆ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ-ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ

ಚಿಸಿಲು ಹೊರಳುವುದು ತಡವಲ್ಲ.

ಬಡತಾನ ಬಂದಾರ ಬಡಿಬ್ಬಾಡ ಬಾಲರನ

ಆಡ್ಯಾಡಿ ಬಂದು ತೊಡಿಮ್ಮಾಲ-ಆಡಿದರೆ

ಬಡತನವೆಲ್ಲ ಬಯಲಾಗಿ.

ಬಡವೆಯ ಮಕ್ಕಳು ನಡೆದರೆ ಸಂತೋಷ

ಪುಡಿಯಾಡಿ ಮನಗೆ ಬರುವಾಗ-ತಾಯಿಗೆ

ಬಡತನದ ಜಾನ ಮರೆಯಿತು.

ಬಡತನ ನನಗಿರಲಿ ಬಾಳ ಮಕ್ಕಳಿರಲಿ
ಮ್ಯಾಗ ಗುರುವಿನ ದಯವಿರಲಿ—ನನ ಗುರುವೆ
ಬಡತನ ಚಿಂತಿ ನನಗಿರಲಿ.

ಬಡವರು ಸತ್ತರೆ ಸುದಲಿಕೆ ಸೌದಿಲ್ಲ¹
ಒಡಲ ಕಿಚ್ಚಿನಲಿ ಹೇಣ ಬೆಂದೋ—ದೇವರೇ
ಬಡವರಿಗೆ ಸಾವ ಕೊಡಬೇಡ.

ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರಣೆ:

‘ಕುರಿತೋದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತ ಮತಿಗಳ್ಳಾ’ ಎಂದು ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗಕಾರ ಇನ್ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ – ಹೇಳಿದ. ಅಂದರೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಶತಶತಮಾನಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ವಷ್ಟ. ಪರಂಪರೆಯ ಸ್ವತಾದ ಜನಪದ ಭಾಯಿಂದ ಭಾಯಿಗೆ ಮೌಲಿಕ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತಸ್ತದೆ. ಯಾವುದು ಲಿಖಿತ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲದೆ ಮೌಲಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೋ ಅದೇ ಜನಪದ. ಕನ್ನಡದ ಜನಪದ ಪರಂಪರೆ ಬಹು ದೊಡ್ಡದು. ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಿವೆ. ಕಥನ ಕಾವ್ಯಗಳಿವೆ, ಬಿಡಿ ಬಿಡಿಯಾದ ಗೀತೆಗಳಿವೆ. ಗಾದೆ, ಒಗಟು, ಒಡಮುಗಳ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟಿದೆ. ಸದಾ ದುಡಿಮೆಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಅರ್ಜಿಸಿಕೊಂಡ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭವದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒದುಕಿನ ಸಮಸ್ತವನ್ನೂ ನಮಗೆ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಬೀಸುವ ಪದ ಜನಪದ ಗೀತೆಯ ಆಶಯ:

ಬೀಸುವಾಗ, ಕುಟ್ಟುವಾಗ, ನಾಟಿ ಮಾಡುವಾಗ, ಗಾಡಿ ಹೊಡೆಯುವಾಗ, ಪಯಣ ಮಾಡುವಾಗ ಕಟ್ಟಿದ ಈ ಹಾಡುಗಳು ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿವೆ. ಪ್ರೇಮ, ಕಾಮ, ದ್ಯುವ, ಭಕ್ತಿ, ದುಡಿಮೆ, ಕಷ್ಟ–ಸುಖ, ಸಂಕಟ, ಬಡತನ, ಸ್ನೇಹ ಮುಂತಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡಿರುವ ಜನಪದ – ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಡೀ ಬದುಕನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನ ಬೆಳಗಿನ ರಾಗಿಕಲ್ಲಿನ ಬೀಸುವ ಸದ್ವಿನೋಡನೆ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಲ್ಲಿನ ಶ್ರುತಿಗೆ ತಮ್ಮ ಇಂಪು ದನಿ ಸೇರಿಸಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರಮಜೀವಿ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮಗೆ ಅನ್ನ ನೀಡುವ ಭೂಮಿ ತಾಯಿಯನ್ನು, ಕರುಣೆಸುವ ದೃವವನ್ನು, ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಜ್ಞಾನ ನೀಡುವ ಗುರುವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕಾಯಕವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಕೆಲವು ಸ್ತುತಿ ಪದಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಬಡವರಿಗೆ ಸಾವ ಕೊಡಬೇಡ ಜನಪದ ಗೀತೆಯ ಆಶಯ:

ಬಡತನವೆಂಬುದು ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ ಮತ್ತು ದೈವದ ಒಲುಮೆ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನೀಸುವುದು ಕಷ್ಟವಲ್ಲ. ಆದರೂ ಬಡವರಿಗೆ ಬಡತನವೆಂಬ ಸಾವನ್ನು ಕೊಡಬೇಡ ಎಂದು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ತ್ರಿಪದಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

1. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದರೇನು?
2. ಜನಪದ ಮತ್ತು ಜಾನಪದಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸವೇನು?
3. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅಂಶಗಳು ಯಾವುವು?
4. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನಾವರಣ ಹೇಗೆ ಬಿಂಬಿತವಾಗಿದೆ?
5. ಜನಪದ ತ್ರಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಾತ್ರಾ ವ್ಯಾಧ್ಯವಲ್ಲ; ಪರಮಸಾರ್ಥಕ ಈ ಮಾತನ್ನು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ವಿವರಿಸಿ.
6. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಗಳ ನಿರೂಪಣೆಗಿಂತ ಅದರ ಸೂಚನೆಗೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಏಕೆ?
7. ಬೀಸುವ ಪದ ಈ ಗೀತೆಯ ಆಶಯವೇನು?
8. ಕೊಟ್ಟಿ ಕುದಿಯಲು ಬೇಡ ಇಟ್ಟಿ ಹಂಗಿಸಬೇಡ ಈ ಮಾತನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.
9. ಬಡವರಿಗೆ ಸಾವ ಕೊಡಬೇಡ ಈ ಜಾನಪದ ಗೀತೆಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
10. ಬಡವರು ಸತ್ತರೆ ಸುಡಲಿಕ್ಕೆ ಸೌದಿಲ್ಲ ಈ ಮಾತನ್ನು ಗೀತೆಯ ವಿವರಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.

ಭಾಗ : ಮೂರು

ಕಾವ್ಯ ಭಾಗ (ಆಧುನಿಕ)

ಭಾಗ : ಮೂರು

ಕಾವ್ಯ ಭಾಗ (ಆಧುನಿಕ)

8. ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ

– ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.

೧. ಆಶ್ಚೋನ್ನತಿ ದಾರಿ

ಗೌರವಿಸು ಜೀವನವ, ಗೌರವಿಸು ಜೀತನವ |
ಆರದೋ ಜಗವೆಂದು ಭೇದವೇಣಿಸದಿರು ||
ಹೋರುವುದೆ ಜೀವನಸಮೃದ್ಧಿಗೋಸುಗ ನಿನಗೆ |
ದಾರಿಯಾಶ್ಚೋನ್ನತಿಗೆ – ಮಂಕುತಿಮ್ಮ

೨. ನಗುತ ಬಾಳು

. ನಗುವ ಸಹಜದ ಧರ್ಮ; ನಗಿಸುವುದು ಪರಧರ್ಮ
ನಗುತ ಕೇಳುತ ನಗುವುದತ್ತಿಶಯದ ಧರ್ಮ ||
ನಗುವ ನಗಿಸುವ ನಗಿಸಿ ನಗುತ ಬಾಳುವ ವರವ |
ಮಿಗೆ ನೀನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೋ – ಮಂಕುತಿಮ್ಮ

೩. ಮಾನವನ ಯತ್ನ

ಹೊತ್ತು ಕಣಕಣದಿ ಮಣ್ಣನು ಗೆದ್ದಲಿರುವೆಗಳು |
ಮೆತ್ತುತೆಡೆಬಿಡದೆ ದುಡಿದಾಗಿಸಿದ ಗೂಡು ||
ಹತ್ತುವಾಗುವುದು ವಿಷಸರ್ವಕ್ಕೆ; ಮಾನವನ |
ಯತ್ನಗಳ ಕಥೆಯಿಷ್ಟೇ – ಮಂಕುತಿಮ್ಮ

೪. ಜೀವನ ತತ್ವ

ಹಲ್ಲಾಗು ಬೆಟ್ಟದಡಿ, ಮನೆಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯಾಗು|
ಕಲ್ಲಾಗು ಕಷ್ಟಗಳ ಮಳೆಯ ವಿಧಿ ಸುರಿಯೆ||
ಬೆಲ್ಲಸಕ್ಕರೆಯಾಗು ದೀನದುಬ್ರಾಲರಿಂಗೆ|
ಎಲ್ಲರೊಳಗೊಂದಾಗು – ಮಂಕುತಿಮ್ಮ||

6. ಜಾಳನ ವಿಜಾಳನಗಳ ಸಾಮರಸ್ಯ

ಹೊಸಚೆಗುರು ಹಳೆ ಬೇರು ಕೂಡಿರಲು ಮರಸೊಬಗು|
ಹೊಸಯುಕ್ತಿ ಹಳೆತತ್ತ್ವದೊಡಗೂಡೆ ಧರ್ಮ||
ಎಷಿವಾಕ್ಯದೊಡನೆ ವಿಜಾಳನ ಕಲೆ ಮೇಳವಿಸೆ|
ಜಸವು ಜನರ್ಚೀವನಕೆ – ಮಂಕುತಿಮ್ಮು||

ಕವಿ ಪರಿಚಯ

ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಎಂಬ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಡಿ.ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪನವರು ಉಲ್ಲಿಂಬಿ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯಭಾಗಿಲ್ಲಿನ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಕವಿ-ಲೇಖಕರಾಗಿ, ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗಿ, ಸಂಘಟನಕಾರರಾಗಿ, ದಾರ್ಶನಿಕರಾಗಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ಡಿವಿಜಿ ಹತ್ತಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ವಿಮರ್ಶ, ಪ್ರಬಂಧ, ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರ, ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ, ತತ್ವ ಚಿಂತನೆ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಮುಂತಾಗಿ ಅವರು ಕೃಷಿ ಮಾಡದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲ. ವಸಂತ ಕುಸುಮಾಂಜಲಿ, ನಿವೇದನೆ, ಉಮರನ ಒಸಗೆ, ಕೇತಕಿ ವನ, ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ ಮುಂತಾದ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಫೂಲತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪದ್ಮಭೂಷಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮುಂತಾಗಿ ಅನೇಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂದಿಗೂ ಮನೆಮಾತಾಗಿದೆ. ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.ಯವರ ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ ಎಂಬ ಜನಪ್ರಿಯ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆಯ್ದ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಪದ್ಯಗಳ ಅಶಯ:

೧. ಜೀವನವನ್ನು ಗೌರವಿಸು, ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಗೌರವಿಸು, ಜಗತ್ತು ಅನ್ವರದು ಎಂದು ಭೇದ ಮಾಡಬೇಡ. ನಾವು ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುವುದೆ ಬದುಕಿನ ಏಳಿಗಾಗಿ. ಅದು ನಿನ್ನ ಆತ್ಮಾನ್ವಿತಿಗೆ ದಾರಿ.
೨. ಮಾನವನಿಗೆ ನಗುವು ಸಹಜವಾದ ಧರ್ಮ. ಅನ್ವರನ್ನು ನಗಿಸುವುದು ಪರಧರ್ಮ. ನಗುವನ್ನು ಕೇಳಿನಗುವುದು ಅತಿಶಯ ಧರ್ಮ. ಆದುದರಿಂದ ದೇವರಲ್ಲಿ ನಗುವ, ನಗಿಸುವ, ನಗಿಸಿ ನಗುತ ಬಾಳುವವರನ್ನು ನೀನು ಬೇಡಿಕೊ.
೩. ಗೆದ್ದಲಹುಳುಗಳ ಕಣ ಕಣದಲ್ಲಿ ಮಣಿನ್ನು ಹೊತ್ತು ಶ್ರಮದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಗೂಡು, ವಿಷದ ಹಾವಿಗೆ ಹುತ್ತವಾಗುವುದು. ಅಂತಹೀ ಮಾನವನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ಆಗುವುವು.

- ಒ. ಬೆಟ್ಟದಡಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲಾಗು. ಮನೆಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಹೂವಾಗು. ವಿಧಿಯು ಕಷ್ಟಗಳೆಂಬ ಮಳೆ ಸುರಿಸಲು ಕಲ್ಲಾಗು. ದೀನದುರ್ಬಲರ ಪಾಲಿಗೆ ನೀನು ಬೆಲ್ಲ ಸಕ್ಕರೆಯಾಗು. ಎಲ್ಲಾ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಸದಾ ಒಂದಾಗಿರು.
- ಓ. ಹಳೆಯ ಬೇರಿನಿಂದ ಶೂಡಿದ ಮರ, ಹೊಸ ಚಿಗುರಿನಿಂದ ಶೂಡಿದಾಗ ನೋಡಲು ಸುಂದರವಾಗಿರುವುದು. ಹಳೆಯ ತತ್ತ್ವಗಳಿಂದ ಶೂಡಿದ ಧರ್ಮ ಹೊಸ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಶೂಡಿದರೆ ಚೆನ್ನ. ಪ್ರಾಚೀನ ಮಹಿಳಾಣಿಯೊಡನೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಲೆ ಶೂಡಿದರೆ ಜನರ್ಜೀವನ ಹಲುಸಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

1. ಗೌರವಿನು ಜೀವನವ, ಗೌರವಿನು ಚೇತನವ ಈ ಪದ್ಯದ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನು?
2. ನಗುವು ಸಹಜದ ಧರ್ಮ; ನಗಿಸುವುದು ಪರಧರ್ಮ ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಆಶಯವೇನು?
3. ಹೊತ್ತು ಕಣಕಣದಿ ಮಣಿನು ಗೆದ್ದಲ್ಲಿರುವೆಗಳು ಈ ಪದ್ಯದ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನು?
4. ಹುಲ್ಲಾಗು ಬೆಟ್ಟದಡಿ, ಮನೆಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯಾಗು ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಆಶಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
5. ಹೊಸಚಿಗುರು ಹಳೆ ಬೇರು ಶೂಡಿರಲು ಮರಸೊಬಗು ಈ ಪದ್ಯದ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನು?
6. ಆಶೋನ್ನತೆಗೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
7. ಮನುಷ್ಯನ ಕಾರ್ಯಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಗೆದ್ದಲು ಹುಳುಗಳ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ?
8. ನಗು ಒಂದು ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಎಂಬ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕವಿ ಹೇಗೆ ವಿಶೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ?
9. ಎಲ್ಲಾ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಒಂದಾಗಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
10. ಹಳೆಯ ತತ್ತ್ವಗಳಿಂದ ಶೂಡಿದ ಧರ್ಮ ಹೊಸ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಶೂಡಿದರೆ ಚೆನ್ನ ಎಂಬ ಈ ಮಾತನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

9. ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣಾ

– ದ.ರಾ. ಚೇಂದ್ರ

ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣಾ ಕುಣಿಯುತಲಿತ್ತು

ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದವರ ತುಳಿಯುತಲಿತ್ತೋ

ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣ

ಬಾಣಂತಿಯೆಲುಬ ಸಾ .

ಬಾಣದ ಬಿಳಿಪಿನಾ

ಕಾಣದ ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆ ಕಾಲಾಗ ಇತ್ತೋ

ಸಣ್ಣ ಕಂದಮೃಗಳ

ಕಣ್ಣೀನ ಕವಡಿಯ

ತಣ್ಣಿನ್ನ ಜೋಮಾಲೆ ಕೊರಳೊಳಗಿತ್ತೋ

ಬಡವರ ಒಡಲಿನ

ಬಡಬಾನಲದಲ್ಲಿ

ಸುಂಡು ಸುಡು ಪಂಚು ಕೈಯೊಳಗಿತ್ತೋ

ಕಂಬನಿ ಕುಡಿಯುವ

ಹುಂಬ ಬಾಹಿಲೆ ಮೈ

ದುಂಬಿದಂತುಧೋ ಉಧೋ ಎನ್ನತಲಿತ್ತೋ

ಹೂಲಿ ಕುಂಬಳಿಯವರ

ಪಾಲಿನ ಮೈದೊಗಲ

ಧೂಳಿಯ ಭಂಡಾರ ಹಣೆಯೊಳಗಿತ್ತೋ

ಗುಡಿಯೊಳಗೆ ಗಣಣ, ಮು

ಹಡಿಯೊಳಗ ತನನ, ಅಂ

ಗಡಿಯೊಳಗ ರುಣ ರುಣ ನುಡಿಗೊಡುತ್ತಿತ್ತೋ

ಹ್ಯಾಂಗಾರೆ ಕುಣಿಕುಣಿದು

ಮಂಗಾಟ ನಡೆದಾಗ

ಅಂಗಾತ ಬಿತ್ತೋ, ಹೆಗಲಲಿ ಎತ್ತೋ

ಕವಿ ಪರಿಚಯ

ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ರಾಮಚಂದ್ರ ಬೇಂದ್ರೆ (ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ) ಕನ್ನಡದ ಕಾವ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೋಳಿಸಿದ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿ. ‘ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ’ ಎಂಬುದು ಅವರ ಕಾವ್ಯನಾಮ. ಐಣಿರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಪ್ರಥಾನವಾಗಿ ಕವಿಯಾದರೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ನಾಡಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಬೆಳಗಿದವರು. – ನಾಟಕ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೀರ್ಮಾಂಸೆ, ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮ, ಅನುವಾದ ಮುಂತಾಗಿ ಅವರ ಕೃತಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆ. ಜಾನಪದ ಪರಂಪರೆಗೆ ಮಾರುಹೋಗಿದ್ದ ಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ತಮ್ಮ ಬಹುತೇಕ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯನ್ನು ದೇಸಿ ಮಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಕವಿತೆಗಳ ಆಳ, ಅರಹ, ವಿಸ್ತಾರಗಳು ಓದುಗರನ್ನು ಗಂಭೀರ ಚಿಂತನೆಗೆ ಹಚ್ಚಿತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಕುಡಿಯೋಡದ ಇಂದಿನ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ನೂರಾರು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಗಾಯನಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿದೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಅರ್ಥಮಾರ್ಗವಾದ ಸುಮಧುರ ಕಾವ್ಯ ಮನುಜ ಕುಲಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾಗಿದೆ. ಮೂವತ್ತೇಚು ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಹೊರತೆಂದ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಂಡ ಅಪ್ರತಿಮ ಕವಿ. ಐಣಿರಲ್ಲಿ ಅವರ ‘ನಾಕುತಂತಿ’ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಲ್ಲುವ ಮೂಲಕ ನಾಡಿನ – ಕೇರಿಕೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಿತು.

ಕವನದ ಆಶಯ

ಕಾಂಚಾಣಾದ ಕ್ರಿಯವನ್ನು ಮೂತೀರ್ಣಕರಿಸುವ ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣಾವನ್ನು “ನಾದಲೀಲೆ” ಎಂಬ ಕವನ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿನ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರತಿಮೆಯು ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣಾದ ಕ್ರಿಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣಾದ ಕುಣಿತವು ಮಾಮೂಲು ಕುಣಿತವಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ವಿಕೃತಿಯ ಮೊತ್ತ ಅದು ಎಂಬುದನ್ನು ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಅದ್ಭುತ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ ಮೂಡಿಬಂದಿರುವ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಪಿತವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾ ಕವನಕ್ಕೆ ಅಪೂರ್ವ ಕಲಾಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ಪದಕೋಶ

ಜೋಮಾಲೆ – ಜೋತಾಡುವ ಮಾಲೆ

ಬಡಬಾನಲ – ಸಮುದ್ರದೊಳಗಿನ ಬೆಂಕಿ

ಕೂಲಿಕುಂಬಳಿಯವರು – ಬಡವರು, ಕೂಲಿಮಾಡಿ ಬದುಕುವವರು

ಸಾಬಾಣ – ಸಾಬೂನು

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ

1. ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣಾ ಎಂದರೇನು?
2. ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣಾ ಕವಿತೆಯ ಆಶಯವೇನು?
3. ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣಾ ಕವನವನ್ನು ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಯಾವ ಕವನ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ?
4. ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣಾ ಕವನದಲ್ಲಿ ಹಣದ ಕ್ರೈಯವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ?
5. ಎಲ್ಲಾ ವಿಕೃತಿಯ ಮೊತ್ತ ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣಾ ಎಂಬುದನ್ನು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಯಾವ ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಕವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ?
6. ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣಾದ ಕುಣಿತ ಮಾಮೂಲು ಕುಣಿತವಲ್ಲ ವಿವರಿಸಿ.
7. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಬರಹಗಳ ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ,
8. ಹಣದ ಕ್ರೈಯವನ್ನು ಮೂತ್ತೀರ್ಕರಿಸುವ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಯಾವವು?

ಪೂರಕ ಓದು:

ಶಿಶುನಾಳ ಷರೀಫ ಅವರ “ದುಡ್ಡ ಕೆಟ್ಟದ್ಡ ನೋಡಣಾ”.

ಮೌ, ಜಿ ಜಂದಶೇವಿರ್ ಅವರ “ಕುಣಿಯುವ ಕಾಂಚಾಣಾ”.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳಾದ ನಾದಲೀಲೆ, ಸವೀಗೀತ, ಗರಿ, ಆಡುಪಾಡು, ಒಲವೇಬದುಕು, ಅರಳು ಮರಳು , ನಾಕುತಂತಿ, ಗೆಜ್ಜೆ

10. ಹೊಸಬಾಳಿನ ಗೀತೆ

- ಕುವೆಂಪು

ಸರ್ವರಿಗೆ ಸಮಬಾಳು! ಸರ್ವರಿಗೆ ಸಮಪಾಲು!
ಎಂಬ ನವಯುಗವಾಣಿ ಘೋಷಿಸಿದೆ ಕೇಳಿ!
ಯುಗ ಯುಗದ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಭಾರದಿಂ ಬೆನ್ನ ಬಾಗಿ
ಗೋಳಿಡುವ ಬಡಜನರೆ, ಪಿಳಿರ್ಪೆ ಏಳಿ!

ಶ್ರೀಮಂತರಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾದೆ
ಕುಸಿದು ಕುಗಿದವರೆಲ್ಲ ಸಂತಸವ ತಾಳಿ!
ಕಂಗಟ್ಟ ಸೋದರರೆ, ಬರುತಿಹಳು ಕಾಣಿರ್ಪೆ
ದಾನವರ ಸೀಳಿ ಅದೊ ವಿಪ್ಪವದ ಕಾಳಿ!

ಇಂದ್ರ ಸಿಂಹಾಸನಕೆ ಬಂದಿಹುದು ಕೊನೆಗಾಲ;
ಕಳಚಿ ಬೀಳುಪುದಿಂದು ನಂದನದ ಬೇಲಿ!
ದೇವತೆಗಳ ಶ್ಲೀಲಮೋದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ
ಗೋಚರಿಪುದಲ್ಲಿ ಮತ್ಯರ ಕೃಷಿಯ ಕೇಲಿ!

ದ್ರವ್ಯಾನುಕೂಲತೆಯ ಜಾತಿಯಾ ನೀತಿಯಾ
ಪಕ್ಷಪಾತವನೆಲಗಲ ಕೊಳ್ಳುಪುದು ಬುಧಿ;
ಮತ್ತೊಂದು ನಾಕವನೆ ನೆಯ್ಯವರು ಲೋಕದಲಿ
ದೇವರ ನ್ಯಾಯವನು ಮಾನವರೆ ತಿದ್ದಿ!

ಕೈಲಾಗದವರೆಂಬ ನಾವು ಕೇಳಿಂದೆಂಬ
ಹಣೆಬರಹವೆಂದೆಂಬ ಮೂಡತೆಯ ನೀಗಿ
ಯುಗಚಕ್ರಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಸರ್ವರೂ ಸೇರಿ

ಹೆಗಲು ಕೊಟ್ಟೊಮ್ಮನಸು ಮಾಡಿ ನೆರವಾಗಿ!

ಮೋಹಿನಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ಮೂರ್ವಿದಾನವರೆಲ್ಲ

ತಮ್ಮ ಗೆಯ್ಯಿಯ ಪಾಲನಸ್ಯಾರಿಗೆ ತತ್ತು

ಸತ್ತಂತೆ ಸಾಯದಿರಿ; ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹೆಸರಿಂದೆ

ಶ್ರೀಮಂತರೋಡ್ಡವಾ ಬಲೆ ನಿಮಗೆ ಮೃತ್ಯು!

ಇಂದು ನೆತ್ತರು ಚೆಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಒಹ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ

ಹೊಟ್ಟಿಗನ್ನವ, ಮೈಗೆ ಬಟ್ಟೆಯನು ನೀಡಿ

ಇಂದು ನೋವಾದರೂ ಇಂದು ಸಾವಾದರೂ

ಮುಂದೆ ಬಾಳಿಗೆ ಸೋಗಸು ನೆಮ್ಮುದಿಯ ಮಾಡಿ

ಇಂದು ನೀವೇಳದಿರೆ ಕೆಜ್ಜೆದೆಯ ತಾಳದಿರೆ

ನಿಮ್ಮವರ ಬಾಳು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಹೇಡಿ!

ಇಂದು ರಕ್ತದ ಬಿಂದು ಮುಂದೆ ಸೌಖ್ಯದ ಸಿಂಧು!

ಎಂದು ಸಾಹಸ ಕೇಳಿ, ಹಿಂಜರಿಯಬೇಡಿ!

ಕವಿ ಪರಿಚಯ

“ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ” ಎಂಬ ಬಿರುದಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಕುಪ್ಪಳಿ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಅವರು ಕುವೆಂಪು ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಿದವರು. ೧೯೦೪ ರಲ್ಲಿ ಶಿವಮೋಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಶೀಥಿಕಾಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕುಪ್ಪಳಿ ಎಂಬ ನಿಸಗ್ರಹೇ ತುಂಬಿಕೊಂಡ – ಒಂಟಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಕುವೆಂಪು ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳಿಗೂ ಅದೇ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನೇ ಧಾತುವಾಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮಲೆನಾಡಿನ ರಮಣೀಯ ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಡುವೆಯೇ ಬಾಲ್ಯ ಕಳೆದ ಕುವೆಂಪು ನಂತರ ಹಜ್ಜಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟಿದ್ದ ಮೈಸೂರಿಗೆ. ಮೈಸೂರಿನ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಶ್ರಮ ಕುವೆಂಪುರವರಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದ ಅಂತರ್ಗತ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ವೇದಿಕೆಯಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ಕುವೆಂಪು ಬರಹ ದಣಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರವನ್ನೂ ಬಿಡದಂತೆ ಮಹೋನ್ನತ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನಿಸಿದ ಕೇತ್ತಿನ ಕುವೆಂಪುರವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು. ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ ಮಹಾಕಾವ್ಯ, ಚಿತ್ರಾಂಗದಾ ಖಂಡಕಾವ್ಯ, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ ಮತ್ತು ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಗಳು,

ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು, ನಾಟಕಗಳು, ವಿಮರ್ಶೆ ಸಂಕಲನಗಳು, ಮತ್ತೊಳೆ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ನೆನಪಿನ ದೋಷ ಎಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆತ್ಮ ಚರಿತ್ರೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಒಬ್ಬನೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ರಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬಪ್ರಾರೂಪಣಿಗೆ – ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅರುಹು ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿ ಕುವೆಂಪು – ಅದೇಮ್ಹೋ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಗೌರವಗಳಿಗೆ ಹೊದಲಿಗರೇ. ಕುವೆಂಪುರವರ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ದರ್ಶನ. ಬದುಕಿನ ಗಾಢ ಅನುಭವಗಳನ್ನು, ವೈಚಾರಿಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಮೇಳಿಸಿಕೊಂಡ ಅರೂಪ ಒಳನೋಟಗಳ ರಸಸೃಷ್ಟಿ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ – ಅವರನ್ನು ರಸಮಣಿ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಕವನದ ಆಶಯ

ಇದನ್ನು ಕೋಗಿಲೆ ಮತ್ತು ಸೋವಿಯತ್ ರಷ್ಯಾ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಆರಿಸಿದೆ. ದಾರಿದ್ರ್ಯಭಾರ, ಶ್ರೀಮಂತರ ಶೋಷಣೆ ವರ್ಣ-ವರ್ಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ತುಳಿಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದವರಿಗೆ ತಿಳಿವು ಹೇಳಿ ಹುರಿದುಂಬಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಕವಿ ಈ ಕವನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಳಾಗದವರು, ಕೇಳು, ಹಣೆಬರಹಗಳೆಂಬ ಮೌಛ್ಯವನ್ನು ನೀಗಿ ಮುಂದೆ ಬನ್ನಿ ಎಂಬ ಕರೆಯನ್ನು ಯುವರಾಜಿಗೆಗೆ ಕವಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಕುರುಹಾಗಿರುವ ಸರ್ವೋದಯ ಸಾರುವ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು.

ಪದಕೋಶ:

ವಿಪ್ರವ-ಕ್ರಾಂತಿ,
ನಂದನ-ದೇವೇಂದ್ರನ ಶೋಟ,
ಕೇಲಿ-ಕೇಳಿ, ಆಟ
ನಾಕ-ಸ್ವರ್ಗ

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

೧. ಹೊಸಬಾಳಿನ ಗೀತೆ ಕವನದಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಶ್ರೀಮಂತರ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ?
೨. ಹಣೆಬರಹಗಳೆಂಬ ಮೌಛ್ಯವನ್ನು ನೀಗಿ ಮುಂದೆ ಬನ್ನಿ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಕವಿ ಕುವೆಂಪುರವರು ಯಾವ ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ?
೩. ಸರ್ವೋದಯ ತತ್ವ ಎಂದರೇನು?
೪. ಯುವರಾಜಿಗೆಗೆ ಕವಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಂದೇಶ ಯಾವುದು? ವಿವರಿಸಿ.
೫. ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಕವನದಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಯಾವ ನಿದರ್ಶನಗಳ

ಮುಖಾಂತರ ಚಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ? ವಿವರಿಸಿ.

೬. ವಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂದರೇನು?

೭. ಸತ್ತಂತೆ ಸಾಯದಿರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕುವೆಂಪು ರವರು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಯುವರೀಳಿಗೆಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ?

ಮೂರಕ ಓದು:

ಕವಿ ಕುವೆಂಪುರವರು ಬರೆದಿರುವ ಕವನಸಂಕಲನ “ಕೋಗಿಲೆ ಮತ್ತು ಸೋವಿಯತ್ ರಷ್ಯಾ”

ಪ್ರಕೃತಾತ್ಮ, ಅಗ್ನಿಹಂಸ, ಕಿಂದರಿಜೋಗಿ, ಪ್ರೇಮ ಕಾಶ್ಮೀರ, ಕೊಳಲು ಮೊದಲಾದವುಗಳು.

11. ಹೆಂಡತಿಯ ಕಾಗದ

– ಕೆ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ

ತೋರ ಸುಖದೊಳಗೆನ್ನ ಮರೆತಿಹಳು ಎನ್ನದಿರಿ

ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮವ ನೀವೇ ಒರೆಯನಿಟ್ಟು

ನಿಮ್ಮ ನೆನಪೆ ನನ್ನ ಹಿಂಡುವುದು ಹಗಲಿನಲಿ

ಇರುಳಿನಲಿ ಕಾಣುವುದು ನಿಮ್ಮ ಕನಸು.

ಬೃಂದಾವನದ ಹಣಕೆ ಕುಂಕುಮವನಿಡುವಾಗ

ಕಾಣುವವು ಶ್ರೀತುಲಸಿ ಕೃಷ್ಣ ತುಲಸಿ;

ನೀಲಾಂಬರದ ನಡುವೆ ಚಂದಿರನು ಬಂದಾಗ

ರೋಹಿಣಿಯ ಬೆಳಗುವಳು ಸನ್ನಿಧಿಯಲಿ.

ತಾಯಡಿಗೆ ರುಚಿಯೆಂದು ನಾನಿಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿಲ್ಲ;

ಇನ್ನು ತಂಗಿಯ ಮದುವೆ ತಿಂಗಳಿಹುದು.

ತೋರ ಪಂಜರದೊಳಗೆ ಸೆರೆಯಾದ ಗಿಣಿಯಲ್ಲ

ಇದು ತಿಂಗಳ ಕಂದ ನಗುತೆಲಿಹುದು.

ಕಣ್ಣೆದುರಿಗಿರುವಾಗ ನಿಮ್ಮ ಮನವುಕ್ಕುವುದು

ಕ್ಷೇರಸಾಗರದಂತೆ ಶಾಂತಿಯೊಳಗೆ.

ಕಣ್ಣ ಮರೆಯಾದಾಗ ಹೂವಲ್ಲಿ ಹಾಪೆಂದು

ಬಿರುನುಡಿಯನಾಡುವುದು ನಿಮಗೆ ತರವೆ?

ಚಿತ್ರದುಗ್ರಹ ರೈಲು ನಿತ್ಯವೂ ಓಡೋಡಿ

ಮೃಸೂರ ಸೇರುವುದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ.

ನಾಳೆ ಮಂಗಳವಾರ; ಮಾರನೆಯ ದಿನ ನವಮಿ

ಆಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುವೆನೆ ನಾನು ಇಲ್ಲೆ ?

ಸೋಬಲಕ್ಷ್ಯಿಯನಿಟ್ಟು ಹೂಮುಡಿಸಿ ಕಳುಹುವರು;

ಕಂದನಿಗೆ ಹೊಸ ಜರಿಯ ಲಂಗವುಡಿಸಿ.

ತಂದೆಯವರೇ ಬಂದು ತಪ್ಪಾಯಿತನ್ನವರು

ಹಣ್ಣ ಹೆತ್ತವರನ್ನ ದೂರಬೇಡಿ.

ಮರೆತಿಹಳು ಎನ್ನದಿರಿ. ಕಣ್ಣರೆಯ ತೋಟದಲಿ

ಅಚ್ಚಮಲ್ಲಿಗೆಯರಳು ಬಿರಿಯುತಿಹುದು.

ಬಂದು ಬಿಡುವೆನು ಬೇಗ. ಮುನಿಯದಿರಿ ಕೊರಗದಿರಿ,

ಚುಚ್ಚದಿರಿ ಮೊನೆಯಾದ ಮಾತನೆಸೆದು.

ಕವಿ ಪರಿಚಯ

ಕೆ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ಅವರು ಇಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಕ್ಷೇರಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಬೆಂಗಳೂರು ಸೆಂಟ್ರುಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಪಡೆದು ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದರು. ಗುಮಾಸ್ತರಂಥ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಬಳದ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಮೂರು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಕೆ.ಎಸ್.ನ ಬಡತನ ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ನಡುವೆಯೇ ದಿವ್ಯ ಪ್ರೇಮಕ್ಷಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿದ ಕವಿ. ಇವರ ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಎಂಬ ಪ್ರೇಮಗಿರೆತೆಗಳ ಸಂಕಲನ ಹತ್ತಾರು ಮುದ್ರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದು ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. – ಹಾಗೆಂದು ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಅವರು ಕೇವಲ ಪ್ರೇಮಗಿರೆತೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ‘ಐರಾವತ’, ‘ದೀಪದ ಮಲ್ಲಿ’, ‘ಲಂಗುರ’, ಶಿಲಾಲತೆ, ‘ಮನೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ’ ಮುಂತಾದ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯನ ಬದುಕಿನ ಏರಿಳಿತಗಳನ್ನು ಕಷ್ಟ ಸುಖಿಗಳನ್ನು ನವರಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತವೆ. ಇಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಅವರ ‘ತರೆದ ಭಾಗಿಲು’ ಕವನ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ – ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದೊರೆತಿದೆ. ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಅವರ ಪ್ರಧಾನ ಆಸಕ್ತಿ ಕಾವ್ಯವಾದರೂ ಅನೇಕ ಗಢ ಬರಹಗಳನ್ನು, ಅನುವಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದು ಅವರ ವಿದ್ವತ್ತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ:

ಕವನದ ಆಶಯ:

ಪತ್ತಿಯನ್ನು ತವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ದುಸುಡದಲ್ಲಿರುವ ಪತಿಗೆ, ಸ್ವಂತ ಪತ್ತಿಯೇ ಸಾಂತ್ವನ ಹೇಳುವ ನವಿರು ಭಾವಗಳ ಈ ಕವಿತೆ ಪತಿ – ಪತ್ತಿಯರ ನಡುವಿನ ನಿಜಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತದೆ.

ಪದಕೋಶ:

ಕಟ್ಟರೆ – ಅಜೀಣಾ,

ಬಾಂದಳ – ಆಕಾಶ.

ಕೂಳಿ – ಪೈರನ್ನು ಕೊಯ್ದ ಬಳಿಕ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವ ಚೂಪಾದ ಕಾಂಡಭಾಗ

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. “ಹೆಂಡತಿಯ ಕಾಗದ” ಕವಿತೆಯನ್ನು ಯಾವ ಕವನಸಂಕಲನದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ?
೨. “ಹೆಂಡತಿಯ ಕಾಗದ” ಈ ಕವನದ ಮೂಲ ಆಶಯ ಏನು?
೩. ಹೆಂಡತಿಯು ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಕಾಗದದ ಮುಖಾಂತರ ತಿಳಿಸುವ ಅಂಶಗಳು ಯಾವುವು?
೪. ಗಂಡನು ಜೊತೆಗಿಲ್ಲದ ಬದುಕು ಬರಿ ಕಾಗದ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೆಂಡತಿಯು ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾಳೆ?
೫. ಗಂಡನು ಎದುರಿಗಿದ್ದರೆ ಮನ ಉಪ್ಪುವುದು ಸ್ಥೀರ ಸಾಗರದಂತೆ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಯಾವ ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಕವಿಯು ಹೆಂಡತಿಯ ಕಾಗದ ಕವನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ?

ಮೂರಕ ಓದು

ಕೆ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ಯವರು ಬರೆದಿರುವ ಪ್ರೇಮ ಗೀತೆಗಳ ಕವನ ಸಂಕಲನ “ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ”, ಬದುಕಿನ ಏರಿಳಿತಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ನವಿರಾಗಿ ಮನಮುಣ್ಣವಂತೆ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯೋತ್ಸವ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳಾದ ಐರಾವತ, ದೀಪದ ಮಲ್ಲಿ, ಉಂಗುರ, ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು, ಮನೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಕವನಸಂಕಲನಗಳು.

12. ಮಬ್ಬಿನಿಂದ ಮಬ್ಬಿಗೆ

- ಡಾ. ಚೆ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ.

ಆರುಗಂಟೆಯ ಮೋಳಗು:

ಮೂಡಣದ ಹೆರಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಡಗರವೋ ಸಡಗರ;
ಕತ್ತಲಿನ ಬಸಿರು ಬೆಸಲಾದ ಬಂಗಾರ ಮೋರೆಯ ಕುವರ
ಬಂದ, ಉಲ್ಲಾಸಗಳ ತಂದ.

ಜೋಯಿಸರು ಪಂಚಾಂಗವನು ತಿರುವಿ,
ಸಕಲಗ್ರಹಬಲಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿ, ಕುಂಡಲಿ ಬರೆದು,
ಮರಳಿದರು ಮನೆಗೆ,

ಅಂಬೆಗಾಲೆಟ್ಟು ಹೊಸಿಲು ದಾಟಿತು ಬಿಸಿಲು—
ಬಾಗಿಲಲಿ ಹಾಲು ಕರೆವ ಹಸುಕೊರಳ ಗಂಟೆದನಿ,
ತುಂಬು ಕೆಚ್ಚಲಿನಲ್ಲಿ ಮೊಗವಿಟ್ಟ ಮುದ್ದು ಕರು
'ಕಾ' ಎನುವ ಕಾಗೆ, ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಗುಬ್ಬಿ, ಬಾಲವಾಡಿಪ ನಾಯಿ;
ಸೋಜಿಗದ ಹೊನಲು.

ಎಣು ಗಂಟೆಯ ಮೋಳಗು;
ಏಳರಿಂದ ಎಂಟರತನಕ ಸದಾ
ಮಲ್ಲಿಗೆಯು ಮಳೆಗರೆವ ಕಣ್ಣು ಎರಡೇ ಎರಡು
ಮೇಲ್ ಮುಗಿಲಲ್ಲಿ,
ಕೆಳಗೆ ಹಸಿರು ಸೆರಗಿನ ಮೆತ್ತೆ;
ಈ ನಡುವೆ ಬಾಯಿಟ್ಟು ಸೀಪಿದಾಗೆಲ್ಲ ಹಾಲನು ಸುರಿವ
ಜಂದ್ರ ಕುಂಭಗಳೆರಡು,
ಎಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ಗಕ್ಕನೆಯೆ ನಿಂತು ಕ್ಯುಕೊಡದ ನಲ್ಲಿ
ತುಟಿಯ ಬಟ್ಟಲಿನಲ್ಲಿ!

ಎಣು ಗಂಟೆಗೆ ಅದಿಗೂ ಉಗುರು ಬೆಚ್ಚೆಗೆ ಬಿಸಿಲು—
ಸುತ್ತ ಮರಗಿಡಗಳಲಿ ಲಾಲಿ ಹಾಡುವ ಹಕ್ಕೆ,
ಮರದ ಬೊಂಬೆಗೂ ಜೀವ ಬಂದಿದೆ; ಕಲ್ಲು ಹರಳುಗಳೆಲ್ಲ

ಚಿನ್ನ – ರನ್ನ!

ಆ, ಅಗೋ, ಕರೆಯತಿದೆ ಪಾಠಶಾಲೆಯ ಗಂಟೆ,
ಸ್ಲೇಟು ಮಸ್ತಕವನ್ನ ಹೆಗಲಿಗೇರಿಸು, ಹೊರಡು;
ಅಲ್ಲಿ ಕಾದಿದ್ದಾರೆ “ಮೇಸ್ಟು”.
ತಿದ್ದು ‘ಅ ಆ ಇ ಈ’; ಮಗ್ಗಿಯೊಪ್ಪಿಸು ; ‘ಅಟ ಉಣಿ ಓಟ’,
ಮೆಲ್ಲನೆಯೆ ಜಾರುತಿದೆ ಬೆಳಗು ಬಿತ್ತಿದ ಮಾಟ.

ಹನ್ನೊಂದರಿಂದ ಹನ್ನೆರಡು:
ಜಂತೆ ಜಂತೆಯ ತುಂಬ ಜೇನುಗೂಡು!

ಕಂಡ ಕಂಡುದನೆಲ್ಲ ಗುದ್ದುತ್ತಿದೆ ಮರಿಗೂಳಿ
ಹಗಲಿರುಳ ಮಗ್ಗದಲಿ ಜೊನ್ನಗನಸಿನ ಲಾಳಿ
ಕದಡು ನೀರಿನ ಹೊಳದಿ ಮುಖದ ನೆರಳನು ನೋಡಿ
ಕ್ರಾಪು ತಿದ್ದುವ ಚಾಳಿ
ಎದೆತುಂಬ ಮೊರೆಯುತ್ತಿವೆ ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕಿನ ಗಾಳಿ!
ತುಂಬಿದೂರಿನ ನಡುವೆ ಗೋಮುರದ ಗಡಿಯಾರ
ಕಾದ ಬಿಸಿಲಿನ ಎದೆಗೆ ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಬಡಿತ.
ದೂರದಲಿ ಹಸಿರು ಚಪ್ಪರದೊಳಗೆ ಮದುವೆ ಬ್ಯಾಂಡಿನ ಮೋಡಿ,
ಮೃತುಂಬ ಹೂ ಮುಡಿದಂ ಹುಚ್ಚಾದ ಮರ ಜೈತ್ತುದಲೆ
ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೊರಟು ನಿಂತಿವೆ ನೋಡಿ.

ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕೆಗೆ ಒಂದು ಉಯ್ಯಾಲೆಯನು ತೂಗಿ
ದಿಗ್ಗಂತದ ನೀಲ ಗಾಜುಗೋಡೆಗೆ ತಾಗಿ
ಜೋಕಾಲಿಯಾಡುವ ಬಯಕೆ–
‘ನಾ ನಿನಗೆ ನೀನೆನಗೆ ಜೇನಾಗುವಾ
ರಸ ದೇವ ಗಂಗೆಯಲಿ ಮೀನುಗುವಾ’.

ಒಂದು ಎರಡು, ಮೂರು–
ಬಾರಿಸಿತು ಗಡಿಯಾರ ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನು.
ಅಯ್ಯೋ, ಯಾವಾಗ ಈ ಮುಳ್ಳು ಒಂದು ಎರಡನು ದಾಟಿ
ಮೂರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತೋ
ಹಿಡಿದುಕೋ, ಅಲ್ಲಿ ಆ ಗಡಿಯಾರಗಳ ಮುಳ್ಳು, ಭದ್ರ:
ಬಿಡಬೇಡ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕೊಂಚ ಕಾಲ.

ಗಡಿಯಾರ ನಕ್ಕಿತ್ತು, ‘ಎಂಥ ಚಪಲಾ!’

ಆಷಾಧದಾಗಸದ ಗಾಳಿ ಪಟಗಳ ಮೇಲೆ ವಿರಹಿ ಯಕ್ಕನ ಸುಯ್ಯು;
ಶ್ರಾವಣದ ಮಳೆ ಬಿಸಿಲು ; ಗದ್ದೆಯಲಿ ತನೆದೂಗುತ್ತಿವೆ ಪೈರು;
ನೀಲಿಯಂಗಳದಲ್ಲಿ ಮ(ಮೋ)ಡದಿ ಮಕ್ಕಳ ಕೇಕೆ.
ಬಿಳಲು ಬಿಡುತ್ತಿದೆ ವೃಕ್ಷ, ಟೊಂಗೆ ಟೊಂಗೆಯ ತುಂಬ
ಹಕ್ಕಿ ತೊಟ್ಟಿಲ ಕಟ್ಟಿ ಜೋಗುಳವ ಹಾಡುಂತಿವೆ;
ಮೃಗ ಹಣೆದಿವೆ ಬಳ್ಳಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲಿಂದ;
ಆಗಾಗ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಬಂದು ಕಾಡಿದೆ ಪ್ರಶ್ನಾ:
‘ನಾ ಬಂದುದೆಲ್ಲಿಂದ?’

ಗಂಟೆ ಹೊಡೆಯಿತು ನಾಲ್ಕು:
ಟೆನ್ನಿಸಿನಾಟದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಬಳಲಿಕೆ, ಸುಸ್ತು;
ಮಹಡಿ ಮೆಟ್ಟಿಲನು ಹತ್ತುವಾಗಲು ಕೂಡ ಎಂದಿಲ್ಲದಾಯಾಸ
ಜಂತೆಯಲಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿದ ಜೇನು ಹಾರಿ ಹೋಗಿವೆ, ಈಗ
ತೂಗುತ್ತಲಿವೆ ಖಾಲಿ ಗೂಡು.
ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಜೇಡಬಲೆಗಳ ಜಾಲ, ಸುಣ್ಣ ಬಣ್ಣವ ಬಳಿದ
ಗೋಡೆಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ

ಸುಕ್ಕು, ತರಕಲು. ಬಿರುಹು;
ಭಾವಣೆಯ ಹಂಚು ಮಳೆ ಬಿಸಿಲು ಗಾಳಿಯಲೆ ಉದುರಿ
ಈಗಿಗ ಜಿನುಗುತ್ತಿದೆ ಮಾಗಿ ಮಂಜಿನ ಸೋನೆ.
ಆಗಾಗ ಸುಣ್ಣ ಬಣ್ಣವ ಹೊಡೆದು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿದರೆ
ಇನ್ನಿಧನ ಶತಮಾನ ಗ್ಯಾರಂಟಿ

ನಿಷ್ಪರ್ಣ ಗಡಿಯಾರ—
ಮುಳ್ಳು ನಾಲ್ಕನು ದಾಟ ಏದನೂ ಮುಟ್ಟಿ ಮುಂದೆ
ಸಾಗುತ್ತಲಿದೆ.

ಸೂರ್ಯನ ಶಾಶಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಲಿದೆ ದಿನದಿನಕೆ;
ಬಾನ ನೀಲಿಗೆ ಹೋಳಿಪು ಸಾಲದು; ನೀರಿನಲಿ ರುಚಿಯಿಲ್ಲ;
ಏನು ಕಾಲವೋ ಏನೋ.
ಸಂಜೆ ಬಾನಿನ ತುಂಬ ಹಗಲ ನೆನಪಿನ ಚಿತ್ತ.

ಮನೆಯಂಗಳದ ಮಬ್ಬು ಬೆಳಕಿನ ನಡುವೆ ತಡವರಿಸುತ್ತಿವೆ ಕಣ್ಣಿ
 ಮಹಡಿ ಮೆಟ್ಟೆಲ ಮೇಲೆ ಯಾರ್ಯಾರದೋ ಹೆಚ್ಚೆ.
 ಗೋಡೆ ಗಡಿಯಾರದಲ್ಲಿ ಗಂಟೆ ಹೊಡೆದಿದೆ ಏಳು—
 ಅದೋ ಕೇಳು.
 ಯಾರೋ ಬಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಬಾಗಿಲ ಹೊರಗೆ
 ಒಂದೇ ಸಮನೆ—
 ಏಳು ಬಾಗಿಲನು ತೆಗೆ, ಹೆದರದಿರು ಕೊನೆಗೆ.

ಕವಿ ಪರಿಚಯ

ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇ ಮತ್ತು ಕುವೆಂಪು ನಂತರ ಕನ್ನಡದ ಮತ್ತೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಭಾಜನರಾದವರು ಡಾ. ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ. ಇಂಡಿಯಾರಲ್ಲಿ ಶಿವಮೋಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಕಾರಿಪುರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರು ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಕಂಡ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕವಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಹದಿಮೂರು ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು, ಹನ್ನೊಂದು ವಿಮರ್ಶಾ ಕೃತಿಗಳು, ಮೂರು ಪ್ರಾಣ ಕಥನಗಳು, ಕಾವ್ಯಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಅವರ ಬರಹಗಳು ಅತ್ಯಂತ ವಿದ್ವತ್ತಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಅರ್ಥಾರ್ಥಾ ಕಾರ್ಯಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಆದರ್ಶಮಯ. ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ - ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಭಾಜನರಾಗಿರುವ ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಇಂಡಿಯಾರಲ್ಲಿ ದಾವಣಗರೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಶ್ವಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೈಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಆಧುನಿಕತೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನಗರಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣ ಜೀವನ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ವ್ಯಂಗ್ಯಭರಿತವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಈ ಕವಿತೆ ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಗೃಹ ಹಾಜರಿಯನ್ನು ದ್ವಿನಿಸುತ್ತದೆ.

ಕವನದ ಆಶಯ

ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರ ಉತ್ತಮ ಕವನಗಳಲ್ಲಿಂದಾದ “ಮಬ್ಬಿನಿಂದ ಮಬ್ಬಿಗೆ” ಕವನವನ್ನು ‘ದೀಪದ ಹೆಚ್ಚೆ’ ಕವನಸಂಕಲನದಿಂದ ಆರಿಸಿದೆ. ಹೆಚ್ಚೆ ಮನೆಯ ಮಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಮಬ್ಬಿವ ಮನುಷ್ಯ ಸೇರುವುದೂ ಸಾವಿನ ಮಬ್ಬಿನ ಮನೆಯನ್ನು; ಮಬ್ಬಿ ಸಾವಿನ ಅರ್ಥವರಿಯದೆ ನಡೆಸುವ ಬದುಕನ್ನು ಬೆಳಗು-ಬೆಗೆನ ನಡುವಣ ದಿನಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವುದು ಅರ್ಥಾರ್ಥಾವಾಗಿದೆ.

ಈ ಹಗಲನಲ್ಲಿ ‘ನಾ ಬಂದುದ್ಲಿಂದ’ ಎಂದು ಮನುಷ್ಯ ತಿಳಿಯಲಾರ; ತಿಳಿಯುವುದರೊಳಗೇ ಹೊರಗೆ ಬಾಗಿಲು ಬಡಿಯುವ ಸದ್ದು! ಒಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಮಜ್ಬಿನಿಂದ ಮಜ್ಬಿಗೆ ಸಾಗುವ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕೂ ಮಜ್ಬೇ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಹೆದರಿಕೆಯಾದರೂ ಏನು?

ಹೆದರಬಾರದೆಂಬುದು ಕವಿಯ ಆಶಯ. ಉಳಿದವರು ಹೆದರಿಯಾರು? ಆದರೆ ಕವಿ ಹೆದರದೆ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು ಸಾವನ್ನು ಎದುರಿಸುವವನ್ನು ಬೆಳೆದಿದ್ದಾನೆಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಥ.

ಪದಕೋಶ:

ಬೆಸಲು-ಹೆರಿಗೆ;

ಹೊನಲು- ಪ್ರವಾಹ, ಹೊಳೆ;

ಯಕ್ಷನಸುಯ್ಯಾ- “ಮೇಘದೂತ” ಶಾಪಗ್ರಸ್ತ ಯಕ್ಷ ಯಕ್ಷಿಯಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ರಾಮಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ವಿರಹಿಯಾಗಿ ಸುಯ್ಯಾಡುವುದು.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

- ‘ಮಜ್ಬಿನಿಂದ ಮಜ್ಬಿಗೆ’ ಈ ಕವನದ ಆಶಯವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸಾಲಿನ ಮಧ್ಯದ ಸನ್ನಿಹಿತವನ್ನು ಶಿವರುದ್ಭವಣವರು ಹೇಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ?
- “ಮಜ್ಬಿನಿಂದ ಮಜ್ಬಿಗೆ ಸಾಗುವ ಮನುಷ್ಯ ನಡೆಸುವ ಬದುಕು ಮಜ್ಬೇ” ಈ ಮಾತನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿರಿ.
- ಸಾಲಿಗೆ ಹೆದರಬಾರದು ಎಂಬುದು ಕವಿಯ ಆಶಯ ಏಕೆ? ವಿವರಿಸಿ.
- ಬದುಕನ್ನು ಬೆಳೆಕು ಮತ್ತು ಬೈಗಿನ ನಡುವಳಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿರುವುದು ಸರಿಯೇ ಚಚಿಂಸಿರಿ.
- ‘ಮಜ್ಬಿನಿಂದ ಮಜ್ಬಿಗೆ’ ಕವನವನ್ನು ಶಿವರುದ್ಭವಣವರ ಯಾವ ಕವನ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಆಯುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ?

13. ಆ ಮರ ಈ ಮರ

– ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ

ಹೊಂಡದ ದಂಡಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮರ

ಹೊಂಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರ.

ಮೇಲೆ ನಿಜವಾದ ಮರ

ಕೆಳಗೆ ಬಿಂಬಿಸಿದ ಮರ.

ತೆರೆ ಎದ್ದಾಗ

ಒಂದು ನಡುಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ನಗುತ್ತದೆ.

ಆದರೂ ನೆಟ್ಟಿರಲಿ

ತುದಿಗಳು ಎರಡಾದರೂ

ಬೇರು ಒಂದೇ ಈ ಮರಗಳಿಗೆ.

ನೀನೊಂದು ಮರ ಹತ್ತಿದರೆ

ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುತ್ತಿ

ತಲೆ ಮೇಲಾಗಿ ಹತ್ತಿತ್ತೀಯ

ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ಇಳಿಯುತ್ತಿತ್ತೀಯ

ಹತ್ತಿತ್ತಹತ್ತತ ಗಾಳಿಯಾಗುತ್ತಿ ಅಂತ ತಿಳಿ.

ಆದರೂ ನೆಟ್ಟಿರಲಿ ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿವ ಕರ್ಮ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ.

ಹತ್ತೋಂದು ನಿನ್ನ ಕೈಲಿದ್ದರೂ

ಇಳಿಯೋಂದು ನಿನ್ನ ಕೈ ಮೀರಿದ್ದು

ಹತ್ತಿದವರು ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರುವರೆಂದು ಸುಧ್ದಿ.

ನಮಗದು ಖಾತ್ರಿಯಿಲ್ಲ.

ಮುಖುಗಿದವರಿಗೆ ಪಾತಾಳ ಖಚಿತ
ಬೇಕಾದಾಗ ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಬಹುದು.

ಈ ಕಥೆಯ ದುರಿತ ದೋಷ ಯಾವುದೆಂದರೆ

ನಿಜವಾದ ಮರ ಮತ್ತು

ನೀರಿನ ಮರ

ಇವೆರಡೂ ಒಂದಾದ ಸ್ಥಳ

ಮಾಯವಾಗಿರೋದು.

ಅದಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಮಿಶ್ರಾ-

ಮ್ಯಾಲಿಂದ ಜಿಗಿದು

ತಳಮುಟ್ಟಿಮ್ಯಾಲೆದ್ದು

ನೆಲ ಹುಡುಕೋಣ ಬಾ.

ಕವಿ ಪರಿಚಯ

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವದ ಎಂಟನೇ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರು ಇಂಡಿಯಾನ್ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಫೋಡಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಅಮೆರಿಕಾದ ಚಿಕಾಗೋ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ನಾಡು ಮತ್ತು ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪನ ಮಾಡಿ ನಂತರ - ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ ಸೇರಿದರು. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಥಮ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿ ಎರಡು ಅವಧಿ ಪೂರ್ವೇಸಿದ ಕಂಬಾರರು ಅದನ್ನೊಂದು ಆದರ್ಥ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದರು. ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ನಾಡಿನ ಕೇರ್ಮಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಲಶವಿಟ್ಟರು. ಕವಿಯಾಗಿ, ನಾಟಕಕಾರರಾಗಿ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾಗಿ, ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಿಂತಕರಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಡೆದ ಕಂಬಾರರ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳು ನಾನಾ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೂ, ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೂ ಅನುವಾದಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ. ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಜನ ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಸಮರ್ಥರೆನಿಸಿದ ಕಂಬಾರರು ಚಲನಚಿತ್ರ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿಯೂ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕವನದ ಆಶಯ:

ಬದುಕಿನ ವಾಸ್ತವತೆ ಮತ್ತು ಭೂಮೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸೆಲೆಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಈ ಕವಿತೆ ಬದುಕಿನ ನಿಜವನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಕರೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಪದಕೋಶ:

ಟೊಂಗೆ – ಕೊಂಬೆ,

ವಟವ್ಯಕ್ತ – ಬಿಳಿಲುಬಿಟ್ಟ ಆಲದ ಮರ,

ಚುಂಚು – ಹೊಕ್ಕು,

ಹೆಡಿಗೆ – ದೊಡ್ಡ ಬುಟ್ಟಿ,

ಪಂಚಭಂತ – ನೆಲ, ನೀರು, ಬೆಂಕಿ, ವಾಯು ಮತ್ತು ಆಕಾಶ ಈ ಬದು ಮೂಲತತ್ವಗಳು,

ಬಯಲು – ಶೂನ್ಯ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ಭೂಮೆ ಎಂದರೇನು?
2. “ಆ ಮರ ಈ ಮರ” ಕವಿತೆಯನ್ನು ಚಂದ್ರತೇಖರ ಕಂಬಾರರ ಯಾವ ಕವನಸಂಕಲನದಿಂದ ಅರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ?
3. ಬದುಕಿನ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ?
4. ಮರವನ್ನು ಹತ್ತುವುದು ನಮ್ಮ ಕೃಲಿದ್ದರೂ ಇಂತುವುದು ನಮ್ಮ ಕ್ಯಾಯಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ ಈ ಮಾತನ್ನು ಬದುಕಿನ ವಾಸ್ತವತೆ ಮತ್ತು ಭೂಮೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಬಗೆಯಾಗಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ? ಚರ್ಚೆಸಿ.
5. ಮನುಷ್ಯ ಬಂದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಮರಳಿ ತೆರಳಲಾರ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಈ ಕವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಚಿತ್ರೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ?

- ಹೊಂಡದ ದಂಡಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮರ ಹೊಂಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕವಿ ಬದುಕಿನ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ?
- ನಾವು ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರೂ ಕೊನೆಗೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲದಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಕವಿ ಯಾವ ಯಾವ ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ?

ಪೂರಕ ಓದು:

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರ ಕವನಸಂಕಲನಗಳಾದ
ತಕರಾರಿನವರು,
ಸಾವಿರದ ನೆರಳು,
ಬೆಳ್ಳಿ ಮೀನು,
ಈವರೆಗೂ ಹೇಳಿದ್ದ (ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯ).

14. ಚೋಮನ ಮಕ್ಕಳ ಹಾಡು

– ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ

ಕಾಳ ನೀಲ ಬೆಳ್ಳಿ ಗುರುವ ಚೆನಿಯ

ಚೋಮನ ಮಕ್ಕಳು ನಾವುಗಳು

ಕಟ್ಟಿನ ಒಳಗೆ ನೋವಿರುವವರು

ಮಟ್ಟಿನ ಒಳಗೆ ಮುಖವಿಟ್ಟವರು

ತಾಯಿಯನಗಲಿದ ಮಕ್ಕಳು ನಾವು

ನೋವನಪ್ಪಿದವರು

ಉಕ್ಕಿನ ಮಯ್ಯಿ ಹೂವಿನ ಮನಸು

ಮೂಡುವ ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿಯ ಕನಸು

ಭೂತಾಯಿಯ ಮಲಮಕ್ಕಳು ನಾವು

ಚೋಮನ ಎಲುಬುಗಳು

ಒಡೆಯರ ಸುಂದರ ಶೋಟದ ಒಳಗೆ

ಅರಳುವ ಹೂವಿನ ದಳದಳದಲ್ಲಿ

ಅಪ್ಪನ ಬೆವರಿನ ರಕ್ತವು ಸೋರಿ

ಕೆಂಪಾದವು ಹೂವು

ದಣಿಗಳ ಹಬ್ಬದ ಉಟಕ್ಕಾಗಿ

ವಿಂಡವ ಕಿತ್ತು ಕೊಟ್ಟವರು

ನೆಲದಾಧಾರ ತಪ್ಪಿದ ಜನರು

ಮುಗಿಲಿನ ಆಸರೆ ಸಿಗದವರು

ಭೂಮಿ ಬೆಟ್ಟ ನೀಲಿಯ ಬಾನಿಗೆ

ನಮ್ಮಯ ನಾಡಿನ ಎಲ್ಲಾ ಜನತೆಗೆ

ಚೋಮನ ಹೆಸರು ಕಥೆ ಗೊತ್ತು

ಚೋಮನ ಮಕ್ಕಳೆ ಹೇಳುವ ಕಥೆಯನು

ಕೇಳಿರಿ ಸ್ವಾಮಿ ಈ ಹೊತ್ತು.

ಕವಿ ಪರಿಚಯ

ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಗರಿಗಟ್ಟಿಕೊಂಡ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಂಚೂಣಿ ಕವಿ ಎಂದೇ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಡಾ. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಉಂಗಳಿರಲ್ಲಿ. ಮೂಲ ಸ್ಥಳ ಆಗಿನ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾಗಡಿಯಾದರೂ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದದ್ದು ತಾಯಿಯ ಉರಾದ ಮಂಚನಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ. ತಂದೆ ಜೀವನ ಅರಸಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶ್ರೀರಾಮಪುರಕ್ಕೆ ವಸತಿ ಬದಲಾಯಿಸಿದ ನಂತರ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯನವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಹಲವು ಸಂಕಟಗಳ ನಡುವೆ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅನೇಕ ಚಳವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎ. ಮುಗಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ‘ಹೊಲೆ ಮಾದಿಗರ ಹಾಡು’ ಎಂಬ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಕವನ ಸಂಕಲನ ಹೊರತಂದರು. ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ ಹಿಂಬೋ.ಡಿ. ಪಡೆದರು. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಭಾಷಣಕಾರರಾಗಿ, ಮಾನವೀಯ ತುಡಿತದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯ ಉತ್ತಂಗಕ್ಕೇ- ರಿದರು. ಅವರ ‘ಉಮರೇರಿ’ ಎಂಬ ಅನನ್ಯ ಸ್ವರೂಪದ ಜೀವನ ಜರಿತ್ತೆ, ‘ಅವತಾರಗಳು’ ಎಂಬ ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಕಲನ ‘ಸಾವಿರಾರು ನದಿಗಳು’, ‘ಕಮ್ಮ ಕಾಡಿನ ಹಾಡು’ ಎಂಬ ಜನಪರ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು ನಾಡಿನ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳವಳಿಯ ಅಗ್ರಮಾನ್ಯ ಕೃತಿಗಳಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿವೆ. ಇವರ ‘ಸದನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ’ ಕೃತಿ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ. – ಎಂಬತ್ತೊಂದನೇ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿಯೂ ಉನ್ನತ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಡಾ. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳವಳಿಯ ಹುಟ್ಟಿಗೂ ಕಾರಣರಾದವರು.

ಕವನದ ಆಶಯ:

ಕನ್ನಡದ ಉದ್ದಾಮ ಸಾಹಿತಿ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು ರಚಿಸಿದ ‘ಚೋಮನ ದುಡಿ’ ಕಾದಂಬರಿಯ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರವೇ ಚೋಮ. ಈ ಚೋಮನನ್ನು ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಈ ಕವಿತೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೀವನದ ಪರ್ಯಂತ ಜೀತದ ಆಳಾಗಿ ದುಡಿದರೂ ಒಂದು ತುಂಡು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಕನಸಾಗೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಪರಾಧೀನ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪದಕೋಶ

ಗೇಣಿ- ಗುತ್ತಿಗೆ

ಖಂಡ- ಮಾಂಸ

ಪರಮಾನ್ಯ- ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಅನ್ಯ, ಪಾಯಸ

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ಕವಿ ಸಿದ್ಧಲೀಂಗಯ್ಯನವರು “ಚೋಮನ ಮಕ್ಕಳ ಹಾಡು” ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಇಟ್ಟಕೊಂಡು ಕವಿತೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ?
2. ಪರಾಧೀನ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳು ಎಂದರೆ ಯಾರು?
3. ಕವನದಲ್ಲಿ ಚೋಮನ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಭೂಮಿತಾಯಿಯ ಮಲಮಕ್ಕಳು ಎಂದು ಏಕೆ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ?
4. ಉಕ್ಕನ ದೇಹ ಹೂಲಿನಂತಹ ಮನಸ್ಸು ಈ ಮಾತನ್ನು ಕವಿಯು ಯಾವ ರೀತಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ?
5. ಅಪ್ಪನ ಬೆವರಿನ ರಕ್ತವು ಸೋರಿ ಕೆಂಪಾದವು ಹೂವುಗಳು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ವಿವರಿಸಿ.
6. ಜೀವನ ಪರ್ಯಾಯ ಜೀತದಾಳಾಗಿ ದುಡಿದರು ಒಂದು ತುಂಡು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯತ್ತದೆ ಎಂಬ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕವಿ ಸಿದ್ಧಲೀಂಗಯ್ಯನವರು ಹೇಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ?
7. ಮಣಿನ ಒಳಗೆ ಮುಖವಿಟ್ಟವರು ಯಾರ್ಥರು?
8. ಈ ಕವನದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯನ್ನು ಅಗಲಿದ ಮಕ್ಕಳು ಅಂದರೆ ಯಾರು?
9. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ “ಚೋಮನದುಡಿ” ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿರುವ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರ ಯಾವುದು?

ಮೂರಕ ಓದು

1. ಕವಿ ಸಿದ್ಧಲೀಂಗಯ್ಯನವರ “ಸಾಲಿರಾರು ನದಿಗಳು” ಕವನ ಸಂಕಲನ
2. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ “ಚೋಮನದುಡಿ” ಕಾದಂಬರಿ
3. ಸಿದ್ಧಲೀಂಗಯ್ಯನವರ “ಹೊಲೆಮಾದಿಗರ ಹಾಡು” ಕವನ ಸಂಕಲನ
4. ಸಿದ್ಧಲೀಂಗಯ್ಯನವರ ನಾಟಕ “ಪಕ್ಕಲವ್ಯ”

ಭಾಗ - ನಾಲ್ಕು

ಆಂತ್ರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪರಿಚಯ, ಕಥೆ ಮತ್ತು

ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ

ಭಾಗ - ನಾಲ್ಕು

ತಾಂತ್ರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪರಿಚಯ, ಕಥೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ

15. ಡಾ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ - ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಐತಿಹ್ಯ

- ಎ ಎನ್ ಮೂರ್ತಿರಾವ್

ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಸ್ಸು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಸ್ಮಿತಿಯ ನನ್ನಪಾಯಿತು. ಆಗ ಅದು ಮತ್ತೆ ಸಾಲದೆ, ನೀರಿನ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ, ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಬರಡು ಭೂಮಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ರಸ್ತೆಯ ಇಕ್ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಣುವಷ್ಟು ದೂರವೂ ಹಸಿರು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಭತ್ತದ ಬೆಳೆ; ಕಬ್ಬಿನ ಬೆಳೆ; ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗೆಳಿಂದಲೂ ನೀರಿನ ಕಲರವ ಕಿಲಿಯನ್ನು ಮತ್ತುತ್ತದೆ. ನಾನು ಈ ಮಾರ್ಪಾಟನ್ನು ಸಲಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಾಗಿದ್ದಾಗ ನನ್ನ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಯಾಣಿಕ ಸುತ್ತಣ ಹಸುರಿನ ಕಡೆಗೆ ಕೃಬಿಸಿ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ "All this is Visvesvaraya (ಇವೆಲ್ಲ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ)" ಎಂದೆ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಯೋಜನೆಯೇ ಆತನ ಭಾಯಿಯಿಂದ ಹೊರಟಿತು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನಾವು "ಇದ್ದಾ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ" ಎಂದು ಹೇಳುವ ಪದ್ದತಿ. ಆದರೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆತ ಹೇಳಿದ್ದೇ ಸರಿ ಎಲ್ಲಿಸಿತು.

ಈ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಭೌತದೇಹ ನಮೋಡಣನೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸೌಂದರ್ಯದಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಅಭ್ಯಾಸದಯದಲ್ಲಿ, ಅವರು ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಜನರಿಂದ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಹಂಚಿಸುವುದೇ ಅವರ ಜೀವದ ಜೀವ. ಆ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡವರು, ಅದರ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದವರು, ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದವರು, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ. ಆದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವವರು ಮಂಡ್ಯದ ರ್ಯಾತರು ಮತ್ತು ಅವರ ಮೂಲಕ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾವು ಈ ಇಂಜಿನಿಯರ್ - ರಾಜತಂತ್ರಜ್ಞರು ಮಾಡಿದ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಉಪಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರವನ್ನು ನೆನ್ನಯುತ್ತೇವೆ. ನನ್ನ ಆ ಸಹ ಪ್ರಯಾಣಿಕನು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಇತರ ಮಹಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು - ಭದ್ರಾವತಿಯ ಕಬ್ಬಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕಣ ಕಾಖಾನೆ, ಮೈಸೂರು ಬ್ಯಾಂಕು, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರಿನ ಚೇಂಬರ್ ಆಫ್ ಕಾಮಸ್ ಇವುಗಳನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಆದರ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಸಾಗರದ ಹಂಸರು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ. ಗಾಂಧಿಜಿ ಒಂದು ಸಾರಿ ಹೇಳಿದರು: ಭಗವಂತ ಮಾನವರಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಮೊದಲು ಅನ್ನದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಎಂದು. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮನ್ನು ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನಬ್ರಹ್ಮನ ಅವಶಾಯ ಮಾಡಿಸಿದರು.

ಡಾ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು 1919 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಪಂತ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ದಿವಾನಿಗಿರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾದರು; ಆದರೆ ದೇಶಸೇವೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪರಿಗಟ್ಟುಲೇ ಅವರು ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಸಾಗರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮೀಕ್ಷಿಯ ಮತ್ತು ಭದ್ರಾವತಿಯ ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕಿನ ಕಾರ್ಬಾನೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಜೀವನದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಅಥವಾ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ತೊಡಕಾದ ಸಮಸ್ಯೆ ಏನು ಬಂದರೂ ಮುಸೂರು ರಾಜ್ಯವು ಅವರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿತ್ತು, ಪಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ನಂತರ ಬಂದ ದಿವಾನರು ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಸಲಹೆ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಜನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅದೇಷ್ಟೋ ಕಡೆ ಅವರ ಕೈವಾಡ ಕಾಣಾತ್ಮಕದೆಯೋ! ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಜನ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಕೈಬೀಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: “ಇದೆಲ್ಲಾ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಕೆಲಸ” ಎಂದಲ್ಲ, “ಇದೆಲ್ಲಾ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ” ಎಂದು.

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಸಾಧಿಸಿದ ಕೆಲಸಗಳಷ್ಟೇ - ಬಹುಶಃ ಅವಕ್ಷಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ - ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೇಳಿದೆ. ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ದಕ್ಷರಾದ ಇಂಜಿನಿಯರ್, ಮುಂದಾಲೋಚನೆಯಿಳ್ಳ ರಾಜಕೆಂತ್ರಜ್ಞರು, ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಘನವಾದ ಆರ್ಥಿಕಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸಿದವರು - ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೇಳಿರುವ ಕಥೆಗಳಿಲ್ಲವೂ ಅವರ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವಂಥವೇ. ಅವರನ್ನು ದಿವಾನರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಜ್ಞೆ ಕೈಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವರು ಅದನ್ನು ತಾಯಿಯ ಪಾದಗಳ ಬಳಿ ಇಟ್ಟು ‘ನಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರಿಗಾಗಲಿ ನೌಕರಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನೀನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಬಾರದು; ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ದಿವಾನಿಗಿರಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದರಂತೆ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದ ಅವರ ತಾಯಿಗಲ್ಲ, ಸೋದರಮಾವನಿಗೆ ಎಂದೂ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ - ಯಾವುದು ನಿಜವೋ ತಿಳಿಯದು. ಆದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರಿಗೂ ನೌಕರಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇನೋ ಸತ್ಯ.

ತ್ರೈ, ಶಿಸ್ತ, ತರ್ಕಬಧ್ವವಾದ ಆಲೋಚನೆ, ನಿಷ್ಪತ್ತತೆ ಇವು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಹುಟ್ಟಿಗುಣಗಳು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಲೋಪ ಬಂದಿತೆಂಬ ಶಂಕೆಯಿಂದ ಅವರು ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಲಿ ಮೂರ್ಖಸಿದ್ಧತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಅವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಒಂದು ಬಾರಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ತವರೂರಾದ ಮುದ್ದೆನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ತಂಗಿದ್ದರು. ಅಂದು ಸಂಜೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಕೇಕೆಹಾಕುತ್ತ, ನಗುತ್ತ, ಕುಣಿಯುತ್ತ ಹೊರಬಂದರು. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಮಕ್ಕಳ ಕುಣಿದಾಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಗುಳನಗೆ ನಗುತ್ತಾ ಮೇಷ್ಪರನ್ನು ಕರೆದು ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ನೋಟನ್ನು ಅವರ ಕೈಲಿಟ್ಟು ‘ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಏನಾದರೂ ತರಿಸಿಕೊಡಿ, ಬಾಯಿ ಸಿಹಿಯಾಗಲಿ’ ಎಂದರು.

ಇದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಧರೊಬ್ಬರು, ‘ಸ್ವಾಮಿ ಅವರಿಗೆ ಪೆಪ್ಪರ್ ಮೆಂಟು ಹಂಚಿದರೆ ಸಾಕೆ? ನಾಲ್ಕು ಬುದ್ಧಿಯ ಮಾತ್ರ ಅಪ್ಪಣಿಯಾಗಬೇಕು’ ಎಂದರು. ಹುಡುಗರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮತ್ತೆ ಶಾಲೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದಾಯಿತು; ವಿಶೇಷರ್ಯಾನವರು ಇದು ನಿಮಿಷ ಮಾತನ್ನು ಆಡಿದರು. ಆದರೆ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲೇ ವಿಪರೀತ ಅಸಮಾಧಾನ. ಎಂದೂ ಮಾಡದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅಂದು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದರು! ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಮ್ಯವಾದ ಈ ಅಪರಾಥಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶೀಲತ್ವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರೆಗೂ ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವಾರದೊಳಗೆ ಅವರು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ, ಇಪ್ಪತ್ತ್ವದು ರೂಪಾಯಿ ವಿಚ್ಯು ಮಾಡಿ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಂಡಿಶೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿ, ಮತ್ತೆ ಒಂದು ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು. ಅದು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ತಯಾರು ಮಾಡಿದ್ದ ಭಾಷಣ. ಮೊದಲನೆ ಭಾಷಣಕ್ಕೂ ಎರಡನೆಯದಕ್ಕೂ ವಿಷಯಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸುಸಂಬಧಿತೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿತೋ ತಿಳಿಯದು; ಇದ್ದರೂ ಅದು ಆ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳ ಗಮನಕ್ಕಂತೂ ಬಂದಿರಲಾರದು. ಅವರು ಮಿತಾಯಿ ತಿಂದು ಬಾಯಿ ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತಾ ಬಟ್ಟಲುಗಣ್ಣಿ ಬಿಟ್ಟು ‘ದಿವಾನರು’ ಎಂಬ ವಿಚಿತ್ರ ಅದ್ಭುತ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೇ ಹೊರತು ಭಾಷಣವನ್ನು ಅಪ್ಪಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರಲಾರರು. ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶ ಇದು: ವಿಶೇಷರ್ಯಾನವರು ಮೇಧಾವಿಗಳಾದ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಪರರಾದ ಶ್ರೋತೃಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕೋ ಅಷ್ಟೇ ಗೌರವವನ್ನು ಆ ಹಸುಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಶ್ರೋತೃವರ್ಗದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗೌರವ, ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯನಿಷ್ಠೆ, ಈ ಉದಾತ್ತ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಎಂಥ ಅಮುಖ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಾಗಲಿ ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾತಾಡಲೊಲ್ಲರು. ಆಡಿದ ಮಾತು, ಬರೆದ ಬರಹ, ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಕ್ಕೂ ನಿಷ್ಪಾಪ್ತಿಗೂ ಲೋಪ ಬರಬಾರದು. ಕೆಲವರು ತ್ರೀಡಿಜನ್ಯವಾದ ವಿಷಾದದಿಂದ, ‘ಇವರು ತಮ್ಮ ಮಾತಿನಿಂದಲೂ ಬರಹದಿಂದಲೂ ಭಾಷಾಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ದಯಿರಾಗಿ ಹೊರಡಾಡುತ್ತಾರಲ್ಲ’ ಎಂದು ಅತ್ಯಪ್ರಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶೇಷರ್ಯಾನವರು ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದೇನೋ ನಿಜ: ಆದರೆ ಅದು ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲ. ಅವರ ಉದ್ದೇಶ ಭಾಷಾಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೊರ ಹಾಕಬೇಕಂದಲ್ಲ, ಸತ್ಯವನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಂದು ಅನೇಕ ವೇಳೆ ‘ಭಾಷಾಸೌಂದರ್ಯ’ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸತ್ಯವನ್ನು ಮರೆಸುತ್ತದೆ. ಸುಂದರವಾದ ವಾಗ್ರತ್ವಗಳ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿ ಜನರನ್ನು ಮರಳುಮಾಡುವ ಕಲೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಬೆಳೆದಿದೆ! ವಿಶೇಷರ್ಯಾನವರಿಗೆ ಸತ್ಯವೇ ಸೌಂದರ್ಯ; ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಲೊಲ್ಲರು. ಸತ್ಯ ತನ್ನ ಸತ್ಯತೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಬಲ್ಲದೆಂದು ಅವರ ನಂಬಿಕೆ.

‘ಡಾ.ವಿಶೇಷರ್ಯಾನವರಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಆನಂದ ಪಡೆಯುವ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಲ್ಲ’ ಎಂಬ ತೀಕೆಯನ್ನು ಇದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ನನಗೆ ಹಿರಿಯ ಮಿಶ್ರರಾಗಿ ಗುರುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವರೊಬ್ಬರು ವಿಶೇಷರ್ಯಾನವರನ್ನು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಜನ್ಮಾಗಿ ಬಲ್ಲವರು; ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ

ಕೇವಲ ವಿಶ್ವಸರ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವರು. ಅವರು ಒಂದು ಸಾರಿ ವಿಶ್ವಶರಯ್ಯನವರೊಡನೆ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕನ್ನಾಕುಮಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಜೀ ಬೆಳಕು ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಭಾವಾವೇಶದಿಂದ ಬಣ್ಣಿಸತ್ತೊಡಗಿದರಂತೆ. ವಿಶ್ವಶರಯ್ಯನವರು ನಿಟ್ಟಿಸಿರುಬಿಟ್ಟು ‘ನೀವು ಕವಿಗಳಾಗಿಬಿಟ್ಟಿರಿ!’ ಎಂದರು. ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ಆ ಸೌಂದರ್ಯ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಆಭರಣ ತೊಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ ವ್ಯಯವಾಗಬೇಕೆ? ಕಮಲಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣ ಬಳಿಯಬೇಕೆ? ಅವರು ನಿಸರ್ಗ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಬಲ್ಲರು; ಆದರೆ ಅದರ ಮುನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಕಟ ನೃತ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಜನಜೀವನದ ಕಷ್ಟ, ಕಾಪ್ರಣ್ಯ, ದಾರುಣತೆಗಳನ್ನೂ ಬಲ್ಲರು. ಇವು ಅವರ ಹೃದಯವನ್ನು ಶೂಲದಂತೆ ಇರಿದಿವೆ. ನಿಸರ್ಗದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ತರಬೇಕು; ನಮ್ಮ ಗಮನಹರಿಯಬೇಕಾದ್ದು ಅತ್ತಕಡೆಗೆ. ಕಲ್ಪನಾ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಭಾವಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಆದರ್ಥವನ್ನು ವಾಸ್ತವ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸುವ ಕಾರ್ಯವಾಸಿಗಳ ತರ್ಕ ಹೀಗೆ ಸಾಗುವುದೇ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ವಿಶ್ವಶರಯ್ಯನವರು ಜೋಗ್ ಜಲಪಾತದ ಅದ್ಭುತ ಸೌಂದರ್ಯದ ಮುಂದೆ ಮೊದಲಬಾರಿ ನಿಂತಾಗ ಭಾವಸಮಾಧಿಗೆ ಹೋಗಲೊಂದೆ ‘ಎಷ್ಟೊಂದು ಶಕ್ತಿ ಮೋಲಾಗುತ್ತಿದೆ!’ ಎಂದರಂತೆ (ಈ ಮಾತನ್ನು ಇತರರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೂ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ). ಈ ಕಥೆ ನಿಜವಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿಜವಾಗಬೇಕಾದದ್ದು. ವಿಶ್ವಶರಯ್ಯನವರಿಂದ ಹೊರಡಬೇಕಾದುದು ಅಂಥ ಮಾತೇ. ಆ ಜಲಪಾತದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ತರಲು ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ಈಗ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಬಡವರು ತಮಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಸೇವೆಯೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹಣ ಸುರಿಯಬೇಕು. ಹಣಗಾರರೂ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವವರೂ ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಬಿಟ್ಟಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಡೆದೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ‘ಅದು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳಾದವರಿಗೆ ನಾವು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ಕಾಣಿಕೆ, ಅವರಿಂದ ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿರುವುದು ವಿವೇಕ’ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಆದರೆ ವಿಶ್ವಶರಯ್ಯನವರು ‘ದುಡಿದವನಿಗೆ ಪ್ರತಿಫಲ ದೊರೆಯಲೇಬೇಕು’ ಎಂಬ ತತ್ವಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಎಂದೂ ನಡೆದವರಲ್ಲ. ಒಂದು ಬಾರಿ ಅವರು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಯಾವುದೋ ಸಣ್ಣ ಉರಿನ ಬಳಿ ಬಿಡಾರ ಮಾಡಿದ್ದರಂತೆ. ಕೈ ಬೆರಳಿಗೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಗಾಯವಾಗಿ ರಕ್ತ ಬಂತು. ಹಳ್ಳಿ ಆಸ್ತ್ರೇಗೆ ಹೋಗಿ ಗಾಯದ ಮೇಲೊಂದು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹಾಕಿಸಿ, ಮರಳಿ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಒಂದೊಡನೆ ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂದು ರೂಪಾಯಿನ ಚೆಕ್ಕು ಕಳಿಸಿದರು. ಡಾಕ್ಟರು ಚೆಕ್ಕಿನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಓಡಿಬಂದು, ‘ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹಂಚಿದನೇನನ್ನೂ ನಾನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಚೆಕ್ಕಿನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ತಮಗೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೇ ನನಗೊಂದು ಗೌರವ’ ಎಂದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಆತನ ಕೊನೆಯ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಗಂಭೀರಮುದ್ದೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದರು: ‘ಹೋಮ, ಯಾವ ರೋಗಿಗೇ ಆಗಲಿ, ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದಾಗ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೀವು ಗೌರವಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮನೋವ್ಯತ್ತಿಯೂ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದೇ ನನ್ನ ಆಸೆ. ಆದರೆ ಹಣ ಕೊಡುವ

ಶಕ್ತಿಯಳ್ಳವನು ಕೊಡಬೇಕು. ಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ಕೊಡಲಾರದವರಿಂದ ಹಣ ಪಡೆಯುವ ಆಸೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕುದುರಬಹುದು. ನಿಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನೀವು ಪಾಲಿಸಿದ್ದೀರಿ; ನನ್ನದನ್ನೂ ಪಾಲಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ.’

ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಮಹಾಪುರುಷರು ಉನ್ನತವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಮರಗಳಂತೆ ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲೂ ದಟ್ಟವಾದ ನೆರಳು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾರೆ; ಆ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತಾವ ಗಿಡವೂ ಬೆಳೆಯದು. ಅಂಥವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಇರುವವರ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ, ಎದೆಗಾರಿಕೆ, ಮುನ್ನಗ್ಗುವ ಶಕ್ತಿ ಇವೆಲ್ಲಾ ಕುಂಡಹೋಗಬಹುದು. ಈ ಬಗೆಯ ಲೋಪಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದಿರುವ ಅಪರೂಪ ವೃಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರೂ ಒಬ್ಬರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲೂ ಚೆಲ್ಲಿರುವುದು ನೆರಳಲ್ಲ, ಬೆಳಕು. ಅವರು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದದ್ದೂ ಕುರುಡು ವಿಧೇಯತೆಯಲ್ಲ; ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳವರನ್ನೂ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಕೆಚ್ಚುಳ್ಳವರನ್ನೂ ಅವರು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು; ಆ ಗುಣಗಳನ್ನು ಇತರರ ಮೇಲೆ ಬಲಾತ್ಮಾರವಾಗಿ ಹೊರಿಸಿದ್ದೂ ಉಂಟು. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ನಂತರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ದಕ್ಷತೆಗೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗೂ ಹೆಸರು ಪಡೆದ ದಿವಾನರಿಬ್ಬರು ಅವರೊಡನೆಯೇ ಬಹುಕಾಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಟ್ಟಿದ್ದರು; ಅವರ ಪಾಲಿಸಿಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದವರು. ಆದರೂ ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ತೋರಿದಾಗ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ಅವರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿತ್ತು; ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ವಿರೋಧಕ್ಕೆ ಗೌರವ ಕೊಡುವ ಜೀನ್ನತ್ವ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರಲ್ಲಿತ್ತು. ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಅವರು ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಬಹುದು. ಭದ್ರಾವತಿಯ ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕಿನ ಕಾಶಾನನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾಸ್ಯ-ಫನೇಂಸಿನ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಅಮೇರಿಕಾದವರೊಬ್ಬರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದ್ದರು. ಆತನ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿ ಮುಗಿದೊಡನೆ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಅವರನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಮೈಸೂರಿನವರೊಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆದು ‘ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೀವು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ’ ಎಂದರು. ಆ ಯುವಕನಿಗೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಈ ಸನ್ನಾನ ದೂರೆತದ್ದು ಆಶ್ವಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಯಾಂತ್ರಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆಯಿರುವುದೆಂದರೆ ಬಿಳಿಯರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಎಂದು ಜನ ನಂಬಿದ್ದ ಕಾಲ! ಆತ ‘ನನ್ನ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಕಾಣೋ’ ಎಂದು ನಮ್ಮನಾಗಿ ತಡವರಿಸಿದ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಉತ್ತರ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಷ್ಪರವಾಗಿಯೇ ಬಂತು: ‘ನಿಮಗೆ ಶಕ್ತಿಯಿದೆಯೆ ಅಂತ ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ, ಇದೆ ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ’.

‘ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತಲ್ಲವೇ?’ ಎಂಬ ಸಂದೇಹವನ್ನು ಕೆಲವರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಜೀವಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ನೆರವಾಗುವ ಅಂಶಗಳು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ

ಕಂಡುಬಂದಾಗ ಅವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ವಿಶೇಷರಯ್ಯನವರು ಹಿಂದೆಗೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆ ಹಿಂದೆಗೆಯಬೇಕು? ಆದರೆ ಅವರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ತಳಹದಿಯಾಗಿದ್ದದ್ದು ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ ಅದು ತಪ್ಪ. ಅವರಿಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ದಿರಸನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅಭಿಮಾನವೇನೋ ಉಂಟು. ಅದು ನೀಟಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಹಾರಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಕೈಕಾಲುಗಳ ಚಲನೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅವರು ಪಂಚೆಯನ್ನೇ ಉಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಿದ್ದರೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಅವರಿಗಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನಗಂಡವರಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅವರು ಪ್ರಯಾಣ ಹೊರಟಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಸೂಟ್ ಕೇಸಿನಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವಿತೀಯ ಪ್ರತಿ ಇದ್ದದನ್ನು ಮಿಶ್ರರೊಬ್ಬರು ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಾಕರ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಹಬ್ಬಗಳು ಒಂದು ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ –ಅವರಿಗಿದ್ದ ಕಾಲಾವಕಾಶದ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ –ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದವೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಇಹಜೀವನಕ್ಕೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ಹಾಕಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನವೋಂದನ್ನೇ ಗಗನಕ್ಕೆ ಏರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ನಿಜ. ಆದರೆ, ನಮ್ಮ ಉಪನಿಷತ್ತಗಳು ತಾನೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತವೇನು? ಕಾಯಕದ ಹಿರಿಮೆ, ಕರ್ತವ್ಯವಿಷ್ಯೆ ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಂಪದ್ಯಕ್ತವಾದ ಮಾರ್ಣಿಜೀವನ – ಇಂಥ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ನಂಬಿದ್ದ ವಿಶೇಷರಯ್ಯನವರು ಉಪನಿಷತ್ತಗಳ ಶ್ರುತಿಗೆ ಹೊಂದುವಂಥ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಅಸ್ವಷ್ಟವಾದ ಜೀವನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಡಿಮೆಕೊಂಡಿರುವ, ನಿಶ್ಚಲ ಅನುಭಾವವು ‘ನಾನೇ ಭಾರತದ ಅಂತರಾತ್ಮ’ ಎಂದು ಅನೇಕವೇಳೆ ಸೋಗುಹಾಕುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಅನುಭಾವ ವಿಶೇಷರಯ್ಯನವರಿಗೆ ಹಿಡಿಸದು.

‘ವಿಶೇಷರಯ್ಯಃ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಐತಿಹ್ಯ’ ಈ ದ್ವೇತ ಸಲ್ಲದು; ಅವರ ಮಣಿಗೆ ‘ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಐತಿಹ್ಯವೇ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಎನ್ನಬಹುದು.

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ಅಕ್ಷಯ್ಯಬಾಳು ನರಸಿಂಹ ಮೂರ್ತಿರಾವ್ (1900) ಅವರು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರೋಫೆಸರ್ ಆಗಿದ್ದವರು. ಕನ್ನಡದ ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಷ್ಟು ಎತ್ತರದ ಸಾಧನ ಮಾಡಿದವರಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಸುಂದರವಾದ ಸರಸವೂರ್ಣವಾದ ಗದ್ಯವನ್ನು ಬರೆದ ಮೂರ್ತಿರಾಯರು, 'ಹಗಲುಗನಸುಗಳು', 'ಅಲೆಯುವ ಮನ', 'ಮಿನುಗು ಒಜು' ಮುಂತಾದ ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ 'ಪತ್ರಗಳು ಚಿತ್ರಗಳು' ಕೃತಿಗೆ 1979 ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬಹುಮಾನ ಬಂದಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರಂತೆ ಮೂರ್ತಿರಾಯರು ಕೂಡ ನಾಸ್ತಿಕವಾದಿ ಚಿಂತನೆಯ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು. ಅವರು ಬರೆದ 'ದೇವರು' ಪ್ರಸ್ತಕವು ಬಹಳ ಚಚೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ. ಅವರ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನದ ಹೆಸರು 'ಅಪರವಯಸ್ಕನ ಅಮೆರಿಕಾ ಯಾತ್ರೆ'. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೀಗಿರು ಸುದೀರ್ಘ ಬಾಳುವೆ ಮಾಡಿದ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿರುವ ಮೂರ್ತಿರಾಯರು 'ಸಂಜೀವಣಿನ ಹಿನ್ನೋಟ' ಎಂಬ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರ್ತಿರಾಯರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. 1984 ರಲ್ಲಿ ಕೈವಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ 56ನೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಮೀಕ್ಷಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು.

ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಅವರ 'ಸಮಗ್ರ ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧಗಳು' ಎಂಬ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಸರ್ ಎಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿರುವ ನೆನಪಿನ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಕನಾಟಕಕ್ಕೆ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಕೆಲವು ಟೀಕೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ಯಶ್ವಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಲೇಖನದ ಆಶಯ

ಸರ್ ಎಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ವ್ಯೇಜಾನಿಕ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು ಎಂಬ ನಿಲುವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಜನಾಂಗವು, ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು ಎನ್ನುವಂತಹ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಆಧುನಿಕ ನವಕನಾಟಕದ ಹಾಗೂ ನವ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಎಂಬಂತಹ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸರ್ ಎಂ ವಿ ಯವರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದ್ದರು ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಈ ಲೇಖನವು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಕೈಗಾರಿಕರಣ ಆಗದೆ ಇದರೆ ಭವಿಷ್ಯದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ನಾಡು ಕನಾಟಕಕ್ಕೆ ಉಜ್ಜ್ವಲ ಭವಿಷ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳೆಂದ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬಂತಹ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ದೂರದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಮನೋಭಾವ ಯಾವುದನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ನೀಡಬಹುದಾದ ಧನಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಅಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ದಿವಾನ ಪದವಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡುವ ಪ್ರಸಂಗ - ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾಗಿ

ನೀಡುವ ಕುರಿತು ಮೈಸೂರಿನ ದೊರೆಗಳಾದ ನಾಲ್ಕುಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಮಿಲ್ಲರ್ ಆಯೋಗ ನೇಮಿಸಿ ಪಡೆದ ವರದಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದರು ಇದಕ್ಕೆ ಸರ್ ಎಂ ಲಿ ರವರ ಬಲವಾದ ಲಿರೋಥಲಿತ್ತು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪ್ರತಿಭಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು ಆದರೆ ಒಡೆಯರು ವರದಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸಿದಾಗ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ತಾತ್ತ್ವಿಕ ಕಾರಣವನ್ನು ನೀಡಿ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರು.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

1. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನರಿಗೆ ಅನ್ನ ಬುಹ್ಕನಾಗಿ ಅವತಾರ ಪುರುಷನಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರು. ಈ ಮಾತನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
2. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿಸ್ತ, ಸಮಯ ಪ್ರಜ್ಞ, ತರ್ಕಬದ್ವಾದ ಆಲೋಚನೆ ಈ ಲಿಷಯಗಳಿಗೆ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
3. "ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆ ಇಲ್ಲದ ಭಾಷಣ ಅನರ್ಥವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ". ಈ ಮಾತನ್ನು ಲೇಖಕರು ಯಾವ ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ?
4. "ದುಡಿದವನಿಗೆ ಪ್ರತಿಫಲ ದೊರೆಯಬೇಕು" ಎಂಬ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಈ ಮಾತನ್ನು ಅವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಯ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸಿ.
5. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವ ಕುರಿತಂತೆ ಲೇಖಕರಾದ ಏ ಎನ್ ಮೂರ್ತಿರಾಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು? ಚಚಿಂಸಿರಿ.
6. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಇತರೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ತುಂಬಿತ್ತಿದ್ದ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ.
7. ಕನಾಟಕದ (ನವ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಮಾಡಿದ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಯಾವುವು?
8. ದಿವಾನ ಪದವಿ ಬಂದಾಗ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಸೋದರ ಮಾವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ ಮಾತು ಏನು?
9. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಸವಿಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ಸಮಾಜದ ಉದ್ಘಾರಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಅಂಶವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಹುಡುಕಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಬಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಸಮೇತ ವಿವರಿಸಿ.
10. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಕುರಿತು ಬಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಹ ಪ್ರಯಾಣಿಕನೊಬ್ಬ ಮಾಡಿದ ಉದ್ಘಾರವು ಲೇಖಕರಿಗೆ ಯಾಕೆ ನಿಜವೆನಿಸಿತು? ವಿವರಿಸಿ?

ಪೂರಕ ಒದು

- ಹೀ ಲಂಕೇಶ್ ಅವರು ಬರೆದಿರುವಂತಹ “ಟೀಕೆ-ಟಿಪ್ಪಣಿ” ಸಂಪುಟ - 2 ಇದರಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಇಂದಿನ ಭುಷ್ಟ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಸರ್ ಎಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ನೆನಪು ಲೇಖನ.
- ಡಿವಿಜಿ ಅವರು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರನ್ನು ಕುರಿತು “ಜಾಗಪತ್ ಚಿತ್ರಜಾಲೆ” ಸಂಪುಟ - 4 ಇದರಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಲೇಖನ.
- ಕೆ ಎಂ ವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣರಾವ್ ರವರು ಬರೆದಿರುವ “ಶತಮಾನದ ಪುರಾಣ - ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ”, ಪ್ರಕಟಣೆ ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವಲಿದ್ಯಾಲಯ.

ಕಥೆ

16. ಯುಗಾದ

- ವಸುಧೀಂದ್ರ

ದಿನಗಳಿಂದಂತೆ ಕರಗಿ ಹೋಗುವ ಕರ್ಮಾರದಂತೆ ಗೋಪಣ್ಣ ಮಾಸ್ತರರ ದರ್ಶನ, ಗತ್ತು, ಸಿಟ್ಟು ಕುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರೆಯೆಂಬುದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದವರ ಮಾತಂತಿರಲ್ಲ, ಸ್ವತಃ ಗೋಪಣ್ಣ ಮಾಸ್ತರರಿಗೂ ಮುನದಚಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ ಉರಿನಲ್ಲಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗೆ ಓದಿದ ಹುಡುಗರೋ, ಅವರ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳೋ-ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರ “ನಮಸ್ಕಾರ ಗೋಪಣ್ಣಮಾಸ್ತರರಿಗೆ” ಸಿಕ್ಕೇ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇ ಅದೂ ಕಾಣೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಹೆಂಡತಿಯಾದರೂ ಇದಿದ್ದರೆ ಅವಳ ಮೇಲಾದರೂ ಆಗೋಮೈ ಈಗೋಮೈ ಅಧಿಕಾರ ಜೂಲಾಯಿಸಬಹುದಿತ್ತೇನೋ! ಆದರೆ ರುಕ್ಣಾಮೈ ಈಗ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದ ಕೆಳಗೇ ಇಹಲೋಕದ ಯಾತ್ರೆ ಮುಗಿಸಿ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆಗ ಹತ್ತಿರದವರು “ಇನ್ನೂ ಸಣ್ಣ ವಯಸ್ಸು ಗೋಪಣ್ಣ ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವಿ ಮಾಡಿಕೋ...” ಅಂತ ಗಿಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳದೆ “ಇನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಮೋನ ಮಾಡಲ್ಲಿ...” ಅಂತ ಒಂದೇ ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದು ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆದಿದ್ದರು. ಯಾರಾದರೂ ಗೋಪಣ್ಣನ ವಿವರ ಬಂಡಾಗ “ಗಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಅಂದರೆ ಅದು. ಗೋಪಣ್ಣ ಎಲ್ಲರ ಹಂಗಲ್ಲಿ...” ಅಂತಂದಾಗ ಒಳಗೊಳಗೇ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಬೀಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗಿನೆ ಮದುವಿ ಆಗಿದ್ದೇ ಭಲೋ ಇತ್ತೇನೋ ಅಂತನ್ನಿನಲು ಶುರುವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಸುಮ್ಮಸುಮೈನೆ ಯಾವುದೋ ಹುಂಬ ಆದರ್ಥಕ್ಕೆ ಒಕ್ಕಾಗಿಬಿಟ್ಟೇ, ಹೊತ್ತೆಗಾದರೂ ಯಾರಾದರೂಬ್ಬಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ರುಕ್ಣಾಮೈ ಸಾಯಿವ ವೇಳೆಗಾಗಲೋ ಮಗ ಪ್ರಕೂದ ಪಿ.ಯು.ಸಿ ಸೇರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಪಿ.ಯು.ಸಿ. ಮುಗಿಸಿ ಇಂಜನಿಯರಿಂಗ್ ಕಟ್ಟಿ ಹತ್ತಿದ ಮೇಲೆ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರ ಸಂಪರ್ಕ ಎಷ್ಟು ಮಹಾ ದೇಕಾದಿಂಬಿ? ಹಾಗಾಗಿ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ “ಗೋಪಣ್ಣಿಂದು ಗಟ್ಟಿ ಮನಸ್ಸು...” ಅಂತಂದರೆ ಅಣಿಕಸುತ್ತಿದ್ದಾರೇನೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈಗಂತ ಮಗನಿಂದ ದೂರವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನಿವೃತ್ತಿ ಆದ ತಕ್ಷಣ “ನಂಗಿಲ್ಲೇನು ಕೆಲಸ...” ಅಂತ ಎಲ್ಲರ ಮುಂದೆ ರಾಜಾರೋಷವಾಗಿ ಇಳಿ. ಇಲಿರಿನಲ್ಲಿ ದೇವರು ಸುರಿಸಿ ಕಟ್ಟಿದ ಸ್ವಂತ ಮನೆಯನ್ನು ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ಮಗನೆಂದಿಗೆ ಇಧ್ವಾರೆ. ಎರಡು ಕೋಣೆಯ ಮಗನ ಮನೆ ಒಳ್ಳೆ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದಂತಿದೆ. ಯಾವುದಕ್ಕೇ ಆಗಲಿ, ಎಷ್ಟೇ ಎಚ್ಚರ ಮಾಡಿದರೂ ಮಗರಾಯ ಆದರ ಬಗ್ಗೆ ಜೂಲಾರವೆತ್ತುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಪರಕೀಯ ಭಾವನೆ ಗಪ್ಪಾ ಚೆಪ್ಪಾ ಆಗಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಹಾಗೆ ಮೋಡಿದರೆ ಮೋದಲಿನಿಂದಲೂ ಮಗನೋಡನೆ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವುದು ಕಡಿಮೆ. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಉರಿಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದೇ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಗನಮ್ಮೆ ಸೇರಿಸಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಗೋಪಣ್ಣ ಮಾಸ್ತರರು ಅವನೋಡನೆ ಎಂಥಹದೋ ಹುಸಿ ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ವಿಜಯ ಬಂಡಾಗ ತಮಗೆ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲಿದವರಂತೆ ಇದ್ದುಬಿಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಹೈರಾಣಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಓದನಮ್ಮೆ ಹೇಳಿಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ, ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಬುರಬಹುದಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೇ ತಾನು ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೇನೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನವಾಗಿ, ಜೀರೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಬಳಿ ಮನೆಬಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಗನೂ ಅಷ್ಟೇ, “ಎಡಕ ಮಾಸ್ತರು” ಎಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧೂ ಪಡೆದಿದ್ದ ಅಷ್ಟಮೋಡನೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹೆದರಿಕೆ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದಲೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅಷ್ಟಮೋಡನೆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ

ನಡೆಯುವಾಗ ತನ್ನ ಗಳಿಯರು ಎದುರಾದರೆ ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ” ಎನೋ ಪಠಿ....” ಅಂತ ಮಾತನಾಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬದಲು “ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಸ್ತರ್” ಎಂದು ಸಲಾಂ ಹೊಡೆದು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಲುಕೀಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅಪ್ಪಿನಿಂದ ಆದಷ್ಟು ದೂರವಿದ್ದಬೇಕೆನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಆದರೆ ಈಗಲೂ ಅಪ್ಪ-ಮಗನ ನಡುವೆ ಅಂತಹ ಮಾತುಕತೆಯಲ್ಲಿವಾದರೂ, ಮಗ ಅಪ್ಪಿಗೆ ಹೆದರಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಗೋಪಣ್ಣ ಮಾಸ್ತರ್ ಮಗನ ಇರುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಸುಗರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮಗ ಬಂದ ಅಂತ ಹೊರಗೆ ಶಾರಿನ ಸದ್ಯ ಕೇಳಿದ ತಕ್ಷಣ ತಾವು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಹಾನಲನ್ನು ಯಾವುದೋ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಚಾನಲ್‌ಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ, ಧ್ವನಿಯನ್ನಿಂಬಿ, ಸಪ್ಪಳವಾಗದಂತೆ ತಮ್ಮ ಕೋಟೆ ಸೇರಿಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲಿನಂತೆ ಓಣಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಕೇಳಿಸುವಂತೆ ಸ್ವಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಧೀರ ಉಚ್ಛರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತವನ್ನು ಈಗ ಮತ್ತುಗೆ ಏನೋ ಗೋಣಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ತಮ್ಮ ರೂಪಿನ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮಗನ ಗಳಿಯರು ಯಾರಾದರೂ ಮನಗೆ ಬಂದರಂತೂ ಸರಿಯೋ ಸರಿ. ತಮ್ಮ ಕೋಟೆ ಬಿಟ್ಟು ಕದಲಿವುದಿಲ್ಲ. ಮೂತ್ತಕ್ಕೆ ಅವಸರವಾದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ಮಗನ ನಡುವೆ ಈ ರೀತಿಯ ಹೊಸ ಪರಕೀಯ ಭಾವನೆ ಮೂಡಲು ಶುರುವಾಗಿದ್ದು ಯಾವಾಗಿನಿಂದ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸರಿಯಾಗಿ ಇಂತಹದೇ ಫಟನೆಯೆಂದು ನೆನಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಒಂದೆರಡು ನೆನಪುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಅವನು ಮೂರನೇ ವರ್ಷ ಇಂಜನಿಯರಿಂಗ್ ಮುಗಿಸಿ ರಜೆಗೆ ಮನಗೆ ಬಂದ ದಿನವಿರಬೇಕು. ಒಳಗೊಳಗೇ ಮಗ ಬಂದ ಅಂತ ಖುಷಿಯಾದರೂ ಅದನ್ನು ಹೊರಹಾಕದೆ “ಹೆಂಗೆ ಮಾಡಿದಿ ಪರೀಕ್ಷೆ? ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ದರು. ಪ್ರಕ್ಳಾದ ಬರೀ ಗೋಣಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಾಗಿದ್ದ. ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಏಂಬಿ ಥಯೋ ಕಾಣೋ ಹಾಗೆ ಬಂದವ ಅಂತ ಒಳಗೊಳಗೇ ಖುಷಿಯಾಗುತ್ತ ರಾಯರ ಮರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಮನಗೆ ವಾಪಾಸಾದಾಗ ಮಗರಾಯ ದೋಸೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದ. ಯಾಕೋ ಅನುಮಾನವಾಯ್ತು “ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮಾಡಿದೆಯೇನೋ?” ಅಂತ ಧ್ವನಿಯಶ್ವರಿಸ ಕೇಳಿದ್ದರು. ದೋಸೆ ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸುಮ್ಮನೆ ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಕೂತ. ಸಿಟ್ಟು ನೆತ್ತಿಗೇರಿದರೂ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು “ಏಳು ಕೈಕಾಲು ತೊಕೆಹಿಂಡು ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮುಗಿಸಿ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡು...” ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರಕ್ಳಾದ ತಗ್ಗಿಸಿದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿಯೇ “ನಂಗ ಅವೆಲ್ಲ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟ ಇಲ್ಲಾಪ್” ಅಂತ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದ. ಇನ್ನು ಗೋಪಣ್ಣಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ “ಭಯೋ ಗುಣ ಕಲಿತಿ ಬಿಡಪ್ಪ. ಇದೇ ಏನು ನಿಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನಾಗ ಕಲಿಸಿ ಕೊಡೋದು....” ಅಂತ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಒದರಾಡಿ, ಕಡೆಗೆ “ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನ ಈ ಮಘಾರ್ ಸ್ಥಳ....” ಅಂತ ನಿಷ್ಮಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಸಾಯಂಕಾಲ ಮಗರಾಯ ವಾಪಾಸು ಹೋಗಿದ್ದ. ಹಿತ್ತಲಿನ ಕಣಗಲಿ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಜವಿಷಾರ ನೇತಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಆ ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ದೆಯಲ್ಲದೆ ಹೊರಳಾಡಿದ್ದರು. ಫೋಟೋದಲ್ಲಿನ ಹೆಂಡತಿ ರುಕ್ಕಿನೀ ಉರಿಗಳ್ಳಿನಿಂದ ನೋಡಿದ್ದಳು. ಸತ್ತಾಗ ಹಂಪಿಯ ಪುಂಗಡದ್ವಾರೆ ಪದಿಯ ದದದ ಮೇಲೆ ನಡೆಸಿದ ಕರ್ಮ, ಏನೋ ಮಾಡಿದರೂ ಮುಟ್ಟದೇ ಹೋದ ಕಾಗಿ ಹಿಂಡ, ಕಡೆಗೆ ತಾವು ಹೋಗಿ “ನಿನ್ನ ಮಗ ತಮ್ಮ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಹೊಣ್ಣಿಗೆ ಹಾಕ್ಕಿಳ್ಳೇನೆ ಮಾರಾಯ್ತು” ಅಂತ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೇಳಿ ಹಂಗೆ ಬೇಡಿದ ಮೇಲೆ ಕಾಕರಾಯ ಹಿಂಡ ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ನೆನಪಾಗಿ ಸಣ್ಣಿಗೆ ನಡುಗಿದರು. ಚಿಕ್ಕವನಿದ್ದಾಗ ಪ್ರಕ್ಳಾದ ಏನೋ ತುಂಟನ ಮಾಡಿದ್ದು ಅವರ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿ, ಬೀಸಿ ಕೆನ್ನಿಗೆ ಹೊಡಿದ್ದೇ ಎಚ್ಚರತಬ್ಬಿ ಬಿಂದಿದ್ದು, ಅನಂತರ ರುಕ್ಕಿನಾಮ್ಮೆ “ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಕೈ ಮಾಡಿದ್ದೇ ನನ್ನ ಆಣಿ ಅದೆ” ಅಂತ ರಣಜಂಡಿಯಂತೆ ಕೂಗಾಡಿ ಮಾತು ತಗ್ಗಿಂಡಿದ್ದು ನೆನಪಾಗಿ ಕಳವಳ ಮತ್ತಪ್ಪು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಮರುದಿನ ಎದ್ದವರೇ ಕಾಗದ ಬರೆದು, ಅವೆಲ್ಲ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಬ್ಬಿಯೋ ಬೇಡ. ಈ ಸಲದ ರಚಕ್ಕೆ ಬಾ ಅಂತ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದರು. ಟಪಾಲಿಗೆ ಹಾಕುವ ಮುಂಚೆ ಟೀಪಾಯಿಯ ಮೇಲಿದ್ದ - ಹಂಡತಿಯ ಹೋಟೋದ ಮುಂದೆ ಒಡಿದು, “ಸಮಾಧಾನ ಆಯ್ದೇನೇ?” ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ದರು. ರುಕ್ಕಿನಾಮ್ಮೆ ಸಣ್ಣಿಗೆ ನಕ್ಕಿದ್ದರು. ಬೆಳೆದು ನಿಂತ -

ಮಗನ ಮುಂದೆ ನಾನೂ ಹುಟ್ಟಿಬ್ಬಾಗಿ ಆಡಬಾರದು ಅಂತ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಸಲ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮಗನಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮರುಟಪಾಲು ಬರುವವರೆಗೆ ವಿಚಿತ್ರ ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಒದ್ದಾಡಿದ್ದರು.

ಮಗನ ಇಂಟನಿಯರಿಂಗ್ ಕಡೆಯ ವರ್ಷ ಮುಗಿಯಲು ಬಂದಾಗಲಂತೂ ಅವನ ಮುಂದಿನ ಭವಿಷ್ಯದ ಗತಿಯೇನು ಎಂಬ ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ಆತಂಕದಿಂದ ಹಿಡಾಡಿದರು. ಎಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಸ್ ಪೇಪರ್ ನೋಡ್ತಾ ಇರು. ಎಂಪ್ಲಾಯ್‌ಮೆಂಟ್ ಎಕ್ಸ್‌ಬೇಂಜ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಬರಸು. ಜನರಲ್ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗೂ ಗಮನ ಇರಲಿ ಅಂತ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಬರೆದರು. ಮಗನಂತೂ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟೋಂದು ತಲೆ ಕಡೆಸಿಕೊಂಡೆಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಸಣ್ಣ ಮುಂಡೆಗಂಡ. ಅವನಿಗೇನು ಗೊತ್ತಾಗ್ದದೆ. ನಾನೇ ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸ ಹುಡುಕಬೇಕು ಅಂತ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ತಿಖಾಡಿದರು. ಅವರಿವರನ್ನು ಕಂಡು ಮಗನ ಜಾಣತವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ “ನಾನು ಬರೀ ಒಬ್ಬ ಮಗನ ಅಪ್ಪನಾಗಿ ಹೊಗಳ್ತಾ ಇದೀನಿ ಅನ್ನೋಬೇಡ್ರಿ. ಒಬ್ಬ ಸಾಲಿ ಮಾಸ್ತರರಾಗಿ ಹೇಳ್ತೀನಿ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಕಾಳದ ಭಾಳ ಶ್ಯಾಣ್ಣಾ...” ಅಂತಲ್ಲಾ ಗಿಲೀಟಿನ ಮಾತನಾಡಿ ಸರಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಖಾಯಂ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹೆಂಡತಿಯ ಪ್ರೋಟೋಡ ಮುಂದೆ “ನೋಡಿದೇನೇ ರುಕ್ಷ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಸ್ತ್ರು-ಅಮ್ಮೆ ಆಲ್ಲದೆ ಯಾರು ಮಾಡ್ತಾರೆ ಹೇಳು?” ಅಂತ ಈ ಭೇರಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಾ ಗತ್ತಿನ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರು.

ಮಗ ಮನೆಗೆ ಬಂದವನೆ ತನಗೆ ಮಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಕಂಪನಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿದೆಯೆಂದೂ, ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಸೇರುವುದಾಗಿಯೂ ತಿಕಿಸಿದ. ಗೋಪಣ್ಣ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಮಗನಿಗೆ ತಲೆ ಕಟ್ಟಿದೆಯೇನೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನವಾಯ್ತು “ರಿಟ್ರೆಡ್ ಆದ ಮೇಲೂ ಹಿಂಡಿಸಿ ಬರೋ ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸನ್ನು ಬ್ಯಾಡ ಅಂತೀಯಲ್ಲಿ. ಬುದ್ಧಿ ಎಲ್ಲಿಟ್ಟಿ?” ಅಂತ ದಬಾಯಿಸಿದರು. ಮಗ ಅಲ್ಲಾಡಲಿಲ್ಲ. “ನಂಗೆ ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಇಲ್ಲವ್ವು ಅಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಡಿಮೆ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ ಕಾಲೇಜಿನಾಗೆ ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದೇ ಕೀಳಾಗಿ ನೋಡ್ತಾರೆ” ಅಂತ ತೇಕಿದ. ಗೋಪಣ್ಣ ಮಾಸ್ತರರು ಮೈ ಕೈ ಪರಿಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು. “ಹುಡುಗು ಮುಂಡೆಗಂಡ ನಿಂಗೇನು ಗೊತ್ತಾಗ್ದೋ” ಅಂತ ಕರಿಹಾಯ್ದು. ಅವರಿವರ ಮೂಲಕ ಹೇಳಿಸಿ ನೋಡಿದರು. ರಾಯರ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು “ಮಗನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೊಡಪ್ಪ” ಅಂತ ಮೇಡಿಕೊಂಡರು. ಉಪಯೋಗವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಸೋತು “ವಿನಾಶ ಕಾಲೇ ವಿವರಿತ ಬುದ್ಧಿ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡು...” ಅಂತ ತೇಳಿದ್ದಿದ್ದು. ಮಗನ ಬದುಕು ಹಾಳಾಯಿತೆಂದು ಅವರೆಣಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಗೋಪಣ್ಣ ಮಾಸ್ತರರ ನಂಬಿಕೆಯ ಬೇರುಗಳು ಅಲ್ಲಾಡುವಂತೆ ಮಗರಾಯ ಬೆಳೆದ. ಎರಡನೆಯ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಇವ್ವತ್ತು ಸಾವಿರ ದೂರ. ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಟ. ಗೋಪಣ್ಣ ಮಾಸ್ತರರು ಉಗುಳು ನುಂಗಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮಗನೇನಾದರೂ ಕಳ್ಳ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಜಾಲಾದಾರಾಗಿದ್ದಾರೆಯಾ ಎಂಬ ಅನುಮಾನವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಮತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಷ್ಟೋಂದು ಹಣ ಹೊಡಲು ಆ ಕಂಪನಿಗೆ ತಲೆ ಕಟ್ಟಿದೆಯೇ? ಅವರಿವರ ಬಳಿ ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಹಾಗೇನೂ ಇಲ್ಲ, ಅದು ಅಮೇರಿಕಾದ ಕಂಪನಿ. ಅಲ್ಲಿ ಸಂಬಳ ಹೆಚ್ಚು ಅಂತ ಅವರಂದ ಮೇಲೆ. ತಮ್ಮ ರಿಟ್ರೆಡ್ ಮೆಂಟ್ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಬಡೆದಿದ್ದ “ಅಬ್ಬಬ್ ಹತ್ತುಸಾವಿರ!” ಪೂ ದೃಷ್ಟಿ ಬೋಟ್ಟಿನಂತೆ ಕಾಣಲಾರಂಭಿಸಿ ಸಣ್ಣಗೆ ಅಳುಕಿದ್ದರು. ವರ್ಷ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಜೆಜ್ಜುರುತ್ತಿರೇ ಹೋದ ಮಗನ ಸಂಬಳವನ್ನು “ಈಗೆನ್ನು?” ಎಂದು ಕೇಳುವ ಧೈಯರವನ್ನು ಎಂದೋ ಕೆಳೆದುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಸಂಬಳದ ಪೂರ್ತಿರಲ್ಲ, ಅದು ಕಟ್ಟಿಪ ತೆರಿಗೆ ಹಣದ ಮೊತ್ತವೇ ನಿದ್ರೆ ಕೆಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮಗ ಮನೆಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಬಂದಾಗ ಮಾತಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ “ಅಷ್ಟ ಮಾತು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ನಾನು ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ದೇವರೇ ಗತಿ...” ಅಂತಂದು ಜೋರಾಗಿ ನಷ್ಟಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಗೋಪಣ್ಣ ಮಾಸ್ತರರು ಒಂದು ಬೆಂದ್ರ ನಗೆಯನ್ನು ಹೊರಚಿಲ್ಲತ್ತಾರೆ.

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮಗನ ಅಧ್ಯಾದಯವನ್ನು ಕಂಡು ಅಸೂಯಿಪಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಯೇ ಎಂಬ ಅನುಮಾನವಾಗಿ “ಭೇಭೇ!! ನಾನೆಂತಹ ಅಪ್ಪ” ಅಂತನ್ನಿಂದಿ, ಆ ಎಲ್ಲಾ ಎಡಪಟ್ಟಿ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ತಳ್ಳುಹಾಕಿ, ಮಗನನ್ನು ತುಂಬಾ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ನೋಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆರಣಿ ಎತ್ತರದ

ಮಗ. ಸೂರ್ಯ ಬಳಿಯ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅಂಗ್ಯ ಅಗಲದ ಮೊಟ್ಟೆಲ್ಲ ಪ್ರೋನಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಅಮೇರಿಕಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೊತೆ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಅರಳು ಹರಿದಂತೆ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಒಳಗೊಳಿಗೆ ಜಂಭದಿಂದ ಉಬ್ಬಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷ ತುಂಬಿದ್ದರೂ ಮಾತು ಬಂದಿರಲ್ಲಿ. ಮಗ ಮೂಕನಾದನೇನೋ ಅಂತ ಮಾಸ್ತರಿಗೂ ಅನುಮಾನ ಶುರುವಾಗಿತ್ತು. “ಇದೇನ್ನಿಗ್ರಹಭಾರ” ಅಂತ ರುಕ್ಣಿಷ್ಟಿನೂ ಒಳಗೊಳಿಗೇ ಮೂಕವೇದನೆ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಳು. ಎಲ್ಲೀ ನಿಂತು ಚಪ್ಪಾಳಿ ಹೊಡೆದರೂ ಅತ್ಯ ಮುಖಿ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾನೆ - ಎಂಬಿದೊಂದೇ ಸಮಾಧಾನದ ಸಂಗತಿ. ಡಾಕ್ಟರು. ದೇವರು. ದಿಂಡರು ಎಲ್ಲಾ ಆಗಿತ್ತು.

ಆಗ ಗೇಳೆಯ ಕಾಸಿಂಸಾಬರಿಗೆ ದೇವರು ಅದ್ಯಾವ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. “ಗೋಪಣ್ಣ. ಎಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದ್ದೀ ನಮ್ಮ ದರ್ಗಾ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬರೋದಕ್ಕೂ ಹೂಂ ಅನ್ನು. ಅಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲಾ ಪವಾಡ ನಡೀತವೆ. ಅಲ್ಲಾನ ಮನಸ್ಸಿನಾಗೆ ಇದ್ದರೆ ಮಾತು ಬಂದಷ್ಟು ಬಿರಬಹುದು” ಅಂತ ಹೇಳಿ, ಅವನನ್ನು ಹೇಗಲ ಮೇಲೆ ಎತ್ತುಹೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವನು ಮರುದಿನವೇ “ಅ...ಮಾತ್ರ...” ಎಂದಿದ್ದು. ರುಕ್ಣಿಷ್ಟಿನಂತೂ ಭಾವಾವೇಷದಿಂದ ಮಗನನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ಮುದ್ದಾಡಿ “ದೇವರು ನನ್ನ ಕೊಸಿಗೆ ಮಾತುಕೊಟ್ಟಬಿಟ್ಟನಲ್ಲೇ...” ಅಂತ ಆನಂದಭಾಷ್ಯ ಸುರಿಸಿದ್ದರು. ಗೋಪಣ್ಣ ಮಾಸ್ತರರು “ಅಪ್ಪ ಅನ್ನೋ...” ಎಂದು ಇನ್ನಿಲ್ಲದಂತೆ ಅವನನ್ನು ಗೋಳಾಡಿಸಿದ್ದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ತಪ್ಪದೆ ಮೇಹರಂ ದಿನ ದರ್ಗಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬೆಲ್ಲ ಮಂತ್ರಿ, ಹೋಸ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೀಲು ದೇವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಗೋಪಣ್ಣ ತಪ್ಪದೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಹೇಗಿದ್ದಾರೋ ಕಾಸಿಂಸಾಬರು? ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತು ನೆನೆಯುವಂತಹ ಮನುಷ್ಯ.

ಫಳಭಕ್ತನೆ ಹೊಳೆಯುವ ಹೊಜ್ಜೆ ಹೊಸ ಕಾರಿನ ಸ್ವೀರಿಂಗನ್ನು ಒಂದೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಜನದಟ್ಟಕೆಯ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವಾಗ, ಆಪಾಚ್ಯೆಮಂಟ್ಸ್‌ನೋಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದೇ ಎದ್ದುನಿಂತು ಗೂಖಾರ್ “ಸಲಾಂ ಸಾಬ್” ಅಂದಾಗ, ರಾತ್ರಿ ಹನ್ಮೌಂದರ ತನಕ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಉಬಟ ಮಾಡಿ ಕೈ ತೋಳಿದಿದ್ದೇ ಕಂಮ್ಹಾಟರ್ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ಪಟಪಟನೆ ಕೇಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ಒತ್ತುವುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ಅಭಿಮಾನ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯಷ್ಟೇ ಎಂಟನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಂಟ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪ್ರಾಂಟಿಗೆ ಹಣವಿಲ್ಲದೆ, ತಮ್ಮ ಹಳೆಯದನ್ನೇ ಆಲ್ಪರ್ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಾಗ “ಗೇಳಿಯರು ಹಾತ್ತಾರಪ್ಪ” ಅಂತ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲು ಹರ ಮಾಡಿದವ ಇವನೇನಾ? ಮೊದಲವರ್ಷ ಹಾಸ್ತೆಗೆ ಸೇರುವಾಗ ರ್ಯಾಗಿಂಗ್ ಭಯದಿಂದ ಹೆದರಿ ಕಂಗಾಳಾದವನು, ಮರುವರ್ಷದೇ ಜೂನಿಯರ್ ಹುಡುಗರನ್ನು ಗೋಳಾಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ತನ್ನ ಉರಿನ ಗೇಳಿಯರ ಮುಂದೆ ಜಂಭದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಾವು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬೈದಿದ್ದು ಇವನಿಗೇನಾ?

ಆದರೆ ಈ ರೀತಿಯ ಹೆಮ್ಮೆಯ, ಅಭಿಮಾನದ, ಭಾವೋದ್ದೇಗದ ಭಾವನೆ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ನಿಲ್ಲದಂತೆ ಮತ್ತೆಂತಹದೋ ಸನ್ನಿವೇಶ ಗೋಪಣ್ಣ ಮಾಸ್ತರರನ್ನು ಗರೀಬಿಗೆ ನೂಕಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅದೊಂದು ದಿನ ಮಗ ಮನೆಗೆ ಬಂದವನೆ ಉಬಟ ಮಾಡಿ, ಕುಟುಂಬಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪತ್ರಿಕೆ ಓದುತ್ತಿದ್ದವನು. ಏನೋ ನೆನೆಬಾದವನಂತೆ “ಅಪ್ಪ ಈವತ್ತು ಒಂದು ಮನೆ ಕೊಂಡುಕೊಂಡೆ. ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ ಆಯ್ದು. ಆ ಏರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಅದು ಒಕ್ಕೆಯ ಜೆಲ್” ಅಂತ ಕೂಲಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದು. ಗೋಪಣ್ಣ ಮಾಸ್ತರರು ಬಿಳಿಹಿಳಿ ಕೆಲ್ಲಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. “ಮನೆ ಹೊಳ್ಳೋ ಯೋಚನಿ ಯಾವಾಗಿನಿಂದ ಬುರು ಮಾಡಿದ್ದಿ...” ಅಂತ ಕೇಳಿದರು. “ಹಾಗೇನೂ ಯೋಚನಿ ಮಾಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಈವತ್ತು ಹೊಲೀಗ್ ಒಬ್ಬರ ಹೊತೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಉವರು ಕೊಂಡುಕೊಂಡರು. ನಂಗೂ ಭಲೋ ರೇಬ್ ಅನ್ನಿಸ್ತು ಕಂಪನಿ ನನ್ನ ಗ್ರೇಡಿಗೆ ಲೋನ್ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತೊಗೊಂಡೆ. ಈ ಏಕೆಂದಾಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗ್ಗಿನಿ” ಅಂತ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದು. ಗೋಪಣ್ಣ ಮತ್ತೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವಿಚಾರಿಸಲು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ತಾವು ಸಾಲ ಸೋಲ ಮಾಡಿ, ಸ್ವತಃ ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣ ಹೊತ್ತು ಕಟ್ಟಿದ ಉರಿನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತು ಸಂಕಟವಾಯಿತು. ಅದೂ ಇನ್ನೇನು ರಿಟ್ಟೆರ್ ಆಗಲು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಎನ್ನುವಾಗ, ಒಂದು ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಹೊಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಆಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮಗರಾಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಪದೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಯಾವುದೇ ಕಷ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ತರಕಾರಿ ತರುವಂತೆ ಮನೆ ಕೊಂಡು ತಂದನಲ್ಲ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸಿ

ವಿಚತ್ತ ವೇದನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಾಷಿಂಗ್ ಮಣಿನ್, ಟಿ.ವಿ. ಶ್ರೀಜಾಗಳಂತೆ ಮನೆಯೂ ಒಂದು ವಸ್ತುವಾಯಿತೆ? ಹೇಳ ಮನೆಯನ್ನು ನೋಡುವ ಆಸ್ತಿಯೂ ಆವರಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. “ನಮ್ಮ ತರಹದ್ದು ಪಾಯಿಬಾನೆ ಇರೋ ಹಂಗೆ ನೋಡೊಳ್ಳಬ್ಬ ಇಲ್ಲಾಂದ್ರೆ ನಂಗೆ ಕಷ್ಟ ಆಗದೆ...” ಅಂತ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು, ಅಷ್ಟೇ!

ಮಗ ಈರ ಹೊರಗ ಮನೆ ಕೊಂಡಿದ್ದು. ಆದಮ್ಮೆ ಉರ ಹೊರಗಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಜನರ ಗಲಾಟೆ, ಹೊಲುಷನ್ ಸಮಸ್ಯೆ ಇರ್ಲೋದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು. ಬರೀ ಅವನಂತಹವರೇ ವಾಸಿಸುವಂತಹ ಥಳಕು-ಬಳುಕಿನ ಅಪಾರ್ಕ್‌ಮೆಂಟ್‌‌ದು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಶಿಟ್ಟಿಸಾಗಳೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರ ಬಳಿಯೂ ಕಾರು, ಸ್ಕೂಟರ್ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಪಾರ್ಕ್‌ಮೆಂಟನ ಬಳಿಯೇ ಹೊಸ ಹೆದ್ದಾರಿಯೊಂದು ಆಗುವ ಯೋಜನೆಗಳಿವೆಯಂತೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷದ ಮನೆ ನಲವತ್ತು ಲಕ್ಷವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ ಮಗ ಹೇಳಿದ. ನಾವೇ ಇರುವುದೆಂದು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮನೆಯ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌‌ದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾದರೇನು? ಕಡಿಮೆಯಾದರೇನು? ಎಂದು ಯೋಜನೆ ಬಂದು ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರವೆನ್ನಿಸಿತ್ತು. ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು ಎಂದು ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕೊಂಡವರು, ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಲೆ ಸಿಗುತ್ತದೆಂದರು ಅದನ್ನು ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾರಲೂ ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಾರೇನೋ?

ಆಲ್ರಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೇ ಇರಲು ಬೇಸರವೆನ್ನಿಸಿ ಗೋಪಣ್ಣ ಮಾಸ್ತರು ಮತ್ತೆ ಮಾಸ್ತರಿಕಿ ಉದ್ಯೋಗವೇನಾದರೂ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೇ ಎನ್ನಿಸಿ, ತಮ್ಮ ನಲವತ್ತು ವರ್ಷ ಸರ್ವೀಸಿನ ಪತ್ರ, ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಂದ ಪಡೆದ 'ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಕ'ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಆಕ್ಷಾಡಿದರು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಾ ಬರೀ ಕಾನ್ಸೆಂಟ್‌ಗಳಾಗಿದ್ದವು. ನಿಮ್ಮ ಎಕ್ಸ್‌ಪೇರಿಯನ್ಸ್ ನಮಗೆ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದ ಇಲ್ಲಿ ಬರೀ ನಾವು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಸೋದು-ಅಂತ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಹೊರದಬ್ಬಿದರು. ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳೆಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಮಾಸ್ತರು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ನೀವು ಯಾವುದಾದರೂ ಸ್ವಂ ವಿರಿಯಾ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಲು ಯಾವ ತರದೆ ತಾಯಿಗಳು ಇಷ್ಟಪಡುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಬರೀ ಕಾನ್ಸೆಂಟ್‌ಗಳೇ ಇರೋದು ಅಂತಂದರು. ದೂರದ ಸ್ವಂಗಳಿಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಪಾಠ ಮಾಡುವವು ಶಕ್ತಿ ಗೊಳಿಸುವವರಿಗೆ ಇವಾದ್ದರಿಂದ ಕೆಲಸದ ಆಲ್ರೋಚನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದರು.

ಕೆಲವರ ಮನ್ಯ ಹಾಳಾಯ್ದು ತಾನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಮಾಡುವುದದಾರೂ ಏನು? ಮಗನ ಸಂಪಾದನೆಯೇ ಹಬ್ಬಿದೂಟದಷ್ಟಿದೆ. ಮೇಲೆ ತುವ್ವ ಬಹಿಸಿದಂತೆ ಕಮ್ಮೆ ಟಿಂಚಣಿ ಹಣ. ತಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯುವುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ಅಶೋಚಿಸಿ. ಅವಾಟರ್ ಮೆಂಟಿನ ಜಿಕ್ಕೆ ಒಿಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಯಂಕಾಲದ ಹೊತ್ತು ಕಲೆಹಾಕಿ ಚೈತ್ರ-ವೈಶಾಖ, ಪ್ರಭವ-ವಿಭವ, ಬಣ್ಣಾದ ತಗಡಿನ ಪ್ರತಾರ್ಥಿ ಮುಂತಾದವರ್ಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ರಸವತ್ತಾಗಿ ರಾಮಾಯಣ-ಮಹಾಭಾರತದ ಕತೆ ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮಕ್ಕಳೂ ಆಸಕ್ತಿ ಹೇಳಿಸಿದವು. ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು ಪ್ರಹಳಾದನ ಮುಂದೆ ಕಂಫ್ಯೋಂಟ್ ಮಾಡಿದರು. “ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲ್ತು ಸುಖಗೊಳಿಸಿದ್ದೇ. ಹೀಗೆ ಸಿಲಬಸ ಬೇರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಅನಾವ್ಯಕವಾಗಿ ಯಾವುದೋ ಜಿಟ್ಟಡೇಟೆಡ್ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕರ್ತೃತ್ವದಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಘರ್ಯಾತ್ಮಾ ಪಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜನವರಿ-ಫೆಬ್ರವರಿ ಗೊತ್ತಿದ್ದೆ ಸಾಕು. ಈ ಚೈತ್ರ-ವೈಶಾಖ ಎಲ್ಲಾ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ರಾಜಕ್ಕೆಗೆ ಬರ್ತದೆ ಹೇಳಿ? ಸಾಯಂಕಾಲದ ಆ ಶ್ರೀಶಿಯಸ್ ಹೊತ್ತನ್ನು ಬೇರೆ ಏನಾದ್ದೂ ಪರಿಸರಾಲಿಟಿ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ರಾಜಕ್ಕೆಗಾಗುವಂತಹದಕ್ಕೆ ವ್ಯಯ ಮಾಡಿದ್ದೆ ಒಳ್ಳೆದಲ್ಲಿ?” ಅಂತ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಪ್ರಹಳಾದ “ಯಾಕವ್ವ ನಿಂಗೆ ಇಲ್ಲದ ರಾಜಾರಿ. ನಲವತ್ತು ವರ್ಷ ದುಡಿದಂತು ಸಾಲದೇನು? ತಣ್ಣಿಗೆ ಮನ್ಯಾಗೆ ಕೂಡು” ಅಂತಂದ. “ನಿನಗೆ ಮೊದಲು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ್ದೂ ಇದೇ ಓದು ಅಳ್ಳಿಸೋ?” ಎಂದು ಮಾಸ್ತರರು ಅಮಾಯಕ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಅವಾಟರ್ ಮೆಂಟಿನ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅಂದಿನಿಂದ ಅವರನ್ನು “ಒಳ್ಳೆಮ್ಯಾನ್” ಎಂದು ತಮ್ಮ ಮಾತ್ರಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಹೋಗಲಿ. ಈ ಭೌತಿಕ ಪ್ರವಂಚದ ಸಹವಾಸವೇ ಬೇಡ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ರಾಯರ ಮರವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋದರು. “ರಾಯರ ಮರಕ್ಕೆ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಬ್ಬಿ?” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಆಟೋ ಹತ್ತಿದರೆ, “ಯಜಮಾನರೆ, ಈ ಉರಾಗೆ ಐವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ರಾಯರ ಮತ ಆವ. ನಿಮಗೆ ಯಾವ ರಾಯರ ಮತ ಬೇಕು ಹೇಳಿ?” ಅಂತ ಉತ್ತರ ಸ್ಥಿತಿ. “ಹತ್ತಿರ ಇರ್ಲೋ ಮರ ಆದರೆ ಸಾಹು” ಅಂತ ಹೇಳಿದರು. ರಾಯರ ಮತ ಭಜರಿಯಾಗಿತ್ತು. ರಾತ್ರಿ ರಾತ್ರಿ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು, ಮಂದಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುವಂತೆ ದಕ್ಷಿಣ. ಆಗಾಗ ಬರುವ ಸಿನಿಮಾ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರವಂಚದ ಜನ. ಎರಡು ರಸ್ತೆಗಳ ಆಚೆ ಇರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಮರದ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮರಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಆಕರ್ಷಿಸುವುದು. ಹೇಗೆಂದು ನಡೆಸುವ ಕಾರ್ಮಾರೇಚ್ ಶೈಲಿಯ ಸಭೆಗಳು, ಮುಖ್ಯ ಅರ್ಚಕರು ತಮ್ಮ ಅಪಾಯಿಂಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ತಲ್ಲಿವನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಿದ್ದವು. ತಮ್ಮಾರ್ನಿನಲ್ಲಿ ಹರಿದ ಶ್ಯಾಟಿಗೆ (ಮೇಲು ಹೋದಿಕೆ) ತೇವೆ ಹಷ್ಟುಕೊಂಡು, ಬರೀ ಗಂಧ ಆಕ್ಷತೆ ತುಳಿಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ಯಾಟಾಗಿರುವ ಬಡರಾಯರಿಗೂ, ದಿನಕ್ಕೊಂಡೊಂದು ಬಗೆಯ ದುಬಾರಿ ಶ್ಯಾಟಿಗಳನ್ನು ಕೊದೆದು, ಬೇಕ್ಕಿ ಬಂಗಾರದ ಆಭರಣಗಳಲ್ಲಿ ರುಗರುಗನೆ ಏರುಗುವ ಈ ರಾಯರಿಗೂ ಯಾವುದೇ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಕಾಣದೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ದಿನಚರಿಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಟ್ಟರು.

ಕಡೆಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ದಿನಚರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಯಾವುದಾದರೂ ಹಿಂದಿನ ಸಿಟಿ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ಒಂದು ವರ್ವಿಯಂದ ಮತ್ತೊಂದು ತುದಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಾಪಾಸ್ಯಾಗುವುದು. ಬಿಲ್ಲೆ ಹಾಕಿದರೆ ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುವ ಮಣಿನ್ ಅನ್ನು ಗಂಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ನಿಲ್ಲುವುದು. ಬೇಕ್ಕಿಯಿಂದ ಸಂಜೆಯವರಿಗೆ ಒಂದು ಕುಟುಂಬಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಾಯುವ ಜವಾನನ ಹತ್ತಿರ ಕವನ ಕೆಟುಂಬದ ಕಷ್ಟಸುಖಿದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಲೆಯ ಬಳಿ ಬೇಕ್ಕಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಜೆ ನಿಂತು ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವ ಮತ್ತು ಹೋಗುವ ಮಕ್ಕೆಕನ್ನು ಸೋಡುವುದು. ಅವರು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ. ಆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ ನಿಂತಲ್ಲೇ ಅವರೊಬ್ಬಿಗೆ ಗೊಂಬಾಟ್ಟಿವುದು. ಮಗನೇನಾದರೂ ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಬಿಲ್ ಕಟ್ಟಿ ಬಾ ಎಂದರೆ ಖುಷಿಯಿಂದ ಹೋಗಿ ಬರುವುದು. ಇವ್ಯಾಂದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ತಮ್ಮ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ರುಕ್ಖಿಣಿಮ್ಮೆನ್ನ ಜೋತೆ ಮಾತನಾಡುವುದು!

ಮದುವೆಗೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ಮಗನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ತಾನಾಗಿಯೇ ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡಿ ಸೋತಿದ್ದ ನೆನಪು ಹಸಿಹಸಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈಗ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅಂತಹ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡುವ ಧ್ಯಾಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಮಗ ಮನೆಯನ್ನು ಧೀರ್ಜಿರ್ ಎಂದುಕೊಂಡಂತೆಯೇ ಒಂದು ದಿನ ಮದುವೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಯಾರೋ ಆಧೀಕ್ಷಿಕ ಸಹೋದ್ರೋಗಿಯಂತೆ, ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ತಬ್ಬಿಲ್. ಉಗುಳು ನುಂಗುತ್ತಲೇ “ನಮ್ಮ ಜನಾನಾ?” ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಮಗ ಸಜ್ಜರ್ ಪಟ್ಟು “ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಕೇಳೋ ದುಬುರ್ದಿ ತೋರಿಸಿಲ್...” ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದು. “ ಸಂದ್ಯಾವಂದನೆ ಮಾಡೋದಕ್ಕೆ ನಂಗೆ ಇಷ್ಟು ಇಲ್ಲಾಟ್...” ಅಂತ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದು. ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಅಲ್ಲಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ನೇರ ನುಡಿ. ಹಸಿ ಸೋಡೆಗೆ ಹರಳು ಒಗೆದಂತೆ ಮಾತ್ರ.

“ವಿಶ್ವಾಸ್ ವಿಶ್ವಾಸ್ ಮನೆ, ಮಾನವ ಜನಾಂಗವೇ ನನ್ನ ಬಂಧುಗಳು”, “ಜಾತಿ ವಿಜಾತಿ ಎನಬೇಡ, ದೇವನೋಲಿದವನೇ ಜಾತ” ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಪಲಪಲ್ತು ವಷ ಬಾಲ ಮಾಡಿದ್ದರೂ. ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಅಷ್ಟೇನೂ ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಗೋವಣ್ಣನವರು ಕಾಸಿಂಸಾಬರ ಜೋತೆಗೆ, ಉರಿನ ಇಶರ ಜಾತಿಯವರ ಜೋತೆಗೆ ಟ್ರೈತಿಯಿಂದಲೇ ಬದುಕಿದ್ದರಾದರೂ, ಕಾಸಿಂಸಾಬರ ಮಗಳು ಚಾಂದಿನಿಯನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಪ್ರಹ್ಲಾದನಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವ ಆಲೋಚನೆ ಎಂದೂ ಮಾಡಿದವರಿಲ್ಲ.

ಸರಳವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಆದಂಬರವಿಲ್ಲದಂತೆ ರಿಜಸ್ಟ್ರೋ ಮದುವೆ ನಡೆಯಲು. ತಮಗೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಬಂಧು ಬಳಗವಿಲ್ಲ, ಹುಡುಗಿಯ ಕಡೆಗಂತೂ ಸರಿಯೋ ಸರಿ. ಎಲ್ಲಾ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಹೋಟಲಿನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಪಾರ್ಟ್‌ಗೆ ಗೋವಣ್ಣನವರೂ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಹಾಡಿ

ಹಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಕೇಕೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ಮುಗಿದು ಹೋದ ಆ ಪಾರ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಇದು ಅಂತರ್ಜಾರ್ಕಿಯ ವಿವಾಹ ಎಂಬ ವಿಶೇಷವೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೇನೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನವಾಯ್ತು. ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದು ಉಟದಲ್ಲಿಯೇ! 'ಇದು ವೆಚಟೇರಿಯನ್ನಾ? ಇದು ವೆಚಟೇರಿಯನ್ನಾ?' ಅಂತ ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ, ಕಡೆಗೆ ಮೊಸರನ್ವವನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮೂಲಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಉಟ ಮಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು. ಒಟ್ಟು ಅನಾಥ ಮುದುಗಿಗೆ ಬದುಕು ಹೊಟ್ಟನ್ನಲ್ಲ ಅಂತ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿತ್ತು. ಮಗನಿಗೆ "ಮನೆ ಕಟ್ಟಿ ನೋಡು, ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ನೇಡು" ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವೇ ಆಗಲಿಕ್ಕಲ್ಲವೇನೋ ಎಂದು ನಗು ಬಂದಿತ್ತು.

ಮನೆಗೆ ಬಂದ ರೇಖಾ ಒಳ್ಳೆಯವರೆ. "ಮಾವ" ಅಂತ ಶ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಮಗನಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನವಾದ ಕೆಲಸವಂತೆ ಅಂದರೆ ಆಷ್ಟೇ ಮೊಡ್ಡೆ ಪಗಾರವೂ ಬರುತ್ತಿರಬೇಕು. ಗಾಣದೇತಿನಂತೆ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ದುಡಿಯತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಗನಂತೂ ಸರೇ ಸರಿ. ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತು ಹನ್ನರಾದರೂ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಗೋಪಣ್ಣನಿಗೆ ದುಡಿದು ಸುಸ್ತಾಗಿ ಬರುವ ಮಗ-ಸೋಸೆಯರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಅಯ್ಯೋ ಆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಎಷ್ಟೋ ಚಾರಿ ರಾತ್ರಿ ಬಂದವರೆ ಉಟ ಕೂಡ ಮಾಡದೆ ಹಾಗೇ ಉಟ್ಟಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶನಿವಾರ, ಆದಿತ್ಯವಾರ ರಜಯೆಂಬುದು ಬರೀ ನಾಮಕಾವಸ್ಥೆಗೆ ಮಾತ್ರ. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಏನೋ ನೆಪ ಹೂಡಿಕೊಂಡು ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾವು ತಮ್ಮ ಮಾಸ್ತರಿಕೆಯ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದಾದರೂ ಈತರಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಿದೆಯೇ? ಎಂದು ಗೋಪಣ್ಣನವರು ನೆನ್ನಹಿಸಿಕೊಂಡು ಸೋಲುತ್ತಿದ್ದರು. ದೀಕ್ಷಾಘೂಣ ಮುಂದೆ "ನೋಡಿದೇನೆ ಸೋಸೀನ? ಹಂಗಸರು ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೇ ಸಂಪಾದಿಸೋದು ಕಂಡಿದ್ದಾ?" ಅಂತ ವರದಿಯೊಟ್ಟಿಸಿದ್ದರು.

ಉಳಿದರ್ದೇನೇ ಇರಲಿ, ಸೋಸೆ ಯಾವ ಜಾತಿ ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಗೋಪಣ್ಣನವರಿಗೆ ಒಳಗೊಳಗೇ ಕೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಮಾತಿನ ವಯಗಾರಿಕೆ. ಸ್ವಾನ ಮಾಡದೆ ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನದ ಸ್ವಭಾವ, ಅಡುಗೆ ಮನೆಯನ್ನು ಸ್ವಚ್ಚವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ ನಮ್ಮವರೇ ಇರಬೇಕು ಆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಒಂದರೆಡು ವಾರದ ನಂತರ ರೇಖಾ ಗೋಪಣ್ಣವರ ಬಳಿ ಬಂದು "ನಾನು ಚಿಕನ್ ಬಿರಿಯಾನಿ ಮಾಡಿದ್ದೆ ನಿಮಗೆ ಚೇಜಾರಾಗಲ್ಲ ಅಲ್ಲಾ? ಯಾಕೋ ತಿನ್ನಬೇಕು ಅಂತ ತುಂಬಾ ಆಸೆ ಆಗ್ರಿದೆ" ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಮೊಜೆ ಮಾಡುವ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳಿಲ್ಲ ಮುವಿಕ್ಕೆ ದುಪ್ಪಂದು ಅಪ್ಪಳಿಸಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಗೋಪಣ್ಣನವರು ಈಗ ಎಂತಹ ಅನುಸಂಧಾನಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. "ಖಾತ್ರೆ ದೇರೆ ಉಪಯೋಗಿಸಮ್ಮೆ" ಅಂತ ಹೇಳಿ ಸುಮ್ಮಾದರು. ಮರುದಿನ ಮೊಜೆ ಮಾಡುವಾಗ ಕೃಷ್ಣನ ವಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕೈಮುಗಿದು, "ಮೂಲತೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾದ ವಿನಗೆ ದಿನಾ ಅನ್ನ-ಹುಳಿ ತಿನ್ನಿಸಿ ನಾಲಿಗೆ ಚಪಲ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಏನೆಲ್ಲಾ ನಾಟಕವಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೋ ನಮ್ಮಪ್ಪ" ಅಂತ ಭಕ್ತಿ ದರವಶದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರು.

ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಮಗ ಹೊರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹಾರಾಡುವುದು ಜಾಸ್ತಿಯಾಯ್ತು. ಬೆಳಗೆ ಆಫೀಸಿಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಹೋದರೆ, ಸಂಜೇ ರೇಖಾ ಒಬ್ಬಳೇ ಕಾರು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. "ಅಜೆಂಟ್ ಆಗಿ ನ್ಯಾಯಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಕೆಲಸ ಬಂತು ಮಾವ. ಡೇಗಿಡ್ಡರೆ ಇನ್ನರದು ದಿನಕ್ಕೆ ವಾಪಸ್ ಬತಾರೆ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಾವು ಬಳ್ಳಾರಿಗೂ ಹಾಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಗೋಪಣ್ಣವಿಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮದುವೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಇವನು ಇಷ್ಟೊಂದು ಹೊರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದನ್ನಿಸಿ, ಅದರ ಒಂದರ್ಯೇ ಇಲ್ಲಿಯ ತನಕ ತಾನವನ ವಿದೇಶಿ ಪ್ರಯಾಣಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿದ್ದನೇ? ಎಂಬ ಅನುಮಾನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಕೈಬೆಯುಗಿರೆಳದರೆ ತನಗೆ ಎಳ್ಳು ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ಸೀದಾ ಅಮೇರಿಕಾದ ವಿಮಾನ ಇವರು ಹತ್ತಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೇನೋ? ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇರ್ರಿಷಿ ಅಂತ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವ ತನಕ ತಾನು ಕಾಗೆಯಾಗಿ ಬಂದು ಶಿಂಡ ಮುಟ್ಟಬಾರದು ಅಂತ ಸಿರ್ಫರಿಂಗ್‌ಎಂದರು. ಆದರೆ ಜನಿವಾರವನ್ನೇ ಬಿಸುಟು ಹಾಕಿದ ಇವನಿಂದ ಕಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂಡವೂ ಇಲ್ಲ, ಮರಣ ಪತ್ರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅತ್ಯಂತ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ಮಾಡಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿನೆ, ಅದರಾಗೆ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ ಅಂದುಕೊಂಡರು.

ಹೀಗೆ ದಿನಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತಿರುವಾಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಅಟಾನಕ್ಕಾಗಿ ಉರಿನಿಂದ ಕಾಸಿಂಸಾಬರು ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ತಮ್ಮ ಉರೇ ಮನೆಗೆ ಬಂದಷ್ಟು ಗೋಪಣಿನವರಿಗೆ ಖುಷಿಯಾಯ್ತು. ಕಾಸಿಂಸಾಬರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲೂ ಬಿಡದಂತೆ ಉರಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವರ ವಿವರವಾಗಿ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು. ರಾಲೀಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬದಲಿಗೆ ಸೇರಿದ ಯುವಮಾಸ್ತರು ಹೇಗೆ ಪಾಠ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹಳ್ಳಿದಾಗೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನೀರು ಇತ್ತೇದಾ, ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ಜಾತಿ ವರ್ಣ ವರ್ಣ ನಡಿತದಾ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಸೋಸೆಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ದಿನ ತಂಬಿವೆಯಾದ್ವರಿಂದ ರೇಖಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದಳು. “ಹೇರಿಗೆ ದಿನ ಹತ್ತಿರ ಅದಾವೇನಮ್ಮು?” ಅಂತ ಕಾಸಿಂಸಾಬರು ಶ್ರೀತಿಯಿಂದ ರೇಖಾಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿದರು. ಸೋಸೆ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯೋಳಿಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಗೋಪಣಿ ಸಂಕೋಚದಿಂದಲೇ “ಕಾಸಿಮ್ಮಾ ಚಿಕನ್ ವಿರಿಯಾನಿ ಹೇಕಂಡೈ ಹೇಳೋ... ಸೋಸಿ ಸಂಕೋಚದಿಂದಲೇ ಭಾಳ ಭಲೋ ಮಾಡ್ತಾಳಿ...” ಅಂತ ಹೊಟ್ಟೆಯೋಳಿಗಿನ ವೇದನೆಯನ್ನು ಮೊರಹಾಕುವಂತೆ ಹೇಳಿದರು. ಕಾಸಿಂಸಾಬರಿಗೆ ಗಲಿಬಿಲಿಯಾದರೂ ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು “ನಿನ್ನ ಮನಿಯಾಗೆ ಅವೆಲ್ಲಾ ಹೆಂಗೆ...ಹೆ. ಹೆ. ಹೇಡೆ ಹೇಡೆ...” ಅಂತಂದು ಶಾಖಾಹಾರಿ ಆಹಾರವನ್ನೇ ತಿಂದರು.

ಇಂಟ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಕಾಸಿಂಸಾಬರು ಮೆತ್ತನೆಯ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ತಾವು ಬಂದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಗೋಪಣಿನವರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡರು. “ಮಗ, ಸೋಸಿ ಇಬ್ಬರೂ ಭಾಳಮೊಡ್ಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡ್ತಾರೆ ಅಂತ ಕೇಳಿನಿ. ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಅಡಿಗಿ ಮನಿ ಪಡಸಾಲಿ ಥರಾ ಫಾರಿನ್‌ಗೆ ಹೋಗ್ತಾನೆ ಅಂತ ಉರಾಗೆ ಮಾತಾಡಿದ್ದು ಕೇಳಿ ಭಾಳ ಸಂತೋಷ ಆಯ್ದು ಬಿಡು. ನೀನು ಇಂಥಾ ಮಗನ್ನ ಪಡೆಯೋದಕ್ಕೆ ಮುಣ್ಣ ಮಾಡಿದ್ದಿ” ಎಂದರು. “ಹೌದಪ್ಪ ಹೌದು, ಭಾಳ ಮಣ್ಣ ಮಾಡಿನಿ” ಅಂತ ಗೋಪಣಿ ನಿಟ್ಟಿಸಿರುಬಿಟ್ಟರು.

“ಇಸ್ತಾಯಿಲ್ ಈ ವರ್ಣ ಇಂಜನೆಯರಿಂಗ್ ಮೂರ್ತಿ ಮಾಡ್ತಾನೆ. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ನಾಗೇ ಓದಿಕೊಂಡಾನೆ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗರಂಗೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಬಿಡು. ಕಡಿಮೆ ಮಾರ್ಕ್ ಬಂದಾವಂತೆ. ಈಗ ಕೆಲಸ ಸಿಗುವಲ್ಲದು. ಓದಿಗಿಂತ ಮಾಡಿದ ಸಾಲ ಬೆಟ್ಟದಪ್ಪಾಗಿ ಕಂಡೆ. ತೀರಿಸೋದು ಹೆಂಗಪ್ಪಾ ಅಂತ ನೆನಸಿಗೊಂಡರೆ ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ದಿ ಸುತ ಬರಂಗಿಲ್ಲ. ವರ್ಕ್‌ಶಾಮ್ ಸರೀಗೆ ನಡಿವಲ್ಲದು. ದಿನ ದೂಡೊದೇ ಕಷ್ಟ ಆಗ್ಯಾದೆ. ಗೋಪಣಿ ನೀನೇ ಹೆಂಗನ್ನಾ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೋ... ನಿನ್ನ ಮಗ-ಸೋಸಿ ಮನಸು ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಆಗ್ಯಾದೆ” ಅಂತ ರಾಕ್ರಕೆಳಿಯಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಗೋಪಣಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿ ಹೋಯ್ಯು “ನೀನೆನೂ ಚಿಂತಿ ಮಾಡಬೇಡ. ನಾನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿನಿ” ಅಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯಪನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಕಾಸಿಂಸಾಬರು ಉರಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ರೇಖಾಗೆ ಮಗನ ಬಯೋಡೇಟಾ ಕೊಟ್ಟರು. “ಹೆಂಗೆ ಬರದಾನೋ ಗೋಪಣಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದ ಬಿಡು ಬರಿಬೇಕು ಅಂತಂದೆ, ಹಂಗೇ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿನಿ” ಅಂತಂದರು. ರೇಖಾ ಅದೆಲ್ಲಾ ಬೇಡವೆಂದಳು. ಮನೆಯಾವರು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದಳು.

ಗೋಪಣಿ ಮಾಸ್ತರರು ಬಸ್ ನಿಲ್ಲಾಣಿದವರಿಗೆ ಕಾಸಿಂಸಾಬರನ್ನು ಬೀಳೊಡಲು ಹೋದರು. ಕಾಸಿಂಸಾಬರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನಿಬ್ಬು “ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗಿಂದ ದಗ್ಗರಕ್ಕೆ ಬೆಲ್ಲ ಮಂತ್ರಸೋದೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಆಗ್ಯಾದೆ ನೋಡು. ನೀನೇ ನನ್ನ ಪರವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ಮಾಡಿಸು ಕಾಣ್ಯು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಬಸ್ಸು ಹತ್ತುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಕಾಸಿಂಸಾಬರು ಗೋಪಣಿನ ಕೈ ಹಿಡಿದು “ಕೈ ಬಿಡಬೇಡ ಗೋಪಣಿ ಭಾಳ ಕಷ್ಟ ಆಗ್ಯಾದೆ...” ಅಂತ ಕಳ್ಳಿ ತುಂಬಿ ಹೇಳಿದರು. ಗೋಪಣಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಲೂ ಆಗದಂತೆ ಧ್ವನಿ ಗದ್ದದಿತವಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಿಂದ ಅವರ ಬಲಗ್ಗೆಯನ್ನು ಸಣ್ಣಗೆ ತಟ್ಟಿದರು.

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಬಲಗ್ಗೆಯಿಂದ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಘೋನ ಲೇಸನ್ನು ಬಿಟ್ಟುತ್ತಾ ಎಡಗ್ಗೆಯಿಂದ ಬಯೋಡೇಟಾವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕಣ್ಣಾಡಿ-ಸಿದ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವಂತೆ ತಲೀಯಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು “ಅಗಲಪ್ಪ ನಮ್ಮ ಕಂಪಿನಿನಾಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಡಿಸ್ಪೋಂಟ್‌ನಾ ಆದರೂ ಇರಬೇಕು. - ತುಂಬಾ ಹೋಪಾಲೆಸ ಮಾರ್ಕ್ ಅಬೆ. ಅವನು ಓದಿರೋ ಕಾಲೇಚೂ ಅಂತ ಹೆಸರುವಾಸಿಯೇನೂ ಅಲ್ಲ” ಅಂತಂದ. ಗೋಪಣಿಗೆ ಸುಮ್ಮಿನಿರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. “ಹಂಗಂದ್ರೆ ಹೆಂಗೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದ, ಕಾಸಿಂಸಾಬರು ನಮಗೆ ತುಂಬಾ ಬೇಕಾದವರು. ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ

ಮಾಡಿದವರು. ನೀನು ಈವತ್ತು ಹಿಂಗೆ ಪತಪತ ಅಂತ ಮಾತಾಡಿರೋದಕ್ಕೆ ಅವರೇ ಕಾರಣ. ಈಗ ಹಿಂಗಂದ್ರೆ ಹೆಂಗೆ ಹೇಳು...” ಅಂತ ಗೋಗರೆದರು. ಪ್ರಹ್ಲಾದನಿಗೆ ಇದು ಕಿರಿಕಿರಿಯೆನ್ನಿಸಿತು.

“ಅಪ್ಪ ಬಿ ಲಾಚೆಕಲ್, ಯಾವಾಗೋ ಚಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸಹಾಯಕ್ಕೂ, ಈಗ ಕೆಲಸ ಹೊಡಿಸೋದಕ್ಕೂ ಎಲ್ಲಿಂದಲ್ಲಿಯ ಸಂಬಂಧ. ಕಂಪನಿ ನನ್ನ ಸ್ವಂತದಲ್ಲವ್ಯ ಯಾರೋ ಅಮೇರಿಕಾದವರದು. ಬರಿ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇದ್ದವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೊಗಳ್ತಾರೆ. ಅವನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಮಾಕ್ಸ್ ಇನ್ವಿಟ್ ನಾನೇ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಕೆಲಸ ಹೊಡಿಸ್ತಿದ್ದೆ”

“ಕಂಪನಿ ಅಮೇರಿಕಾದ್ದು ಆದರೆ ಏನಾಯ್ತೋ? ನಮ್ಮ ದೇಶದಾಗೇ ಅದಲ್ಲೇನು. ನೀವೇ ಎಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡೋದು. ನೀನು ಕಾಸಿಂಸಾಬರ ಕಷ್ಟ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳು ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಾರೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಮ್ಮಿ ಸಂಬಳ ಕೊಟ್ಟರೂ ನಡಿತದೆ. ಬರಿ ಬುದ್ದಿವಂತರಿಗೇ ಕೆಲಸ ಆತುದರೆ, ದಡ್ಡರು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ಹೇಳು? ಅವರೂ ಬದುಕು ಮಾಡಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ? ಯೋಗ್ಯತೇನ ಬರಿ ಮಾಕ್ಸ್ ವಿಂದ ಆಡೆಲ್ಲಿಕ್ಕೆ ಆಗ್ನದೇನು?”

ಪ್ರಹ್ಲಾದನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು.

“ಅಪ್ಪ ನಿಂಗೆ ಹೆಂಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೂ ಅಥ ಆಗವಲ್ಲಲ್ಲ. ಮಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಕಂಪನಿನಾಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡೋದು ಅಂದರೆ ಏನಂತ ಅಂದುಕೊಂಡಿ ವಿನು? ಕನ್ನಡ ಸಾಲಿ ಮಾಸ್ತರ ಕೆಲಸ ಅಂತ ಮಾಡೇ ಏನು?...”

ಮುಖ್ಯ ಒಡೆದುಹೋಗಿಯಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಹ್ಲಾದನಿಗೆ ಆಡಿದ ಮಾತಿನ ಕ್ಷುರತೆ ಅರಿವಾಯ್ತು “ಇ ಆಂ ಸಾರಿ ಅಪ್ಪ...” ಅಂತಂದ. ಗೋಪಣಿನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮಾತನಾಡುವ ಯಾವ ಧೈಯವೂ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಸೀದ ತಮ್ಮ ಕೋಣಗೆ ಬಂದು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟರು. ಹಾಸಿಗೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ತೇಬಲಿನ ಮೇಲೆ ನಗುನಗುತ್ತಿರುವ ಹೆಂಡತಿಯ ಚಿತ್ರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. “ನನ್ನ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿಬಿಡೆ. ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿರಲಾರೆ. ನಲವತ್ತು ಪಷ್ಟ ದೇವರ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿದಂಗೆ ಮಾಡಿದ ಸೇವಾ ನಿನ್ನ ಮಗನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಲಕನ ಆಯ್ದುಲ್ಲಿ...” ಅಂತ ದುಃಖಿದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಕಣ್ಣಿಂದ ಎರಡು ಹನಿ ಜಾರಿದವು.

ಮಗ ಒಳಗೆ ಬಂದು, ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಹೂತ. ಗೋಪಣಿ ಮಾಸ್ತರರ ತೆಲೆ ಸವರಿ “ಅಪ್ಪ, ಅವೇಶದಾಗೆ ಏನೋ ಮಾತಾಡಿಕೊಟ್ಟಿ. ತಪ್ಪಾಯ್ತು ರಿಜ ಹೇಳ್ತಾನಿ, ಬರಿ ಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಸಂಬಳ ಬರುತ್ತೆ ಅನ್ನೋದು ಬಿಟ್ಟಿ ನನಗೆ ಇರೋ ಅಧಿಕಾರ ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಯಾರೋ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಒಳಿತು ಮಾಡಿದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕಾಗ್ತದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಚಕಾರ ಎತ್ತೋ ಹಂಗಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಕಾಸಿಂಸಾಬರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಅಥ ಆಗಂಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಏನೇ ಹೇಳಿದ್ದೂ ಅವರ ಮಗಂಗೆ ಕೆಲಸ ಹೊಡಂಗಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದ್ದೆ ನಾನು ಕಾಸಿಂಸಾಬರಿಗೆ ಇಡು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಲ್ಲಿ” ಅಂತಂದ. ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಮಾತಿಗೆ ಗೋಪಣಿ ಮಾಸ್ತರರು “ಬೇಡಪ್ಪ, ಕಾಸಿಂಸಾಬನು ಸಹಾಯ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರೇ ಹೂರಲು, ಸಾಲವನ್ನಲ್ಲ” ಅಂತ ಸೋತೆ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು.

ಆ ಭಟಕೆಯ ನಂತರ ಗೋಪಣಿ ಮಾಸ್ತರರು ಕಾದ ಗಾಜಿನಂತಾದರು. ಕೆಲವೇ ಹನಿ ತಣ್ಣೀರು ಬಿದ್ದರೂ ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಗುವಂತಿದ್ದರು. ಅವರ ಮನಸ್ಸಿ ಸುಧಾರಿಸಿದ್ದು ಮರುದಿನ ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೊಂದೂವರೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ರೇಶಾಳಿಗೆ ಹೆರಿಗೆಯ ನೋವು ಶುರುವಾದಾಗ! ಚಾಗಿನಾನ್ನು ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. “ ಮಾವ, ಅವರಿಗೆ ಪ್ಲೋನ್ ಮಾಡಿರಿ” ಅಂತಂದಳು. ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಮಗನ ಪ್ಲೋನ್ ಸಂಬಂಧ ನೇನಾಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆ ನೋವಿನಲ್ಲಿಯೇ ರೇಶಾ “ಎ..ಲ..ಿ...ಿ...” ಅಂತ ಹೇಳಿದಳು. ಮಾಸ್ತರರು ನಡುಗುವ ಕೈಯಿಂದ ಪ್ಲೋನ್ ಮಾಡಿದರು. ಮಗ ತಕ್ಕಣ ಹೂರಣಿ ಬರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ. ಆದರೆ ಅವನು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಏನಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಸುಮಾರು ಅಥ ಗಂಟೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮನೆ ಉರಿನಿಂದ ಹೂರಗೆ. ಮಗ ಮನಗೆ ಬರುವವರಿಗೆ ಗೋಪಣಿನವರಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೋಚಲಿಲ್ಲ.

ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವರ ಸಹಾಯವನ್ನಾದರೂ ಕೇಣೀಣವೆಂದುಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಈ ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತು ಎಬ್ಬಿಸಿದರೆ ಸಿಟ್ಟಾಗುತ್ತಾರೇನೋ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದರು. ಸೋಸೆಯ ಬಳಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು “ಈಗ ನೋವು ಹೆಂಗದಮ್ಮಾ? ಪರವಾಗಿಲ್ಲವಾ?” ಎಂದು ಶ್ರೀತಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡರು. ದೇವರ ಹೋಸೆಯೋಳಗೆ ಹೋಗಿ “ಸುಸೂತ್ರ ಹೆರಿಗೆ ಆಗೋ ಹಂಗೆ ನೋಡ್ಯೋಳಪ್ಪ” ಅಂತ ವ್ರಾಧಿಸಿದರು.

ಮಗ ಹೇಗನೆಯೇ ಬಂದ. ರಾತ್ರಿಯಾದ್ವರಿಂದ ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಹೆಚ್ಚಿರಲಿಲ್ಲ, ರೇಶಾ ಮಾಮೂಲಾಗಿ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಆಸ್ತ್ರೆಯ ಮುಂದೆ ಕಾರು ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಆದರೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವೋಂದು ಕಾದು ಕುಳಿತಿತ್ತು. ಆಸ್ತ್ರೆ ಬಂದಾ! ಗೇಟಿನ ಮುಂದೆ ತೂಕಡಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪೇದೆಯೊಬ್ಬ ಮೊಡ್ಡೆ ಸ್ಕೂಲ್‌ಜೆಲ್ ಆಗ್ಯೆತೆ ಸಾರ್... ಎಲ್ಲಾ ಬಂದ್... ಡಾಕ್ಟರಮ್ಮನ ಅರೆಷ್ಟ್ ಮಾಡಾರೆ....” ಅಂತ ಹೇಳಿದ. ಪ್ರಹಳಾದನಿಗೆ ಏನು ಮಾಡುವದೆಂದು ತೋಟಲಿಲ್ಲ. “ಹೋ ಕ್ಯಾನ್ ದೆ ದು ದಟ್...” ಅಂತ ಜೋರಾಗಿ ಅಂದ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರ ಮುಂದೆ ಕೂಗಾಡುವದು? ಡಾಕ್ಟರ ಮನಗೆ ಪ್ರೋನ್ ಮಾಡಿದ. ಎಂಗೇಜ್ ಟೋನ್ ಬಂತು. “ ಪ್ರೋನ್ ತೆಗೆದು ಇಟ್ಟಾರೆ ಸಾರ್... ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮಾಡಬೇಡಿ...” ಅಂತ - ವೇದ ಹೇಳಿದ.

ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಸ್ತ್ರೆಯಿದೆ ಎಂಬುದೂ ಪ್ರಹಳಾದನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಅಷ್ಟು ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಹೋಸ ಕೇಸನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೇ? “ಸುಮ್ಮನೆ ಸರಕಾರಿ ಆಸ್ತ್ರೆಗೆ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗ್ರಿ ಸಾರ್.... ಅದೇ ಬೇಸು....” ಅಂತ ಪೇದೆ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ “ಸರಕಾರಿ ಆಸ್ತ್ರೆನಾ.... ನೋ....ನೋ....” ಅಂತ ಪ್ರಹಳಾದ ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿಡ್. ಗೋಪಣಿ ಮಾಸ್ತರರೇ ತಲೆ ಹಾಕಿ “ಈಗ ಅದೇ ವಾಸಿ ಅನ್ವಿಸುದೆ ಪ್ರಹಳಾದ. ಕರಿಗೆ ಆದ ಮೇಲೆ ಚೇಕಂಡೆ ಒಳ್ಳೆ ಆಸ್ತ್ರೆಗೆ ಶಿಫ್ಟ್ ಮಾಡೋಣ” ಅಂತ ಹೇಳಿದರು. ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಹಳಾದ ಒಟ್ಟಿಕೊಂಡೆ. ಆಗ ಚೇರೆ ದಾರಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪೇದೆಯಿಂದಲೇ ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ಅದು ಎಲ್ಲಿದೆ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ.

ಸರಕಾರಿ ಆಸ್ತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳುವವರೇ ಗತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ರಿಸೆಪ್ಟ್ ಬಿಕೋ ಎನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಹಳಾದ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿ ಅವರಿವರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿದ. ಯಾರು ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೊಡಲಿಲ್ಲ. ದೂರದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ದಾದಿಯನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇ ಓಡಿ ಹೋದ. “ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರು ಬಾ ಕಡಿಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ಯಾರೆ. ಬಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕಾಯಿರಿ” ಅಂತಂದಳು. “ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಆಗಲೇ ನೋವು ಬಿಡುವಾಗರ್ತಿ...” ಅಂತ ಪ್ರಹಳಾದ ಸ್ವಲ್ಪ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತರಿಸಿದ. “ರೀ ಮಿಸ್ರ್, ಎಲ್ಲಾರ ಹೆಂಗಸರೂ ನೋವು ಶುರುವಾದ ಮೇಲೆ ಆಸ್ತ್ರೆಗೆ ಬರೋದು.... ನಿಮ್ಮದೇಮೋ ಸ್ಪೆಷಲ್ ಕೇಸ್ ಅನ್ನೋ ತರಹ ಆಡ್ಟಿರಲ್ಲ... ಸ್ವಲ್ಪ ತಡಕೊಳ್ಳಿ...” ಅಂತಂದಳು. ಪ್ರಹಳಾದನಿಗೆ ಮೈ ಕೈ ಪರಚೆಕ್ಕಿಂಬ್ಯಾವಂತಾಯಿತು. ಲಕ್ಷ್ಮಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗೆ ತೆರಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ ತನ್ನಂಥವರು ಸರಕಾರದಿಂದ ಈ ತರಹದ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನೇ ವಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು?

ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮುರಿದ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಸೋಸೆಯನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ, ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಆತಂಕದಲ್ಲಿ ಗೋಪಣಿ ಮಾಸ್ತರರೂ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಒಳಗೆ ಜೋಡ ಮಗ ಇಮ್ಮುಹೋರ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾರಾದರೂ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದ ಕುಳ್ಳಿಯ ದಾದಿಯೊಬ್ಬಳು ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನಿಂತಳು “ಗೋಪಣಿ ಮಾಸ್ತರರಲ್ಲೇನ್ನಿ?” ಅಂತಂದಳು. ಮಾಸ್ತರರು ಹೌದೆಂದು ತರೆಯಿಂಬಿಡಿಸಿದರು. ದಾದಿಯ ಮುಖಿ ಇಟ್ಟಾಗೆ ಅರಳಿತು. “ನಾನ್ನಿ ಮಾಸ್ತರ.... ರಾಧ.... ಆಕ್ಷಸಾಲಿಗರ ಗಂಗಣ್ಣನ ಮಗಳು.... ಗುತ್ತ ಶಿಗರಿಳ್ಳೇನ್ನಿ? ನೀವು ನಂಗೆ ‘ಗಿಡ್ಡ ಮಟಾಣೆ ಮಕ್ಕಳ ರಾಣೆ’ ಅಂತ ಕರೀತಾ ಇಡಿ ನೋಡಿ....” ಅಂತಂದಳು. ಮಾಸ್ತರರು ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಹಾಗೆ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟೇ ಜ್ಞಾನಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಈ ‘ಗಿಡ್ಡ ಮಟಾಣೆ’ ನೆನಪಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ತೋರ್ವೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ “ಹೇಡೇನಮ್ಮು.... ಭೇಜಿದ್ದೀಯೇನಮ್ಮು....” ಅಂತ ಮಾತನಾಡಿಸಿದರು.

ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲಾ ಸರಾಗವಾಗಿ ಆಗಿ ಹೋಯಿತು. ರಾಧ ಅದೆಲ್ಲಿಂದಲೀ ಸೈಚರ್ ತಂಡಳು. ಒಂದಿಬ್ಬರು ಆಯಾಗಳನ್ನು ಇವಾನರನ್ನು ಕರೆತಂಡಳು. "ಏನೂ ಹೆದರಬೇಡಿ ಮಾಸ್ತರೆ.... ಹೆರಿಗೆ ಸುಸೂತ್ ಆಗ್ರದೆ...." ಅಂತ ಮಾಸ್ತರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದಳು. ಎಂದು ಹವಾನಿಯಂತ್ರಿತ ಕೊತಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತರ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಹಳಾದನನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದಳು. "ಆಯಾಸ ಆಗಿದ್ದೆ ಹಂಗೇ ಅಡ್ಡ ಆಗ್ರಿ ಮಾಸ್ತರ.... ಹೆರಿಗೆ ಆದ ಮೇಲೆ ನಾನೇ ಎಷ್ಟಿಂದಿನಿ...." ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಪ್ರಹಳಾದ "ಯಾವ ಡಾಕ್ಟರ್ ಹ್ಯಾಂಡಲ್ ಮಾಡ್ರಾರೆ?" ಎಂ.ಡಿ.ನಾ ಇಲ್ಲಾ ಎಂ.ಎಂ.ಎಸ್. ನಾ?" ಅಂತ ಕೇಳಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸಿದ ರಾಧ "ಮಗ ದೊಡ್ಡ ಸಂಬಳ ಕೆಲಸ ಮಾಡ್ರಾನಂತೆ ಕಾಣಿಸ್ತುದಲ್ಲರೇ ಮಾಸ್ತರ..." ಅಂತ ಗೋಪಣಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು. "ಮತ್ತೆ ಸಿಜರಿನ್ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗ್ರದೇನಮ್ಮೆ?" ಎಂದು ಗೋಪಣಿ ವಿಚಾರಿಸಿದರು. "ಆಯ್, ಗೊತ್ತಿಯೋ ಕೇಸಿಗೆ ಡಾಕ್ಟರೆಯ ಕತ್ತರಿ ಹಾಕಂಗಿಲ್ಲ ಬಿಡರಿ...." ಎಂದು ನಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು.

ಮತ್ತೆರಡು ತಾಸಿನಲ್ಲಿ ಹೆರಿಗೆಯೂ ಆಯ್ತು "ಮೊಮ್ಮೆಗ ಹುಟ್ಟಾನೇ... ನೋಡ ಬಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತರರ... ಬಳಾರಿ ಬೆರಕಿ ಮುಖಿದಾಗೆ ಎದ್ದು ಹೊಡಿತದೆ..." ಅಂತ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತೋರಿಸಿದಳು. ಬಿಳಿಯ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಕಾಲು ಮುದುರಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಬೆಣ್ಣೆಯ ಮುದ್ದೆಯಂತಹ ಕೂಪು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಕಂಡಂತೆ ಸಣ್ಣಗೆ ನಕ್ಕಿತು. ಗೋಪಣಿ ಮಾಸ್ತರರ ಹೃದಯ ಹಿಗ್ಗಿತು. ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ನೋಡಿದರೆ ಥೇಟ್ ಯುಕ್ತಿಂಥಾರ್ಮಣ ಮುಖ! ಮಗರಾಯ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಸೆಪಟ್ಟು, "ಹವಾರು ಹೀಗೆ ಕುತ್ತಿಗೆ ಹತ್ತಿರ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಎತ್ತಿಗೋಬೇಕು." ಅಂತ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಮಾನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡ ಪ್ರಹಳಾದನಿಗೆ ದೇಹದೊಳಗೆ ಸಂತೋಷದ ಸೆಲೆಯೋಂದು ಹರಡಿ ಮೈ ಜುಂ ಆಯಿತು. ಹೆಂಡತಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಶಾಳಿತು ಆವಕ ಹಣೆಯನ್ನು ಸವರಿದ. ರೇಶಿಾ ನೆಮ್ಮೆದಿಯಿಂದ ಮುಗುಳುನಕ್ಕೆಳು.

ಹತ್ತು ದಿನ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಸರಕಾರಿ ಆಸ್ತಿತ್ವಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಿತು. "ಮಾಸ್ತರರೆ... ಮಾಸ್ತರರೆ...." ಎನ್ನುತ್ತಾ ರಾಧ ಎಲ್ಲಾ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. "ನೀವು ಮನೀಗೆ ಹೋಗಿ ತಣ್ಣಿಗೆ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಿ, ಮಾಸ್ತರರೆ, ರಾತ್ರಿ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡೋಳೇವಿ..." ಎಂದು ಕಂತಹಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. "ಮೊಮ್ಮೆಗೆ ಒಂದು ಭಲೋ ಹೆಸರು ಹುಡುಕಿತ್ತಿ..." ಅಂತ ಹೇಳಿದಳು. ಬೇಡ ಬೇಡವೆಂದರೂ ಕೇಳಿದೆ ಅದೆಂತಹದೋ ಇಸ್ತೋಂಟ್ ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಳು. ಪ್ರಹಳಾದ ಬೆರಗಾಗುವಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಬಿಲ್ಲಾ ಆಗಿತ್ತು.

ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ದಿನ ಮಾಸ್ತರರು ರಾಧಳಿಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು-ಹಣ್ಣು-ಹಂಪಲುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಅವುಗಳ ಮೇಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ನೋಟುಗಳನ್ನು ಚಾಯಾಗಿ ವಿರಾಕರಿಸಿದ ರಾಧ "ಏನ್ನಿ ಮಾಸ್ತರರ... ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಹಣ ಹೆಂಗೆ ತೊಗೆಳ್ಳಾಗ್ರದೆ ರೀ...." ಅಂತಂದಳು. "ಹಂಗಲಮ್ಮ ಇಷ್ಟು ಕಾಳ್ಜೀಂಡು ಮಾಡಿದ್ದಿ... ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನಾವು ಏನಾರ ಕೊಡಬೇಕೋ ಬ್ಯಾಡೋ...." ಅಂತಂದರು. "ಮಾಸ್ತರರ, ಬದುಕು ಚಾಡೋದು ಹೆಂಗೆ ಅಂತ ಕಲಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರಿ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದು ಬೇರೆ ಏನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗ್ನೇತೆ ಬಿಡ್ಡಿ" ಅಂತಂದು ಖಡಾ ಖಂಡಿತವಾಗಿ - ಇಂದಿನ ವಿರಾಕರಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು. ಕಾರಿನ ತನಕ ಬಂದು, ಮಗುವಿನ ಮೂಗನ್ನು "ಅ...ಲ...ಲಾ...." ಎಂದು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಬೀಳೆಷ್ಟುಟ್ಟಳು.

ಇಂದಿನ ವಾಹಾಸು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಪ್ರಹಳಾದ ಮಾತನಾಡಿದ. "ಅಪ್ಪ, ರಾಧಳಂತಹ ವೈಕಿ ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತಾ ಸಿಗಂಗಿಲ್ಲ ಆವಿಷ್ಟಿದೆ. ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿ ವಿಬರಿಲ್ಲದಂಗೆ ದುಡಿದು ಯಾರೋ ಅಮೇರಿಕಾದವನು ಉಪಯೋಗಿಸುವಂತಹ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಬರಿತೀವಿ. ಅವರಿಗೆ ಇಂದಿನ ಮೊತ್ತಿಲ್ಲ, ನಮಗೆ ಅವರ್ಯಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರೋದು ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ನಿಗದಿಯಾಗಿರೋ ಬಡ್ಡೆಟ್ ಮಾತ್ರ..." - ಅಂತಂದ, ರೇಖಾ ಶೊದೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸುಕುಮಾರನಿಗೆ ಅದೇನಫ್ರಿವಾಯಿತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಸಣ್ಣಗೆ ನಕ್ಕಿ

ಕಥೆಗಾರರ ಪರಿಚಯ

ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಸಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಕಥೆಗಾರ ವಸುಧೇಂದ್ರ ಅವರು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಸಲ್ಲಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ೨೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಉದ್ದೇಶಿಯಾಗಿ ಮಡಿಯುತ್ತಿರುವ ವಸುಧೇಂದ್ರ ಅವರು ಕನ್ನಡದ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಕಥೆಗಾರರೂ ಹೋದು. ಮನೀಷ, ಉಗಾದಿ, ಚೇಣಿ, ಹಂಪಿ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೈಸ್, ಮೋಹನಸ್ವಾಮಿ, ವಿಷಣು ಭಿನ್ನರಾಶಿ ಮುಂತಾದವು ಇವರ ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳು. ಹರಿಹರ್ತೆ ಸತ್ಯ ಇವರ ಕಾದಂಬರಿ. ಹೋತೆಗಳು, ವರ್ಣಮಾಯ, ಐದು ಪ್ರಸ್ತಾವ ವರದಕ್ಕಿಣ ಮುಂತಾದವು ಇವರ ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಕಲನಗಳು. ಮಿಥುನ, ಎವರೆಸ್ ಇವರ ಭಾಷಾಂತರ ಕೃತಿಗಳು. ಕನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ದ.ರಾ. ಚೇಂಡ್ರ ಕಥಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಮಾಸ್ತಿ ಕಥಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮುಂತಾಗಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ವಸುಧೇಂದ್ರ ಸಮಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಲೇಖಕರೂ ಆಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕಥೆಯ ಆಶಯ

“ಯುಗಾದಿ” ಕಥೆಯು ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯ ಮಾಸ್ತರಾಗಿರುವ ಗೋಪಣ್ಣ ಅವರಿಗೂ ಅವರ ಸಾಫ್ಟ್ ವೇರ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಮಗನಿಗೂ ಉಂಟಾಗುವ ಅಂತರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಕಂದರಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲತೆಯಿಂದಲೇ ಆದವು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವರು ಈ ಕಥೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಸೂಚಿಸುವಂತಿದೆ. ‘ರೂಢಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು ಕಷ್ಟ; ಮುರಿಯುವುದು ಇನ್ನೂ ಕಷ್ಟ; ಮರಿಯುವುದಂತೂ ಇನ್ನೂ ಕಷ್ಟ!'- ಇದು ವಸುಧೇಂದ್ರ ಅವರು ಬಳಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಲು.

“ಯುಗಾದಿ” ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಂದಾಗಿ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವ ಹಿರಿಯ ಜೀವಿಯೋಬ್ಬನ ಅಸಹಾಯಕತೆಯ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಕೆಳಸ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ ಮೌಲ್ಯಗಳೇ ಕತೆಯ ತಿರುಳಾಗಿವೆ.

ಹಳೆಯ ರೂಢಿಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ರೂಢಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಾಣುವ ಅವರಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯ ಆಶಯಗಳು ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೌರ್ಯಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಬಲ್ಲ ಚತುರತೆ ಇರುವ ಲೇಖಕನಿಗೆ, ಮೂರ್ತಿಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಮೌಧ್ಯ, ಆಚರಣಗಳ ಕೌರ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಅಮೂರ್ತನೆಲೆಗಳಿಗೆ ನುಗ್ಗಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಗುಣವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ವರ್ಗಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇವು

ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ

17. ಮೇಗಾನೆ ಎಂಬ ಗಿರಿಜನ ಪರವರ್ತತ

ಡಾ. ಹಿ.ಚಿ. ಚೋರಲಿಂಗಯ್ಯ

ಮೂಲತಃ ಬಯಲುಸೀಮೆಯ ಬೆಂಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನನ್ನಂಥವನಿಗೆ ಮಲೆನಾಡಿಗೆ ಹೋಗುವುದೇ ಒಂದು ಅನಂದದ ಸಂಗತಿ. ಅಲ್ಲಿನ ಹಸಿರು ವನರಾಶಿಯಾಗಲೀ, ಹರಿಯುವ ಹಳ್ಳಗಳಾಗಲೀ, ಗೊಂಚಲು ಹೂವಾಗಲೀ ಬಯಲುಸೀಮೆಗೆ ಕೇವಲ ಮಳೆಗಾಲದ ಪಳೆಯಳಿಕೆಗಳು.

ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಕೆ. ಕರೀಂಖಾನಾರವರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿಯ ಮೊದಲ ಹಂತವಾಗಿ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಶ್ರೇಣಿಯ ಆಜುಬಾಜಿನ ಎಲ್ಲ ಗಿರಿಜನರ ಜೀವನ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಪುರಿತಂತೆ ವೀಡಿಯೋ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಚೆತ್ತುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಒಂದು ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಮಲೆನಾಡು ಕೂಡ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಬರಿದಾಗಿ, ಬಯಲಾಗಿ, ಬರಡಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗುವ ಅಪಾಯದ ಮನವರಿಕೆಯಿದ್ದ ಕರೀಂಖಾನರು ಹಸಿರು ಉಳಿದಿರುವಾಗಲೀ ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮೂರ್ಯೇಸಬೇಕೆಂಬ ಕಟ್ಟಾಜ್ಞಿಯನ್ನು ಕೂಡ ನಮಗೆ ವಿಧಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮೊದಲ ಹಂತವಾಗಿ ನಾವು ಶಿವಮೋಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದೆವು. ತಾಳಗುಪ್ಪದ ಗಿರಿಜನ ಕ್ಷತ್ರಮು ಶಾಲೆಯ ಹುಚ್ಚಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರ ನೆರವಿನಿಂದ ಪಕ್ಷಿಮಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೨೦ ಕಿ.ಮೀ. ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿ ನಾಗವಳ್ಳಿ ತಲುಪಿದೆವು.

ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯ ಅತ್ಯನ್ನತ ಶ್ರೇಣಿಗಳ ಕಣಿವೆಯೊಳಗೆ ಸುಂದರ ನದಿ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ನಾಗವಳ್ಳಿ ಇವತ್ತಿಗೂ ಮಲೆನಾಡಾಗೇ ಉಳಿದ್ದುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ಸಂತೋಷ ತಂದಿತ್ತು. ನಾಗವಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಹಾಡುವಳ್ಳಿಗಳ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ದಟ್ಟ ಕಾಡಿನ ಒಡೆಳೊಳಗಿರುವ ಗೊಂಡ ಜನಾಂಗದವರ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ನಮ್ಮ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ನಾಗವಳ್ಳಿಯಿಂದ ಹಾಡುವಳ್ಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಜೆಳಗೆ ಜೀವು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸುತ್ತಲೂ ಒಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣಾಡಿಸಿದೆವು. ಕೋಟಿಯಂತೆ ಹಬ್ಬಿದ ಪರವರ್ತತ ಸಾಲುಗಳು, ಮೊನಚು ಗಿರಿಶಿರಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆ ಎಬ್ಬಿಸಹತ್ತಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಿ ಸೂಜಿಯಂತೆ ಮೇಲೇಖವ ಹೋಗೆ ವಸತಿ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ದೂರದೂರದಲ್ಲಿ ನಾಯಿಯೋ, ಹಸುವೋ, ಮತ್ತಾವುದೋ ಪ್ರಾಣಿಯ ಶಬ್ದ ಆಗಾಗ ತೇಲಿಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಲಟ್ಟ... ಲಟ್ಟ.... ಎಂಬ ಮರಕಡಿಯುವ ಶಬ್ದವೂ ಕೇಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಡುವಳ್ಳಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಸಂಗೀತಪುರವೆಂಬ ಹೆಸರು ಇತ್ತಂತೆ. ಅದು ಜ್ಯೋತಿರ ಉರಾಗಿತ್ತೆಂದು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆವು. ಈಗ ೧೦-೧೨ ಮನೆಗಳ ಕುಗ್ರಾಮ ಅಷ್ಟೆ

ಅಲ್ಲಿಂದ ಸುಮಾರು ೫ ಕೆ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಅರ್ಕಳ ಎಂಬ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಕಾಲ್ಪನಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಹೋರಟೆವು. ಇಕ್ಕೆಷಾದ ದಾರಿ. ದಾರಿಯಂಚಿಗೆ ಮಂಡಿಯಿತ್ತರ ಬೆಳೆದ ಹುಲ್ಲು. ಒಬ್ಬರ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬರ ಪಯಣ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಡಿಕೆ ತೋಟಗಳ ಸುಂಪು. ಕಣೆವೆಯಲ್ಲಿನ ತುಂಡು ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಗೊಂಡರು ಮತ್ತು ದೀವರ ಜನಾಂಗ. ಕೊರಳಿಗೆ ಮರದ ಗಂಟೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ತುಂಡು ಹಸುಗಳ ಕೊರಳ ನಾದ. ನಾಗವಳ್ಳಿಯ ದೀವರ ಕುಪ್ಪಯ್ಯ, ಗೊಂಡ ಜನಾಂಗದ ಕರಿಯ ನಮ್ಮ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು. ನಾಡಕೋವಿಯೊಂದನ್ನು ಹೆಗಲಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಪ್ಪಟಿ ಬೇಟಗಾರನಂತೆ ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಮುನ್ನನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಕುಪ್ಪಯ್ಯನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವುದೇ ನಮಗೆ ತ್ರಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತಿರುವು-ಮುರುವಿನ ಕೊರಕಲು ಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಮರೆಯಾಗಿ ಯಾವುದೋ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಇದ್ದಕ್ಕಿಂದಂತೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಕಮ್ಮ ಚಮ್ಮದ ದಷ್ಟಮಷ್ಟನಾದ ಈ ಕುಪ್ಪಯ್ಯ ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಿಷ್ಣಾತ ಬೇಟಗಾರ ಮಟ್ಟಣಂತೆಯೇ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಅಲ್ಲಿನ ಮಟ್ಟಣನ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತು, ಆ ಮಟ್ಟಣನಿಗೂ ಈ ಕುಪ್ಪಯ್ಯನಿಗೂ ಇದ್ದಿರಬಹುದಾದ ಸಾದ್ಯಶ-ವೈದ್ಯಶಗಳನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಗುಂಪಿಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕುಪ್ಪಯ್ಯ ಸರಕ್ಕನೇ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಾಯಿ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟ ಮಾತನಾಡದಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದ. ಏನೋ ಇರಬೇಕೆಂದು ಅವನ ಸೂಚನೆಗಮಸಾರವಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಗಕ್ಕನೇ ನಿಂತೆವು. ಒಂದು ಕ್ಷಣೆ ನಿಂತು ಎತ್ತಲೋ ನೋಡಿದ ಕುಪ್ಪಯ್ಯ ಒಂದು ಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ಓಡತೋಡಿದ. ನಮ್ಮ ಹಿಂದೆ ಬೆಂಗಾವಲಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕರಿಯನೂ ಹೇಳಿದೆ ಕೇಳಿದೆ ಕುಪ್ಪಯ್ಯ ಓಡಿದ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಓಡಿದ. ಏದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಏದುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು. ಮೊಲವೋಂದು ಕುಪ್ಪಯ್ಯನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೆಂದ್ದು ಅದನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾಗಿಯೂ, ಬೇಟೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕುಪ್ಪಯ್ಯ ಅನಂತರ ವಿವರಿಸಿದ. ಹಿಂಗೆ ಸುಮಾರು ೫ ಕೆ. ಮೀ. ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದ ನಾವು ಅರ್ಕಳವೆಂಬ ಸುಂದರ ತಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದೆವು. ಹಾಡುವಳ್ಳಿಯಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪರ್ವತ ಶಿವಿರವೊಂದು ಈಗ ನಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮೇಲೇ ಇತ್ತು. ಆಗಾಗ ಶಿವಿರಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ಮೋಡಗಳು ಕರಗಿ ಕರಗಿ ವಿವಿಧಾಕಾರ ತಾಳುತ್ತಿದ್ದವು.

೨

ಅಂದಿನ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಅರ್ಕಳದ ಗೊಂಡರ ಪರಿಸರವನ್ನು ಚಿತ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗುವುದಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಗಡೆ ಮೈಜಾಚಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಯೊಂದನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಆ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ‘ಮೊನ್’ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿ ಇರುವುದಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲಿ ‘ಕುಣಬಿ’ ಎಂಬ ಜನಾಂಗ ವಾಸವಿರುವುದಾಗಿಯೂ, ಅವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಇದುವರೆಗೆ ಸ್ವರ್ಪಳಿಸ್ತೇ ನೋಡಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಿದ್ಧರಿರುವುದಾದರೆ ಬೆಟ್ಟ ಹತ್ತಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಮೊದಲು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಾಗಿಯೂ ಕುಪ್ಪಯ್ಯ ತಿಳಿಸಿದ. ಸಾವಿರಾರು ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದ್ದ ಬೆಟ್ಟದ ಶಿವಿರವನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ದಂಗಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಸವಳಿದ್ದ ವಿಷ್ಣು ಎಂಬ ಸ್ವಲ್ಪ ದಂಡಾತಿ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಗೆಳೆಯ “ಅಯ್ಯಪ್ಪ ನಾನಂತಾ ಬರುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂಬ ಪ್ರಥಮ ಉದ್ದಾರವೆತ್ತಿದರು. “ಎಲ್ಲರೂ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತೆ. ಹೋಗಿ

ಬರೋಣ. ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರ್ತ್ಯೋ ಇಲ್ಲೋ" ಎಂದು ಕ್ಯಾಮೆರಾಮನ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ ಉತ್ಸಾಹ ತೋರಿ ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡಿದರು. ನಾನಂತರ ಬೆಟ್ಟಪತ್ತಿಯೇ ತೀರಬೇಕೆಂಬ ದೃಢ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆ. ನನ್ನ ನಿರ್ಧಾರ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಗಳಿಯ ಲಿಂಗೇಗೂಡ ಹತ್ತಲೇಬೇಕೆಂಬ ಹಟ ಹಿಡಿದರು. ಪಾಪ ವಿಷ್ಣು ಬಹುಮತಕ್ಕ ತರ್ಲಿಬಾಗಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಗೊಂಡರ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಅಳನ್ನು ಹಾಡುವಳ್ಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿ ಜೀಮು ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದೆವು. ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಕರೀಂಖಾನರು ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಗಿರಿಜನ ಮೇಳ ನಡೆಸುವ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಮುಖಿರ ಜೊತೆ ಸೂಚಿಸಿದೆವು. ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಕರೀಂಖಾನರು ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಗಿರಿಜನ ಮೇಳ ನಡೆಸುವ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಮುಖಿರ ಜೊತೆ ಸಮಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಹುಟ್ಟಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರೂ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ತೈವರ್ ಮೂಲಕ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸಾಹಸಯಾತ್ರೆಗೆ ತೋಡಿದೆವು. ನಮ್ಮ ಸಾಹಸ ಯಾತ್ರೆಯ ನಂತರ ನಾಗವಳ್ಳಿಯಿಂದ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗರ ತಲುಮುವುದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿಕೊಂಡೆವು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಂಜೆ ಉಗಂಟಿಯಾಗಿತ್ತು. ಸರಿ, ಮುಸ್ಸಂಜೆಯ ಮಸುಕು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡೆನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣ ಸಾಗಿತು. ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಕುಪ್ಪಯ್ಯ ಕೋವಿ ಹೆಗಲಿಗೇರಿಸಿ ಹೊರಟಿ. ಅರ್ಕಾಳಿದ ಇಬ್ಬರು ಹುಟ್ಟಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕ್ಯಾಮೆರಾ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೆಟ್ಟಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಜೊತೆಗೂಡಿದರು. ಕರಿಯ ಹಿಂದಿನಂತೆ ನಮ್ಮ ಚೆಂಗಾವಲಿಗೆ. ಗೊಂಡಾರಣ್ಯ, ಹಲವು ಹತ್ತು ಜಾತಿಯ ಹೆಮ್ಮರಗಳು, ನೂರೆಂಟು ರೀತಿಯ ಬಳ್ಳಗಳು, ಚಿಯೋ... ಎನ್ನುವ ಜೀರುಂಡೆಗಳ ಶಬ್ದ. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕೆಂಬೆಳಕಿದ್ದರೂ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕತ್ತಲ ಅನುಭವ. ಎನ್ನುವ ಜೀರುಂಡೆಗಳ ಶಬ್ದ. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕೆಂಬೆಳಕಿದ್ದರೂ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕತ್ತಲ ಅನುಭವ. ಸೂರಿನೂರು ಅಡಿ ಏರುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಏಡುಸಿರು, ಅಸ್ಯ....ಉಸ್ಯ.... ಎನ್ನುವ ತೋಳಲಾಟ. ಒಬ್ಬರಷ್ಟೇ ಮುನ್ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂಥ ಕಿರುದಾರಿ. ಕುಪ್ಪಯ್ಯ ಗಿಡಗಂಟಿ, ಮರಗಿಡಬಳ್ಳಗಳ ಲೆಕ್ಕವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಕಾಡುಮಿಕದಂತೆ ಮುನ್ನಗೂತ್ತಿದ್ದ. ಕವನ ನಾಲ್ಕು ಹೆಚ್ಚೆ ನೆಮ್ಮಿಂದ ಮುಂದಾದರೂ ಸಾಕು ಕುಪ್ಪಯ್ಯನನ್ನು ಮುಂದಿನ ದಾರಿ ತೋರಿಸುವಂತೆ ಅಂಗಳಾಚ್ಚಿದ್ದೆವು. ಏರುತ್ತಾ ಏರುತ್ತಾ ಆವರಿಸಿದ ಕಗ್ಗತಲು ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂಮೋಣ ಹೊಸದಾದ ಜಗತ್ತಿಗೆ ನೂಕಿತು. ಅಲ್ಲದ್ದಿಲ್ಲ ಮಿಳಾಮಿಣಾಗುಟ್ಟಿರ ಮಿಂಚು ಹುಳುಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಸಾವಿರ ಅಡಿ ಏರಿರಬಹುದು. ವಿಷ್ಣು ಸಾಧ್ಯವೇ ಶಲ್ಲವೆಂದು ಕುಲಿತೇಬಿಟ್ಟ ತನ್ನನ್ನು ತಮಾಚೆ ಮಾಡಿದ ಲಿಂಗೇಗೂಡರನ್ನು ವಾಚಾಮಗೋಚರವಾಗಿ ಶಪಿಸಿದ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ವಿಷ್ಣು ಮಾತ್ರ ಸುಸ್ತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿಷ್ಣು ಸುಸ್ತಾಗಿ ಕೂರುವುದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಯಾವಾಗ ವಿಷ್ಣು ಕೂಡಿಸೋ ಅವನ ಮೇಲಿ ಗೂಬೆ ಕೂರಿಸಿ ನಾವೂ ಕೂತೆವು. ಹೀಗಾದರೆ ನೀವು ಮೇಗಾನೆ ತಲುಮುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಗೊಣಗುತ್ತಿರೇ ಕುಪ್ಪಯ್ಯನೂ ನಿಂತ.

ಕುಪ್ಪಯ್ಯನ ಅವಸರಕ್ಕೆ ಬೇಸರದಿಂದಲೇ ಮತ್ತೆ ಪರ್ಯಾಯ ಮುಂದುವರೆಸಿದೆವು. ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಕರಿಯ ಬಲಕ್ಕೆ ಜೋಡಿರಿ, ಏಡಕ್ಕೇ ನಡೆಯಿರಿ, ಜೋಕೆ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದು. ಬಲಕ್ಕೆ ನೂರಾರು ಅಡಿ ಅಳದ ಕಮರಿ ಇತ್ತಂತೆ. ಕತ್ತಲಾದುದರಿಂದ ಅದೇನೂ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೆಂಕಿಯ ದೊಂದಿಯನ್ನಾದರೂ ತರಬೇಕಾಗಿತ್ತೇಂದು ಕರಿಯ ಗೊಣಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಕ್ಷಯಲ್ಲಿದ್ದ ಟಾಚ್‌ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸರಿ, ಕುಪ್ಪಯ್ಯ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಒಣಿದ ಬೆತ್ತದಂತಿದ್ದ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಕಂತೆಕಟ್ಟಿ, ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿದ. ಅದು ರವರವನೆ ಉರಿಯುವ ದೊಂದಿಯಾಯಿತು.

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದಾರಿ ಕಾಣುವಂತಾಯಿತು. ಅಂಥ ನಾಲ್ಕು-ಬಂದು ದೊಂದಿಗಳು ಉರಿದು ಭಸ್ಕವಾದರೂ ಆ ಜಾಗ ಸಿಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಸುಸ್ಮೋ ಸುಸ್ಮು. ಸುಮಾರು ಎತ್ತರವನ್ನು ಬಸವಳಿಯತ್ತಾ ತಲುಪಿದ ಮೇಲೆ ನೀಲಾಕಾಶ ಗೋಚರಿಸಿತು. ಲಕ್ಷ್ಯಂತರ ನಕ್ಕತ್ತಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಮಿನುಗಿದವು. ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗವಿದ್ದ ಚಂದ್ರನೂ ಕ್ಷೀಣವಾಗಿ ನಕ್ಕ. ಮರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ವಿರಳವಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ಸಣ್ಣ ಕಾಲು ಹಾದಿ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಒಂದು ಮಾರು ಅಗಲವಾಯಿತು. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ಈವ ಬಂದಂತಾಗಿ ಮಾತು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆವು. “ಇಂಥ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರಲು ಇವರಿಗೇನು ಬಂದಿತ್ತು ದಾಡಿ” ಎಂದು ಲಿಂಗೇಗೌಡ ತಮ್ಮ ಗಮ್ಮತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾದು ಕುಣಬಿಯವರ ದಡ್ಡತನವನ್ನು ಅಳಿದರು. ಬೆಟ್ಟ ಹತ್ತುವಾಗ ವಿವರಿತ ಬೇವರಿದ್ದ ಮ್ಯಾನೀರು ಕ್ರಮೇಣ ಶೀತಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಚೆಳಿಯ ಅನುಭವವಾಗಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅಷ್ಟು ತಂಪಾದ ಗಾಳಿ ಆ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸುಯಾಗುಡುತ್ತಿತ್ತು.

ನಮ್ಮ ಮಾತಿನ ಶಬ್ದ ಅಲೆಲಲೆಯಾಗಿ ತೇಲಕೊಡಗಿದಂತೆ ಕುಣಬಿಯರ ನಾಯಿಗಳು ಚುರುಕಾಗಕೊಡಗಿದೆವು. ಮೂರದಿಂದಲೇ ಬೊಗಳಿವ ಮತ್ತು ಕುಯಾಗುಡುವ ಶಬ್ದ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಂತೇ ನಾಲ್ಕಾರು ನಾಯಿಗಳು ಒಮ್ಮೆಲೇ ನುಗ್ಗಿ ಬಂದವು. ಕುಪ್ಪಯ್ಯ ಹಚಾಹಚ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ ನಿಂತವು. ಚಣಬಿಯರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಸರುಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟ ಹತ್ತಿ ಬಂದಿರುವ ಈ ಜನ ಯಾರಿರಬಹುದು? ನಾಲ್ಕಾರು ಗಂಡಸರು ಯಾವುದೋ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಗುತ್ತಾ ನಾಯಿಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಬಂದರು. ಮಬ್ಬಗತ್ತಲೆನ ಮುಖಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಗುರುತು ಹಿಡಿಯಲು ತಡವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕುಪ್ಪಯ್ಯ ಜೋರಿನ ದನಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅವರ ಆತಂಕ ನಿಘಾರಣೆಯಾಯಿತು. ಅವರೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಹೊತ್ತು ಶಂದಿದ್ದವರ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಭಾರಗಳನ್ನು ಅವರೇ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡರಲ್ಲದೆ ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾ ಗದ್ದೆಯ ಮಟ್ಟ ಬದುವಿನ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಹಾಕತೊಡಗಿದರು. ರಣರಂಗಕ್ಕೇ ಸಿದ್ಧವಾದಂತಿದ್ದ ನಾಯಿಗಳು ತಮ್ಮ ಒಡೆಯರ ನಡೆವಳಿಕೆಗನುಸಾರವಾಗಿ ತಾವು ಬಾಲ ಮುದುರಿಕೊಂಡು ಮುಸಿಮುಸಿಗುಟ್ಟುತ್ತಾ, ನೆಲ ಮೂಸುತ್ತಾ ಪಡೆಯತೊಡಗಿದವು. ಮಂದ ಬೆಳಕಿನ ನಡುವೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಗುಡಿಸಲುಗಳ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡುತ್ತಿದ್ದಂತೇ ಇಡೀ ಹಾಡಿಯ ಜನರೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದರು. ಮಲಗಿ ನಿದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗುಡಿಸಲೆಂಳಗೆ ಏಣಕು ದೀಪಗಳು ಹತ್ತಿಕೊಂಡವು. ಒಂದು ಗುಡಿಸಲ ಮುಂದಿನ ವಿಶಾಲ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕಂಬಳಿ ಹಾಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೂರಿಸಲಾಯಿತು. ಸುಸ್ತಾಗಿ ಬೆಂಡಾಗಿದ್ದ ನಮಗೆ ನೀಡಿದ ಬೆಲ್ಲದನೀರು ಅಮೃತ ಸಮಾನವಾಯಿತು. ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕ್ತಿ ಜನಕ್ಕೆ ನಾವು ಬಂದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ ಕುಪ್ಪಯ್ಯ ‘ನಾಳಿ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸೇರುವ ಹೋಗಿ’ ಎಂದು ಕಳಿಸತೊಡಗಿದ. ನಮ್ಮ ವಾಸ್ತವ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಗುಡಿಸಲ ಜಾಗವನ್ನೇ ಖಾಲಿ ಮಾಡಿಸಲಾಯಿತು. ಆತುರಾತುರವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಗಂಜ ತಯಾರಿಸಲಾಯಿತು. ಹೊಟ್ಟಿಗೇನಾದರೂ ಬಿದ್ದರೆ ಸಾಕಂದು ಒಣಮೋರೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನಾವು ಬಟ್ಟಲುಗಟ್ಟಲೇ ಗಂಜ ಕುಡಿದೆವು. ವಿಷ್ಣುವಂತೂ ಉಂಡು ಎಷ್ಟು ದಿನವಾಗಿತ್ತೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಹೀರತೊಡಗಿದ.

ಬೆಳಗೆ ಎದ್ದಾಗ ಇದು ಪರ್ವತವೇ ಅಲ್ಲ, ಯಾವುದೋ ಸಮತಟ್ಟಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದೇವೆ ಅನ್ವಯವಂತೆ ಇಡೀ ಸ್ಥಳ ಗೋಚರವಾಯಿತು. ಆ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಎತ್ತರದ ಬೆಟ್ಟಗಳು ಕುಡಿಯೋಡಿದ್ದವು. ಹಾಗಾದರೆ ನಾವು ಹತ್ತಿಬಂದ ಪರ್ವತ ಯಾವುದು? ಇದೇನು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಏಣಿಯೇ? ಇದೇ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯ ವಿಶೇಷ! ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೊಂದು ಬೆಟ್ಟ; ಆ ಬೆಟ್ಟಗಳ ದುರ್ಗಮ ಕಣಿವೆ-ಕಂದರಗಳಲ್ಲಿ ಜನ ಜೀವನ. ನಮಗಂತೂ ಬಹಳ ವಿಚಿತ್ರವೆನಿಸಿತು. ಮೂಡಣ ಸೂರ್ಯ ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಏಣಿಗಂಟೆ ಮೀರಿತು. ಮತ್ತಾವುದೋ ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯೇರಿ ಸೂರ್ಯ ತನ್ನ ಕರಣಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬತ್ತಿದ್ದು. ತೇಲಾಡುವ ಮೇಘಗಳ ಮಧ್ಯ ಇರುವುದರಿಂದಲೇ ಇದಕ್ಕೆ 'ಮುಗಾನೆ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿರಲಬಹುದು ಎನ್ನಿಸಿತು. ಅರಳೆ ರಾಶಿಗಳಂಥ ಮೋಡಗಳ ತೇಲಾಟ ಮನಮೋಹಕವಾಗಿತ್ತು.

ಆಗಲೇ ಇಡೀ ಕುಣಬಿಯರ ಹಾಡಿ ಬದುಕಿಗಳಿದ್ದತ್ತು. ನೀರಿನ ಕೊಡ ಹಿಡಿದ ಹೆಂಗಸರು, ಕಂಬಳಿ ಗೋರಬೆ ಕವುಚಿಕೊಂಡ ಗಂಡಸರು, ನಡುವಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಕುಡುಗೋಲು ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟವರು, ಮಕ್ಕಳು, ಮರಿಗಳು. ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹತ್ತಾರು ಗುಡಿಸಲು ನೆಲದಿಂದ ಹೊರಚಿಮ್ಮಿದ್ದ ಅಣಬೆ ಮೋಗಟುಗಳಂತೆ ಕವುಚಿ ವೆಳಿತ್ತಿದ್ದವು. ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಸಗಣಿಯಿಂದ ಸಾರಿಸಿದ ಅಂಗಳ, ಅಂಗಳದ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತುಳಸೀಗಿಡ, ಅತ್ಯಂತ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಓರಣ. ಎತ್ತರದ ಜಾಗದಿಂದ ಸಣ್ಣ ರುರಿಯಂತೆ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನೀರನ್ನು ಅಡಿಕೆ ಮರದ ಓಟೆಗಳ ಮೂಲಕ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ವಾಸ್ತವದ ನಲ್ಲಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ತುಂಬಾ ತಂಪಾದ ನೀರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಡಿಸಲೂ ನಿಸರ್ಗದ ನಡುವಿನ ಸಹಜಾಕೃತಿ.

ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಕಿರಿದಾದ, ಬಗ್ಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಗಿಲು. ಗುಡಿಸಲಿನ ಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧಾಕೃತಿಯ ರಂಗೋಲಿ, ಚಿತ್ರಾರ. ಪ್ರತಿ ಗುಡಿಸಲ ಚಿತ್ರಾರಗಳಿಗೂ ಅವರದೇ ವಿಶೇಷತೆ ಮತ್ತು ಮೆರಗು. ಗುಡಿಸಲ ಒಳಹೋದರೆ ಕಗ್ಗತಲು, ಕಿಟಕಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಇದ್ದರೂ ಸಣ್ಣ ಗುಡಿನಂಥ ರಂದ್ರ ಜಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಇವರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಚಳಿಯ ಅನುಭವವೇ ಇರಬಹುದು. ಒಳಮನೆ ತುಂಬಾ ಸರಳ. ಕೋಣೆಗೂ, ಮಲಗುವ ಜಾಗಕ್ಕೂ ಯಾವುದೇ ಅಂತರವಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ನಡೆಯಬೇಕು. ಗುಡಿಸಲ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಜ್ಜಲ ಮನೆ. ಕಿರಿದಾದ ಬಾಯಿಯ ಗುಡಾಣಹೊಟ್ಟಿಯ ಮಣಿನ ಹಂಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸದಾ ಬಿಂದಿ ನೀರು. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮೀಯಬಹುದು. ಮಲೆನಾಡಿನ ಜನರ ಅಭ್ಯಂಜನ ಸ್ವಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಿಳಿದ್ದ ನಮಗೆ ಆ ಹಂಡೆ ನೋಡಿಯೇ ಅದರ ಅನುಭವವಾಯಿತು. ಗುಡಿಸಲ ಇನ್ನೊಂದು ಬದಿಗೆ ದನಕರುಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಪುಟ್ಟಮನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಡಿಕೆಯೇ ಬಾಗಿಲು.

ಸಾಗರ, ಭಟ್ಟಳ, ಯಲ್ಲಾಪುರ ಮುಂತಾದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಕುಣಬಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಜಮಿನಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಟ್ಟರು ಮತ್ತು ಹೆಗಡೆಯವರ ಮನೆಗಳ ಜೀತ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅವರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿಯೇ ಬದುಕುತ್ತಾರೆ. ಕುಣಬಿಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ಏಣಿ-ಬೀಣಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ, ಉದಾಧಾರ ಅಥವಾ ಅವನತಿ ಈ ಜಮಿನುದಾರರ

ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಮೆಗಾನೆಯ ಕುಣಬಿಗಳ ವಿಶೇಷತೆಯೆಂದರೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಜಮೀನಿದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುತ: ಈ ಪರ್ವತ ಹತ್ತಿಬಂದು ಮೆಗಾನೆಯ ಕುಣಬಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡುವ ಧ್ಯೇಯ ಯಾರಿಗೂ ಬರಲಿಲ್ಲವೇನೋ?

ಇಂಥ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಮ್ಮ ನೆಲೆಯನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ಕುಣಬಿಗಳ ಜೊತೆ ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕುಶಾಹಲ ಉಂಟಾದದ್ದು ಸಹಜ. ಕೇಳಿದಾಗ ಹಾಡಿಯ ಯಜಮಾನ ೨೦ ವರ್ಷದ ಯಂತು ಹೇಳಿದ ರೀತಿ ಸ್ವಾರಸ್ಕರಣಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಲಿಂಗನಮ್ಕೆ ಅಣಕಟ್ಟು ಇರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಇವರು ಜೀತದಾಳುಗಳಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಅಣಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಲು ಆರಂಭ ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯ ಇವರುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಂಗಡಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈಗಾಗಲೇ ಅಲ್ಲಿ ಮಾಲೀಕರಾಗಿದ್ದ ಮೇಲ್ಮೆಗಳ ದವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಜಮೀನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿ ಒಂದು ದಾರಿ ತೋರಿಸಿತು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಜೀತದಾಳುಗಳಾಗಿದ್ದ ಕುಣಬಿಯವರು, ಹಸಲರು ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ಯಾವ ಜಮೀನು ಇಲ್ಲ, ವಸತಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಸರಿ, ಬಡವಾಯಿ ಕುಣಬಿಯರ ಒಂದೆರಡು ಪಂಗಡಗಳು ಬದುಕು ಅರಸುತ್ತಾ ಅಲೆದಾಡಹತ್ತಿದವು. ಯಾವ ಒಡೆಯನ ಮನೆಗೆ ಹೋದರೂ ಒಂದು ಸೇರಕ್ಕೆ, ನಾಲ್ಕುಣಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಹೆಚ್ಚಿನದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಗುಡ್ಡ ಹತ್ತಿ ಗುಡ್ಡ ಇಳಿದು ಸ್ವಂತ ಜಮೀನಿಗಾಗಿ ಪರದಾಡಹತ್ತಿದರು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಂದ ಕಡಿದಾಗಿ ನಿಂತ ತನ್ನ ನೀಳ ಶರೀರವನ್ನೇ ಹಸ್ತವಾಗಿ ಜಾಡಿದ ಮೆಗಾನ ಪರ್ವತ ಇವರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿತು.

ಯಂತು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ - “ನಾವೆಲ್ಲಾ ಗೋವಾದ ಕಡೆಯವರು. ನಮ್ಮ ತಾತೆಂದಿರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯ ಸಾಲನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ವಲಸೆ ಬಂದ ನಾವು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತೆವು. ಹಾಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ ಮರಾಠಿಯೂ ಅಲ್ಲ, ಕೊಂಕಣಿಯೂ ಅಲ್ಲ ಅಥವಾ ಕನ್ನಡವೂ ಅಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಯಾನುಬಂಧ....” ಯಾನಾನುಬಂಧ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮತ್ತಪ್ಪು ಕೆಡಕಿದರೆ ಯಂತು ಮತ್ತಪ್ಪು ಭಾವಜೀವಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ - “ಯಾನಾನು ಬಂಧವಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೇನು ಸ್ವಾಮಿ? ಯಾವುದೋ ಗೋವಾ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕಾಡು ಕಾಡು ಅಲೆದು ಎತ್ತಂಗಡಿಯಾಗಿ ಇದೀಗ ಇಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಜಮೀನು ಪಡೆದು ಧನ್ಯರಾದೆವು” ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಯಂತುಗಾಗಲೇ, ಅವರ ಸಹಚರರಿಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಜಮೀನೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗಾಗೆ ಬೆಟ್ಟದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಕೂಲಿ ಮಾಡಿ ಬರುವುದೂ ಅನಿವಾರ್ಯವೇ. ಆದರೂ ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದ ತನ್ನದೆಂಬುದೇನೂ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದ ಇವರಿಗೆ ಕಜ್ಜಿಯಗಲದ ಸ್ವಂತ ಜಮೀನು ಕೂಡ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಮತ್ತು ಆತ್ಮಪ್ರಿಯನ್ನು ತುಂಬಿದೆಯೆಂದರೆ ಅದು ಅತಿಕಂಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ೧೮೦ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿರುವ ಈ ಮೆಗಾನೆಯ ಕುಣಬಿಯರಲ್ಲಿ ಯಾರೋಬ್ಬರಿಗೂ ಅಕ್ಷರಜ್ಞನಿಲ್ಲ. ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದಾದ ಸುಮಾರು ೪೦ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲಿನ ಮುಖಿಂಡರಿಗಾದರೂ ಮೆಗಾನೆಗೆ ಶಾಲೆಯೊಂದನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅಥವಾ ಮೆಗಾನೆಯಲ್ಲಿ ಜನರಿದ್ದಾರೆಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನವೂ ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ (ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ಶಾಲೆ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ). ಅದುವರೆಗೆ ಮೆಗಾನೆಯಲ್ಲಿ ಜನರಿದ್ದಾರೆಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನವೂ ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ (ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ಶಾಲೆ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ).

ಯಾವ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರೂ ಆ ನೆಲವನ್ನು ನೋಡುವ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಲೀ, ಕುಶೂಹಲವನ್ನಾಗಲೀ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಲೀ, ಸಮಾಜ ಸೇವಕರೆಂಬುವರಾಗಲೀ ಆ ಏದು ಸಾವಿರ ಅಡಿ ಬೆಟ್ಟಹತ್ತುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡಿಲ್ಲವಂತೆ; ಆದರೂ ಸಾಗರದ ಕೆಲವು ಮುಖಿಂಡರ ನೆರವಿನಿಂದ ಕುಣಬಿಯರು ಹತ್ತು ಜನತಾ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಂಚುಗಳನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತು ತಂದದ್ದೇ ಒಂದು ಸಾಹಸವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೆ ಆ ಹೆಂಚಿನ ಮನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಕಡೆ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದ್ದು, ಕಾಡುಹುಲ್ಲಿನ ಗುಡಿಸಲುಗಳನ್ನು ಅವು ಅಣಾಕಿಸುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರೂ ಹುಲ್ಲಿನ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಸೌಂದರ್ಯ ಅವಕ್ಷೇಪಣ ಎಂಬುದೆಂತೂ ಸತ್ಯ.

ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಈ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಾರದೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸುಮಾರು ೪೦ ವರ್ಷದ ಮಾನ್ಯ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ “ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ, ಏದು ಸಾವಿರ ಅಡಿ ಇಳಿಯಬೇಕು. ಬೆಟ್ಟದ ಬುಡದಿಂದ ಹಾಡುವಳಿಗೆ ಇ ಕ.ಮೀ. ನಡೆಯಬೇಕು. ಇಪ್ಪುದೂರ ಹೋಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಹಿಂತಿರುಗುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ನಾವಂತೂ ಕಲಿಯಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಾದರೂ ಕಲಿಯಲಿ ಎಂದರೆ ಯಾರೂ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಶಾಲೆ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಪಾಠ ಹೇಳಿವ ಮಾಸ್ತರು ಬರುವುದು ಮಾತ್ರ ಅನುಮಾನ”. ಇದು ಮುಗ್ಧ ದುರ್ಗಾವಿನ ನಿಜವೆನ್ನಬಹುದಾದ ಅನುಮಾನ ಚೂಡ.

ಇನ್ನು ಕಾಯಿಲೆ-ಕಸಾಲೆಗಳು ಬಂದರೆ ಬೇರು, ಕಷಾಯ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವೇ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ತೀರಾ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಸೇರಿ ಬಿದಿರು ಬೊಂಬಿನ ‘ಚಟ್ಟ’ ಕಟ್ಟಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ರೋಗಿಯನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬೆಟ್ಟ ಇಳಿದು ಭಟ್ಟಳದ ದಾರಿ ಹಿಡಿಯುವುದು ಇವರಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯ.

ಇನ್ನು ಕುಣಬಿಯರ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತ ವಿಶೇಷತೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಗಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ಶರುವುದು ಕಟ್ಟು ಹೆಣ್ಣು ಕೇಳಲು ಬರುವವರೂ ಅಪರೂಪವೇ. ಹಾಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಗಂಟುಹಾಕಿಕೊಂಡ ಸಂಬಂಧಗಳೇ ಹಚ್ಚು ಬಹುಶಃ ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕುಣಬಿಯರು ಮೊದಲಿನ ದೇಹದಾಢ್ಯ ಮತ್ತು ರೂಪವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಟ್ಟಬಾಗುತ್ತಿರಬಹುದಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ನಮ್ಮ ಮಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ, ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಯಾವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯದು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಗಣೇಶ ಎಂಬ ಕುಣಬಿ ಕಲಾವಿದ ನಕ್ಷೆ ಸುಮ್ಮನಾದ. ಆದರೂ ಮೇಗಾನೆಯ ಕುಣಬಿಯರಲ್ಲಿ ದಷ್ಟಬ್ಧಷ್ಟವಾದ ಹುಡುಗಿರಿದ್ದಾರೆ. ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸುಂದರ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಕುಣಬಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರೀತಿಯ ಹವ್ಯಾಸ. ಸಿಂಗರಿಸಿದ ತುರುಬಿಗೆ ಕೋಮಲವಾದ ಕಾಡು ಕುಸುಮದ ಪಕಳಿಗಳ ಮೇರಗು.

ಕುಣಿತವಲ್ಲದೆ ಜಾನಪದ ಬಹುಕಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಮೆಗಾನೆಯಲ್ಲಿ ದಿನದ ದುಡಿತದ ಆಯಾಸವನ್ನು ಮರೆಮಾಡುವಂತೆ ಮದ್ದಳೀಯ ನಾದ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಮದ್ದಳೀಯ ಪಲ್ಲವಿಗೆ ತಾಳದ ಅನುಪಲ್ಲವಿ. “ಸ್ವಾಮಿ ಶರಣ ದೇವಕೋ, ಸ್ವಾಮಿ ಶರಣ ದೇವಕೋ” ಸೊಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾರಂಭ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ರಾಮಾಯಣದ ಕಥಾನಕಗಳ ಸರಮಾಲೆ. ಈ ಹಾಡಿಗೆ ತಕ್ಷಣಾಗಿ ಹರೆಯದ ಮುಡುಗರು ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆ, ರವಿಕೆ ತೊಟ್ಟು ತಾಳ ಮತ್ತು ಮದ್ದಳೀಯ ಲಯಕ್ಕೆ ಸೊಂಟ ಚಳುಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕುಣಬಿಯರಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರು ಕುಣಿಯುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಗಂಡಸರೇ ಹೆಣ್ಣಿನ ವೇಷ ತೊಟ್ಟು ಅತ್ಯಂತ ನವಿರಾಗಿ ಕುಣಿಯವಾಗ ಮನಸ್ಸು ಮುದಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು ೧೦ ವರ್ಷದ ಗಣೇಶ ಈ ಹಾಡಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಕಲಾವಿದ. ತಂದೆ-ತಾಯಿಂದ ಕಲಿತ ರಾಮಾಯಣ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕೊಂಕಣಿ ಮಿಶ್ರ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಜಿರಾತ್ತಿ ಇಹಗಲು ಸತತವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾನಂತೆ. ಹೋಳಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಹಬ್ಬ ಬಂದರಂತೂ ಕುಣಬಿಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸಂಭೂತಿ.

ಹಾಸನ ಕಡೆಯ ಬಯಲುಸೀಮೆಯಿಂದ ಆಕ್ಷಿಕವಾಗಿ ಮೆಗಾನೆ ಸೇರಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅಲ್ಲಿನ ಗಣಪಿ, ಶಾಂತಿ, ಸೋಮಿ ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ಅಚ್ಚು ಕನ್ನಡದ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿರುವುದು ಒಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯ. ‘ನಮ್ಮ ಎರಡಡಕೆ ನಿಮ್ಮ ಎರಡಡಕೆ ಜೋಡು ಮಾಡಯ್ಯಾ ಶಿವನೇ....’ ಎಂಬ ಹಾಡು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕಿವಿ ನೆಟ್ಟಾದವು. ಕೊಂಕಣಿ ಮಿಶ್ರಿತ ಮರಾಠಿಯ ಅರ್ಥವಾಗದ ಹಾಡುಗಳನ್ನೇ ಹಗಲೂ-ರಾತ್ರಿ ಧ್ವನಿಮುದ್ರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಕಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮೆ ಲಿಂಗೇಗೌಡರು ಈ ಹಾಡು ಕೋಳಿ ಹೊಸ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಆ ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಜೀವಕೊಟ್ಟರು.

ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಭಾಯಾಗ್ರಹಣ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಮುದ್ರಣ. ಕುಣಬಿಯರ ಹಾಡಿ ನಮ್ಮ ಹಾಡಿಯೇ ಅದರ್ದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ಸಮ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟು ದೂರದ ಲೋಕದಿಂದ ಬಂದಿಳಿದ ನಾವೇ ಮಹಾಗಣ್ಯರು ಎಂಬಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಕ್ಷಾಮುರಾಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡರು. ಅವರ ವಿಶೇಷ ಉಟವಾದ ‘ಮೋಳಿ’ಯನ್ನು ಬಡಿಸಿ ‘ಗುಳ್ಳಾಣಿ’ ಪಾಯಸ ಕುಡಿಸಿ ಸಕ್ಕರಿಸಿದರು. ಕುಣಬಿಯರು ಕೋಳಿ ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೋಳಿ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಅವರನ್ನು ತಮಾಜೆ ಮಾಡಿದೆವು. ಆದರೆ ತಮಾಜೆಯನ್ನೇ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ ಬೆಟ್ಟದ ಕೆಳಗಿನ ಅರ್ಕಳಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಕೋಳಿ ತರಿಸಿ ಗೊಂಡರ ಕರಿಯನಿಂದ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ಬಾಳಿ ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಡಿಸಿ ಸಂತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದರು. ಕುಣಬಿಯರ ಆತಿಧ್ಯವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಈಗಿಗ ಮೆಗಾನೆಯ ಶಿಖಿರಕ್ಕೂ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಗಾಳಿ ಬೀಸತೊಡಗಿದೆ. ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿರುವ ಗಂಡಸರು ಹಾಡುವಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸು ಹಿಡಿದು ಭಟ್ಟಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಡಿ ಬರುವ ಸಾಹಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈಗಿನ ಮೆಗಾನೆಯ ಹುಡುಗಿಯರ ಬೆನ್ನು ಕುಪ್ಪಸ ಕಂಡಿದೆ. ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಹಳಬರು ಮಾತ್ರ ಯಥಾಷ್ಠಿತಿಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಮುದುಕಿಯರು ಮೊಣಕಾಲಿನಿಂದ ಸೀರೆಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಿ ಅದೇ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗನ್ನು ಎದೆಗೂ ಬಿಗಿಯುತ್ತಾರೆ. ವಯಸ್ಸಾದ ಗಂಡಸರು ಬರೀ ಲಂಗೋಟಿಯಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ವಾಲೆ, ಸೀರೆಯ

ಕಡಪ, ಪಿಲ್ಲಿ, ಹೋಳುಬಂದಿ, ಕಾಲುಕಡಗ, ಮರೀಸರ ಹಾಕಿದ ಹಂಗಸರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡಸರು ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಕ್ಷದ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಈಗಿನ ಹುಡುಗರು ಭಟ್ಟಳದ ಬನಿಯನ್ನಾ ಮತ್ತು ಖಾಕಿ ಚಡ್ಡಿ ತೊಡಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ನೇಹ, ಪೌಡರ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಂ ಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಒಟ್ಟಿಬ್ಬರು ಹುಡುಗಿಯರು ಮೇಗಾನೆಯ ಹಾಡಿಯ ಹುಡುಗರ ನಂಬಿನಲ್ಲಿ ರೋಮಾಂಜನ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ನಾಗರೀಕ ಜಗತ್ತಿನ ನಿರ್ವಹಣ್ಣಿದಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲರೂ ಅಕ್ಷರಜ್ಞಾನದಿಂದ ವಂಚತರಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಮಾತ್ರ ವಿಷಾದನೀಯ.

೪

ಹುಣಬಿಯರ ಆತ್ಮೀಯ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು, ಅವರ ಜೀವನಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಪರಿಸರವನ್ನು ಸರೇಹಿಡಿದು ಸಂತೃಪ್ತಿಯ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಹೊರಟಾಗ ಇಡೀ ಹಾಡಿಗೆ ಹಾಡಿಯೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಳಿಸಲು ಬಂತು. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಂದು ಗುಡಿಸಲ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಅವರ ಜೊತೆ ನಮ್ಮನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಮತ್ತಪ್ಪು ಮೋಚೋ ತೆಗೆದರು. ಆವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಕೈಬೀಸಿ ಹೊರಟಾಗ ಹಾಲು, ಸಿದ್ದು, ಸೋಮು, ಚಿನ್ನ ಎಂಬ ಮುದ್ದು ಹುಡುಗರು ಅಟ್ಟಣೆ ಮೇಲಿಂದ ಹಕ್ಕಿ ಬೆದರಿಸುವ ಡಬ್ಬಿ ಬಡಿಯುತ್ತಾ, ಸೀಟಿ ಕೇಕೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ನಮ್ಮನ್ನು ಬೀಳೆಉಟ್ಟಿರು.

ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಕುಪ್ಪಯ್ಯ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹೊರಟ. ಹಾಡಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮೊನ್ನೆ ಬಂದ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಇಳಿಯುವುದೋ ಅಥವಾ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ನಡೆದು ಸೀದಾ ನಾಗವಳ್ಳಿ ರಸ್ತೆಗೆ ಇಳಿಯುವುದೋ ಎಂದು ನಮ್ಮನ್ನೇ ಕೇಳಿದ. ಯಾವ ದಿಕ್ಕು ಯಾವ ಮೂಲೆ ಯಾವ ಕಾಡುಕಂದರವೂ ತೋಚದಿದ್ದ ನಮಗೆ ಕುಪ್ಪಯ್ಯನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳುವುದು ಎಂದೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಇಳಿಸುವುದು, ಬೀಳಿಸುವುದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕುಪ್ಪಯ್ಯನಿಗೇ ಬಿಟ್ಟಿವು. ನಾಗವಳ್ಳಿ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೇರವಾಗಿ ಇಳಿದರೆ ಸುಮಾರು ಲ ಕಿ.ಮೀ. ಪ್ರಯಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿದಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟಿ ಇಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸಿದ ಕುಪ್ಪಯ್ಯ ನಮ್ಮ ಎದುರಿಗೇ ಇದ್ದ ಸುಮಾರು ಸಾವಿರ ಅಡಿ ಬೆಟ್ಟೆ ಕೊರಿಸಿ ಈ ಬೆಟ್ಟೆ ಹತ್ತಿ ಆ ಕಡೆ ಇಳಿಯಬೇಕು ಎಂದ. ಮತ್ತೆ ಬೆಟ್ಟೆ ಹತ್ತುವ ಪಡಿಪಾಟಲು ಬೇಡವೇ ಬೇಡ ಎಂದು ವಿಷ್ಣು ಜಠ ಮಾಡಿದ. ಲಿಂಗೇಗೋಡ-ವಿಷ್ಣು ಬಿಸಿಬಿಸಿ ಚರ್ಚೆಯನ್ನೇ ನಡೆಸಿದರು. ಇಲ್ಲಾ ವಿಷ್ಣು ಸೋತ. ಬೆಟ್ಟೆ ಹತ್ತುವುದು ಚೂದಲಾಯಿತು. ತುಂಬಾ ಹುಮ್ಮಿಸಿನಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ ಅಡಿ ಏರಿದವು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಹುಶಃ ಏದು ಸಾವಿರ ಅಡಿಗಳನ್ನು ಘಂರ್ಯಿದ್ದೆವಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ದೂರದಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನ ಮರಗಳ ನಡುವೆ ಭಟ್ಟಳ ಗೋಚರಿಸಿತು. ನೀಲ ಸಾಗರ, ಮಸುಕು ಮಸುಕಾಗಿ ಕಾಣಿಕೊಡಿತು. ಭಟ್ಟಳದ ಸೇತುವೇ, ಬಂದರಿನ ಸೂಚನಾಗೋಪರ ಎಲ್ಲವೂ ಕಾಣತೊಡಗಿದವು. ಆಳೆತ್ತರಕ್ಕೆ ಒಳಿದ ಹುಲ್ಲಿನ ನಡುವೆ ಕುಪ್ಪಯ್ಯ ಮತ್ತು ಕರಿಯ ನಮ್ಮ ಪೆಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕಂಡು ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮುಸ್ಕುರ್ಗಿದ್ದರು. ಇದು ಪರ್ವತವೇ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ವಿಶಾಲ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು, ತೆಳುಗಾಳಿಗೆ ಇಡೀ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ತೆರತೆರೆಯಂತೆ ನರ್ತಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದೊಂದು ಮನಮೋಹಕ ದೃಶ್ಯ. ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನ ನಡುವೆ ಅದನ್ನು ಸೀಳಿಕೊಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ನಮಗೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹಿಂದುಮುಂದಿನವರೇ ಕಾಣದಂತೆ ನಾವು ಯಾವುದೋ ಲೋಕದಲ್ಲಿ

ಅಂತರಹಿಶಾಚಿಗಳಾಗಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮೈ ನಡುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೆಂತಹ ವೈಚಿತ್ರೆ? ಇಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಇಡೀ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಮರವಿಲ್ಲ. ಬರೀ ಬಯಲು ಅದೇ ಒಂದು ಲೋಕ.

ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯ ಶಿಶಿರಾರೋಹಣ ಮಾಡಿದ ಸಂತೃಪ್ತಿ ನಮಗೆ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಕುಪ್ಪಯ್ಯ ಮತ್ತು ಕರಿಯನ ಜೋತೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಮೋಟೋ ತೆಗೆದೆವು. ಅಧ್ಯ ಗಂಟೆ ಬೆಟ್ಟದ ತುತ್ತ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಂತು ಇಡೀ ಮಲೆನಾಡನ್ನು ಕಳೆಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಆಸ್ತಾದಿಸಿದೆವು. ಮತ್ತೆ ಕುಪ್ಪಯ್ಯನ ಅವಸರಕ್ಕೆ ಮಣಿದು ಇಳಿಯವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜಾದೆವು. ಕಡಿದಾದ ಇಳಿಜಾರು. ತರೀರದ ಭಾರ ಹಿಡಿದು ಚಮತ್ವಾರಿಕವಾಗಿ ಇಳಿಯಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಮತ್ತೂ ಬೃಹದಾಕಾರದ ಕಾಡು ಎದುರಾಯಿತು. ಸೂರ್ಯನ ಬಿಸಿಲನ್ನೇ ಕಾಣಿದ ಕಮ್ಮು ನೆಲ, ತರಗಲೆ ಕೊಳಿತು ಮಣ್ಣನೊಡನೆ ಸೇರಿಹೋದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಉತ್ತನ್ನವಾದ ಒಂದು ಧರಾ ಹಿತವಾಗಬಹುದಾದ ವಾಸನೆ. ಮರಮರವನ್ನೂ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾ ವಾಸರ ತಪ್ಪದಂತೆ ಇಳಿಯತೋಡಗಿದೆವು. ಗಿಡ-ಬಳ್ಳಿ-ಮುಳ್ಳುಗಳು ಆಗಾಗ ತರಚಿ ತೋಂದರೆ ಹೊಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಎಲ್ಲರ ಕೊಳ್ಳಿ ವಿಷ್ಟು ಮೇಲೆ. ಇವನೆಲ್ಲಿ ಬಂಡೆ ಉರುಳಿದ ಹಾಗೆ ಉರುಳಿ ಏಕಾರ್ಥಿ ನಾಗವಳ್ಳಿ ರಸ್ತೆಗೆ ಬೀಳುವನೋ ಎಂಬ ಭಯ. ಅವನಂತೂ ಉಸಿರು ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ಅಂಗ್ರೇಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶಪಿಸುತ್ತಾ ಇಳಿಯತ್ತಿದ್ದ; ಮಧ್ಯ ಮಧ್ಯ ಬುಡಮೇಲಾಗಿ ಉರುಳಿದ ಭಾರಿ ಭಾರಿ ಮರಗಳು ಅಡ್ಡಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಕಡೆ-ಶಕಡೆ ಕಂದರಗಳು. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮರಚ್ಚು, ನೆಲಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂದಿನಲ್ಲಿ ನುಸುಳಿ ಹೊರಬರಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ನಾಲ್ಕೆಂದು ಸಾಹಸಗಳೂ ಆದೆವು. ಹೊನೆಗೂ ವಿಷ್ಟು ಒಂದು ಕಡೆ ಬಿದ್ದೇ ಬಿದ್ದ. ನಾಲ್ಕುಡಿ ಉರುಳಿ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ವೃಕ್ಷದ ಒಡಲಿಗೆ ತೆಗಲಿಕೊಂಡ. ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಗೀರಿದ ಒಂದು ಬೇರು ಒಂದಿಷ್ಟು ರಕ್ತದ ರುಚಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿತು. ತಕ್ಷಣವೇ ಕುಪ್ಪಯ್ಯ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತನಾಗಿ ಯಾವುದೋ ಗಿಡದ ಸೋಪ್ಪನ್ನು ಒಸಕಿ ಹಿಂಡಿ ರಕ್ತ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಅಂತೊಳಿಂತೂ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಇರು ಗಂಟೆಗೆ ಮೆಗಾನೆ ಬಿಟ್ಟ ನಾವು ಸಂಜೆ ಇ ಗಂಟೆಗೆ ನಾಗವಳ್ಳಿ ತಲುಪಿದೆವು! ಹಸಿದ ಹೊಟ್ಟೆ ದಜ್ಜಿದ ದೇಹ, ಬಂದವರೇ ನಾಗವಳ್ಳಿಯ ಹೊಳಿಗೆ ಧುಮುಕಿ ಮನಸಾರೆ ಈಜಾಡಿದೆವು. ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲೆ ಬರಲು, ಮನಸ್ಸೇ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕತ್ತಲಾಗತೋಡಗಿದಾಗ ಕುಪ್ಪಯ್ಯ ಒಂದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನೀರಿನಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. ಅವನ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಘಲಾಂಗ್ ನಡೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಡಿಸಲು ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಗುಡಿಸಲಿನ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಬಾಳೆ ಎಲೆ ಹಾಸಲಾಗಿತ್ತು. ಘಮಘಮ ವಾಸನೆ ಮೂಗಿಗೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ಹಸಿವನ್ನು ಮತ್ತುಷ್ಟು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕುಪ್ಪಯ್ಯನ ಮನಯ ಮೀನಿನ ಉಟ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಮೃತ ಸಮಾನವೇನು? ಅಮೃತವೇ ಆಗಿತ್ತು!

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಯಾಗಿ, ಕುಲಸಚಿವರಾಗಿ, ಲಲಿತಕಲಾ ನಿಕಾಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ನಿಕಾಯಗಳ ಡೀನ್ ಆಗಿ ಅಪಾರವಾದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಭವವಿರುವ ಡಾ. ಹಿ.ಚಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ ಅವರು ಜರ್ಮನಿಯ ವ್ರಾಚೋಬಗ್ರಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿಯೂ ಆಹ್ವಾನಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಇಂಡಿನಿಯರಿಂಗ್, ಮೆಡಿಕಲ್, ಕೈಶೀ, ಕಾನೂನು ಮುಂತಾದ ವೈತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಹೇಳಣಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಇವರನ್ನು ನೇಮಿಸಿತ್ತು. ಇವರು ನೀಡಿದ ವರದಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ.

ಜನಪದ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕರೂ ಆಗಿರುವ ಡಾ. ಹಿ.ಚಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ ಅವರು ಉಜ್ಜ್ವಲಿ ಹೊಡಮ್ಮೆ, ದಾಸಪ್ಪ-ಜೋಗಪ್ಪ, ಸಿದ್ದಿಯರ ಸಂಸ್ಕृತ, ಕಾಡು-ಕಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ, ಗಿರಿಜನರು, ಕನ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಹೋಶ, ಮಂಟೇಸ್ಯಾಮಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯ, ಗೊಂಡರ ರಾಮಾಯಣ, ಬುಡಕಟ್ಟು ದೃವಾರಾಥನೆ, ವಿಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಬುಡಕಟ್ಟು ಚಿತ್ರ ಸಂಪುಟ, ದೇಸಿ ಕನ್ನಡ ಪರಂಪರೆ, ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಮುಂತಾದ ಲಿಖಿತಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವಲ್ಲದೇ 'ಅನೆಕಾಡು' ಎಂಬ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತ ಭಿನ್ನ ನೆಲೆಯ ವಿಶ್ವ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮಾರು ಲಿಖಿತಗಳ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಮೇಗಾನೆ ಬೆಣ್ಣ ಹತ್ತಿದ ಇವರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ರಸವತ್ತಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ 'ಗಿರಿಜನ ನಾಡಿಗೆ ಪಯಣ' ಎಂಬ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪಯಣ

"ಮಲೆನಾಡಿನ ಸಸ್ಯಸಂಪತ್ತು ಬಯಲುಸೀಮೆಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮಳ್ಗಾಲದಲ್ಲಿ ದೂರೆಯುವಂತಹ ವರ್ಜೆಯುಳಿಕೆಗಳು" ಎಂಬಂತೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ನಿಸರ್ಗದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಇದರ ಮಧ್ಯ ಅತ್ಯಂತ ಎತ್ತರದ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಕುಣಬಿ ಜನಾಂಗದವರ ಬದುಕಿನ ಯಶೋಗಾಂಗಳನ್ನು ಈ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪಯಣದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಹಿ. ಚಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಅತ್ಯಂತ ಅರ್ಥಗಳಿಂದ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೇಗಾನೆ ಪರಾತಿದ ಈ ಜನರ ಬದುಕು ಹಿಂದೆ ಹೇಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸ್ವರ್ಥದಿಂದಾಗಿ ಏನೆಲ್ಲಾ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಆಗುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕುಣಬಿ ಜನಾಂಗದವರ ಮನೆ ನಿಮಾಣದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು, ಅವರ ಜಾನಪದ ಶೈಲಿಯ ಮನರಂಜನೆಯ ಜೀವನಶೈಲಿ ಮತ್ತು ವೇವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹಾಗೂ ಅವರು ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳು ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕುಣಬಿ ಜನಾಂಗದವರ ಮನೆ ನಿಮಾಣದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು, ಅವರ ಜಾನಪದ ಶೈಲಿಯ ಮನರಂಜನೆಯ ಜೀವನಶೈಲಿ ಮತ್ತು ವೇವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹಾಗೂ ಅವರು ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳು ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾಗ - ಐದು

ವಿಜಾಳನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜಾಳನ

ಭಾಗ - ಬದು

ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

18. ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯ ವಿಜ್ಞಾನ – ಡಾ. ಕರೀಗೌಡ ಬೀಚನಹಳ್ಳಿ

ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ದೀರ್ಘವಾದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ ಪರಂಪರೆ ಹಾಗೂ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಮನುಕುಲದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೈಕಸುಬಾಗಿ ಆರಂಭವಾದ ಈ ಕಲೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ವಿಸ್ತೃಯಕರ ಆವಿಷ್ಠಾರವಾಗಿ ದೇಶದು ಬಂದಿದೆ. ನಾಗರಿಕತೆ ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲಾ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಸಹೊಸ ಆವಿಷ್ಠಾರಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳು ಗೃಹೋಪಯೋಗಿ ಉದ್ಯಮವಾಗಿದ್ದರ ಜೊತೆಗೆ ಪರಿಸರಬದ್ಧವಾಗಿದ್ದವು. ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳ ಸ್ಥಾನ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ, ಪ್ರಾಕೃತಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕವಾಗಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆಯಾಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಚ್ಚಾಸಾಮಗ್ರಿಗಳೇ ಆಯಾಯ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ವಸ್ತುವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆ, ಪ್ರತಿಫಲಿತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರ್ತಿಸುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಿಕಾಸವಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಗೆಬಗೆಯ ಆವಿಷ್ಠಾರಗಳು ನಡೆದವು. ಪರಿಸರ ಹಾಗೂ ಕಾಲದ ನಿರಂತರತೆಯಲ್ಲಿ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನೂ, ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನೂ, ಆಕರ್ಷಣೆಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವು. ಮಡಕೆ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಬುಟ್ಟಿ ಹೆಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಮನೆಕಟ್ಟಿವಲ್ಲಿ, ಬಣ್ಣಬಣ್ಣಿದ ಚಿತ್ರಾರದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೇಯುವಲ್ಲಿ, ಜರ್ಮನಿಯ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ, ಏಧಿಧ ವಸ್ತುವಡವೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ - ಈಗ ಎಲ್ಲಾ ಕರಕುಶಲಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಾಧಾರ ಒಟ್ಟೊಟಿಗೇ ಬೆಳೆಯಿಲು. ಈ ಕಲೆ ಒಂದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ, ಹವ್ಯಾಸ, ವೃತ್ತಿ ಎಂದು ಹೇಳುವವರೆಗೆ ಒಂದಿರುತ್ತಿದ್ದು.

ಶ್ರೀಮಾ. ಅಜಂಂ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಭಾರತೀಯ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ. ಭಾರತೀಯ ಸೇಕಾರರು ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾದ ಬಣ್ಣಗಳ ಬಗೆಗಿನ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿರದೆ ಹಲವು ಸೂಕ್ತ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಬಣ್ಣ ಕಟ್ಟಿಸುವ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮಣಾಗಿದ್ದರು. ಭಾರತವು ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲಿನ ಮುದ್ರಣ ಕಲೆಗೆ ಮೂಲ ನೆಲೆ.

ಶ್ರೀಸ್ವಮೋವದಿಂದಲೂ ಭಾರತೀಯ ನೇಕಾರರು ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಬಣ್ಣಕಟ್ಟುವ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣವು ಅತಿಮಹತ್ವದ ಸಾಫನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆ ಎಂಬ ಹೆಸರೇ ಬಣ್ಣವನ್ನು ನಿಸರ್ಗದತ್ತವಾದ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆ, ಖನಿಜಾಂಶಗಳು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮಿಕೀಟಗಳಿಂದ ಪಡೆದು ಬಣ್ಣ ಕಟ್ಟುವ ಶ್ರೀಯೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಬಣ್ಣದ ಮೂಲದ ತಿರುಳನ್ನು ಆದಿಮಾನವನ ಹಂತದಲ್ಲೇ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಸುಮಾರು ೨೦೦ ಗಿಡಗಳವೇ ಎಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅವು ತಮ್ಮ ಬೇರು, ಕಾಂಡ, ಜೀಗುರು, ಎಲೆ, ಮೂವು, ಕಾಯಿ, ಹಣ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಕುಂಕುಮ, ಅರಿತಿನ, ನೀಲಿ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಬೇಕಾದ ಮೂಲ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿವಿಧ ಶ್ರೀಮಿಕೀಟಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಟ್ಟಿಣಿದ ಲವಣವನ್ನು ನೇರಳೆ, ನೀಲಿ, ಹಸಿರು ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಭಾರತದ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣ ಕಟ್ಟುವ ಕಲೆ ಇಂದಿಗೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಪರಂಪರಾಗತವಾದ ಬಣ್ಣ ಕಟ್ಟುವ ಕಲೆ ಹಾಗೂ ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜನಾಂಗಗಳು ನಿಷ್ಣಾತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದೂರೆಯುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಗ್ಗೆ ತೀಳವಳಿಕೆ ಇಂತಹ ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಶೇಖರಗೊಂಡಿದೆ. ಭಾರತೀಯರ ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತ ಬಣ್ಣಗಳ ಬಗೆಗಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪ್ರಪಂಚದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲುಡಿಗಿದೆ. ಬಟ್ಟೆರಣೆಗಳ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ರಾಸಾಯನಿಕ ಬಣ್ಣಗಳ ವ್ಯಾಪಕ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾರತೀಯ ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬಣ್ಣಗಾರರು ತಮ್ಮ ಗತವೇಭವದ ಈ ಕುಲಕಸುಬನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಣಗಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ವಿದ್ಯಾವಂತ ಜನಾಂಗವು ಬಟ್ಟೆಗೆ ಬಣ್ಣಕಟ್ಟುವ ಕುಲಕಸುಬನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ನಿರಾಸಕ್ತವಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ತಮ್ಮ ಜೀವನವಿಡೀ ಅನುಭವಿಸಿದ ಬಡತನ ಹಾಗೂ ಕುಲಕಸುಬನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಡೆಸಿದ ಹೋರಾಟದಿಂದಾಗಿ ಈ ವೃತ್ತಿಯು ವಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಬೇಡವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಯಾರಾದ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಗ್ರೀಸ್, ಏಷಿಯಾ ಮೈನರ್, ಅರೇಬಿಯಾ ಹಾಗೂ ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಾರ ಬೇಡಿಕೆಯಿತ್ತು. ಈ ದೇಶಗಳಿಗೆ ರಘ್ರಾಗುತ್ತಿದ್ದ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಮೆಗಾಸ್ಟ್ರೀಸ್, ಸ್ಕ್ರಾಂಟ್‌ಮ್ಯಾಂ ಮೊದಲಾದವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತ ದೇಶವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ ಟರ್ಕಿಯರು, ಆಷ್ಟ್ರೆಸ್‌ರು, ಮೊಗಲರು ಹಾಗೂ ಮೊಚ್ಚುಗ್ರೀಸ್ ಮುಂತಾದವರು ಭಾರತದ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಆಕ್ಷಿಫ್‌ತರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ವ್ಯಾಪಾರ ವರ್ಷಿವಾಟಿನ ಜೊತೆ ಈ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳ ಸಂಬಂಧ ಪ್ರಥಾನವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ತಮ್ಮ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಜೀವಣಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಮೌಲ್ಯಾವು ನೀಡಿದರು; ಸಿಂಹಾಸನವೇರಿದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ದೂರೆಯೂ ನೇಕಾರರಿಗೆ, ಕಸೂತಿಗಾರರಿಗೆ, ಚಿತ್ರಗಾರರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಬಣ್ಣಗಾರರಿಗೆ ತಂತಮ್ಮ ನೈಮಣ್ಣಿಯನ್ನು, ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದು ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ, ಹಲವು ಕಾಯಿದೆ ಕಟ್ಟಳೆ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಭಾರಿ ಪೆಟ್ಟು ಬಿಡ್ಡಿತು. ಇದರಿಂದ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ತತ್ತ್ವರಿಸಿಕೊಂಡವು. ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಮತ್ತು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಗರಕೇಂದ್ರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಯತೋಡಿದಂತೆ ಆ ಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ ಕುಶಲ ಕರ್ಮಿಗಳು ಅದರ ಗಾಢ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೈಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ವಸ್ತುಗಳಿಗಂತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳ ಬೆಲೆಗಳು ಕಡಿಮೆ ಇಂದ್ರಿಯರಿಂದ ಜನರು ಸಹಜವಾಗಿ ಅಗ್ಗದ ಬೆಲೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಹೊಳ್ಳಿತೋಡಿದರು. ಹೀಗಾಗೆ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ತಾವು ತಯಾರಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಬೆಲೆಗಳಿಗೆ ಮಾರಲಾಗದೆ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ವಸ್ತು-ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪಿದರು. ಗಡಿಯಾರ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕುಶಲಕರ್ಮಿ ತನ್ನ ತಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಬೇಕಾಯಿತು; ಹಾಗೆಯೇ ಚಮಾರ ಸಹ ಅವರೂಪಕೊಂಡು ಚಪ್ಪಲಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾರಾನಂಗಳು ತಯಾರಿಸಿದ ಹರಿದ ಚಪ್ಪಲಿಗಳನ್ನು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕಾಯಿತು.

ಇದರಿಂದ ಕುಶಲಕರ್ಮಿ ತಯಾರಿಸುವ ವಸ್ತುವಿಗೂ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ವಸ್ತುವಿಗೂ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಂತರ ಉಂಟಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ನೆರೆಕೊರೆಯ ಜನರಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳ ಕಲೆಯನ್ನು ಇದು ಆಕ್ರಮಿಸಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಬರುಬರುತ್ತಾ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮತ್ತು ಸಾಗಣಿಕೆಯ ವಚ್ಚೆ ಸೇರಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳ ಬೆಲೆ ಅಧಿಕವಾಗತೋಡಿತು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆಗೊಂಡ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಘನತೆ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಗಳು ಬಂದವು. ಗ್ರಾಹಕರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯಿದ್ದ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಡೆಗೆಸಿ, ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆ ತೆತ್ತಿದರೂ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳನ್ನೇ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳತೋಡಿದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳ ಬೆಲೆಗಳಿಗಂತ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ತಯಾರಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳ ಬೆಲೆ ಅಧಿಕವಾದರೂ ಗ್ರಾಹಕರು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ, ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಸೌಂದರ್ಯ, ವಿನ್ಯಾಸ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮುಂತಾದ ಚೌಲ್ಬಿಗಳು ಹಾಗೂ ಗುಣಗಳು.

ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಬುಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕವಾದ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲಾರವು. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಎಷ್ಟೇ ಗಾಢವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೆಲವು ಸಮಾಜಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಕೈಕಸುಬುಗಳನ್ನು ಇವತ್ತಿಗೂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅಮೇರಿಕಾದ ದಕ್ಷಿಣದ ಪರ್ವತದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ ತಯಾರಕರು ಈಗಲೂ ತಮ್ಮದೇ

ಆದ ವಿಶ್ವ ಬಗೆಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ ಶೈಲಿಯ ಕುಚೀಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಗ್ರಾಹಕರು ತಮ್ಮ ಉತ್ಸಾಹನೆಗಳ ವಿನಿಮಯದ ಮೂಲಕ ಕುಚೀಗಳನ್ನು ಹೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಕುಚೀಗಳನ್ನು ಹಣಕ್ಕೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಕುಚೀಯ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಬಳಸುವ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಥೇಚ್ಚಾಗಿಯೂ, ಆಗ್ನಾಗಿಯೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ವೇತನ ದೊರೆಯುವ ಕೆಲಸಗಳು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ತಂತಮ್ಮ ಕಸುಬನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾ ಅಮೇರಿಕಾದ ಇನ್ನಿಂದ ಭಾಗಗಳ ಜನರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಜೀವನಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜದಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿದಿರುವ, ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ದೂರವಿರುವ ಜನಾಂಗವೊಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಶೈಲಿಯ ಬದುಕಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ಕಮ್ಮಾರಿಕೆಯಂತಹ ಹಲವು ಕಸುಬುಗಳು ಇವರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ. ಈ ಜನಾಂಗವು ತಾವು ಕೇಳುವ ಹಳೆಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕ್ಯಾರಿಕೆಯ ಉತ್ಸಾಹಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಮೋಟಾರು ಚಾಲಿತ ಉಪಕರಣಗಳು ಹಾಗೂ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಸಾಫ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಅವರು ಬಳಸಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ನಂಬಿಕೆ ಇವುಗಳ ಜೊತೆ ಕರುಶಲ ಕಲೆ ಗಾಢ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಜನಾಂಗ ಹಗುರವಾದ ಗಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಓಡಾಡುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಹಗುರ ಗಾಡಿಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಹಕರಿಂದ ಬೇಡಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಕ್ಯಾರಿಕೆಗಳು ಈ ಗಾಡಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಲಾಭಗಳಿನಲಾರವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಮ್ಮಾರಿಗೆ ಈ ಗಾಡಿ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರಂಬಾ ಕೆಲಸ ದೊರೆತಂತಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ದೊರೆಯೆಡೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ ಕರುಶಲ ಕಲೆಗಳು ಅವನತಿಯ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಕುಶಲಕರ್ಮಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ ಕಲೆಯ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಜೀವನೋಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ವಿವಿಧ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ಕ್ಯಾರಿಕೆಯ ಉತ್ಸಾಹಗಳ ರಿಪೇರಿಯಂದಲೇ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕರುಶಲ ಕಲೆಗಳೂ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ನಂಬಿಕೆಗಳ ಬಲದ ಮೇಲೆ ಉಳಿದು ಬಂದಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೇಕಾರರಿಗೆ ಹರಿದ, ಬಳಸಿ ಬಿಸಾಕಿದ ಬಟ್ಟಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕುಶಲ ಕಲೆಯ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬುಟ್ಟಿ ಹೆಣಿಯೆವರಿಗೆ ಹರಿದ, ಮುರಿದ, ಕಿತ್ತಹೋದ ಬುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಹೆಣಿದು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ರಿಪೇರಿ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಅನೇಕ ಕಸುಬುಗಳು ತಂತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಶೈಲಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅಲ್ಲಿರಾ ಮಾಡುವವನು ಹೀಗೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಸರಿಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಅಪುಗಳನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಸಜ್ಜಗೊಳಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಯೇ ಹೊರತು ಆತ ಬೇರೆನನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಹಾಗೆಯೇ ಕಮ್ಮಾರ ಸಹ ಆಧುನಿಕ ಉಪಕರಣಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ವೆಲ್ಲಿಂಗ್ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಹುಪಾಲು ಸಮಯವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗೆ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆ ಒಳಗಾದರೂ ಕುಶಲಕರ್ಮಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಗೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾರಣಗಳ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಕಸುಬನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಕೆಲವು ನೇರಾರಾರು ಚಿಂದಿಬಟ್ಟೆಯ ಕಂಬಳಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಗ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ನೇಯುವರು. ಏಕೆಂದರೆ ಮೂಲಸಾಮಗ್ರಿಯಾದ ಚಿಂದಿ ಬಟ್ಟೆಗೆ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚ ಅತಿಕಡಿಮೆ ಅಥವಾ ಉಚಿತ ಎನ್ನಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಂಬಳಗಳನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ತಯಾರಿಸಿದ ಕಂಬಳಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅವರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಕೆಲವು ಕಸುಬುಗಳು ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕರಕುಶಲ ಕರ್ಮಯೋಬ್ಧನು ತಾನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪೆಸಲು ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆ. ಯಾವುದೇ ಯಂತ್ರಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದಿರಿನ ಬುಟ್ಟಿ ಹೆಣೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಿದಿರಿನ ಬುಟ್ಟಿ ಹೆಣೆಯುವವರು ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾದ ಕಾಗದ, ಪಾಲಿಸ್ಕಾನ ಬುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಾರಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸ್ಥಳೀಯ ಕರಕುಶಲ ಕೆಲಗಾರರು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ವಸ್ತುವಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದರಿಂದ ಗ್ರಾಹಕರೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಅದರತ್ತ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಅವಸಾನದ ಹಾದಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಇದರ ಉಳಿವಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ, ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮೌಲ್ಯಾಹ ನೀಡಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳು ಉಳಿದು ಬಂದಿರಲು ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಉತ್ಪನ್ನ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಲಾಗದಿದ್ದರೂ ಕೌಶಲ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಹೊರತಾಗಿರುವ ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ, ಫನತೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಹೆಚ್ಚು ಬರುವ ಪ್ರವಾಸಿ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳ ಅಂಗಡಿಗಳು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ಅಂಗಡಿಯ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಲಾಭವೇ ಹೊರತು, ಸ್ಥಳೀಯ ಕುಶಲ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾವ ಲಾಭ ಕಡಿಮೆಯೇ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಸರ್ಕಾರದ ಅಧೀಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಕುಶಲಕರ್ಮಗಳು ತಮ್ಮ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮೌಲ್ಯಾಹ, ಸಹಕಾರ ಸಿಕ್ಕಿ ಅವನು ತನ್ನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ ಕಲೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಾಣಿಜ್ಯದ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿಹೋದ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳು ಯಾವುದೇ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಗಣನೀಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಮಾನ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಎಮ್ಮೇ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲಕರ್ಮಗಳು ತಮ್ಮ ಕಸುಬನ್ನು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲೋ ಅಥವಾ ಇನ್ನಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ

ಮೂಲಕವೋ ಕಲಿತಿರತ್ವಾರ್ಥ. ಅವರು ತಯಾರಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ದತ್ತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಈ ಬಗೆಯ ಕುಶಲ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕುಂಬಾರಿಕೆ, ನೇಕಾರಿಕೆ, ಚಿನ್ನ-ಬೆಳ್ಳಿ ಕೆಲಸ ಮತ್ತಿತರ ಕಸುಬುಗಳನ್ನು ಉಲಿತ ಕಲೆಗಳ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸಿ ಆವನ್ನು ಕಲಾಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸುವ ತಂತ್ರಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕವಾಗಿರುವುದು ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಕಲಿಕೆಯ ಒತ್ತು ಪರಂಪರೆಯ ಪಾಲನೆಯ ಮೇಲಿರದೆ, ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿನ್ಯಾಸದ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯ ಮೇಲಿರುತ್ತದೆ.

ಇಂದು ಪ್ರಪಂಚದ ಹಲವು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕರಕುಶಲ ಕಸುಬುಗಳನ್ನು ಹವ್ಯಾಸದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿಕಾರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಹಲವಾರು ಜನರು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಉಪಯುಕ್ತರನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಯಕ್ಕಿಕೆ ಸಂಶೋಷ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅಲಂಕಾರಿಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮನೆ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಆಪ್ತರಿಗಾಗಿ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗೆ ಹವ್ಯಾಸಿಗಳಿಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಸ್ತಕಗಳು ಬಟ್ಟೆ ನೇಯುವ, ಚುಚ್ಚಿ-ಮೇಚು, ಬುಟ್ಟಿ, ಡಬ್ಬಿ ಮಾಡುವ ಮುಂತಾದ ಕೆಲಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮೂಲತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಹಾಗೂ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಕುಶಲಕಲೆಗಳನ್ನು ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಕುಶಲ ಕಲೆಯ ಸತ್ಯವು ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಒದ್ದಿದಂತಾಗಿದೆ. ಮಸ್ತಕಗಳಿಂದ ಕಲಿತು, ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ತಂತ್ರವನ್ನು ರೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧವಾದ ಇಂಥ ಕಲೆಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪರಂಪರೆಯ ಅಂಶದ ಕೊರತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಹವ್ಯಾಸಿ ಕಲಾವಿದರಿಂದ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಇವತ್ತು ಯಾವುದು ಕರಕುಶಲ ಕಲೆ, ಯಾವುದು ಕರಕುಶಲ ಕಲೆ ಅಲ್ಲ - ಎಂದು ಗೆರೆ ಎಳೆದು ಗುರುತಿಸಲಾರದಪ್ಪು ಅದರ ವಿನ್ಯಾಸ, ಕೌಶಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಲಬೆರಕೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿಯೋದನೆಯೇ ಕವಲೋಡೆದ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಗೆ ಸಿಗದ ಸಂಘರ್ಷನೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಯ ಎಷ್ಟು ನಿಜವೋ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳಿಗೂ ಸಿಗದೆ ಹೋದದ್ದು ಅಷ್ಟೇ ನಿಜವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಶಿಫ್ಟ್ ಶಾಯಿಬೇರಾದ ಈ ಪರಂಪರೆಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಮರಸದಿಂದ ಬೆಸೆಯುವ ಮೂಲಕ ಹಳೆಬೇರಿಸಲ್ಪಿ ಹೊಸಚಿಗುರನ್ನು ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ಡಾ. ಕರೀಗೌಡ ಬೀಜನಹಳ್ಳಿ ಅವರು ಕರೆಗಳಾಗಿ, ವಿಮರ್ಶಕರಾಗಿ, ಭಾಷಾಂತರಕಾರರಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಯುತರು ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಯುಜಿಸಿಯ ಎಮಿರಿಟಸ್ ಫೆಲೋ ಆಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ನಿರ್ವತ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

‘ಹೈಸ್ಟಿಕ್ ಸಮಿಸ್ಟ್’ (ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ಮಹಾಪ್ರಭಿಂಧ, ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ನವ್ಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ), ‘ಸಂಕಥನ’, ‘ಶತಮಾನದ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ’, ‘ವಿಸ್ತಾರ’, ‘ಟಾಲ್ ಸ್ವಾಯ್ ದರ್ಶನ’, ‘ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೇಸ್ಟ್‌ಪಿಯರ್ ಕಥಾನಕ್’, ‘ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ಸಿ ಬದುಕು ಬರಹ’, ‘ಚೆಂಪೆಸ್ಟ್ ಅಧ್ಯಯನ’, ‘ಯಶೋಧರ ಚರಿತ ಮತ್ತು ಆಭಿಜಾತ ಪರಂಪರೆ’, ‘ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ’, ‘ಬಸವಣ್ಣ ಪುನಲೇಖಿ’, ‘ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಥನ’ (ಎಮಿರಿಟಸ್ ಫೆಲೋ ಯೋಜನೆಗೆ ಬರೆದ ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥ) ಇವರ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದ ವಿಮರ್ಶಾ ಗ್ರಂಥಗಳು.

‘ಕರಿಮಣ್ಣನ ಗೊಂಬೆಗಳು’, ‘ಸಂಧಾನ’, ‘ನೆನಪಲ್ಲ ವಾಸ್ತವ’, ‘ಕಡಲಮಂತು’, ‘ಹಕ್ಕಿಬೆಂದೂ ಹಕ್ಕಿಮರಿ ಬೆಂದೂ’ ಇವರ ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳು. ‘ಮಳೆಕೋಗಿಲೆ’ ಇವರ ಕಾದಂಬರಿ. ‘ಅನುರೂಪ’, ‘ಕನಾಟಕದ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು’, ‘ಆಷ್ಟಿಕನ್ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು’ ಇವರ ಅನುವಾದಿತ ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳು. ‘Companions and Other Stories’ ಇದು ಇವರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನುವಾದಿತ ಕಥೆಗಳ ಸಂಕಲನ.

ಲೇಖನದ ಆಶಯ

ಕರುಹುತಲ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪರಂಪರೆ ಹಾಗೂ ಇತಿಹಾಸ ಇದೆ. ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಪ್ರದೇಶವಾರು ಕರುಹುತಲ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ವಸ್ತುವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಕ್ರಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪರಿಣಾಮ ದಿಂದ ಹಲವು ಕಾಯ್ದು ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕರುಹುತಲ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಭಾರಿ ಪಟ್ಟು ಬಿಡ್ಡಿತ್ತು. ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ತ್ರೀಗಳಿಗಳು ಪ್ರಬಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕವಾದ ಕರುಹುತಲ ಕಲೆಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಹಲವಾರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟನಾಗಳು ಮುಖಾಂತರ ಕರೀಗೌಡ ಬೀಜನಹಳ್ಳಿರವರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಧರ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆ ಜೊತೆ ಕರುಹುತಲ ಕಲೆಗಳು ಒಂದು ಗಾಥವಾದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕರುಹುತಲ ಕಲೆಗಳು ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟರು ವ್ಯಯಕ್ತಿಕ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನದ ತಾಯಿ ಬೇರಾಗಿ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಸತನವೂ ಬೇಳೆಯಲು ಡಿ ವಿ ಗುಂಡಪ್ಪನವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಹಳೆ ಬೇರು ಹೊಸ ಚಿಗುರು ಒಂದಾಗಿರಲು ಮರ ಸೋಬಗು ಎಂಬಂತೆ ಕರುಹುತಲ ಕಲೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಹೊಸ

21. ತಾಂತ್ರಿಕ ಪದಕೋಶ : ತಾಂತ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು (ಅಡಳಿತ ಕನ್ನಡದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳು)

- ಡಾ. ಎಲ್. ತಿಮ್ಮೇಶ ಮತ್ತು ಮೈ. ವಿ. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಯಾವುದಾದರೂಂದು ಕಲೆ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಕ್ಷೀಗಾರಿಕೆ ಮೊದಲಾದವುಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ, ತಾಂತ್ರಿಕವಾದ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ ಪದಗಳೇ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳು. ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳು ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಳಕೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಮೂಲ ಪದಗಳನ್ನೇ ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹಾಗೂ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ವಿಷಯ ಅಥವಾ ಭಾಷಾ ಪರಿಣಿತರಿಂದ ಪದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ/ರೂಪಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳ ಸಮೂಹವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಅಧ್ಯಯನ ದೃಢೀಕರಣ ಪತ್ರ, ವ್ಯಾಸಂಗ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ, ಶುಲ್ಕ ವಿನಾಯಿತಿ ಮನವಿ ಪತ್ರ, ಪರೀಕ್ಷೆ ಶುಲ್ಕ, ಅಂಕಪಟ್ಟಿಗಳ ದೃಢೀಕರಣ, ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಸೂಚನೆ, ತರಗತಿ, ಹಾಜಾರಾತಿ ಪತ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಪದಗಳೂ ಕಾಲೇಜು / ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆ / ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದಗಳಾಗಿವೆ. ಎಲ್ಲ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ಕೆಂಪೆರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಪದಗಳ ಉಪಯೋಗ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು, ಆಯಾ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳ ಪದಗುಣವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ರಾಜಸ್ವ ಸ್ವೀಕಾರ, ತೇವಣಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ ಕೆಲವು ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತ. ದೃಢೀಕರಣ, ದಾಖಿಲಾತಿ, ಅನುಜ್ಞೆದ, ಹಾಜರಾತಿ, ಅನುಮತಿ, ಅಂಗೀಕಾರ, ಅವಲೋಕನ, ಅನುಷ್ಠಾನ, ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ರಚನೆ, ಗಳಕೆ ರಚನೆ, ಹಬ್ಬದ ಮುಂಗಡ, ಪ್ರವಾಸ ಭತ್ತೆ, ಕರಡು ಪತ್ರ, ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವಂತಹದ್ದು.

ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಹಲವಾರು ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪದಕೋಶ ಕೈಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಾನುಕ್ರಮವಾಗಿ (alphabetical order) ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಪದಕೋಶ ಕೈಬಿಡಿ: ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ

Abbreviation	ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸು / ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಪಡ
Abscond	ತಲೆತಪ್ಪಿಸಿಕೊ / ತಲೆಮರಸಿಕೊಂಡು / ಪರಾರಿ
Absolute power	ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರಾಧಿಕಾರ / ಸಂಮಾಣ ಅಧಿಕಾರ
Abstract	ಶಿರುಳಿ / ಸಾರಾಂಶ (ಸಂಗ್ರಹ: ಫೋಶ್‌ರ್‌/ಗೋಶ್‌ರ್)
Abstract Bill	ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಬಿಲ್
Absurd	ಅಸಂಬಧ್ಯ
Accept	ಸ್ವೀಕರಿಸು

Acceptable	ಅಂಗೀಕಾರಾಯಿ
Accident, Coincidence	ಆಕ್ಸಿಡೆಂಟ್
Accounts of Receipts and Balances	ಜಮಾ ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಷೆ ಲೆಕ್ಕೆ
Accused	ಆವಾದಿತ
Acknowledgement	ಸ್ವೀಕೃತಿ / ಅಂಗೀಕಾರದ ರಸೀದಿ
Acquaintance Register	ವೇತನ ಪಾವತಿ ವಹಿ
Acquisition	ಸ್ವಾಧೀನತೆ
Acquit	ಶುಲಾಸೆ
Action Plan	ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಿಕ್ ನೋಟ
Adjourn	ಮುಂದೊಡು
Adjournment Motion	ನಿಲ್ಲುವಳಿ ಸೂಚನೆ
Adjustment of Accounts	ಲೆಕ್ಕೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ
Adjustment, Reconciliation	ಹೊಂದಾಣಿಕೆ
Administrative Approval	ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಮೋದನೆ
Agenda	ಕಾರ್ಯಸೂಚಿ
Aggregate	ಒಟ್ಟುಗೂಡಿದ
Agree	ಒಮ್ಮೆ
Agreement, contract	ಒಡಂಬಡಿಕೆ
Allotment	ಹಂಚಿಕೆ
Alternative	ಪರ್ಯಾಯ
Amendment	ತಿದ್ದುವಡಿ
Analysis	ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ
Ancestral	ಪಿತ್ರಾಜ್ಯತ
Announcement	ಪ್ರಕಟಣೆ
Annual Turn over	ಖಾಸಿಕ ವ್ಯವಹಾರದ ಮೊತ್ತ
Anonymous	ಬೇನಾಮಿ / ಅನಾಮಧೇಯ
Anticipatory Bail	ನಿರೀಕ್ಷಣಾ ಜಾಮೀನು
Anticipatory Pension	ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ನಿರ್ವಹಿತ ವೇತನ
Antisocial	ಸಮಾಜ ವರ್ಗೋದಿ / ಸಮಾಜಫಾತುಕ
Apology	ಕ್ಷಮೆಯಾಚನೆ
Appellant	ಮೇಲ್ನಾವಿದಾರ
Application	ಅರ್ಜಿ
Apprenticeship	ಶಿಷ್ಯವೃತ್ತಿ/ ಕಲೆಕೆ/ತರಬೇತಿ
Approval	ಅನುಮೋದನೆ
Approved	ಅಂಗೀಕೃತ
Approximate	ಸರಿಸುಮಾರು / ಅಂದಾಜು
Architecture	ಖಾಸ್ತುಶೀಲ್ಪ
Article	ಅನುಭ್ರೇದ

Assessment/ Valuation	ಮೌಲ್ಯ ನಿರ್ಣಯ
Assets and Liabilities	ಆಸ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ದಾಯಿತ್ವಗಳು
Attachment	ಜಪ್ತಿ / ಲಗತ್ತು / ಅಡಕ
Attack	ಅಕ್ರಮಣ
Attest	ದೃಢೀಕರಿಸು
Audit	ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೋಧನೆ
Audit report	ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೋಧನಾ ವರದಿ
Authentic, Authorized	ಅಧಿಕೃತ
Authorization Letter	ಅಧಿಕಾರ ಪತ್ರ
Autonomy (Independent)	ಸ್ವಾಯತ್ತತ್ವ
Availability	ಲಭ್ಯತೆ
Bail	ಜಾಮಿನು
Basic pay	ಮೂಲವೇತನ
Board	ಮಂಡಳಿ
Bonafide	ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ/ಸಂಬಿಹಿತ ಯೋಗ್ಯ
Bond Paper	ಭಾಪಾ ಕಾಗದ
Bonded Labour	ಜೀತದಾಳು
Borrow	ಎರವಲು
Budget	ಮುಂಗಡ ಪತ್ರ
Bureaucracy	ನೌಕರಶಾಹಿ / ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ
By Hand	ಮುದ್ದಾಂ, ಶುದ್ಧಾಗ್ರಿ
Calculation	ಗಣನೆ, ಲೆಕ್ಕಚಾರ್ / ಲೆಕ್ಕಮಾಡು
Capital	ಬಂಡವಾಳ
Capitalist	ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ
Cash Account	ನಗದು ಖಾತೆ
Cash Balance	ನಗದು ಶಿಲ್ಷೆ (ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿರುವ ಹಣ)
Cash Book	ನಗದು ಮಸ್ತಕ
Cash Disbursement	ನಗದು ಬಟವಾಡೆ / ನಗದು ಪಾವತಿ / ನಗದು ವಿತರಣೆ
Casual	ಸಾಂದಭೀಕ
Casual Leave	ಸಾಂದಭೀಕ ರಜೆ
Catalogue	ವಿಷಯಪಟ್ಟಿ
Caution money	ಭದ್ರತಾ ಹಣ
Certificate of Character	ಚಾರಿತ್ಯ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ
Certificate of Posting	ಅಂಚೆ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ
Chapter	ಅಧ್ಯಾಯ
Charge Allowance	ಪ್ರಭಾರ ಭತ್ತೆ
Charge Report	ಕಾರ್ಯಭಾರ ವರದಿ
Charge Sheet	ದೋಷಾರೋಪ ಪಟ್ಟಿ

Charged Expenditure	ನಿಯೋಜಿತ ವೆಚ್ಚ
Cheque	ಚೆಕ್ಕು / ಮಂಡಿ ಹಣದ ಚೀಟಿ
Cheque	ಚೆಕ್ಕು / ಮಂಡಿ ಹಣದ ಚೀಟಿ / ಧನಾದೇಶ
Circular	ಸುತ್ತೊಲೆ
Civil Service Rules	ನಾಗರಿಕ ಸೇವಾ ನಿಯಮ
Civil Supplies	ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು
Civil Works	ಸಿವಿಲ್ ಕಾಮಗಾರಿ
Claim	ಹಕ್ಕು
Clarification	ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ
class and grade	ವರ್ಗ ಮತ್ತು ದಿಂಜೆ
Classification	ವರ್ಗೀಕರಣ
Clerk, Office Assistant	ಗುಮಾಸ್ತ / ಕಚೇರಿ ಸಹಾಯಕ
Client	ಕಡ್ಡಿದಾರ
Code of Civil Procedure	ನಾಗರಿಕ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆ
Commission	ಆಯೋಗ
Commission of Enquiry	ವಿಚಾರಣಾ ಆಯೋಗ
Commuted Leave	ಪರಿವರ್ತಿತ ರಜೆ
Comparative Statement	ತುಲನಾತ್ಮಕ ಪಟ್ಟಿ.
Compensation	ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ
Compensatory allowance	ಪರಿಹಾರ ಭಕ್ತ್ಯಾ
Competent Authority	ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
Competitive Examination	ಸ್ವಧಾರಣೆ ಪರೀಕ್ಷೆ
Complimentary copy	ಗೌರವಪೂರ್ತಿ
Comprehensive	ಸಮಗ್ರ
Concession	ರಿಯಾಯಿತಿ
Condition	ಘರತ್ತು
Condonation	ಮನ್ನಿಸುವಿಕೆ
Confession	ತಮ್ಮೊಪಿಗೆ
Confidential record	ರಹಸ್ಯ ದಾಖಲೆ
Confidential report	ರಹಸ್ಯ ವರದಿ
Consent	ಸಮ್ಮತಿ
Consolidation	ಕ್ಷೋಡೀಕರಣ (ಬಲವಧನ)
Consumer	ಗ್ರಾಹಕ
Contempt	ನಿಂದನೆ
Contempt of Court	ಸ್ವಾಯಾಲಯ ನಿಂದನೆ
Controller	ನಿಯಂತ್ರಕ
Controlling Officer	ನಿಯಂತ್ರಣಾರ್ಥಿಕಾರಿ
Controversial	ವಿವಾದಾಸ್ತಿದ

Conveyance Allowance	ವಾಹನ ಭತ್ತೆ
Copy right	ಗ್ರಂಥಾಖಾಮ್ಯ
Corporation	ನಗಮ
Corrigendum	ತಿದ್ವೇಳೆ
Counter Attack	ಪ್ರತಿದಾಳ
Crime, Offence	ಅಪರಾಧ
Criminal	ಅವರಾಧ
Crisis	ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು
Daily Allowance	ದಿನಭತ್ತೆ
Daily Balance	ದ್ಯನಿಕ ಶಿಲ್ಪ
Daily report	ದ್ಯನಿಕ ವರದಿ
Daybook	ದ್ಯನಂದಿನ ವಹಿ
Demonetization	ಅನಾಣ್ಯೇಕರಣ
Demonstration	ಪ್ರಾತ್ಸ್ಥಿಕೆ
Demy Official Letter	ಅರೆಸ್ಕಾರ್ಫರಿ ಪತ್ರ
Department	ಇಲಾಖೆ
Deposit	ತೇವಣಿ
Deposit money	ತೇವಣಿ ಹಣ
Depreciation	ಅಪವೋಲ್ಯ
Deputation	ನಿಯೋಜನೆ
Designation	ಪದನಾಮ
Determination	ದೃಢಸಂಕಲ್ಪ
Dictionary	ನಿಷಂಟು
Direction	ನಿರ್ದೇಶನ
Disapproval	ಅಸಮೃತ
Discretion	ವೀಚನೆ
Dishonest	ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕ
Disobedience	ಅವಧೇಯತೆ
Disposable	ಬಿಸಾಡಬಹುದಾದ
Dissolution	ವಿಸರ್ವೆಸು
Dissolve	ರದ್ದು
Document, Bond	ದಸ್ತಾವೇಜು
Draft, Rough copy	ಕರಡು
Drawing and disbursing Officer	ಹಣ ತೆಗೆಯುವ ಮತ್ತು ಬಟವಾಡೆ ಅಧಿಕಾರಿ
Disbursing Officer	ಬಟವಾಡೆ ಅಧಿಕಾರಿ
Earn	ಗಳಿಕೆ
Earned Leave	ಗಳಿಕೆ ರಜೆ
Efficiency	ದಕ್ಷತೆ

Election Code of Conduct	ಚುನಾವುಣಾ ನೀತಿ ಸಂಧಿತೆ
Electoral Role	ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿ
Eligibility	ಅರ್ಹತೆ
Emblem	ಲಾಂಘನ
Eminence	ದೀನ್ಯತ್ವ
Enclosure	ಅಡಕೆ
Encumbrance	ಮೂರಾಂಧ (ಖೂಭಾರ)
Endorsement	ಹಿಂಬರಹ
Enforce, Implement	ಜಾರಿಗೊಳಿಸು
Enjoyment	ಉಪಭೋಗ
Enquiry	ಸಾಮಾನ್ಯ ತನಿಖೆ / (ಪ್ರಶ್ನೆ)
Ensure	ಶಾತ್ರಿಪಡಿಸು
Entrance Examination	ಪ್ರವೇಶ ಪರೀಕ್ಷೆ
Establishment	ಸ್ಥಾಪನೆ
Etiquette	ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ
Evaluate	ಬೆಲೆಕಟ್ಟಿ
Evaluation	ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ
Ex officio	ಪದನಿರ್ಮತ
Examination Leave	ಪರೀಕ್ಷೆ ರಚೆ
Excise	ಅಬಕಾರಿ / ಉತ್ಪಾದನಾ ಸುಂಕ
Executive	ಕಾರ್ಯಾಂಗ
Exempt	ವಿನಾಯಿತಿ
Expenditure	ವೆಚ್ಚ
Expert	ತಡ್ಳಿ
Express	ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸು
Expression	ಅಭಿವೃತ್ತಿ (ಪ್ರಕಟಿಸುವಿಕೆ/ ನಿರೂಪಣ)
Extrajudicial	ನಾಯಿಕವಲ್ಲದ / ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರ / ನಾಯಾಲಯದ ಹೊರಗಿನ
Face Value	ಮುಖಬೆಲೆ
Facts and Figures	ಅಂಕಿ ಅಂಶ
Failure	ವಿಫಲತೆ
Fair copy	ಶುದ್ಧಪ್ರತಿ
Fake	ಬೋಚಾ
Family Pension	ಕುಟುಂಬ ವೇತನ
Favor (American)/Favour (British)	ಅನುಕೂಲಕರ
File	ಕಡತ
Financial Adviser	ಆರ್ಥಿಕ ಸಲಹಾಗಾರ
Financial Year	ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ

First Information Report (FIR)	ಪ್ರಥಮ ಮಾಹಿತಿ ವರದಿ
Fitness Certificate	ಅರ್ಥತಾ ಪತ್ರ
Fluctuation	ಅಸ್ಥಿರತೆ
Folk	ಜನಪದ
Folklore	ಜಾನಪದ
Footnote	ಅಡಿಟಪ್ಪನೆ
Forenoon	ಪೊಬಾಫ್‌ಹ್ಯಾ
Form	ನಮೂನೆ
Formal	ಜೀವಚಾರಿಕ
Foundation	ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ
Fraction	ಅಂಶ / ಭಾಗ
Fragile	ದುರುಪ
Fraternity	ಸಹೋದರತ್ವ
Fraud	ವೋಸ
Fulltime	ಪೊಳಾರ್ವಧಿ
Furniture	ಪೀಠೋಪಕರಣ
Gazette	ರಾಜ್ಯಪತ್ರ
Gazette Officer	ಪತ್ರಾಂಕಿತ ಅಧಿಕಾರಿ
Globalization	ಜಾಗತಿಕರಣ
Glossary	ಪದಕೋಶ, ಶಬ್ದಸಂಗ್ರಹ
Governance	ಆಳ್ಳಿಕೆ/ ಆಡಳಿತ
Gradation	ಶ್ರೇಣಿಕರಣ
Grant	ಅನುದಾನ
Grant in aid	ಸಹಾಯಾನುದಾನ
Grievance Cell	ದೂರು ವಿಭಾಗ
Guarantee	ಭರವಸೆ / ಜಾಮೀನುದಾರ / ಹೊಣಗಾರ / ಖಾತರಿದಾರ
Habit	ಅಭ್ಯಾಸ
Half Pay Leave	ಅರ್ಥ ವೇತನ ರಚೆ
Hand bill	ಕರಪತ್ರ
Hand Book, Manual	ಕ್ಷೇತ್ರಿಕಿ
Harassment	ಕೆರುಪಳ
Harmony	ಸೌಹಾದರ್
Head of Department	ಇಲಾಖಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು
Headline	ತಲೆಬರಹ
Headline	ಶೀಷ್ಯತ್ವ
Hereditary	ಅನುವಂಶಿಕ
High-power Committee	ಉನ್ನತಾರ್ಥಿಕಾರ ಸಮಿತಿ
History of Service	ಸೇವಾಚರಿತ್ರೆ

Home Industry	ಗೃಹ ಶೈಲಿಗಳು
Honorarium	ಗೌರವ ಸಂಧಾವನೆ
Hospitality	ಆತಿಥ್ಯ
Humiliation	ಅವಮಾನ
Identity card	ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ
Imitation	ಅನುಕರಣೆ
Immature	ಅಪ್ರೇಚ್ಯಾದ್ಯ
Immovable Property	ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿ
Impartial	ನಿಷ್ಪತ್ತಿಪಾತ್ರ
In due course	ಯಥಾಕ್ರಮವಾಗಿ
Inauguration	ಉದ್ಘಾಟನೆ
Incentive	ಮೇರ್ಮೂಲ್ಯ ಧನ
Income	ಆದಾಯ
Incorrigible	ತಿದ್ದಲಾಗದ
Increment	ಬಡ್ಡಿ / ಏರಿಕೆ / ವೃದ್ಧಿ
Indigenous	ದೇಶೀಯ
Insolvency	ದಿವಾಳಿತನ
Inspection	ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ
Installment	ಕಂತು
Integration	ಭಾವೇಕ್ಯತೆ
Intention	ಇಂಗಿತ
Interim Order	ಮಧ್ಯಂತರ ಆದೇಶ
Interpretation	ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ / ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ
Interview	ಸಂದರ್ಶನ
Intra-vires	ಸಂವಿಧಾನಬದ್ಧ
Introductory, Preamble	ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ
Invalid	ಅಸಿಂಧು
Investigation	ತನಿಖೆ
Jail	ಬಂದೀಖಾನೆ
Joint Session	ಜಂಟಿ ಅಧಿವೇಶನ
Joint Venture	ಜಂಟಿ ಉದ್ಯಮ
Judicial Enquiry	ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವಿಚಾರಣೆ
Key Note	ಮುಖ್ಯ ಚಿಪ್ಪೆಗಳು
Kidnap	ಅವಹರಿಸು
Land Acquisition	ಭೂಸ್ವಾಧೀನ
Land revenue	ಭೂಕಂದಾಯ
Landmark	ಎಲ್ಲೆ ಗುರುತು / ಹೆಸ್ತಾರುತು
Last Pay Certificate	ಅಂತಿಮ ವೇತನ ಪತ್ರ

Lawsuit	ಮೊಕದ್ದಮೆ / ವ್ಯಾಜ್ / ದಾವೆ
Legal Action	ಕಾನೂನು ಕ್ರಮ
Legal Claim	ಕಾನೂನುಬಧ್ಯ ಹಣಸಾಧನ
Legal Opinion	ಕಾನೂನು ಸಲಹೆ
Legitimate	ನ್ಯಾಯಸಮೂತ್ತ / ಕಾನೂನುಬಧ್ಯ
Liability	ದಾಯಿತ್ವ / ಹೊಣಗಾರಿಕೆ / ಬಾಧ್ಯತೆ
Liaison Officer	ಸಂಪರ್ಕಾರಿ
Liberal	ಉದಾರ
License	ಪರವಾನಗಿ
Limit	ಪರಿಮಿತಿ
Local Allowance	ಸ್ಥಳೀಯ ಭತ್ಯೆ
Local self-Government	ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರ
Low Income Group	ಕಡಿಮೆ ವರಮಾನ ವರ್ಗ
Lowest	ಕನಿಷ್ಠ
Magazine	ನಿಯತಕಾಲೀಕೆ
Magnanimous	ಉದಾತ್ಮ
Magnificent	ಶೋಭಾಯ್ದಾನ / ಭವ್ಯವಾದ / ಉಜ್ಜ್ವಲವಾದ
Maintenance and Repairs	ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ದುರಸ್ತಿ
Maintenance Charge	ನಿರ್ವಹಣೆ ವೆಚ್ಚ
Major Penalty	ಗುರುತರ ದಂಡನೆ
Malpractice	ದುರಾಡರಣ / ಅಕಾರ್ಯ / ಕಾನೂನು ವಿರೋಧ ಕಾರ್ಯ
Man Power	ಜನಶಕ್ತಿ
Mandamus	ನ್ಯಾಯಿಕ ಪರಮಾದೇಶ / ಆಜ್ಞಾ ಪತ್ರ
Manipulation	ಕೃಜಳಕ / ಕುತಂತ್ರ
Maternity Leave	ಪ್ರಸೂತಿ ರಚ
Means of Livelihood	ಜೀವನೋವಾಯ
Mechanization	ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ
Medical Certificate	ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ
Memo	ಜ್ಞಾಪನ ಪತ್ರ
Ministerial Staff	ಲಿಟಿಕ ನೌಕರರು
Misappropriation, Misuse	ದುರುಪಯೋಗ
Misbehavior	ದುರ್ವಾತ್ಮನ
Miscellaneous	ಇತರ
Miscellaneous Expenditure	ಸಂಕೀರ್ಣ ವೆಚ್ಚ
Mode of Payment	ಸಂದಾಯ ವಿಧಾನ / ಪಾವತಿಸುವ ವಿಧಾನ
Modernization	ಆಧುನಿಕರಣ
Modification	ಮಾರ್ಪಾಡು
Monopoly	ವರಸ್ಥಾಪ್ತಿ

Monotony	ವರಕಣನಿ
Moral Code	ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆ
Moral, Ethic	ನೃತ್ಯಿಕೆ
Motivating Power	ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿ
Motto	ಧ್ಯೋಯೋತ್ಸ್ಥಿ / ಗುರಿ
Movable Property	ಚರಾಸ್ತಿ
Movement	ಆಂದೋಲನ (ಚಳವಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಭಾಲನೆ)
Mutual	ವರಸ್ವರ
Nationality	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ
Negative	ಘಟಾತ್ಮಕ
Negligence	ನಿಲಫ್ರೆಶ್ಟೆ / ಕರ್ತವ್ಯವೋಷ / ಉದಾಹಿಸಿತೆ / ಅಲಫ್ರೆಶ್ಟೆ
Neutral	ತಟಸ್ತು
No Confidence Motion	ಅವಿಶ್ವಾಸ ನಿಣಿಯ
No objection certificate	ನಿರಾಕ್ಷೇಪಣಾ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ
Note	ಟಿಪ್ಪಣಿ
Notification	ಅಧಿಸೂಚನೆ
Numerical	ಸಂಖ್ಯಾತ್ಮಕ
Obedience	ವಿರ್ಯಾಯತೆ
Occasion	ಸಂದರ್ಭ
Occupation	ವೃತ್ತಿ
Office bearer	ಪದಾರ್ಥಿಕಾರಿ
Office copy	ಕಚೇರಿ ಪ್ರತಿ
Office Procedure	ಕಚೇರಿಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ
Official Document	ಅಧಿಕಾರ ದಾಖಲೆ
On behalf of	ವರವಾಗಿ
Opine	ಅಭಿಪ್ರಾಯಿಸು
Opponent	ಎದುರಾಳಿ
Opportunity	ಅವಕಾಶ
Optional	ಒಳ್ಳಿಕೆ
Order	ಅದೇಶ
Outlook, Perspective	ದೃಷ್ಟಿಕೋನ / ಹೊರನೋಟ / ಮೇಲ್ಮೈಟ್
Overwrite	ತಿಧ್ವಬರೆ
Participation	ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ
Partnership deed	ಬಾಲುಗಾರಿಕೆ ಪತ್ರ
Pass	ಅಪ್ಸ್ಟ್ರೆಚ್ ಚೀಟಿ
Pay Scale	ವೇತನ ಶ್ರೇಣಿ
Pay slip	ವೇತನ ಚೀಟಿ
Penalty	ದಂಡ

Pending Statement	ಇತ್ಯಾರ್ಥ ಬಾಕಿ ಪಟ್ಟಿ
Permanent Post	ಶಾಯಂ ಹುದ್ದೆ
Petition	ಆವೇದನ / ನಿರ್ವಹಣೆ / ಮನವಿ
Positive	ಧನಾತ್ಮಕ
Preamble	ಪೀಠಿಕೆ
Predecessor	ಪೂರ್ವಾಧಿಕಾರಿ
Preference	ಆದ್ಯತೆ
Prejudice	ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ / ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹಿತ
Prescribed form	ನಿಗದಿತ ನಮೂನೆ
Press conference	ಪತ್ರಿಕಾ ಗೋಳಿ
Probationary Period	ಅಹಂತಾವಧಿ / ಶಾಯಂಮಾರ್ವ ಅವಧಿ / ಪರೀಕ್ಷಾಧರ್ಮ ಅವಧಿ
Probationary Period	ಶಾಯಂಮಾರ್ವ ಅವಧಿ / ಪರೀಕ್ಷಾಧರ್ಮ ಅವಧಿ
Proceedings	ನಡವಳಿ / ನಡವಳಿ
Product	ಉತ್ಪನ್ನ
Qualifying Service	ಅಹಂತಾದಾಯಕ ಸೇವೆ
Quality Control	ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿಯಂತ್ರಣ
Quarterly	ತ್ವರಿತಾಸಿಕ
Questionnaire	ಪ್ರಶ್ನಾಪಳಿ
Quotation	ದರಪಟ್ಟಿ
Raw materials	ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿ
Reasonable grounds	ಯುಕ್ತ ಆಧಾರಗಳು / ವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಆಧಾರಗಳು
Receipt	ರಸೀದಿ
Recommendation	ಶಿಫಾರಸು
Reconciliation of Accounts	ಲೆಕ್ಕೆ ಸಮನ್ವಯ
Reconciliation Statement	ಸಮನ್ವಯ ಪಟ್ಟಿ
Record	ದಾಖಲೆ
Recruitment	ನೇಮಕಾತಿ
Rectify	ಸರಿಪಡಿಸು
Reference	ಉಲ್ಲೇಖ
Reform	ಸುಧಾರಣೆ
Refund	ಮರುಪಾವತಿ
Regenerate	ಮನರುತ್ಪಾದನ
Regeneration	ಮನರುಜ್ಞೆವನ
Register	ವರ್ಚಿ
Regularization	ಸರ್ಕರೀಕರಣ
Rehearsal	ಪೂರ್ವಾಭಾಸ
Reimbursement	ವೆಚ್ಚ ತುಂಬಾವುದು / ವೆಚ್ಚ ತುಂಬಿಕೊಡು

Release	ಬಿಡುಗಡೆ
Relief works	ಪರಿಹಾರ ಕೆಲಸ
Remarkable	ಗಮನಾರ್ಹ
Remarks	ಘಟಾ
Reminder	ನನಗೋಲೆ / ಜ್ಯಾಪ್ನ / ಜ್ಯಾಪ್ನಾ ಪತ್ರ
Remuneration	ಸಂಭಾವನೆ
Renovation	ನವೀಕರಣ
Repair	ದುರಸ್ತಿ
Report	ವರದಿ
Representation	ಪ್ರಾತಿನಿಧಿ
Representation	ಮನವಿ
Republic	ಗಣರಾಜ್ಯ
Request	ಕೋರಿಕೆ
Requirement	ಅಗತ್ಯತೆ
Reservation	ಮೀಸಲಾತಿ
Reserve Found	ಮೀಸಲು ನಿಧಿ
Resignation	ರಾಜೀನಾಮೆ
Resource	ಸಂಪನ್ಮೂಲ
Responsibility	ಜವಾಭೂರಿ
Retrospect	ಮೂರಾಂಸ್ಯದ್ಯ ಜಾರಿ
Reveal	ಪ್ರಕಟಪಡಿಸು
Revenue	ಕಂದಾಯ
Reward	ಇನಾಮು
Royalty	ರಾಜಧನ
Rule	ನಿಬಂಧನೆ
Sanction	ಮಂಜೂರಾತಿ
Satisfactory	ಸಮಾಧಾನಕರ
Scarcity	ಅಭಾವ
Self-Government	ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರ
Short term Loan	ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಸಾಲ
Short term Notice	ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಸೂಚನೆ
Show cause Notice	ಕಾರಣ ಕೇಳುವ ಪತ್ರ
Special Casual Leave	ವಿಶೇಷ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ರೆಜೆ
Started Question	ಬುಕ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆ
Stationery	ಲೇಖನ ಸಾಮಗ್ರಿ
Stipend	ತರಬೇತಿ ಭಕ್ತಿ
Stock Verification	ದಾಸ್ತಾನು ಪರಿಶೀಲನೆ
Subjudice	ನ್ಯಾಯ ವಿಚಾರಣಾರ್ಥಿನ

Subsidy	ಸಹಾಯಧನ
Subsistence Allowance	ಜೀವನಾರ್ಥಿಕ ಭರ್ತೆ
Superannuation Pension	ವಯೋ ನವೃತ್ತಿ ವೇತನ
Suspension	ಅಮಾನತು
Table of Contents	ವಿಷಯಸೂಚಿ / ಪರಿವಿಡಿ
Tax	ತೆರಿಗೆ
Temporary Post	ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಹುದ್ದೆ
Tenant	ಗೇಟೆದಾರ / ಬಾಡಿಗೆದಾರ
Tentative	ತಾತ್ಕಾಲಿಕ
Tenure post	ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಹುದ್ದೆ
Terminate	ವರ್ಜಾ ಮಾಡು
Testimonial	ಯೋಗ್ಯತಾ ಪತ್ರ / ಪ್ರಶಂಸಾ ಪತ್ರ
Transaction	ವಹಿವಾಟಿ
Transfer	ವರ್ಗಾರ್ಥ
Travelling Allowance	ಪ್ರಯಾಣ ಭರ್ತೆ
Treasury	ಚೌಕ್ಕಿಸ / ಖಜನ / ಕೋಶ
Treaty	ಒಪ್ಪಂದ / ಕರಾರು
Trespass	ಅತಿಕ್ರಮಣ
Tribunal	ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿ
True copy	ನಿಜಪ್ರತಿ
Ultra – vires	ಸಂವಿಧಾನ ಬಾಹಿರ
Unanimity	ವರಕಿಂತಾಯ
Unauthorized	ಅನಧಿಕೃತ
Unconditional	ಬೇಷರತೆ
Unconstitutional	ಅಸಂವಿಧಾನಿಕ
Unconventional	ಅಸಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ
Undertaking	ಮುಂಚ್ಚಿಕೆ, ಉದ್ದೇಶ, ವ್ಯವಹಾರ
Unified	ವರ್ಕೆಸ್ಟ್ರೆಟ
Uniformity	ವರ್ಕರೊಪತೆ
Unilateral	ವರಕಪ್ಪೀಯ
Unparliamentarily	ಅಸಂಸದೀಯ
Unproductive	ಅನುತ್ಪಾದಕ
Unspent Balance	ವೆಚ್ಚವಾಗದ ಉಳಿಕೆ
Utilization Certificate	ಬಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ
Valid	ಸಿಂಧು
Valuable	ಅಮೂಲ್ಯ
Value, Price	ಕ್ರಿಯ
Variety	ವಿವಿಧತೆ

Vernacular Language	ಜನಭಾಷೆ / ಆಡುಭಾಷೆ / ದೇಶಿಯ ಭಾಷೆ / ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವರ್ಗ ಅಥವಾ ಪಂಗಡದ ಭಾಷೆ
Vested interest	ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಾಸ್ತಕಿ
Vigilance	ಜಾಗ್ರತ್ತಿ
Violation	ಲಾಲ್ಲಂಫನೆ
Voluntary Organization	ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆ
Voucher	ದೃಢೀಕರಣ ಚೀಟಿ
Waive off	ಮನ್ನಾ
Warehouse	ಲಗ್ರಾಣ
Warning	ಎಚ್ಚರಿಕೆ
Waste land	ಪಾಳು ಭೂಮಿ
Water Meter	ಜಲಮಾಪಕ
Ways and means	ಮಾರ್ಗೋಧಾಯಗಳು
Weighing machine	ತೂಕದ ಯಂತ್ರ
White Paper	ಶೈಲೆತಪತ್ರ
Withhold	ತಡೆಹಿಡಿಯಲ್ಪದು / ನಿಲ್ಲಿಸು
Work Order	ಕಾರ್ಯದೇಶ
Working Committee	ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿ
Yield	ಇಳುವರಿ
Zeal	ಉತ್ಸಾಹ

